

Programmabegroting 2022 en meerjarenraming 2023 - 2025

Gemeente Raalte

Inhoudsopgave

Gemeente Raalte

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	5
Aanbiedingsbrief.....	7
Hoofdstuk 1: Leeswijzer en beleidsindicatoren	15
1.1 Leeswijzer.....	15
1.2 Beleidsindicatoren	15
Hoofdstuk 2: Hoofdstuk 2 Financiële positie en nieuw beleid	19
2.1 Inleiding.....	19
2.2 Financieel resultaat begroting	19
2.3 Ontwikkeling reserves	25
2.4 Financiële wendbaarheid en weerbaarheid	27
Hoofdstuk 3: Kerngegevens	29
3.1 Kerngegevens.....	31
Hoofdstuk 4: Hoofdstuk 4 De beleidsbegroting	33
4.1 Programma's.....	35
4.1.1 Ruimtelijke ontwikkeling, woon- en werkomgeving	39
4.1.2 Integraal beheer openbare ruimte	45
4.1.3 Onderwijs, werk en inkomen.....	53
4.1.4 Maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp	61
4.1.5 Duurzaamheid en energietransitie.....	71
4.1.6 Economie	77
4.1.7 Sport, cultuur en maatschappelijk vastgoed	85
4.1.8 Openbare orde en veiligheid.....	93
4.1.9 Bestuur en dienstverlening	99
4.2 Overzichten	103
4.2.1 Overzicht algemene dekkingsmiddelen, resultaten en onvoorzien	107
4.2.2 Overzicht overhead.....	111
4.3 De paragrafen.....	115
4.3.1 Lokale heffingen.....	117
4.3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	132
4.3.3 Onderhoud kapitaalgoederen	145
4.3.4 Financiering	154
4.3.5 Bedrijfsvoering.....	158
4.3.6 Verbonden partijen.....	164

4.3.7 Grondbeleid	187
4.3.8 Sociaal domein.....	196
Hoofdstuk 5: Overzicht van baten en lasten	201
5.2 Overzicht van baten en lasten meerjarenraming 2022 t/m 2025.....	207
5.3 Toelichting op de incidentele baten en lasten 2022 t/m 2025.....	211
Bijlagen	219
A. Recapitulatie van baten en lasten 2022	221
A.1 Indeling op programma gesorteerd	223
A.2 Indeling op taakveld gesorteerd	243
B. Analyse begrotingsresultaat 2022-2025	261
C. Nieuw beleid	265
Bijlage C.1 Specificatie nieuw beleid MIP-OR.....	274
D. Investerings.....	277
Bijlage D.1 Nieuwe investeringen.....	279
Bijlage D.2 Lopende investeringen	283
E. Vervangingsinvesteringen	287
F. Geprognosticeerde balans	291
G. Staat van reserves en voorzieningen	295
Bijlage G.1: Staat van reserves.....	297
Bijlage G.2: Staat van voorzieningen	309
H. Formats reserves	317
I. Uren buiten de exploitatie.....	323
J. Inzicht in loonkosten.....	327
K. EMU-saldo	333
L. Subsidieplafonds.....	337

Aanbiedingsbrief

Raalte, 12 oktober 2021

Onderwerp: vaststelling programmabegroting 2022 en meerjarenraming 2023-2025

Geachte leden van de raad,

Inleiding

Hierbij bieden wij u de programmabegroting 2022 en meerjarenraming 2023-2025 aan. De basis van deze programmabegroting is de door uw raad vastgestelde kadernota 2022-2025. Het is de laatste (meerjaren)begroting die u in de huidige raads- en collegeperiode van ons college ontvangt.

Verder bouwen aan een toekomstbestendige gemeente

Zoals ook in de kadernota aangegeven leven we in een land met complexe opgaven, zoals het herstellen van de economie na corona, de enorme vraag naar woningen, de energietransitie en klimaatadaptie en onze zorg voor kwetsbare inwoners. Als gemeente werken we voor onze inwoners. Samen met onze inwoners, ondernemers en de regio maken we onze kernen tot een prachtplek om te wonen, werken, leven en recreëren. Daarbij komen we voor belangrijke opgaven te staan, waarop passende antwoorden moeten worden geformuleerd. Er spelen belangrijke vraagstukken in het buitengebied, waar thema's als natuur, recreatie energie en landbouw met elkaar kunnen botsen en om nieuwe keuzes vragen. Onze wijken en dorpen zijn deels aan vernieuwing toe – ze moeten opgewaardeerd worden aan de eisen van deze tijd- om zo vitaal en leefbaar te blijven. En ook de economische gevolgen van corona en de verhoudingen tussen stad en platteland veranderen wat gevolgen heeft voor de positie van Raalte in de regio.

Integrale aanpak samen met de samenleving

Meer dan voorheen willen we deze uitdagingen integraal aanpakken, omdat in onze kernen wonen, economie en energie samenkomen. De energieopgave legt met zonneparken en windenergie een claim op dezelfde schaarse ruimte als de woningbouwopgave of maatregelen voor klimaatadaptatie. Slim bouwen gaat hand in hand met het versterken van de lokale economie en het aanpassen aan de klimaatverandering. Met het verduurzamen van woningen en gebouwen stimuleren we de economie. Ook vanuit het perspectief van de inwoner is de leefomgeving één geheel: zowel fysiek, economisch als sociaal. De grote opgaven zijn niet aan te pakken als losstaande thema's. Opgaven van wonen, economie en klimaat zijn onlosmakelijk verbonden met elkaar en met de opgaven rond digitalisering, bereikbaarheid, energie, water, stikstof, natuur, landbouw, leefbaarheid, cultuur, zorg en participatie. Als gemeente Raalte kunnen we dat niet alleen. We geloven in de kracht van de samenleving; samen met onze inwoners komen we tot betere oplossingen.

Door op een bestuurlijk vernieuwende en participatieve manier te werken hebben we met de raad, het college en de organisatie mooie successen geboekt en die aanpak zetten we voort. We werken samen met gemeenten in de regio, de provincie en laten onze stem ook landelijk horen. Alleen zo kunnen we concrete resultaten boeken met de N35, de jeugdzorg of onze economische agenda.

Van kadernota naar begroting

Bij de kadernota 2022-2025 heeft u een eerste afweging gemaakt tussen inhoudelijke opgaven en financiële mogelijkheden. Daarbij is geconcludeerd dat een aantal inhoudelijke opgaven voorlopig getemporiseerd moest worden. Dit in afwachting van het te schetsen actuele financieel perspectief bij de programmabegroting 2022 en meerjarenraming 2023-2025. Ten opzichte van de kadernota zijn in deze programmabegroting enkele belangrijke wijzigingen in het financieel perspectief doorgevoerd. Denk daarbij aan de toezegging van het rijk met betrekking tot de extra middelen jeugdhulp en het kunnen laten vervallen van het risico herijking gemeentefonds. Daarnaast vinden we het financieel verantwoord een beroep te doen op de algemene bestemmingsreserve en de reserve weerstandsvermogen. Hierdoor is er meer financiële armslag ontstaan en is het mogelijk om bij deze begroting meer opgaven en ambities waar te maken dan bij de kadernota was voorzien. We achten deze investeringen ook noodzakelijk omdat een aantal zaken niet kan wachten. Met deze begroting stellen wij uw raad voor in het komende begrotingsjaar verder te bouwen aan een toekomstbestendige gemeente.

Balans inhoudelijke opgaven en financiële mogelijkheden

In de kadernota 2022-2025 zijn de opgaven en voorstellen nieuw beleid voorzien van een 'groene' en 'oranje' aanduiding. Op basis van het toen actuele financiële perspectief waren er alleen financiële middelen beschikbaar voor de 'groene' voorstellen nieuw beleid. De voorstellen nieuw beleid waarvoor nu aanvullende middelen beschikbaar zijn, hebben nu een 'licht groene' aanduiding meegekregen. Uw raad kan dan in één oogopslag zien welke wijzigingen nieuw beleid in deze begroting worden voorgesteld ten opzichte van de kadernota. Wij hebben daarbij vooral ingezet op versterking van de woon- en leefomgeving. Het gaat hierbij om blijvende inzet van de contactpersoon buitengebied, inzet op bewonersparticipatie, klimaat adaptief beleid en toekomstbestendigheid in de openbare ruimte en het versterken van het lobby en relatiemanagement Regio Zwolle. Hiermee zijn nog niet alle inhoudelijke opgaven en ambities financieel vertaald, maar we hebben wel een mooie stap voorwaarts kunnen maken in de balans inhoudelijke opgaven versus financiële mogelijkheden. De resterende ambities met 'oranje' aanduiding worden opnieuw afgewogen bij de komende kadernota/(meerjaren)begroting.

Nieuw beleid

In deze begroting wordt nieuw beleid voorgesteld dat tegemoet komt aan de opgaven waar we in het komende begrotingsjaar voor staan. Het gaat hierbij om opgaven binnen zowel het ruimtelijk-fysiek domein, het sociaal- en maatschappelijk domein als bestuur en dienstverlening. Hierna zoomen we kort op de belangrijkste opgaven in.

Opgaven binnen het ruimtelijk- en fysiek domein

Voor de gemeente Raalte is het van groot belang aan te sluiten bij de ontwikkelingen Regio Zwolle. Daarom versterken we onze inzet met betrekking tot de verstedelijkingsagenda en het relatiemanagement regio Zwolle.

Voor een leefbaar buitengebied is het van belang dat de contactpersoon buitengebied de werkzaamheden kan continueren. De gebiedsgerichte aanpak stikstof vraagt om coördinatie en de kracht van Salland Leader verloopt succesvoller dan verwacht waardoor extra middelen nodig zijn.

We investeren in projecten en opgaven in de openbare ruimte op basis van het meerjareninvesteringsplan openbare ruimte. Grote investeringen willen wij doen in de Zwolseweg en Dorpsstraat in Heino en in het buitengebied de Schoonhetenseweg. Aansluitend op initiatieven van derden willen we middelen inzetten voor het G. Norpplein in Luttenberg en de hoogspanningsleidingen in de bebouwde kom van Raalte ondergronds verkabelen waarbij de vrijkomende ruimte toekomstbestendig wordt ingericht. Dit naast de reguliere vervangingsinvesteringen en investeringen in de riolering.

We willen uitvoering geven aan het klimaatadaptatiebeleid en toekomstbestendigheid van de openbare ruimte. Ook willen we blijven inzetten op bewonersparticipatie in de openbare ruimte.

Uit de evaluatie zonneparken is gebleken dat er bij het toetsen en begeleiden van initiatieven extra aandacht nodig is voor 'dialogoog met de omgeving'. Hiervoor is aanvullende inzet van een ruimteteamcoach nodig.

Opgaven binnen het sociaal-maatschappelijk domein

We willen extra investeren in het Centrum voor Jeugd en Gezin om de huidige kwaliteit te behouden en daarbij te voorzien in de toegenomen vraag naar ondersteuning.

De verwachting is dat na de coronacrisis extra ondersteuning nodig zal zijn voor kwetsbare inwoners. Ook op het gebied van economie, sport en cultuur wordt extra ondersteuning nodig geacht. Hiervoor is personele inzet nodig waarvoor extra middelen zijn vrijgemaakt.

Om binnen het sociaal domein in control te blijven op financiën en kwaliteit wordt ook de komende jaren ingezet op data-analyse. Tevens is juridische expertise nodig door aanpassingen in wetgeving en om inwonersvragen goed te kunnen blijven beantwoorden.

In 2022 staat de start van de renovatie van de St. Jozefschool in Nieuw Heeten gepland. Dit als onderdeel van het Integraal huisvestingsplan onderwijs (IHP).

Ook wordt in 2022 het cultuurbeleidsplan geactualiseerd en zijn er middelen vrijgemaakt voor de kerkenvisie.

Raalte bestaat in 2023 900 jaar. Om dit te kunnen vieren is hiervoor een bedrag in de begroting geraamd.

Opgaven binnen het domein bestuur en dienstverlening

Om de basisinzet op Toezicht & Handhaving te continueren wordt de inzet op dit taakveld verlengd.

Er zijn middelen in de begroting opgenomen voor toekomstgericht werken, rechtmatigheidsverklaring college en vervanging van een aantal informatiesystemen.

Ook zijn middelen opgenomen voor proceskosten om in de nieuwe raadsperiode een heroriëntatie uit te laten voeren naar inzet op gemeentelijke taken en de daarbij behorende financiële middelen. Dit naar aanleiding van de discussie zoals gevoerd door de raad over de kadernota.

Structureel sluitende begroting en meerjarenraming met ruimte voor nieuw beleid

De nu voorliggende begroting 2022 en meerjarenraming 2023-2025 laat een sluitend financieel perspectief zien. De algemene uitkering uit het gemeentefonds is in de begroting, volgens bestendige gedragslijn, berekend op basis van de meicirculaire 2021. Hierbij is volledig rekening gehouden met de door het kabinet toegezegde extra middelen jeugdhulp voor het jaar 2022. Voor de jaren daarna is, conform afspraken provinciaal toezicht, voor 75% rekening gehouden met de te verwachten extra rijksmiddelen jeugdhulp. Hierover neemt het nieuwe kabinet besluiten inclusief bijbehorende hervormingsagenda. Door deze nieuwe situatie hebben we de nog in de begroting opgenomen stelpost volumeontwikkelingen jeugd en Wmo vrij kunnen laten vallen en ingezet als algemeen dekkingsmiddel. Wel is het hierbij van belang de ontwikkelingen sociaal domein scherp te blijven monitoren, onder andere door verdere data-analyse. We zien in 2021 een sterke stijging op de uitgaven jeugdhulp. De verwachting is dat deze stijging deels eenmalig is. Om toekomstige risico's binnen het sociaal domein op te kunnen vangen is het van belang dat de reserve sociaal domein op een voldoende hoog niveau blijft. Daarom wordt voorgesteld het plafond van deze reserve te verhogen van € 4,0 mln. naar € 6,5 mln.

Gezonde financiële positie en financiële wendbaarheid en weerbaarheid goed op niveau

De voorlopige uitkomsten van de herijking gemeentefonds laten voor onze gemeente een (nagenoeg) budgetneutraal beeld zien. Dit betekent dat het eerder ingecalculeerde risico herijking gemeentefonds van € 2,5 mln. is komen te vervallen.

Rekening houdend met de onttrekkingen welke zijn gedaan aan de algemene bestemmingsreserve en de reserve weerstandsvermogen blijft de algemene reserve met een verwacht saldo van € 6,15 mln. per 31 december 2025 ruimschoots boven het door uw raad ingestelde minimumniveau van € 4,5 mln. én stijgt de weerstandsratio naar een 'uitstekend' niveau van 2,5.

De algemene reserve grondexploitatie heeft bij de begroting 2022 een saldo van € 5 mln.

De ontwikkeling van de financiële kengetallen laten een vrij stabiel beeld zien, waarbij de kengetallen 'positief' tot 'neutraal' scoren ten opzichte van de streefwaarde.

Gesteld mag worden dat onze gemeente een financieel gezonde positie heeft en dat de financiële wendbaarheid (mate van flexibiliteit om in te kunnen spelen op de actualiteit) en weerbaarheid (veerkracht om onverwachte financiële klappen en bestaande risico's op te kunnen vangen) goed op niveau zijn.

Lastendruk

In de tabel hieronder zijn de tarieven vermeld zoals deze voor het jaar 2022 worden voorgesteld. De tarieven zijn gemiddelden. De bedragen van 2021 staan er ter vergelijking naast.

Lastendruk per huishouden	2022	2021
Onroerende zaakbelasting bij gemiddelde WOZ-waarde	€ 343	€ 335
Rioolheffing	€ 241	€ 233
Afvalstoffenheffing	€ 191	€ 178
Totaal	€ 775	€ 746

Kabinetsformatie en septembercirculaire

In afwachting van de onderhandelingen om te komen tot een nieuw kabinet is het huidige kabinet nog steeds demissionair. Daarom zijn er op Prinsjesdag 2021 minder plannen gepresenteerd dan andere jaren. Maar sommige zaken kunnen niet wachten. Zo komt er extra geld beschikbaar om te zorgen dat de uitvoering van het Klimaatakkoord op tempo blijft. Vanaf 2022 investeert het kabinet ook meer geld in veiligheid. En er komt geld om de woningbouw te versnellen.

De septembercirculaire gemeentefonds 2021, gebaseerd op de miljoenennota van het kabinet, laat een positief beeld zien ten opzichte van de meicirculaire 2021. Via een separate informatienotitie bent u hierover geïnformeerd. Het financiële beeld van de septembercirculaire is conform bestendige gedragslijn niet in deze begroting 2022 en meerjarenraming 2023-2025 meegenomen. Deze cijfers krijgen hun vertaling richting het proces kadernota/ begroting 2023 en zomernota 2022 naar het dan actuele financiële beeld. Hiermee creëren we een mooie startpositie voor de nieuwe raadsperiode, waarbij onder andere de uitdagingen die er al liggen met betrekking tot de vervangingsopgave openbare ruimte en integraal huisvestingsplan onderwijs nieuw elan kunnen krijgen.

Tot slot

Wij zijn content dat we u een structureel sluitende begroting en meerjarenraming kunnen aanbieden met meer ruimte voor nieuw beleid dan bij de kadernota voorzien waardoor nog beter kan worden ingespeeld op een aantal belangrijke opgaven en ambities.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Raalte,

de secretaris,

Karin Cornelissen

de burgemeester,

Martijn Dadema

Hoofdstuk 1

Leeswijzer

Gemeente Raalte

Hoofdstuk 1: Leeswijzer en beleidsindicatoren

1.1 Leeswijzer

De opzet van de begroting 2022 en meerjarenraming 2023-2025 is in lijn met het Roalter Akkoord. De begrotingsprogramma's zijn conform het Roalter Akkoord opgenomen met dien verstande dat met ingang van de begroting 2020 de onderdelen klimaatadaptatie en verduurzaming gemeentelijke gebouwen in programma 2 Integraal beheer openbare ruimte zijn opgenomen en niet meer in programma 5 Duurzaamheid en energietransitie.

1. Ruimtelijke ontwikkeling, woon- en werkomgeving
2. Integraal beheer openbare ruimte
3. Onderwijs, werken en inkomen
4. Maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp
5. Duurzaamheid en energietransitie
6. Economie
7. Sport, cultuur en maatschappelijk vastgoed
8. Openbare orde en veiligheid
9. Bestuur en dienstverlening

In **hoofdstuk 2** schetsen we de financiële positie, het nieuw beleid, de ontwikkeling van de algemene bestemmingsreserve en de reserve grondexploitatie en de financiële wendbaarheid en weerbaarheid.

In **hoofdstuk 3** geven we een aantal kerngegevens weer over de sociale, fysieke en financiële structuur van de gemeente Raalte.

In **hoofdstuk 4** is de beleidsbegroting opgenomen. De beleidsbegroting bestaat uit het programmaplan, het overzicht algemene dekkingsmiddelen, resultaten en onvoorzien, overzicht overhead en de paragrafen.

In **hoofdstuk 5** krijgt u een overzicht van de baten en lasten voor het jaar 2022 en de meerjarenraming 2023-2025.

Bijlagen

Ook zijn in de voorliggende programmabegroting diverse bijlagen opgenomen waaronder overzichten nieuw beleid, de geprognosticeerde balans en de staat van reserves en voorzieningen.

1.2 Beleidsindicatoren

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft een vaste set aan beleidsindicatoren voor. Deze zijn per programma terug te vinden in de indicatoren tabel (zie licht gele arcering). Naast de verplichte beleidsindicatoren zijn nog een aantal 'eigen' indicatoren opgenomen. Hierbij maken we voor een belangrijk deel gebruik van de indicatoren uit 'Waar staat je gemeente'.

De indicatoren uit het burgeronderzoek 'Waar staat je gemeente' gaan uit van verschillende maatschappelijke thema's namelijk:

- Woon- en leefklimaat
- Relatie burger-gemeente
- Gemeentelijke dienstverlening
- Zorg en welzijn

De indicatoren worden gemeten met een percentage (0-100%) of een gemiddeld cijfer op een vijfpuntsschaal, waarbij een 1 staat voor 'helemaal oneens' en een 5 voor 'helemaal eens'. Met andere woorden: hoe hoger het cijfer, hoe meer de burgers het eens zijn met de stelling. Het onderzoek vindt tweejaarlijks plaats.

Hoofdstuk 2

Financiële positie & nieuw beleid

Gemeente Raalte

Hoofdstuk 2: Hoofdstuk 2 Financiële positie en nieuw beleid

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk geven wij u inzicht in de financiële positie, het nieuw beleid, de beschikbare dekkingsmiddelen en de financiële wendbaarheid en weerbaarheid van de gemeente.

2.2 Financieel resultaat begroting

Onderstaand wordt het financieel resultaat van de begroting 2022-2025 gepresenteerd en toegelicht. Hierbij geven we ook inzicht in het nieuw beleid en de beschikbare dekkingsmiddelen.

Financieel resultaat begroting 2022-2025

Bedragen * € 1.000

S=structureel
E=eenmalig

- is voordeel

Omschrijving	S/E	2022	2023	2024	2025
Begrotingsresultaat 2021-2024 bij aanbidding programmabegroting 2021	S	-878	-507	-191	-191
	E	1.207	494	98	0
		330	-13	-93	-191
Financieel resultaat zomernota 2021	S	462	853	1062	760
	E	501	193	39	46
Mutaties bestaand beleid begroting 2022-2025	S	-398	-382	-302	-335
	E	40	-118	-79	-83
Nieuw beleid kadernota 2022-2025	S	94	106	106	106
	E	727	705	39	0
Aanvullend nieuw beleid bij begroting 2022-2025	S	352	333	333	335
	E	221	71	342	344
Stelpost nieuw beleid	S				250
Dekkingsmiddelen					
Inzet stelpost nieuw beleid 2022	S	-250	-250	-250	-250
Inzet stelpost volumestijgingen Wmo en Jeugd	S	-300	-550	-700	-700
Begrotingsresultaat 2022-2025	S	-917	-398	58	-25
	E	2.695	1.344	439	306
		1.778	947	497	281
Dekking begrotingsresultaat ten laste van de algemene bestemmingsreserve		-1.778	-947	-497	-281
Saldo begrotingsresultaat 2022-2025		0	0	0	0

Toelichting op de tabel

Begrotingsresultaat 2021-2024

Dit is het begrotingsresultaat 2021-2024. Vanuit dit vertrekpunt is de nu voorliggende programmabegroting 2022 en meerjarenraming 2023-2025 opgesteld.

Financieel resultaat zomernota 2021

Dit is het resultaat van de door de gemeenteraad op 9 september 2021 vastgestelde zomernota 2021. De consequenties vanaf het jaar 2022 zijn conform de zomernota 2021 verwerkt in de programmabegroting 2022 en meerjarenraming 2023-2025.

Mutaties bestaand beleid

Bij het opstellen van de reguliere begroting ontstaan altijd mutaties als gevolg van autonome ontwikkelingen. Het resultaat van deze autonome ontwikkelingen ten opzichte van de zomernota 2021 is hier vermeld. In bijlage B achter in deze begroting is een nadere analyse op hoofdlijnen van de mutaties bestaand beleid opgenomen.

Voortgang kredieten

Binnen de organisatie is steeds meer aandacht voor het realistisch plannen en bewaken van de kredieten. Hierbij moeten we niet de illusie hebben dat aan het einde van het boekjaar nagenoeg alle kredieten zijn besteed. Dit geldt ook voor de komende jaarrekening 2021. Immers op de voortgang van een substantieel deel van de kredieten (circa 29%) hebben we als gemeente maar beperkt invloed. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de N35, de parkeerplaatsen stations, verkabeling hoogspanningsmasten en bijdrage herontwikkeling spoorzone. Hierbij zijn we afhankelijk van externe/politieke omstandigheden en samenwerkingsrelaties met (soms) meerdere externe partijen. In bijlage D1 en D2 van deze begroting treft u een totaaloverzicht aan van de kredieten 2022-2025. Wel zijn we ons ervan bewust, dat we op zaken waar we als gemeente zelf invloed op hebben, in de komende periode verdere vervolgstappen kunnen en willen zetten om planning en realiteit dichterbij elkaar te brengen. Zo hebben we bijvoorbeeld bij deze begroting opnieuw beoordeeld welke kredieten 2022 nu al in aanmerking komen om verder in de tijd te plaatsen. Het financieel resultaat hiervan is verwerkt in de mutaties bestaand beleid 2022 en 2023. Kortom, er is een groeiproces in gang gezet om steeds een stapje voorwaarts te maken om planning en realisatie beter in balans te krijgen.

Algemene uitkering gemeentefonds

De algemene uitkering is, in overeenstemming met de meicirculaire 2021, vertaald in de programmabegroting 2022 en meerjarenraming 2023-2025. Over het resultaat van de meicirculaire is de raad geïnformeerd in juli 2021.

Herziening gemeentefonds per 1 januari 2023

Belangrijke ontwikkeling voor de financiële huishouding van de gemeente is de herziening van het gemeentefonds met nieuwe verdeelmodellen per 1 januari 2023. Begin juli 2021 heeft het kabinet een nieuwe adviesaanvraag ingediend bij de Raad voor het Openbaar Bestuur op basis van een aangepast verdeelmodel (accuratere maatstaven sociaal domein en aanpassing verevening overige eigen middelen). Medio augustus 2021 zijn de resultaten bekend geworden van de actualisatie van de cijfers van 2017 naar 2019.

Op basis van deze voorlopige resultaten is de verwachting dat het resultaat van de herziening gemeentefonds per 1 januari 2023 voor Raalte nagenoeg budgetneutraal uitpakt. Dit betekent dat de verwachte eerdere onzekerheid van negatieve bijstelling nu in positieve zin kan worden bijgesteld en dat hiermee het risico herijking gemeentefonds (in de begroting 2021 nog geraamd op € 2,5 mln.) in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing is komen te vervallen. Volgens de huidige planning worden de resultaten van de herziening gemeentefonds verwerkt in de meicirculaire 2022.

Extra middelen jeugdhulp vanaf 2022

Het kabinet heeft in juli 2021 de toezegging gedaan dat er voor 2022 landelijk € 1,3 mld. extra beschikbaar komt voor de uitvoering van de jeugdzorg. Vertaald naar Raalte betekent dit een extra bedrag van € 2,46 mln. Het kabinet en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) hebben dat met elkaar afgesproken naar aanleiding van het oordeel van de Commissie van Wijzen. Voor de jaren na 2022 dient het oordeel als zwaarwegende inbreng voor de kabinetsformatie. Tegelijk committeren gemeenten en het Rijk zich nu al aan het maken van afspraken over maatregelen waarmee het jeugdstelsel op de lange termijn beter houdbaar wordt. Op landelijk niveau hebben het Rijk, de VNG en het IPO gezamenlijk afgesproken, dat in het kader van het provinciaal toezicht alle gemeenten in de jaarschijven 2023 tot en met 2025 maximaal 75% van de bedragen onder de Hervormingsagenda van de Commissie van Wijzen als structurele stelpost mogen opnemen in de meerjarenraming. Voor Raalte betekent dit dat in de nu voorliggende meerjarenraming rekening is gehouden met de volgende extra structurele middelen jeugdhulp voor de periode 2023-2025: € 2,04 mln. (2023), € 1,92 mln. (2024) en € 1,77 mln. (2025).

Door de structurele toevoeging van de extra middelen jeugdhulp is ook het financieel perspectief sociaal domein verbeterd. Daarom is het verantwoord de nog in de begroting beschikbare stelpost volumeontwikkelingen jeugd en Wmo, oplopend van € 0,3 mln. in 2022 tot € 0,7 mln. vanaf 2024 bij deze begroting in te zetten als algemeen dekkingsmiddel. Hier staat tegenover dat onder andere door het inzetten van bovengenoemde stelpost de risico's binnen het sociaal domein toenemen. Daarom wordt voorgesteld het plafond van de reserve sociaal domein te verhogen van € 4 mln. naar € 6,5 mln. Hiermee hebben we een evenwichtige balans kunnen vinden tussen de verantwoorde inzet van structurele middelen en het afdekken van de nodige risico's binnen het sociaal domein breed.

Loon en prijsstijgingen

Conform de technische begrotingsrichtlijnen is in deze begroting een algemene prijsstijging van 1% doorgevoerd en een loon-/premiestijging van in totaal 2,5% ten opzichte van de vorige begroting. Omdat bij de budgetten van gesubsidieerde instellingen, verbonden partijen, subsidierelaties en aanbieders sociaal domein op onderdelen nog onvoldoende rekening gehouden kon worden met doorvertaling van een aantal (nog te maken) cao-afspraken 2021-2022, is hiervoor een stelpost geraamd van € 158.000 structureel.

Nieuw beleid 2022-2025

In onderstaande tabel is het in de begroting 2022 en meerjarenraming 2023-2025 opgenomen nieuw beleid vermeld. Hierbij hebben we aansluiting gezocht bij het door uw raad geaccordeerde nieuw beleid in de kadernota 2022-2025. In de kadernota waren de opgaven en voorstellen voorzien van een **groene** en **oranje** aanduiding.

Daarbij is toen aangegeven dat voor de 'groene' voorstellen nieuw beleid al financiële middelen beschikbaar waren en dat bij wijziging van het financieel perspectief richting de begroting opnieuw beoordeeld wordt welk nieuw beleid aanvullend op de kadernota 2022-2025 mogelijk is.

Ten opzichte van de kadernota 2022-2025 hebben zich de volgende wijzigingen voorgedaan in het financieel perspectief:

- De zomernota 2021 laat in meerjarenperspectief 2022-2025 een fors negatief resultaat zien, met name door een tegenvallende algemene uitkering gemeentefonds.
- De mutaties bestaand beleid begroting 2022-2025 laten een positief resultaat zien.
- De (verwachte) extra middelen jeugdhulp vanaf 2022 laten een fors positief resultaat zien.
- De verwachte resultaten herziening gemeentefonds per 1-1-2023 laten voor Raalte (vooralsnog) een nagenoeg budget-neutraal resultaat zien waardoor het risico van nadeel-gemeente kan komen te vervallen.

Door bovenstaande wijzigingen in het financieel perspectief is bij deze begroting opnieuw beoordeeld welke dekkingsmiddelen structureel beschikbaar kunnen komen om de inhoudelijke ambities zoals verwoord in de kadernota 2022-2025 in de nu voorliggende begroting verder te realiseren. Hierbij is ook beoordeeld hoe we een evenwichtige balans kunnen aanbrengen tussen beschikbare eenmalige middelen en benodigde structurele middelen. Het resultaat van deze herbeoordeling laat zien dat de volgende dekkingsmiddelen kunnen worden vrijgespeeld:

- inzet van de in de begroting beschikbare stelpost volume stijgingen WMO en jeugd.
- (deels) afkomen van de algemene bestemmingsreserve ten gunste van het instellen van een gekoppelde reserve voor dekking van de kapitaallasten ten behoeve van de renovatie van de St. Jozefschool in Nieuw Heeten, als onderdeel van het Integraal Huisvestings Plan onderwijs (omzetten van eenmalige middelen voor structurele dekking).
- (deels) afkomen van de reserve weerstandsvermogen ten gunste van het instellen van een gekoppelde reserve voor dekking van de kapitaallasten van de investeringen Schoonhetenseweg als onderdeel van het Meerjaren Investerings Programma openbare ruimte (omzetten van eenmalige middelen voor structurele dekking).

In onderstaand overzicht nieuw beleid is met de kleur 'licht groen' aangegeven voor welke inhoudelijke opgaven alsnog aanvullende dekkingsmiddelen beschikbaar zijn, ten opzichte van het beeld dat uw raad bij de kadernota 2022-2025 is geschetst. Qua prioritering is hierbij structureel met name ingezet op de inhoudelijke pijler woon- en leefomgeving.

Dit overzicht laat zien dat nog steeds niet alle inhoudelijke opgaven en ambities gerealiseerd kunnen worden, blijkend uit de kleur 'oranje'. Hierbij zijn we onder andere in afwachting van de inzet van de landelijke VNG bij de onderhandelingen nieuw kabinetsformatie.

Het nieuw beleid is nader toegelicht bij de diverse begrotingsprogramma's.

Overzicht nieuw beleid begroting 2022-2025 in vergelijking tot nieuw beleid bij kadernota 2022-2025

Legenda:

Nieuw beleid kadernota 2022-2025 passend binnen de financiële mogelijkheden

Aanvullend nieuw beleid bij begroting 2022-2025 passend binnen de financiële mogelijkheden

Nieuw beleid (nog) niet passend binnen de financiële mogelijkheden; doorschuiven naar meerjarenbegroting 2023-2026

Bedragen * € 1.000

- is voordeel

S=structureel / E=eenmalig

Pr.	Omschrijving	S/E Invest.	Begroting 2022-2025				S/E Invest.	Kadernota 2022-2025			
			2022	2023	2024	2025		2022	2023	2024	2025
	Starterslening en adviesfunctie	E	reeds verwerkt				E	840	-	-	-
1	Dekking binnen reserve stedelijke vernieuwing	E	bij raadsbesluit				E	-40	-	-	-
	Dekking binnen Svn	E	woonbeleid				E	-800	-	-	-
1	Programmamanager verstedelijkingsagenda	S	54	54	54	54	S	54	54	54	54
1	Contactpersoon buitengebied	S	75	75	75	75	E	75	75	75	75
1	Gebiedsgerichte aanpak stikstof	E	35	35	35	35	E	35	35	35	35
1	Leaderprogramma 2023-2027	E	75	100	100	100	E	75	100	100	100
	Meerjareninvesteringsprogramma openbare ruimte (MIP-OR)	S 10.363	147	238	328	345	S 10.363	169	301	432	490
	Dekking	S -5.969	-130	-240	-329	-344	S -7.234	-130	-239	-329	-344
	Terugramen rente 1e jaar en afschrijving tm 2025	E	-17	28	27	29					
2	Onderdeel van het MIP-OR is de Schoonhetenseweg. Vorming gekopp. res. Schoonhetenseweg t.l.v. de res. weerstandsvermogen voor dekking kapitaallasten	E	3.155								
		E	-3.155								
	Meerjareninvesteringsprogramma openbare ruimte (MIP-OR)	S	30	131	174	190	S	30	131	174	190
2	Onkruidbestrijding	E	-	-	110	110	S	-	-	110	110
	Onkruidbestrijding	E	110	110	-	-	E	110	110	-	-
2	Bewonersparticipatie	S	128	128	128	128	E	128	128	128	128
	Beschikbare middelen	S	-73	-73	-73	-73	E	-73	-73	-73	-73
2	Opstellen en actualiseren beheerplannen	E	65	65	-	-	E	65	65	-	-
	Dekking reserve IVOR	E	-65	-65	-	-	E	-65	-65	-	-
2	Uitvoering klimaatadaptief beleid	E	151	-	-	-	E	151	-	-	-
2	en toekomstbestendigheid openbare ruimte	S	108	108	108	108	E	108	108	108	108
4	Extra investering CJG	E	200	200	-	-	E	200	200	-	-
	Dekking uit reserve sociaal domein	E	-200	-200	-	-	E	-200	-200	-	-
4	Extra personele inzet a.g.v. corona	E	84	84	84	84	E	84	84	84	84
4	Juridisch medewerker	E	67	67	67	67	E	67	67	67	67
4	Data-analist	E	42	42	42	42	E	42	42	42	42
5	Ruimtecoach duurzaamheidsinitiatieven	E	-	96	96	96	E	-	96	96	96
6	Personele inzet lobby en relatiemanagement Regio Zwolle	S	54	54	54	54	E	54	54	54	54
6	Personele inzet gevolgen coronacrisis economie, sport en cultuur	E	96	96	96	96	E	96	96	96	96

Pr.	Omschrijving	S/E Invest.	2022	2023	2024	2025	S/E Invest.	2022	2023	2024	2025		
7	Integraal huisvestingsplan onderwijs-IHP	S	1.716	-	-	-	-	S	1.716	88	100	100	100
	Onderdeel van het IHP is de renovatie St. Jozefschool. Vorming gekoppelde reserve St. Jozefschool ten laste van de algemene bestemmingsreserve ivm dekking kapitaallasten	E		1.716									
		E		-1.716									
	IHP stelpost kapitaallasten			12				12	12				
	1e jaar terugramen kap.lasten			-12									
	IHP (kapitaallasten)	S		-	13	13	135	S		-	13	13	135
7	Kerkenvisie	E	25	25	-	-	E	25	25	-	-		
7	Cultuurbeleidsplan	E	47	-	-	-	E	47	-	-	-		
8	Personele inzet toezicht en handhaving	E	96	-	-	-	E	96	-	-	-		
Alg. Invoering rechtmatigheidsverantwoording		S		40	40	40	40	S		40	40	40	40
I-uitvoeringsplan bedrijfsvoering:													
Alg.	Vervanging zaaksysteem, burgerzakenmodules en financieel systeem	E		212	175	39	-	E		212	175	39	-
	Datagedreven werken	E		75	-	-	-	E		75	-	-	-
		S		10	10	10	10	S		10	10	10	10
	Dekking egalisatiereserve DOWR-I	E		-145	-100	-	-	E		-145	-100	-	-
Nieuw Beleid na kadernota:													
2	Begraafplaats Pleegste, kapitaallasten	S	65	-	-	-	-						
2	Vorming gekoppelde res. begraafplaats Pleegste t.l.v. de res. wegen i.v.m. dekking kapitaallasten	E		65									
		E		-65									
2	Digitaal handboek inrichting openbare ruimte	E		25									
2	Dekking ten laste van reserve IVOR	E		-25									
7	Raalte 900 jaar	E		40									
7	Stichting popcultuur Raalte	S		5	5	5	5						
Alg. Toekomstgericht werken gemeentehuis		S		38	38	38	38						
Alg. Proceskosten onderzoek in inhoudelijke ambitie en financiële mogelijkheden		E		30	30								
Totaal Structureel		S		94	106	106	106	S	221	256	297	340	
Totaal Eenmalig		E		727	705	39	-		E	1.019	997	39	-
Totaal Structureel		S		352	333	333	335						
Totaal Eenmalig		E		221	71	342	344						
Totaal Structureel		S		40	154	197	335	S	40	154	307	445	
Totaal Eenmalig		E		75	-	315	315		E	243	25	812	812
Totaal			3.129	3.531	3.391	3.356	3.460	4.845	3.545	3.455	3.479	3.622	

Dekkingsmiddelen

Stelpost nieuw beleid

Voorgesteld wordt de structurele stelpost nieuw beleid 2022 tot een bedrag van € 250.000 als dekkingsmiddel in te zetten. Op basis van het nu voorliggende begrotingsperspectief is er vanaf 2025 opnieuw € 250.000 beschikbaar voor nieuw beleid. Daarmee komt het totaalplaatje beschikbare ruimte voor nieuw beleid er als volgt uit te zien.

Totaal stelpost nieuw beleid

Bedragen * € 1.000

Omschrijving	2022	2023	2024	2025
Stelpost nieuw beleid begroting 2019 en meerjarenraming 2020-2022	250	250	250	250
Stelpost nieuw beleid begroting 2020 en meerjarenraming 2021-2023		250	250	250
Stelpost nieuw beleid begroting 2021 en meerjarenraming 2022-2024			250	250
Stelpost nieuw beleid begroting 2022 en meerjarenraming 2023-2025				250
Inzet van deze stelpost als dekkingsmiddel bij begroting 2022	-250	-250	-250	-250
Totaal	0	250	500	750

Inzet stelpost volumestijging Wmo en jeugd

Voorgesteld wordt de in de begroting beschikbare stelpost volumestijging Wmo en jeugd volledig in te zetten als algemeen dekkingsmiddel. Deze structurele stelpost loopt op van € 300.000 in 2022, naar € 550.000 in 2023 en naar € 700.000 vanaf 2024.

2.3 Ontwikkeling reserves

Deze paragraaf bevat de ontwikkeling van de algemene bestemmingsreserve, de inzet van de reserve weerstandsvermogen en de ontwikkeling van de reserve grondexploitatie.

Ontwikkeling algemene bestemmingsreserve

Het verloop van de algemene bestemmingsreserve is in onderstaande tabel toegelicht. Om eenmalig beschikbare middelen in te zetten voor structurele dekking, wordt voorgesteld voor de dekking van de kapitaallasten investering renovatie St. Jozefschool Nieuw Heeten een gekoppelde reserve te vormen van afgerond € 1,72 mln. ten laste van de algemene bestemmingsreserve.

Uit deze tabel blijkt dat de algemene bestemmingsreserve, rekening houdend met bovengenoemd voorstel, uitkomt op een bedrag van € 6,15 mln. per 31 december 2025.

Stand algemene bestemmingsreserve bij begroting 2022

Bedragen * € 1.000.000

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
Verwachte stand per 1 januari	17,59	13,25	7,93	6,93	6,43
Mutaties 2021 (inclusief bestaande claims)	-2,04	-1,83	-0,05	0	0
Dekking resultaat zomernota 2021	0,95				
Vorming gekoppelde reserve St. Jozefschool Nieuw Heeten		-1,72			
Dekking begrotingsresultaat 2021-2025	-3,25	-1,78	-0,95	-0,50	-0,28
Verwachte stand per ultimo jaar	13,25	7,93	6,93	6,43	6,15

Inzet reserve weerstandsvermogen

Om eenmalig beschikbare middelen in te zetten voor het creëren van structurele dekking, wordt voorgesteld voor de dekking van de kapitaallasten investeringen Schoonhetenseweg een gekoppelde reserve te vormen van afgerond € 3,16 mln. ten laste van de reserve weerstandsvermogen. De reserve weerstandsvermogen komt hierbij uit op € 5,17 mln. en de weerstandratio op 2,5. Hierbij is rekening gehouden met het afkomen van de reserve weerstandsvermogen met bovengenoemde € 3,16 mln. Ook is rekening gehouden met de besluitvorming bij de begroting 2020 waarbij de weerstandsreserve in de periode 2020-2023 jaarlijks met € 0,56 mln. is/wordt afgeroomd om in te zetten als algemeen dekkingsmiddel.

Ontwikkeling algemene reserve grondexploitatie

Het meerjarenoverzicht van de algemene reserve grondexploitatie (prognose) is in onderstaand overzicht weergegeven.

Meerjarenoverzicht algemene reserve grondexploitatie

Bedragen in €

Omschrijving	Rekening 2020	2021	2022	2023	2024	2025
Stand per 01-01	5.000.000	5.000.000	5.000.000	5.000.000	5.000.000	5.000.000
Stortingen	3.272.576	3.018.859	1.534.422	590.756	432.920	284.509
Onttrekkingen	472.650	143.433	350.000	350.000	350.000	350.000
Afroming reserve	2.799.926	2.875.426	1.184.422	240.756	82.920	0
Stand per 31-12	5.000.000	5.000.000	5.000.000	5.000.000	5.000.000	4.934.509

De algemene reserve grondexploitatie kent een ondergrens van € 1 mln. en een bovengrens van € 5 mln. Op basis van de huidige prognose is de verwachting dat deze bovengrens in de periode 2021-2024 voorsnog wordt bereikt.

Vooralsnog omdat in dit overzicht nog niet de nieuwe complexen (Franciscushof Zuid en bedrijventerrein Heino) zijn opgenomen, waarvan een negatief exploitatieresultaat wordt voorzien. De vaststelling van deze nieuwe complexen door de raad is gepland voor het 4e kwartaal 2021. Niet alle nieuwe grondexploitaties sluiten met een positief resultaat en daar waar wel sprake is van een positief exploitatieresultaat is dat resultaat relatief gering. Dit heeft een nadelig effect op de jaarlijkse winstneming en de afdracht van het surplus van de algemene reserve grondexploitatie. Daar waar in de afgelopen jaren sprake was van een forse storting (in 2020 €2,8 mln.) in de algemene bestemmingsreserve, moet voor de komende jaren rekening gehouden worden met een beperktere of zelfs geen afroaming van de algemene reserve grondexploitatie. Het daadwerkelijk verloop van de algemene reserve grondexploitatie wordt gevoed vanuit de werkelijk behaalde resultaten grondexploitatie en is conjunctuurafhankelijk. Zodra de algemene reserve grondexploitatie het maximum van €5 mln. heeft bereikt vindt, conform de nota grondbeleid, afroaming plaats ten gunste van de algemene bestemmingsreserve (effectuering bij de jaarrekening). Voor een nadere toelichting zie de paragraaf grondexploitatie.

2.4 Financiële wendbaarheid en weerbaarheid

Twee keer per jaar, bij de programmabegroting en programmarekening, staan we stil bij de financiële wendbaarheid en weerbaarheid om daarmee inzicht te geven in de financiële positie. Als gemeente gebruiken we verschillende instrumenten om de financiële positie in het oog te houden. De vijf verplichte BBV-kengetallen vallen hier ook onder. Onderstaand geven we aan welke kengetallen inzicht geven in de financiële wendbaarheid en weerbaarheid. Daarnaast geeft de ontwikkeling van de algemene bestemmingsreserve en de reserve weerstandsvermogen inzicht in de financiële positie.

Kengetallen financiële wendbaarheid

Wendbaarheid heeft te maken met hoe flexibel we zijn in onze begroting en bedrijfsvoering om snel te kunnen inspelen op de actualiteit. De volgende kengetallen dragen bij aan de financiële wendbaarheid:

- Netto schuldquote
(niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen)
- Belastingcapaciteit
(niveau van de belastingdruk ten opzichte van het landelijk gemiddelde)

Kengetallen financiële weerbaarheid

Weerbaarheid heeft te maken met de veerkracht of het vermogen onverwachte financiële klappen op te vangen en bestand te zijn tegen de impact van bestaande risico's. De volgende kengetallen geven inzicht in de financiële weerbaarheid:

- Solvabiliteit
(mate waarin de gemeente aan haar financiële verplichtingen kan voldoen)
- Grondexploitatie
(waarde van de grond ten opzichte van de totaal geraamde kosten)
- Structurele exploitatieruimte
(mate waarin de structurele lasten zijn gedekt door structurele baten)

De financiële kengetallen ontwikkelen zich bij de begroting 2022 en meerjarenraming 2023-2025 als volgt:

Overzicht financiële kengetallen

Getallen in %

Onderdeel	Rek.		Begroting				Streefwaarden-kengetallen		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	positief	neutraal	negatief
Netto schuldquote	69	97	79	84	79	73			
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	62	89	72	77	71	66	< 90	90-130	> 130
Solvabiliteit	42	31	35	34	35	36	> 50	20-50	< 20
Grondexploitatie	16	23	15	14	12	11	< 20	20-35	> 35
Structurele exploitatieruimte	0,19	0,77	0,92	0,42	-0,06	0,03	> 0	0	< 0
Belastingcapaciteit	97	98	94	94	94	94	< 100	100	>100

Voor een nadere toelichting op deze kengetallen zie de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing (hoofdstuk 4.3.2).

Ontwikkeling algemene bestemmingsreserve en weerstandsratio

Naast de financiële kengetallen geeft de ontwikkeling van de algemene bestemmingsreserve en de weerstandsratio ook inzicht in de financiële positie van de gemeente en daarmee in de mate van de financiële wendbaarheid en weerbaarheid. De algemene bestemmingsreserve ontwikkelt zich van € 17,59 mln. per 1 januari 2021 naar € 6,15 per 31 december 2025 (zie het schema onder hoofdstuk 2.3).

De beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt per 1-1-2022 € 12,44 mln. terwijl de risico's zijn geïnventariseerd op € 4,9 mln. Daarmee komt de weerstandsratio op 2,5. Bij de begroting 2021 was een weerstandsratio becijferd van 1,7 en bij de jaarrekening 2020 een weerstandsratio van 2,1. Belangrijkste oorzaak dat de weerstandsratio, ondanks de afoming van de reserve weerstandsvermogen, toch is toegenomen naar 2,5 vindt zijn oorzaak in het vervallen van het risico herijking gemeentefonds. Een weerstandsratio boven de 2,0 wordt in de beleidsnota weerstandsvermogen en risicobeheersing gekwalificeerd als 'uitstekend'. Zie voor een nadere toelichting de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing (hoofdstuk 4.3.2).

Gezonde financiële positie

De financiële kengetallen laten zien dat de financiële wendbaarheid en weerbaarheid goed op niveau is. De reserve weerstandsvermogen komt met een ratio van 2,5 op 'uitstekend' niveau terwijl de algemene bestemmingsreserve eind 2025 uitkomt op een bedrag van € 6,15. Dit is € 1,65 mln. boven het door uw raad gestelde minimumniveau van € 4,5 mln.

Op basis van bovenstaande bevindingen mag gesteld worden dat onze gemeente een financieel gezonde positie heeft en dat de financiële wendbaarheid en weerbaarheid goed op niveau is.

Hoofdstuk 3

Kerngegevens

Gemeente Raalte

3.1 Kerngegevens

Kerngegevens

Bedragen in €

	Raming per 1 januari 2022	Werkelijk per 31 december 2020
A. Sociale structuur		
Aantal inwoners totaal	38.000	37.911
Uitkeringsgerechtigden bijstand:		
PW	375	372
IOAW	18	23
IOAZ	1	1
BBZ	0	2
TOZO *)	0	85
B. Fysieke structuur		
Ha. oppervlakte gemeente	17.229	17.229
Aantal woningen totaal	16.072	15.992
<i>Aantal woningen gericht op:</i>		
Raalte-dorp	8.673	8.645
Heino	2.997	2.993
Heeten	1.549	1.531
Luttenberg	896	894
Mariënheem	593	588
Broekland	473	469
Nieuw Heeten	465	462
Laag Zuthem	253	240
Lierderholthuis	173	170
Ha. openbaar groen (excl. sportvelden)	178,1	177,5
C. Personele gegevens		
Aantal personeelsleden	260	260
Aantal fte's	218,85	222,30
D. Financiële structuur		<i>Per inwoner 2022</i>
Begrotingsomzet (zie overzicht baten en lasten 2022)	110.566.347	2.910
Opbrengst belastingen	9.387.506	247
Algemene uitkering (incl. sociaal domein)	60.877.553	1.602
Boekwaarde vanuit Staat van investeringen	146.366.408	3.852
Vaste schuld Staat van Geldleningen	67.807.245	1.784
waarvan voor woningbouw	807.245	21
Eigen financieringsmiddelen Staat van reserves en voorzieningen		
Reserves	57.535.152	1.514
Voorzieningen	11.652.540	307

*) Regeling is gestopt per 30-09-2021

Hoofdstuk 4

De beleidsbegroting: programmaplan

Gemeente Raalte

Hoofdstuk 4.1

De programma's

Gemeente Raalte

Programma 1

Ruimtelijke ontwikkeling, woon- en werkomgeving

Gemeente Raalte

4.1.1 Ruimtelijke ontwikkeling, woon- en werkomgeving

Portefeuillehouder:	Wethouders W. Wagenmans en D. Melenhorst
Programmacoördinator:	Domeinmanager H. Lantink

4.1.1.1 Wat willen we bereiken?

Samen met onze inwoners en ondernemers bereiden we ons voor op de implementatie van de Omgevingswet per 1 juli 2022. Onze ambitie is om samen met onze inwoners, ondernemers en organisaties uitvoering te geven aan de vastgestelde Omgevingsvisie Horizon gemeente Raalte 2040. Daarmee willen we in Raalte, het levendige hart van Salland, zorgen voor aantrekkelijke, leefbare en toekomstbestendige dorpen en wijken en voor een ontwikkeling van het buitengebied richting een groen en innovatief productielandschap. Om dat levendige hart van Salland te kunnen zijn is een goede bereikbaarheid, zowel per auto en fiets als per openbaar vervoer, essentieel.

4.1.1.2 Relevante ontwikkelingen

We zien dat ondanks de coronacrisis de woningmarkt meer en meer overspannen raakt. Daarnaast zien we een verschuiving in economische en daarmee ook ruimtelijke dynamiek van de Randstad naar het oosten. Voor de regio Zwolle betekent dit dat zij zich wil ontwikkelen tot de vierde economische regio van Nederland. Dit leidt onder andere tot een extra verstedelijkingsopgave in de regio en een extra mobiliteitsopgave.

Ten tweede zien we dat het klimaatbeleid in brede zin (energie, wateropgave, droogte, hittestress) steeds meer leidend wordt bij ruimtelijke ontwikkelingen. Ook zien we dat de stikstofproblematiek nog steeds een grote invloed heeft op het ruimtelijk beleid.

Er wordt momenteel gewerkt aan een nieuw Leaderprogramma (2023-2027). Voor de uitvoering in de periode na 2023 zijn eveneens middelen nodig voor de cofinanciering.

4.1.1.3 Doelstellingen

1. We zorgen voor de implementatie van de Omgevingswet per 1 juli 2022. De nieuwe wet vraagt om een andere manier van werken. Hierbij staat voorop dat we inspelen op initiatieven, integraliteit en meer bestuurlijke afwegingsruimte. We geven uitvoering aan onze vastgestelde Omgevingsvisie Horizon gemeente Raalte 2040.
2. We verbeteren de verkeersveiligheid en bereikbaarheid door onder andere de realisatie van de Marsroute voor de N35 en knooppunt Raalte verder voor te bereiden en uitvoering te geven aan de verkeersagenda.
3. In het programma Wonen is de ambitie neergelegd om de komende jaren extra woningen te bouwen (in totaal 1500 tot 2000 tot het jaar 2030). Het ruimtelijk beleid staat in het teken van deze ambitie. Hierbij haken we aan bij de verstedelijkingsstrategie van de Regio Zwolle.

4.1.1.4 Waar meten we ons succes aan af?

Indicatoren programma 1	Referentie		2022	2023	2024	2025
	jaar	cijfer				
Nieuwbouw woningen						
Het aantal nieuwbouwwoningen, per 1.000 woningen*	2021	5,0	3,7	3,7	4,9	4,3
<i>Bron: ABF - Systeem Woningvoorraad</i>						
Ik voel me thuis in deze buurt	2020	4,3	4,0		4,0	
<i>Bron: Waar staat je gemeente</i>						
% Tevredenheid over openbaar vervoer in de nabijheid	2020	63,0	63,0		63,0	
<i>Bron: Waar staat je gemeente</i>						
* De cijfers van ABF betreffen de Primos prognose. Onze eigen ambitie is hoger.						
Legenda:						
Verplichte beleidsindicatoren op basis van vernieuwing BBV						

4.1.1.5 Wat gaan we daarvoor doen?

1.1 Voor 1 juli 2022 voeren wij de acties uit die nodig zijn ter voorbereiding op de implementatie van de Omgevingswet conform de 'Minimale acties Omgevingswet' van de VNG.

1.2 We werken waar mogelijk mee aan ruimtelijke initiatieven. De ruimteteam is het eerste aanspreekpunt voor deze initiatieven, waarbij meerdere gemeentelijke disciplines geraadpleegd moeten worden.

1.3. Via het programma 'Kracht van Salland' geven we uitvoering aan een nieuwe en duurzame invulling van het buitengebied.

2.1. We blijven ons inzetten om de opwaardering van de N35 conform de Marsroute te realiseren.

2.2. We geven uitvoering aan de verkeersagenda door infrastructurele maatregelen te treffen en acties uit te voeren om verkeersgedrag te beïnvloeden. Onveilige verkeerssituaties gaan we samen met betrokkenen integraal bekijken en afwegen.

3.1. We gaan ons goed positioneren in de Regio Zwolle om onze ambitie op het bouwen van extra woningen te realiseren en onze bijdrage te leveren aan de verstedelijkingsagenda. We onderzoeken waar de gewenste aantallen woningen gerealiseerd kunnen worden.

4.1.1.6 Nieuw beleid kadernota 2022-2025

Programmamanager verstedelingsagenda

Om onze ambitie op het bouwen van extra woningen te realiseren en ons goed te positioneren in de Regio Zwolle met betrekking tot de verstedelijkingsagenda, vragen we personele middelen voor een programmamanager.

Voorgesteld wordt om hiervoor structureel € 54.000 beschikbaar te stellen.

Contactpersoon buitengebied

Voor een leefbaar buitengebied is het belangrijk om in contact te blijven met de inwoners. De contactpersoon buitengebied heeft de afgelopen jaren deze rol met succes ingevuld. De financiering loopt eind 2021 af. Het is noodzakelijk om de inzet van de contactpersoon te continueren.

Voorgesteld wordt om structureel € 75.000 beschikbaar te stellen voor de inzet van de contactpersoon buitengebied.

Gebiedsgerichte aanpak stikstof

Er is een gebiedsgerichte aanpak stikstof gestart met als doel het opstellen van een gebiedsagenda om de depositie van stikstof op natuurgebieden te verminderen.

Voorgesteld wordt om voor de jaren 2022 en 2023 eenmalig € 35.000 per jaar beschikbaar te stellen voor de coördinatie en gebiedsgerichte aanpak stikstof.

Leaderprogramma 2023-2027

De Kracht van Salland Leader verloopt succesvoller dan verwacht met veel projecten in Raalte.

Voorgesteld wordt om voor de Kracht van Salland in 2022 eenmalig € 75.000 bij te ramen en voor 2023 eenmalig € 100.000 beschikbaar te stellen.

4.1.1.7 Wat mag het kosten?

Bedragen * € 1.000		Rek.	Begr.	Begr.	Meerjarenraming		
Nr.	Taakveld omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024	2025
<i>Lasten</i>							
0.3	Beheer ov gebouw en gronden (voormNNIEG)	47	35	30	30	30	30
2.1	Verkeer en vervoer	66	89	99	4.573	82	102
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	657	904	721	748	546	506
7.4	Milieubeheer	1.077	1.123	1.361	1.173	1.138	1.119
8.1	Ruimtelijke ordening	1.085	2.421	1.511	1.229	929	929
8.2	Grondexploitatie	3.127	3.513	6.245	2.926	2.241	3.376
8.3	Wonen en bouwen	1.749	2.316	1.772	1.679	1.668	1.663
Totaal		7.807	10.402	11.739	12.358	6.634	7.726
<i>Baten</i>							
0.3	Beheer ov gebouw en gronden (voormNNIEG)	-21	-1	-1	-1	-1	-1
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-1.432	-904	-734	-748	-546	-506
7.4	Milieubeheer	0	-19	0	0	0	0
8.1	Ruimtelijke ordening	-335	-303	-136	-36	-22	-22
8.2	Grondexploitatie	-5.204	-3.630	-8.476	-4.054	-2.814	-3.333
8.3	Wonen en bouwen	-1.187	-938	-938	-938	-938	-938
Totaal		-8.180	-5.795	-10.284	-5.777	-4.321	-4.800
Saldo van baten en lasten voor bestemming		-372	4.607	1.455	6.581	2.313	2.926
<i>Reservemutaties</i>							
	Onttrekkingen	-562	-1.004	-227	-4.547	-46	-46
	Toevoegingen	3.233	394	2.500	1.270	616	0
Saldo van baten en lasten na bestemming		2.298	3.998	3.728	3.305	2.883	2.880

Programma 2

Integraal beheer openbare ruimte

Gemeente Raalte

4.1.2 Integraal beheer openbare ruimte

Portefeuillehouder:	Wethouders J. van Loevezijn en W. Wagenmans
Programmacoördinator:	Domeinmanager R. van Harten

4.1.2.1 Wat willen we bereiken?

De openbare ruimte is het visitekaartje van de gemeente Raalte. Dat willen wij in stand houden. In eerste instantie door het uitvoeren van het dagelijks beheer en onderhoud. Onze wijken, dorpen en wegen in het buitengebied willen wij toekomstbestendig maken. Een opgave die wij zoveel mogelijk koppelen aan de vervangingsopgave. In onze nota 'Op weg naar een toekomstbestendige openbare ruimte' is de strategie opgenomen om hiertoe te komen (integraal en gebiedsgericht). Opgaven op het gebied van onder andere klimaatadaptatie, levensloopbestendigheid, biodiversiteit, circulariteit en duurzaamheid krijgen een plek, waarbij tevens een link wordt gelegd met de economische en sociale agenda (gezonde leefomgeving). Onze aanpak is erop gericht deze doelen zoveel mogelijk te bereiken door dit samen te doen met onze inwoners en ondernemers en professionele partners.

Ook de gemeentelijke gebouwen die meestal rechtstreeks door inwoners van Raalte gebruikt worden, dienen in goede staat en voldoende toekomstbestendig te zijn.

4.1.2.2 Relevante ontwikkelingen

We zien grote ontwikkelingen op ons afkomen die mede geënt zijn op de Omgevingsvisie, waarbij wij werken aan een programmatische aanpak die zich onder meer vertaalt in een meerjareninvesteringsprogramma openbare ruimte. Wij zien dat een versterkte inzet nodig is op het gebied van de woon- en leefomgeving. De grote opgaven op het gebied van wonen vraagt ook een inzet op het in stand houden van het bestaande bezit (vervangingsopgave en toekomstbestendig maken). Wij zien dat de openbare ruimte in toenemende mate een plek wordt waar opgaven op het gebied van gezondheid, biodiversiteit en duurzaamheid gerealiseerd moeten worden. Dit is een complexe opgave, waarbij prioriteiten moeten worden gesteld. Niet alles kan en hoeft overal tegelijk.

In het buitengebied spelen vele (ruimtelijke) ontwikkelingen die tevens eisen stellen aan de inrichting en het gebruik van de wegen.

Samen werken met inwoners aan de openbare ruimte leidt tot mooie resultaten. Om dit in de toekomst ook voort te zetten, dient zich een capaciteitsvraagstuk aan. Hierop zal een antwoord moeten worden gevonden.

Het verzwaren van de ondergrondse infrastructuur (voor de verduurzamingsprojecten, zoals zonneparken) vraagt in toenemende mate om aandacht voor het weg- en boombeheer.

Uit onderzoek van 'Waar Staat Je Gemeente' blijkt dat de publieke waardering voor en de samenwerking in de openbare ruimte afneemt. Hier dienen we in 2022 rekening mee te houden.

4.1.2.3 Doelstellingen

1. We brengen de gevraagde kwaliteit en het benodigde budget voor het beheer en onderhoud met elkaar in balans. Dit speelt bijvoorbeeld bij wegbeheer, gebouwenbeheer, groenbeheer en speelplaatsenbeheer.
2. We dragen zorg voor het toekomstbestendig maken van de openbare ruimte.

3. We versterken de biodiversiteit en de groene woon- en leefomgeving.
4. We implementeren de duurzaamheidsdoelstellingen.
5. De gemeente Raalte heeft in 2050 de openbare ruimte aangepast om hittestress, wateroverlast, overstromingen en verdroging zoveel mogelijk tegen te gaan (klimaatadaptatie).
6. De gemeentelijke gebouwen zijn functioneel te gebruiken en kennen geen achterstallig onderhoud.

4.1.2.4 Waar meten we ons succes aan af?

Indicatoren programma 2	Referentie jaar	cijfer	2022	2023	2024	2025
Perken, plantsoenen en parken in mijn buurt zijn goed onderhouden <i>Bron: Waar staat je gemeente</i>	2020	3,5	3,0		3,0	
De mate waarin voldaan wordt aan de beeldkwaliteitseisen uit het groenbeleidsplan <i>Bron: gemeentelijke schouwen</i>	2021	96,0%	92,0%		92,0%	
Straten, paden en trottoirs in mijn buurt zijn goed begaanbaar <i>Bron: Waar staat je gemeente</i>	2020	3,6	3,0		3,0	
In mijn buurt zijn weinig tot geen dingen kapot <i>Bron: Waar staat je gemeente</i>	2020	4,0	3,0		3,0	
Speelvoorzieningen (kinderen tot 12 jaar) <i>Bron: Waar staat je gemeente</i>	2020	3,8	3,0		3,0	
In mijn buurt is voldoende parkeergelegenheid <i>Bron: Waar staat je gemeente</i>	2020	3,5	3,0		3,0	
Mijn buurt is schoon <i>Bron: Waar staat je gemeente</i>	2020	3,8	3,0		3,0	

4.1.2.5 Wat gaan we daarvoor doen?

1.1 Het in balans brengen van de onderhoudsbudgetten doen we aan de hand van het opstellen en actualiseren van beheerplannen. Hiermee maken we de kosten voor de verschillende aspecten inzichtelijk, zodat een goede integrale afweging gemaakt kan worden.

1.2 Voor het borgen van de veiligheid en het voorkomen van kapitaalvernietiging wordt voor het wegbeheer een pakket van maatregelen uitgevoerd naast de investeringen die wij doen in het kader van het meerjareninvesteringsprogramma openbare ruimte (zie 4.1.2.6).

1.3 We zorgen, als eigenaar van gemeentelijke sportaccommodaties en sportvelden, voor sportvoorzieningen die voldoen aan de technische en gebruiksnormen vanuit veranderende wet- en regelgeving en de verschillende sportbonden.

2.1 We geven uitvoering aan de programmatische aanpak van het toekomstbestendig maken van de openbare ruimte, waarbij de opgaven voor de korte en lange termijn in beeld worden gebracht en zijn doorvertaald in het meerjareninvesteringsprogramma openbare ruimte. Hierbij geven we uitvoering aan de nota 'Op weg naar een toekomstbestendige openbare ruimte'.

2.2. We stellen een Meerjarig Investeringsprogramma (MIP) 2023-2026 op.

3.1 Het verder uitwerken van 'Groen, samen doen!' pakken wij onder andere op met de werkgroep Groene Agenda en waar mogelijk verbreden wij deze aanpak naar aanpalende beheergebieden. Extra middelen zetten wij in voor het versterken van biodiversiteit en de betrokkenheid van inwoners bij het groen.

3.2 We zetten het verder ontwikkelen van plannen ter verbetering van de biodiversiteit voort.

4.1 Het door de raad vastgestelde investeringsvoorstel rond de verduurzaming van gemeentelijke gebouwen wordt uitgevoerd.

4.2 We spelen in op de klimaat- en duurzaamheidsopgave, mogelijk in samenspraak met onze inwoners, door dit op te nemen bij integrale planontwikkeling en uitvoering in de openbare ruimte.

5.1 Waar de mogelijkheid zich aandient ondersteunen we initiatieven voor de aanleg van klimaatadaptieve schoolpleinen door de inzet van kennis en het beschikbaar stellen van middelen.

5.2 We geven uitvoering aan het vastgestelde beleid ten aanzien van klimaatadaptatie.

6.1 Uitvoering geven aan het Meerjarenonderhoudsprogramma voor de gemeentelijke gebouwen.

4.1.2.6 Nieuw beleid kadernota 2022-2025

Meerjareninvesteringsplan openbare ruimte (MIP-OR)

In 2022 willen wij investeren in projecten en opgaven in de openbare ruimte op basis van het meerjareninvesteringsplan openbare ruimte (MIP-OR) met een totaalopgave van € 14 mln. Voor de periode 2022-2025 betreft het projecten die noodzakelijk zijn om een veilig gebruik van de openbare ruimte te borgen (totaal € 10,4 mln.). Voor de investeringen is grotendeels dekking gevonden binnen bestaande middelen. De kapitaallasten van de investering in de Schoonhetenseweg worden gedekt door het vormen van een gekoppelde reserve van € 3,16 mln. ten laste van de reserve weerstandsvermogen. De overige investeringen worden grotendeels gedekt vanuit bestaande middelen GRP. Niet alle projecten zijn echter financieel haalbaar. Dit leidt tot het temporiseren van opgaven binnen het MIP-OR.

Voorgesteld wordt de kredieten voor het MIP-OR voor de jaren 2022-2025 van respectievelijk € 3,4 mln., € 2,8 mln., € 2,8 mln. en € 1,3 mln. te ramen. De netto kapitaallasten lopen op van nihil in 2022 tot € 30.000 met ingang van 2025. Voor een toelichting op de projecten MIP-OR wordt verwezen naar bijlage C1: Specificatie nieuw beleid MIP-OR.

Onkruidbestrijding

Het uitvoeren van het bestrijden van onkruid op verhardingen voeren wij uit middels een mix van maatregelen, zonder de inzet van chemische middelen. Dit om het gestelde netheidsniveau te kunnen realiseren (IVOR). Vooralsnog worden de budgetten voor de onkruidbestrijding eenmalig voor 4 jaren geraamd.

Voorgesteld wordt voor de onkruidbestrijding voor de jaren 2022 tot en met 2025 eenmalig € 110.000 per jaar beschikbaar te stellen.

Bewonersparticipatie

Bewonersparticipatie in de openbare ruimte leidt tot goede plannen met een breed draagvlak en draagt bij aan de kwaliteit van de leefomgeving. Door de inwoners van de gemeente Raalte wordt dit gewaardeerd. Hiervoor is het nodig dat de dienstverlening binnen het domein Beheer op een hoger niveau wordt gebracht. Inzet van extra personele capaciteit zien wij als een sterke en noodzakelijke behoefte om bijvoorbeeld invulling te geven aan bewonersinitiatieven. Voor deze nieuwe manier van werken, in lijn met het Roalter akkoord, zijn structureel middelen nodig.

Voorgesteld wordt voor de bewonersparticipatie structureel € 128.000 per jaar te ramen waarbij rekening wordt gehouden met structureel € 73.000 aan (beschikbare) dekkingsmiddelen.

Opstellen en actualiseren beheerplannen

Om op lange termijn het MIP-OR in kwalitatieve zin te kunnen verbeteren, is het noodzakelijk dat de beheerplannen voor de openbare ruimte worden geactualiseerd of opgesteld. Daarnaast is inzicht nodig om planmatig onderhoud te kunnen uitvoeren en dit financieel te verantwoorden. Voor de kosten worden eenmalige dekkingsmiddelen geraamd vanuit de reserve IVOR.

Voorgesteld wordt voor de jaren 2022 en 2023 eenmalig € 65.000 per jaar te ramen en dit te dekken vanuit de reserve IVOR.

Uitvoering klimaatadaptatiebeleid

In 2021 is het klimaatbeleid en -uitvoeringsprogramma opgesteld. Hierbij leggen we verbanden met andere opgaven. Op basis daarvan worden bij de kadernota 2023 voorstellen ingediend voor structurele investeringen. Om niet pas in 2023 te starten met de uitvoering, wordt voorgesteld eenmalig een budget te ramen. Wij blijven meedoen in regionaal verband (Rivus), halen vakinhoudelijke kennis in huis en daar waar mogelijk dragen we bij aan kleinschalige en lokale projecten.

Voorgesteld wordt om voor de uitvoering van het klimaatadaptatiebeleid eenmalig € 151.000 te ramen.

Personele inzet klimaatadaptief beleid en toekomstbestendigheid openbare ruimte

In 2021 is het klimaatadaptief beleid en -uitvoeringsprogramma opgesteld. Hierbij leggen we verbanding met andere opgaven als duurzaamheid, energietransitie, biodiversiteit, gezondheid en economie. Deze nieuwe opgaven vragen om extra inzet. Op basis van de nota 'Op weg naar een toekomstbestendige openbare ruimte' zetten wij in op het toekomstbestendig maken van de openbare ruimte. De investeringen die hiervoor gedaan moeten worden, willen we slim combineren met de vervangingsopgave die zich in de openbare ruimte aandient.

Voor een programmatische aanpak op het gebied van klimaatadaptatie en het toekomstbestendig maken van de openbare ruimte is extra personele inzet nodig.

Voorgesteld wordt om voor de personele inzet klimaatadaptief beleid en toekomstbestendigheid van de openbare ruimte structureel €108.000 beschikbaar te stellen.

4.1.2.7 Nieuw beleid na kadernota 2022-2025

Begraafplaats Pleegste

Om de kwaliteit van de begraafplaatsen te waarborgen is groot onderhoud van de verhardingen nodig op het oudste gedeelte van begraafplaats Pleegste en de parkeerplaatsen. Hiervoor is een eenmalige investering nodig van € 65.000.

Voorgesteld wordt een krediet van € 65.000 te ramen. De daaruit voortvloeiende kapitaallasten van € 3.466 te dekken door een nieuwe gekoppelde reserve begraafplaats Pleegste te creëren van € 65.000 ten laste van de reserve wegen.

Digitaal Handboek Inrichting Openbare Ruimte

Eisen aan projecten in de openbare ruimte zijn nu vastgelegd in een analoog Programma van Eisen Inrichting Openbare Ruimte (PvE-IOR). We gaan dit vervangen door een digitaal Handboek Inrichting Openbare Ruimte (HIOR). Via dit platform zullen de actuele inrichtingsrichtlijnen per fase van het planproces inzichtelijk zijn. Vanaf de initiatieffase (beschrijvend) tot aan de uitvoeringsfase (detailtekening). Het nieuwe handboek komt op een online platform beschikbaar voor aannemers, architecten, ontwikkelaars en eigen medewerkers.

Voorgesteld wordt om voor het digitaal HIOR in 2022 eenmalig € 25.000 beschikbaar te stellen en dit te dekken uit de reserve IVOR.

4.1.2.8 Wat mag het kosten?

Bedragen * € 1.000		Rek.	Begr.	Begr.	Meerjarenraming		
Nr.	Taakveld omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024	2025
<i>Lasten</i>							
0.2	Burgerzaken	1	0	0	0	0	0
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	409	800	266	374	826	852
2.1	Verkeer en vervoer (wegbeheer)	4.535	5.107	5.684	4.626	4.773	4.784
2.2	Parkeren	178	195	182	279	153	195
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	92	97	98	96	96	96
5.2	Sportaccommodaties (beheer)	2.472	2.678	2.332	2.259	2.183	2.256
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.676	3.060	3.051	2.916	2.763	2.746
7.2	Riolering	3.356	3.214	3.542	3.540	3.538	3.536
7.4	Milieubeheer	0	65	259	108	108	108
7.5	Begraafplaatsen en crematoria (beheer)	288	356	364	396	368	365
Totaal		14.006	15.573	15.778	14.593	14.809	14.939
<i>Baten</i>							
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-281	-17	-17	-17	-17	-17
2.1	Verkeer en vervoer (wegbeheer)	-157	-264	-100	-100	-100	-100
2.2	Parkeren	-4	-4	-4	-4	-4	-4
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-48	-56	-70	-70	-70	-70
5.2	Sportaccommodaties (beheer)	-101	-235	-79	-21	-21	-21
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-18	-7	-7	-7	-7	-7
7.2	Riolering	-3.842	-3.700	-4.027	-4.027	-4.027	-4.027
7.5	Begraafplaatsen en crematoria (beheer)	-212	-233	-188	-188	-188	-188
Totaal		-4.663	-4.516	-4.492	-4.435	-4.435	-4.435
Saldo van baten en lasten voor bestemming		9.344	11.057	11.286	10.159	10.374	10.504
<i>Reservemutaties</i>							
	Onttrekkingen	-666	-2.059	-5.139	-1.046	-1.240	-1.385
	Toevoegingen	1.276	993	4.109	889	889	889
Saldo van baten en lasten na bestemming		9.954	9.990	10.256	10.002	10.023	10.008

Programma 3

Onderwijs, werk en inkomen

Gemeente Raalte

4.1.3 Onderwijs, werk en inkomen

Portefeuillehouder:	Wethouders J. van Loevezijn en G. Toeter
---------------------	--

Programmacoördinator:	Domeinmanager T. Schrör
-----------------------	-------------------------

4.1.3.1 Wat willen we bereiken?

Onze ambitie is dat iedereen naar eigen vermogen kan blijven participeren in de samenleving. We streven hierbij naar een inclusieve arbeidsmarkt, een arbeidsmarkt waarin iedereen kan meedoen. Onderwijs en overheid faciliteren de ondernemers daarbij. Voor inwoners die (tijdelijk) niet mee kunnen doen, bieden wij een vangnet.

Inwoners zijn financieel gezond, hebben werk, gaan naar school, hebben een sociaal netwerk en zijn voldoende zelfredzaam. Signalen van armoede en laaggeletterdheid worden vroegtijdig gesignaleerd. Zo willen we zoveel mogelijk problemen voorkomen. Waar dit niet lukt, bieden we ondersteuning om de problemen aan te pakken. Wij kiezen daarbij voor een integrale en op het gezin/huishouden gerichte aanpak, waarbij ondersteuning op het gebied van zorg, jeugd, onderwijs, werk en inkomen gecombineerd wordt.

4.1.3.2 Relevante ontwikkelingen

De arbeidsmarkt heeft door de maatregelen rondom corona tijdelijk in een dip gezeten. Nu de maatregelen grotendeels zijn opgeheven, ontstaat er in rap tempo in veel sectoren een tekort aan personeel.

Er vindt een verschuiving plaats op de arbeidsmarkt. In sectoren als de zorg, techniek en de bouw bestaat een grote vraag naar gekwalificeerd personeel. De coronacrisis heeft dit proces nog versneld. Het huidige arbeidspotentieel sluit niet altijd aan op de vraag.

Hoewel (landelijk) de verwachting was dat er een tsunami aan inwoners met financiële problemen op ons af zou komen, zien we een afnemende vraag om ondersteuning bij het oplossen van problematisch schulden. Zoals het er nu naar uitziet, komt er in het vierde kwartaal van 2021 een einde aan het steunpakket vanuit het Rijk. Het kan zijn dat hierdoor meer bedrijven en inwoners in financiële problemen komen. Wat dat betekent voor de instroom in 2022 is nog moeilijk te voorzien.

Met ingang van 2022 krijgen gemeenten een nieuwe taak op het gebied van inburgering: we krijgen een centrale rol in de regievoering (intake, monitoring en ondersteuning) op het inburgeringsproces en we worden verantwoordelijk voor de inkoop van inburgeringstrajecten.

De arbeidsmarkt beperkt zich niet tot de gemeentegrenzen. Veel van onze inwoners werken of volgen onderwijs buiten de grenzen van onze gemeente. En andersom komen veel inwoners van andere gemeenten naar onze gemeente om hier te werken of onderwijs te volgen. Daarom werken we steeds meer en intensiever samen in regionaal verband. Voorbeelden hiervan zijn de Human Capital Agenda, Het Werkgeversservicepunt Regio Zwolle en de regionale crisis- en herstelaanpak die (met name) gefinancierd wordt vanuit de Koolmeesgelden.

We werken aan een nieuwe applicatie voor het sociaal domein. In 2022 ronden we de implementatie van die applicatie af.

We werken samen met het onderwijs aan het Integrale Huisvesting Plan (IHP, nader beschreven in programma 7), aandachtspunt is hierbij dat er in elke kern een basisschool open blijft, zoals beschreven is in het Roalter Akkoord. Op het gebied van passend onderwijs en jeugdhulp stimuleren we dat het onderwijs nauwer gaat samenwerken met het Centrum voor Jeugd en gezin (CJG). Hierbij richten we ons op normaliseren, dat inhoudt dat we het normale leven versterken en de ondersteuning te bieden in de natuurlijke omgeving van het kind, bijvoorbeeld op school.

4.1.3.3 Doelstellingen

1. We bieden ondersteuning aan wie (tijdelijk) niet kan voorzien in het eigen inkomen en recht heeft op een uitkering.
2. Inwoners doen maximaal mee naar eigen vermogen.
3. We werken aan een toekomstbestendige arbeidsmarkt, om ervoor te zorgen dat er nu en in de toekomst passend werk beschikbaar is voor onze inwoners.
4. Ons minimabeleid stelt inwoners met een laag inkomen in staat om mee te doen. Inwoners weten de inkomensondersteunende regelingen te vinden en te benutten. Armoede onder kinderen wordt zoveel mogelijk voorkomen.
5. Schulden worden vroegtijdig gesignaleerd en het aantal inwoners met problematische schulden dringen we terug.
6. Signaleren en terugdringen van laaggeletterdheid is een integraal onderdeel van de dienstverlening en het beleid in het sociaal domein.
7. Voor jongeren is er een sluitende aanpak. Jongeren gaan naar school, hebben werk of een passende dagbesteding. We werken samen met school om uitval te voorkomen.
8. We gaan verder met het uitvoeren van het lokale plan betreft het Nationaal Programma Onderwijs. We werken samen met scholen om ontwikkelingsachterstanden te voorkomen.
9. Kinderen in de gemeente Raalte worden optimaal voorbereid voor de basisschool, doordat er de mogelijkheid is om deel te nemen aan de voorschoolse voorzieningen. Voor de kinderen met een ontwikkelingsachterstand is er extra ondersteuning in de vorm van voor- en vroegschoolse educatie.
10. We ondersteunen statushouders bij hun inburgering en integratie in de gemeente Raalte, zodat zij zo snel mogelijk naar vermogen meedoen in onze samenleving.

4.1.3.4 Waar meten we ons succes aan af?

Indicatoren programma 3	Referentie		2022	2023	2024	2025
	jaar	cijfer				
Banen						
Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot 64 jaar	2020	746,8	750,0	750,0	755,0	755,0
<i>Bron: Diverse bronnen</i>						
Netto arbeidsparticipatie						
Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.	2020	72,3%	72,7%	73,0%	73,2%	73,4%
<i>Bron: CBS - Arbeidsdeelname</i>						
Bijstandsuitkeringen						
Het aantal personen met een bijstandsuitkering, per 1.000 inwoners van 18 jaar e.o.	2020	23,03	23	23	23	23
<i>Bron: CBS - Participatiewet</i>						
Aantal re-integratievoorzieningen						
Het aantal lopende re-integratievoorzieningen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot 64 jaar	2020	12,77	13	13,5	14,0	14,5
<i>Bron: CBS - Participatiewet</i>						
% Kinderen in armoede						
Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.	2019	3,00%	3,00%	3,00%	3,00%	3,00%
<i>Bron: Verwey Jonker Instituut</i>						
% Jeugdwerkloosheid						
Het percentage werkloze jongeren (16 tot 22 jaar).	2019	1,00%	1,00%	1,00%	1,00%	1,00%
<i>Bron: Verwey Jonker Instituut</i>						
Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) %						
Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 tot 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.	2020	0,7%	0,7%	0,7%	0,7%	0,7%
<i>Bron: DUO - Dienst Uitvoering Onderwijs</i>						
Absoluut verzuim per 1.000 inwoners van 5 tot 18 jaar						
Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 5 tot 18 jaar.	2019	1,3	1,3	1,3	1,2	1,2
<i>Bron: Ingrado</i>						

Relatief verzuim per 1.000 inwoners van 5 tot 18 jaar						
Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 5 tot 18 jaar.	2019	13,00	12,90	12,80	12,70	12,60
<i>Bron: Ingrado</i>						
Het percentage 2,5 tot 4-jarigen, dat deelneemt aan de voorschoolse voorzieningen	2017	90%	91%	91%	91%	91%
<i>Bron: CJG en kinderopvangorganisatie die subsidie ontvangen voor VVE en Peuterwerk</i>						

Legenda:

Verplichte beleidsindicatoren op basis van vernieuwing BBV

4.1.3.5 Wat gaan we daarvoor doen?

1.1 Inwoners, waaronder ZZP'ers, die aangewezen zijn op een uitkering, ondersteunen we actief om mee te doen naar vermogen. In deze trajecten bieden we maatwerk en kijken we breder dan alleen werk; ook gezondheid nemen we hierin mee.

2.1 en 3.1 Met de inzet van lokale en regionale re-integratie-instrumenten zetten we in op het verkleinen van de kloof tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. Hierbij maken we zoveel mogelijk gebruik van het aanbod van het Werkbedrijf Regio Zwolle (WRZ).

2.2 We trekken samen met (lokale) werkgevers op om aangepaste werkplekken en re-integratietrajecten vorm te geven.

2.3 We begeleiden werkzoekenden zoveel mogelijk naar betaald werk. Wanneer dat een stap te ver is, onderzoeken we alternatieven, zoals een werkervaringsplaats, stage of vrijwilligerswerk.

2.4 Met inwoners die niet in staat zijn om te werken, kijken we op welke manier zij wel een bijdrage kunnen leveren aan de maatschappij.

3.2 We werken aan een toekomstbestendige arbeidsmarkt. Regionaal werken we hiervoor in de regio Zwolle samen met werkgevers- en werknemersorganisaties, UWV Werkbedrijf en het onderwijs aan de Human Capital Agenda.

3.3 In 2021 hebben we, samen met werkgevers en onderwijspartijen uit onze gemeente, het Actieplan Werk Raalte opgesteld. Met dit actieplan werken we lokaal aan een toekomstbestendige arbeidsmarkt in onze gemeente. In 2022 werken we samen met de betrokken partijen aan de uitvoering van dit actieplan.

4.1 We zetten in op het behoud van ons sterke netwerk van partners om armoede te signaleren en te verwijzen naar de regelingen en de juiste vorm van ondersteuning. Hierbij hebben we name aandacht voor kinderen.

4.2 en 5.1 We onderzoeken de beste optie voor het vormgeven van de toegang voor inwoners in armoede en inwoners met schulden. Hierbij betrekken we partners en ervaringsdeskundigen.

4.3 en 5.2 Daar waar nodig, verwijzen we inwoners met een laag inkomen actief om gebruik te maken van de ondersteuningsmogelijkheden binnen de gemeente.

5.3 De regie op schulddienstverlening ligt bij de gemeente, hiervoor is een regisseur aangesteld. We kijken integraal naar de oorzaak en de gevolgen van de problematische schulden en stemmen stappen af wanneer er ook andere ondersteuning in het gezin is.

5.4 Deze regisseur bouwt verder aan afspraken met schuldeisers over vroegsignalering van betalingsachterstanden, aan voorlichting, preventie en nazorg.

5.5 Ook ondernemers en ZZP'ers met problematische schulden kunnen bij de gemeente terecht voor hulp. Waar mogelijk bieden we hierin zelf en met behulp van onze partners ondersteuning, waar nodig verwijzen we door voor specialistische hulp.

6.1 We ronden de lokale aanpak die is gebaseerd op het regioplan in Raalte af. We gebruiken nieuwe manieren om de groep NT1-ers (inwoners met Nederlands als eerste taal) te bereiken.

6.2 We maken informatie voor iedereen toegankelijk. Zo betrekken we laaggeletterden bij het vormgeven van informatie en aanvraagprocessen.

7.1 We gaan verder met de uitvoering van het meerjarenbeleidsplan RMC (Regionaal Meld- en Coördinatiepunt vroegtijdige schoolverlaters). We gaan lokaal aan de slag met de thema's, zoals integrale ondersteuning van jongeren in een kwetsbare positie, jongeren in beeld hebben en houden en het duurzaam naar werk begeleiden van de jongeren.

7.2 We blijven investeren op de verbinding tussen het onderwijs, de leerplichtambtenaar, RMC-consulent en het Centrum voor jeugd en gezin. Hiermee beogen we een goede samenwerking en vroegtijdige, integrale ondersteuning aan jeugdigen.

8.1 We geven samen met de scholen en kinderopvangorganisaties verder uitvoering aan het nationaal programma onderwijs. We zetten hierbij in op het voorkomen van ontwikkelingsachterstanden.

9.1 Met de Voor- en Vroegscholen geven we uitvoering aan ons plan van aanpak om de kwaliteit van VVE (Voor- en Vroegschoolse Educatie) te verbeteren door middel van de gemaakte resultaatafspraken.

10.1 We zetten in op integrale leerroutes op basis van inburgering, taal en participatie, waarbij de inburgeraar naar vermogen taalvaardigheden ontwikkelt.

10.2 Al tijdens het verblijf op het asielzoekerscentrum, maar ook in de periode na vestiging in onze gemeente, investeren we in het contact met statushouders. We bereiden hen voor op de komst naar de gemeente Raalte en we maken een persoonlijk plan, waarin we beschrijven wat nodig is om te komen tot een succesvolle inburgering.

10.3 We ondersteunen statushouders door hen in de beginperiode financieel te ontzorgen en hen, waar nodig, te helpen financieel zelfredzaam te worden.

4.1.3.6 Wat mag het kosten?

Bedragen * € 1.000		Rek.	Begr.	Begr.	Meerjarenraming		
Nr.	Taakveld omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024	2025
<i>Lasten</i>							
4.1	Openbaar onderwijs	2	2	2	2	2	2
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.503	1.756	1.805	1.805	1.805	1.805
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	252	264	731	866	896	897
6.3	Inkomensregelingen	10.879	10.368	8.522	8.507	8.507	8.507
6.4	Begeleide participatie	4.893	4.635	4.766	4.714	4.621	4.474
6.5	Arbeidsparticipatie	808	917	960	979	997	997
Totaal		18.338	17.942	16.787	16.873	16.828	16.681
<i>Baten</i>							
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-472	-491	-492	-492	-492	-492
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-6	-7	-247	-370	-401	-401
6.3	Inkomensregelingen	-9.437	-8.167	-6.279	-6.279	-6.279	-6.279
6.4	Begeleide participatie	-66	0	0	0	0	0
Totaal		-9.982	-8.665	-7.018	-7.141	-7.172	-7.172
Saldo van baten en lasten voor bestemming		8.356	9.278	9.769	9.731	9.656	9.509
<i>Reservemutaties</i>							
	Onttrekkingen	-500	-533	-499	-495	-589	-635
	Toevoegingen	1.219	386	97	98	98	119
Saldo van baten en lasten na bestemming		9.074	9.131	9.367	9.334	9.165	8.993

Programma 4

Maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp

centrum voor
jeugd en gezin
Raalte

Gemeente Raalte

4.1.4 Maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp

Portefeuillehouder:	Wethouder G. Toeter
Programmacoördinator:	Domeinmanager T. Schrör

4.1.4.1 Wat willen we bereiken?

Onze ambitie is dat iedereen naar eigen vermogen kan blijven participeren in de samenleving. Voor mensen die daarbij –naast de eigen mogelijkheden en ondersteuning door het eigen sociale netwerk- extra ondersteuning nodig hebben, zorgen wij voor een goed pakket aan laagdrempelige algemene voorzieningen. Dit doen we in samenwerking met onze maatschappelijke partners. In situaties waarin dit niet voldoende is, organiseren wij gespecialiseerde en individuele voorzieningen die aanvullend zijn op de eigen mogelijkheden van inwoners en hun omgeving. Wij kiezen daarbij voor een integrale en op het gezin/huishouden gerichte aanpak, waarbij ondersteuning op het gebied van publieke gezondheid, zorg, jeugd, onderwijs en werk en inkomen gecombineerd wordt.

4.1.4.2 Relevante ontwikkelingen

Het woonplaatsbeginsel in de Jeugdwet regelt welke gemeente financieel verantwoordelijk is voor de jeugdhulp. Omdat het vaak moeilijk is om te bepalen welke gemeente verantwoordelijk is, gaat het woonplaatsbeginsel wettelijk veranderen. Per 1 januari 2022 wordt het nieuwe woonplaatsbeginsel Jeugdwet van kracht. Het nieuwe woonplaatsbeginsel kent als woonplaats van een jeugdige de gemeente waar de jeugdige stond ingeschreven direct voorafgaand aan de zorg met verblijf. Dat betekent dat enkele jeugdigen (met name die gebruik maken van zorg met verblijf) 'administratief gaan verhuizen'. Welke impact de wijziging van het woonplaatsbeginsel financieel heeft voor de gemeente kan worden onderzocht zodra duidelijk is welke jeugdigen administratief zijn verhuisd.

Naar aanleiding van het oordeel van de Commissie van Wijzen heeft het Rijk voor het jaar 2022 € 1,3 mld. extra beschikbaar gesteld aan gemeenten voor de tekorten in de jeugdzorg. In de afspraken die het Rijk en de VNG hierover hebben gemaakt is ook meegenomen dat gemeenten uitvoering geven aan maatregelen die in 2022 een verwachte besparing van € 214 mln. op de jeugdzorguitgaven opleveren. Voor de jaren na 2022 dient het oordeel van de Commissie van Wijzen als zwaarwegende inbreng voor de kabinetsformatie.

De afgelopen 1,5 jaar stonden voor een belangrijk deel in het teken van de coronapandemie. De verwachting was vanaf het begin dat deze pandemie een stijging in de behoefte aan ondersteuning vanuit het sociaal domein zou betekenen. Tot nu toe zien we die effecten nog niet terug in onze cijfers; we zien geen grote stijgingen in ondersteuningsvragen en hebben op dit moment ook geen concrete aanwijzingen dat dit op de korte termijn gaat veranderen. Dit kan betekenen dat het effect van de pandemie op (nieuwe) kwetsbare inwoners minder groot is dan verwacht, maar het kan ook betekenen dat de effecten niet direct terug te zijn in de aanvragen. Daarom is het van belang dat we met onze inwoners onderzoeken wat het effect van de coronapandemie is (geweest) op onze (nieuwe) kwetsbare inwoners en wat dit van ons als gemeente vraagt.

De coronapandemie heeft benadrukt hoe belangrijk een goede gezondheid is. Daarom hebben we als gemeente extra aandacht voor de gezondheid van onze inwoners, bijvoorbeeld door actief in te zetten op positieve gezondheid en een gezonde leefomgeving.

4.1.4.3 Doelstellingen

1. We dragen bij aan het stimuleren van een goede gezondheid van onze inwoners. Wij gaan uit van positieve gezondheid, waarbij gezondheid draait om mentaal en fysiek welbevinden, zingeving, kwaliteit van leven, meedoen in de samenleving en dagelijks functioneren.
2. Raalte kenmerkt zich door een verbonden samenleving, waarin ontmoeting belangrijk is en inwoners naar elkaar omkijken. Dit willen we behouden en versterken, zeker in deze coronapandemie, waarbij dit een extra uitdaging is.
3. We vinden het belangrijk dat onze inwoners zoveel mogelijk op eigen kracht meedoen in de samenleving. Daarom werken we aan het versterken van de zelfredzaamheid en veerkracht van onze inwoners en zetten we breed in op preventie en vrij toegankelijke voorzieningen, bijvoorbeeld op het gebied van sport, cultuur en welzijn.
4. We zijn ons ervan bewust dat niet al onze inwoners (volledig) op eigen kracht mee kunnen doen in de samenleving. Voor deze inwoners bieden we passende (maatwerk)ondersteuning.
5. We zorgen voor goede randvoorwaarden, zodat senioren, mensen met een verstandelijke of lichamelijke beperking of (psychische) kwetsbaarheid op een verantwoorde manier en zo zelfstandig mogelijk in hun eigen huis en omgeving kunnen (blijven) wonen.
6. We geven verder uitvoering aan de transformatie van het sociaal domein. Onze uitgangspunten en randvoorwaarden daarbij zijn:
 1. Het perspectief van de inwoner is ons uitgangspunt.
 2. We zorgen voor een vast en vertrouwd aanspreekpunt per inwoner.
 3. We doen wat nodig is, ook als we daarvoor buiten de gebaande paden moeten treden.
 4. We voeren de taken in het sociaal domein budgetneutraal uit.
7. Bij ondersteuning aan jeugd richten we ons op normaliseren. Dat houdt in dat we met de jeugdige en het gezin kijken hoe we het gewone leven kunnen versterken door tijdelijk ondersteuning te bieden in de natuurlijke omgeving van het kind. Normaliseren betekent ook stoppen met hulpverlening zodra het gezin of de jeugdige weer zelf verder kan.

4.1.4.4 Waar meten we ons succes aan af?

Indicatoren programma 4	Referentie		2022	2023	2024	2025
	jaar	cijfer				
Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement Aantal per 1.000 inwoners in de desbetreffende bevolkingsgroep. <i>Bron: CBS - Monitor Sociaal Domein WMO</i>	2020	68	68	69	69	70
Jongeren met jeugdhulp Percentage van alle jongeren tot 18 jaar. <i>Bron: CBS – Beleidsinformatie Jeugd</i>	2020	6,6%	6,5%	6,5%	6,4%	6,4%
Jongeren met jeugdreclassering Percentage van alle jongeren van 12 tot 23 jaar. <i>Bron: CBS - Beleidsinformatie Jeugd</i>	2020	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%
Jongeren met jeugdbescherming Percentage van alle jongeren tot 18 jaar. <i>Bron: CBS - Beleidsinformatie Jeugd</i>	2020	0,9%	0,9%	0,9%	0,9%	0,9%
Jongeren met een delict voor de rechter Percentage van alle 12 t/m 21 jarigen. <i>Bron: Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel</i>	2019	1,0%	1,0%	1,0%	1,0%	1,0%
Cliëntervaring Wmo: Percentage dat (helemaal) eens is met de stelling: De medewerker en ik hebben in het gesprek samen naar oplossingen gezocht (bron: Cliëntervaringsonderzoek Wmo 2020)	2020	86%	87%	87%	88%	88%
Cliëntervaring Wmo: De zorg/ondersteuning past bij mijn hulpvraag. (bron: Cliëntervaringsonderzoek Wmo 2020)	2020	90%	91%	91%	92%	92%
Cliëntervaring Wmo: Door de zorg/ondersteuning die ik krijg kan ik mij beter redden. (bron: Cliëntervaringsonderzoek Wmo 2020)	2020	87%	88%	88%	89%	89%

Legenda:

Verplichte beleidsindicatoren op basis van vernieuwing BBV

4.1.4.5 Wat gaan we daarvoor doen?

1.1 Raalte Gezond is het gemeentelijke programma waarin alle activiteiten samenkomen die bijdragen aan fitte, gezonde inwoners, van jong tot oud. In 2022 zet we in op 5 thema's roken, alcohol, overgewicht, middelengebruik en mentale gezondheid. Deze thema's zijn uitgewerkt in het lokaal preventieakkoord en ligt dit in lijn met de regionale prioritaire thema's van de bestuurdersagenda Publieke Gezondheid van de GGD IJsselland. Ons uitgangspunt is dat de aandacht uitgaat naar het positieve en dat we bouwen aan positieve gezondheid. Verder blijven we ons inzetten door meer rookvrije omgevingen te creëren in het kader van Rookvrij Generatie.

1.2 Vanuit zowel het Lokale Preventieakkoord als het Sportakkoord (zie programma 7) worden inwoners gestimuleerd aanvragen te doen voor activiteiten die bijdragen aan onze missie 'Samen op weg naar een vitaler Raalte'. Er is een gezamenlijke subsidieregeling beschikbaar waarvoor inwoners met initiatieven en activiteiten die bijdragen aan een gezonde leefstijl en/of meer bewegen een aanvraag kunnen doen.

2.1 De evaluatie van het huidige Actieplan Ondersteuning en Waardering Mantelzorgers stond gepland voor februari/maart 2020. Dit is in verband met de coronacrisis niet doorgegaan. In 2022 stellen we een nieuw Actieplan vast. Het doel is om samen met mantelzorgers en partijen gezamenlijk te kijken hoe de ondersteuning en waardering van Mantelzorgers in de komende jaren vorm gaat krijgen in Raalte.

3.1 Met het project Kansrijke Start is in 2021 gestart met het versterken van de samenwerking van alle organisaties rondom de eerste 1.000 dagen van een kind. Dit vergroot de kansen voor baby's en peuters en kan problemen op latere leeftijd voorkomen. In 2022 maken we samenwerkingsafspraken (zorgpaden) met het medische en sociale domein over wie wanneer welke acties onderneemt bij de zorg voor een cliënt/patiënt. Op regionaal niveau gaat de interventie Nu niet zwanger uitgerold worden. De interventie is erop gericht actief het gesprek aan te gaan met kwetsbare mensen over kinderwens, seksualiteit en anticonceptie zodat zij niet onbedoeld zwanger raken.

3.2 We werken aan de doorontwikkeling van de onafhankelijke cliëntondersteuning als Koplopergemeente. In 2022 ronden we dit project af en hebben we de cliëntondersteuning voor de inwoners van de gemeente Raalte goed ingericht. In 2022 en de jaren daarna werken we, op basis van deze nieuwe inrichting, verder aan het optimaliseren van de onafhankelijke cliëntondersteuning en het vergroten van de bekendheid hiervan.

4.1 We werken aan een sterk Veilig Thuis IJsselland dat nauw samenwerkt met het Centrum voor Jeugd en Gezin, gebiedsteams en maatschappelijk werk, zodat casussen waarin huiselijk geweld, kindermishandeling of ouderenmishandeling speelt, zo snel mogelijk en zoveel mogelijk lokaal worden opgepakt en wachtlijsten worden voorkomen.

4.2 De huidige Regiovisie maatschappelijke opvang, verslavingszorg, openbare geestelijke gezondheidszorg en beschermd wonen ggz loopt af. Vandaar dat in 2022 het traject wordt gestart om deze Regiovisie te vernieuwen met ingang van 1 januari 2023.

4.3 De aanbesteding voor de inkoop van specialistische jeugdhulp wordt in 2022 hervat en vervolgens geïmplementeerd. Nieuwe contracten worden afgesloten per 1 januari 2023.

4.4 In 2021 is de nieuwe regionale visie op de specialistische jeugdhulp vastgesteld. In 2022 gaan we met de uitwerking daarvan aan de slag, samen met jeugdhulpaanbieders, gecertificeerde instellingen en cliënten. Er wordt gewerkt aan de aanpak van wachttijden en wachtlijsten, bovenregionale samenwerking, de visie van ziekte en zorg naar gezondheid en gedrag wordt verder geïntroduceerd in de regio en in het kader van leren en ontwikkelen worden werkwijzen en ervaringen gedeeld.

5.1 We doen doorlopend mee aan het Actieplan Zelfstandig Thuis Wonen. Dit actieplan is opgesteld om samen met partners en inwoners te werken aan dat wat nodig is om mensen zolang en veilig mogelijk zelfstandig thuis te laten wonen. Thema's als Wonen, Meedoen, Ondersteuning en Zelfredzaamheid zijn hierin leidend. Het actieplan wordt geactualiseerd en aangevuld met elementen uit de woonzorgvisie die in 2021 is vastgesteld als onderdeel van het Programma Wonen.

6.1 We werken verder aan de doorontwikkeling van het in 2019 vastgestelde Transformatieplan 'Doen wat nodig is voor onze inwoners', zodat de manier waarop wij werken aan de Transformatie aan blijft sluiten bij de ontwikkelingen in de samenleving en bij landelijk beleid. Als onderdeel hiervan onderzoeken we welke effecten de coronapandemie heeft op onze (nieuwe) kwetsbare inwoners en wat dit vraagt van het sociaal domein.

6.2 We werken aan de doorontwikkeling van de monitor sociaal domein die ons op regelmatige basis van sturingsinformatie voorziet, waarmee we beleidsmatige keuzes kunnen volgen en nieuwe keuzes onderbouwd kunnen maken.

6.3 In 2021 zijn we samen met onze partners in de wijk gestart met een wijkaanpak in de Wilgensingel. In deze wijkaanpak werken we samen met inwoners aan een betere leefbaarheid, sterkere sociale cohesie en (sociale) voorzieningen die goed aansluiten bij de behoeften van inwoners. In 2022 werken we verder aan deze aanpak en kijken we naar mogelijkheden om deze aanpak verder uit te breiden naar andere wijken en dorpen.

6.4 De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), Zorgverzekeraars Nederland (ZN) en het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) hebben afspraken gemaakt over landsdekkende en structurele samenwerking op het gebied van ondersteuning en zorg. Er is een werkstructuur ontwikkeld die moet zorgen voor een sluitend netwerk waarmee in elke regio de samenwerking tussen het zorgdomein en het sociaal domein tot stand komt. Als uitgangspunt voor regionale werkstructuur is gekozen voor de zorgkantoorregio's. De Regiovisie Midden-IJssel is vastgesteld. Nu wordt er gewerkt aan het opstellen van een samenwerkingsagenda tussen gemeenten, zorgverzekeraar en zorgkantoor.

6.5 In 2021 hebben we de kernteams en Kr8 samenwerking geëvalueerd. In 2022 werken we, op basis van de uitkomsten van deze evaluaties, aan de verdere doorontwikkeling van de samenwerking met de kernteams en de Kr8 partners.

7.1 Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) is dé plek voor ouders, jeugdigen en professionals bij vragen over opvoeden, opgroeien en gezondheid. Uitgangspunt bij het bieden van ondersteuning door het CJG is normaliseren, het versterken van het gewone leven. Het CJG gaat nauwer samenwerken met het onderwijs in het aanbieden van structurele, preventieve activiteiten. Ook werkt het CJG samen met Jeugd-GGZ aanbieders met als doel de wachtlijsten terug te dringen. Het CJG richt zich ook op de doelgroepen die door corona extra kwetsbaar zijn gebleken door het bieden van individuele ondersteuning, collectieve ondersteuning en online ondersteuningsmogelijkheden.

4.1.4.6 Nieuw beleid kadernota 2022-2025

Extra investering CJG

Het aantal hulpvragen in de jeugdzorg laat een flinke stijging zien (ook landelijk). Het CJG blijkt in staat om de forse stijging van het aantal hulpvragen zoveel mogelijk binnen het CJG op te pakken, waardoor een duurder traject in de specialistische jeugdhulp wordt voorkomen. De huidige begroting en formatie van het CJG kan deze stijging echter niet aan. Om de huidige kwaliteit van het CJG te behouden en daarbij te voorzien in de toegenomen vraag naar ondersteuning, zijn er twee extra opvoedkundig maatschappelijk werkers nodig. Wanneer de toestroom richting het CJG op dit niveau blijft of zelfs groter wordt, is deze inzet naar verwachting structureel nodig. Echter, aangezien het op dit moment nog onduidelijk is hoe de Jeugdwet en bijbehorende financiële middelen zich de komende jaren ontwikkelen zijn de extra benodigde middelen in eerste instantie incidenteel voor 2 jaar geraamd.

Voorgesteld wordt om voor twee extra opvoedkundig maatschappelijk werkers in 2022 en 2023 eenmalig € 200.000 per jaar beschikbaar te stellen en dit te dekken vanuit de reserve sociaal domein.

Extra personele inzet als gevolg van corona

Vanuit het sociaal domein ligt onze focus op het ondersteunen van kwetsbare inwoners. Corona vergroot naar verwachting de kwetsbaarheid onder een aantal groepen binnen de samenleving. De verwachting is dat dit niet stopt wanneer de crisis voorbij is, maar dat het ook hersteltijd nodig heeft. Het bieden van de juiste ondersteuning aan deze inwoners vraagt de komende jaren daarom extra inzet van het sociaal domein, waarvoor extra capaciteit nodig is.

Voorgesteld wordt voor de extra personele inzet corona in 2022 en 2023 eenmalig € 84.000 per jaar beschikbaar te stellen.

Juridisch medewerker

Het afgelopen jaar hebben we hard gewerkt aan het realiseren van een omgekeerde verordening. Het document is er, maar het toepassen van deze verordening vraagt om een andere manier van werken en denken. Niet alleen voor ambtenaren, maar ook voor inwoners. Dit levert naar verwachting (juridische) vragen op van inwoners, waardoor een goede juridische inbedding belangrijk is. Daarnaast hebben we in het sociaal domein te maken met aanpassingen in wetgeving (bijvoorbeeld de invoering van PGB 2.0) die ingebed moeten worden in onze organisatie. Om dit goed te kunnen doen is extra juridische capaciteit nodig.

Voorgesteld wordt om voor de juridisch medewerker voor de jaren 2022 tot en met 2025 jaarlijks eenmalig € 67.000 beschikbaar te stellen.

Data-analist

In het sociaal domein werken we aan de transformatie, zodat we onze inwoners de best passende ondersteuning kunnen bieden op een manier die financieel houdbaar is. We blijven hier de komende jaren aan werken, maar hebben de afgelopen jaren ook al veel stappen gezet. Om deze stappen te borgen en ervoor te zorgen dat we in control blijven op financiën en kwaliteit hebben we onder andere langere inzet van een data-analist nodig.

Voorgesteld wordt om voor de data analist voor de jaren 2022 tot en met 2025 jaarlijks eenmalig € 42.000 beschikbaar te stellen.

4.1.4.7 Wat mag het kosten?

Bedragen * € 1.000		Rek.	Begr.	Begr.	Meerjarenraming		
Nr.	Taakveld omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024	2025
<i>Lasten</i>							
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	3.011	4.154	3.378	3.017	2.938	2.938
6.2	Wijkteams	1.588	1.610	1.671	1.552	1.330	1.331
6.6	Maatwerkvoorziening (WMO)	1.445	1.399	1.497	1.497	1.476	1.476
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	7.399	7.757	7.876	7.876	7.855	7.855
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	6.707	7.756	8.304	8.304	8.283	8.283
6.81	Geescaleerde zorg 18+	144	0	0	0	0	0
6.82	Geescaleerde zorg 18-	1.235	1.092	1.099	1.099	1.099	1.099
7.1	Volksgezondheid	1.589	1.625	1.573	1.573	1.573	1.573
Totaal		23.119	25.393	25.397	24.917	24.554	24.554
<i>Baten</i>							
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-5	-50	0	0	0	0
6.2	Wijkteams	-15	0	0	0	0	0
6.6	Maatwerkvoorziening (WMO)	-64	-39	-39	-39	-39	-39
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	-299	-360	-330	-330	-330	-330
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	2	0	0	0	0	0
6.81	Geescaleerde zorg 18+	-672	0	0	0	0	0
Totaal		-1.054	-449	-369	-369	-369	-369
Saldo van baten en lasten voor bestemming		22.065	24.944	25.028	24.548	24.185	24.186
<i>Reservemutaties</i>							
	Onttrekkingen	-2.052	-2.091	417	-117	-42	-192
	Toevoegingen	1.814	902	855	856	856	856
Saldo van baten en lasten na bestemming		21.826	23.755	26.301	25.288	24.999	24.850

Programma 5

Duurzaamheid en energietransitie

Gemeente Raalte

4.1.5 Duurzaamheid en energietransitie

Portefeuillehouder:	Wethouders F. Niens en W. Wagenmans
---------------------	-------------------------------------

Programmacoördinator:	Domeinmanager E. Steen
-----------------------	------------------------

4.1.5.1 Wat willen we bereiken?

De Gemeente Raalte wil in 2050 energieneutraal zijn en voldoen aan de afspraken uit het klimaatakkoord van Parijs. Dit betekent dat de CO₂-uitstoot in 2030 is gereduceerd met 49%. Het opwekken van elektriciteit met hernieuwbare bronnen zal steeds meer onderdeel uitmaken van onze leefomgeving. Zonnepanelen op daken, maar ook door een mix van zonneparken op land, windmolens en andere duurzame alternatieven. De energietransitie, circulaire economie en de verduurzaming en klimaatbestendige inrichting van de leefomgeving willen we met de samenleving verder vormgeven. Voor inwoners, ondernemers, maatschappelijke en publieke organisaties liggen hierin grote uitdagingen, maar ook kansen. We ondersteunen en faciliteren initiatieven uit de samenleving die bijdragen aan de verduurzaming van de gemeente Raalte. Tegelijkertijd starten we - daar waar kansrijk of noodzakelijk - zelf of in regionaal verband initiatieven. We acteren continu op verschillende schaalniveaus. Met onze regionale partners geven we invulling aan de regionale energiestrategie 1.0 en herijken we de regionale energiestrategie richting RES 2.0 (2023).

Via een bottom-up aanpak werken we dorpsgericht aan de uitwerking van de landelijke afspraken uit het klimaatakkoord. We inventariseren en stimuleren initiatieven uit de samenleving die zich richten op duurzame opwek, energiebesparing of aardgasvrij wonen. Wij ontwikkelen samen met belanghebbenden een Warmtevisie om tot een aardgasvrije gebouwde omgeving te komen per 2050.

4.1.5.2 Relevante ontwikkelingen

De energietransitie geven we vorm via verschillende sporen. Op regionaal niveau werken we samen aan een Regionale Energie Strategie (RES). In de RES is opgenomen hoeveel duurzame energie opwek per 2030 gerealiseerd gaat worden en welke aanpak de regio hanteert om deze doelstellingen te halen. Wij hebben hierin een lokale opgave. De RES wordt elke twee jaar herijkt, de eerste keer zal in 2023 zijn.

Op lokaal niveau werken we aan het ontwikkelen van een Warmtevisie gemeente Raalte. De Warmtevisie geeft inzicht in het tijdspad waarop woningen en wijken aardgasvrij (ready) worden en welke alternatieven voor aardgas beschikbaar zijn. De ontwikkeling van de visie en de uitwerking via uitvoeringsplannen doen we in nauwe samenwerking met stakeholders, inwoners en ondernemers.

Het college heeft het besluit genomen om het proces om tot richtlijnen voor windenergie te komen tijdelijk on hold te zetten. Aanleiding hiervoor zijn de recente ontwikkelingen rondom de uitspraak van de Raad van State over de noodzaak van een milieubeoordeling op windturbinenormen, lopende RIVM-onderzoeken naar gezondheidseffecten en onzekerheden rondom het nieuwe regeerakkoord.

Het nieuwe - nog op te stellen - regeerakkoord zal naar verwachting invloed hebben op de uitvoering van de energietransitie. Hoe groot die invloed is, hangt af van de rol die het Rijk wil pakken in de energietransitie.

Vanaf 2023 is er geen budget meer in de begroting vrijgemaakt voor de uitvoering van de taken uit het klimaatakkoord en het duurzaamheidsprogramma. De verwachting is dat er middelen vanuit het Rijk komen om de huidige inzet grotendeels te continueren. Om de ambitie op het creëren van voldoende draagvlak uit de samenleving (door middel van de dorpsaanpak en de inzet van ruimtecoaches) te kunnen voorzetten, moet er rekening mee worden gehouden dat er na 2022 aanvullende middelen worden gevraagd.

4.1.5.3 Doelstellingen

1. We werken toe naar een CO₂-reductie van 49% in 2030 en een energie neutrale gemeente in 2050. In 2030 wekken we in gemeente Raalte 100 GWh aan duurzame energie op. We werken toe naar een aardgasvrije gebouwde omgeving per 2050.
2. We realiseren een duurzame leefomgeving. We stimuleren en faciliteren initiatieven uit de samenleving die bijdragen aan de verduurzaming van de gemeente Raalte. Via een bottom-up dorpsaanpak inventariseren en stimuleren we initiatieven, gericht op energiebesparing en duurzame opwekking bij eigen woningen, gebouwen en op land.
3. We stimuleren de verduurzaming van bedrijven, woningen en circulaire afvalstromen. We zetten in op bewustwording in de samenleving, we communiceren over de nut en noodzaak van het verduurzamen van bedrijven en woningen, het scheiden van afval en het verwijderen van asbestdaken. Daarmee beogen we dat steeds meer inwoners, ondernemers en maatschappelijke partijen stappen zetten naar een duurzame samenleving en leefomgeving.

4.1.5.4 Waar meten we ons succes aan af?

Indicatoren programma 5	Referentie jaar	cijfer	2022	2023	2024	(...) 2030
Fijn huishoudelijk restafval						
Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval per bewoner per jaar (kg).	2020	101	95*	81		30
<i>Bron: CBS - Statistiek Huishoudelijk Afval</i>						
* Door corona is de hoeveelheid afval en grondstoffen de laatste twee jaren toegenomen. In 2022 verwachten we weer op niveau van 2019 te komen met hoeveelheid restafval.						
Hernieuwbare elektriciteit						
Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa (de cijfers vanaf 2020 worden opnieuw bepaald a.g.v. de opgave aardgasloos).	2019	13,1%				60,0%
<i>Bron: RWS Leefomgeving klimaatmonitor</i>						
Hergebruik ten opzichte van totale huisvuilaanbod (2022 t/m 2026 zijn streefgetallen. Beleid wordt herijkt)	2020	78%	78%	82%		
<i>Bron: ROVA</i>						
Score op de tevredenheid t.a.v. afvalinzameling is voldoende	2018	7,6	7,5 (2020)	7,6 (2022)		
<i>Bron: 2-jaarlijkse enquête Rova</i>						
Hernieuwbare energie	2017	7,7%	8,4% (2019)			49,0%
<i>Bron: Klimaatmonitor.</i>						
<i>Legenda:</i>						
Verplichte beleidsindicatoren op basis van vernieuwing BBV						

4.1.5.5 Wat gaan we daarvoor doen?

1.1. Eind 2021 ligt de Warmtevisie ter vaststelling bij de raad. Na vaststelling van de Warmtevisie worden uitvoeringsplannen ontwikkeld, waarmee we gezamenlijk met inwoners, lokale energie-initiatieven en onze stakeholders toewerken naar een aardgasvrije en toekomstbestendige gebouwde omgeving.

1.2 We actualiseren de visie op laadinfrastructuur.

2.1 We zetten onze dorpsaanpak voort en geven daarmee lokaal invulling aan de Regionale Energiestrategie. Samen met de dorpen onderzoeken we welke kansen en initiatieven er zijn voor bijvoorbeeld wind- of zonneparken. Als gemeente verbinden, ondersteunen en faciliteren wij de energie-initiatieven uit de dorpen. Dat doen we door netwerken op te bouwen, samenwerking te versterken, kennis in te brengen en financiële ondersteuning (subsidieregeling lokale energie-initiatieven) te bieden. Naast het versterken van bestaande samenwerkingen, worden ook nieuwe vormen van samenwerking verkend op het gebied van publiek-private samenwerking.

2.2 We ondersteunen duurzame projecten van (mkb) bedrijven en maatschappelijke organisaties met het Energiefonds Raalte.

3.1 Naast het opwekken van duurzame energie blijven we inzetten op bewustwording over energiebesparing, onder andere door het continueren van het Energieloket. Via het Energieloket wordt informatie ontsloten over wijkaanpakken en bijeenkomsten; inwoners kunnen advies krijgen over het verduurzamen van woningen (onder andere via energiescans, adviezen op het gebied van energiebesparing en inlooppreekuren).

3.2 Om de hoeveelheid (rest)afval te verminderen en te komen tot een hoger hergebruikspercentage, werken we een aantal scenario's uit. Deze worden in 2022 ter besluitvorming aan de raad voorgelegd.

3.3 De aanpak voor het saneren van asbestdaken zetten we voort.

3.4 Op basis van de evaluatie van het Energiefonds Raalte eind 2021 wordt mogelijk een voorstel tot wijziging in de randvoorwaarden en/of voorstel tot het aanvullen van fonds gedaan.

3.5 In 2022 willen we verder inzetten op zon-PV op bestaande, grote (bedrijfs)daken.

4.1.5.6 Nieuw beleid kadernota 2022-2025

Ruimtecoach duurzaamheidsinitiatieven

Uit de evaluatie van de richtlijnen zonneparken is gebleken dat er bij het toetsen van initiatieven extra aandacht nodig is voor de onderdelen 'dialogoog met de omgeving' en 'lokaal eigendom'. Hiervoor is aanvullende inzet van de ruimtecoach nodig. De inzet van ruimtecoaches is tot en met de begroting 2022 financieel vertaald maar is ook voor de jaren 2023 t/m 2025 voorzien.

Voorgesteld wordt voor 2023 tot en met 2025 jaarlijks eenmalig € 96.000 beschikbaar te stellen.

4.1.5.7 Wat mag het kosten?

Bedragen * € 1.000	Rek.	Begr.	Begr.	Meerjarenraming		
Nr. Taakveld omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024	2025
<i>Lasten</i>						
7.3 Afval	2.824	2.983	2.788	2.788	2.788	2.788
7.4 Milieubeheer	270	775	528	173	28	1
Totaal	3.093	3.757	3.316	2.961	2.816	2.789
<i>Baten</i>						
7.3 Afval	-3.384	-3.380	-3.410	-3.410	-3.410	-3.410
7.4 Milieubeheer	-59	-328	-8	-6	-6	-6
Totaal	-3.443	-3.708	-3.418	-3.415	-3.415	-3.415
Saldo van baten en lasten voor bestemming	-350	50	-102	-455	-599	-627
<i>Reservemutaties</i>						
Onttrekkingen	-202	-391	-130	0	0	0
Toevoegingen	100	100	100	0	0	0
Saldo van baten en lasten na bestemming	-451	-241	-132	-455	-599	-627

Programma 6

Economie

Gemeente Raalte

4.1.6 Economie

Portefeuillehouder:	Wethouders D. Melenhorst, J. van Loevezijn en W. Wagenmans
Programmacoördinator:	Domeinmanager E. Steen

4.1.6.1 Wat willen we bereiken?

Ondernemers zijn van groot belang voor onze lokale economie, werkgelegenheid en leefbaarheid. Wij doen er alles aan om ondernemers optimaal te faciliteren en door de (post) coronacrisis te leiden. Door een adequaat vestigingsklimaat, goede bedrijventerreinen, ruimtelijk-economisch vitale (winkel)centra, digitale verbindingen en excellente bereikbaarheid werken wij aan een duurzame concurrerende economie die een goede uitgangspositie kan behouden en versterken.

We gaan, net als in 2021, aan de slag met de uitvoering van de economische agenda. Om onze winkelcentra toekomstbestendig te maken, werken we aan de uitvoering van onze centrumplannen. Eind 2021 starten we met de uitvoering van de Grote Markt en De Plas die voor een groot deel in 2022 gaat plaatsvinden. Ook werken we aan de centrumvisie Heino. De gemeente Raalte heeft een sterke agro & food sector en om de innovaties in deze sector te stimuleren, hebben we Regio Deal-middelen van het rijk gekregen om de innovaties aan te jagen. In 2022 willen we hier voortvarend mee aan de slag gaan. In het MKB-onderzoek 2020 zijn we op de derde plaats geëindigd van de meest MKB vriendelijke gemeente in Overijssel. Deze lijn willen we uiteraard doorzetten in onze ondernemersdienstverlening.

Onze economie staat niet op zichzelf, maar is in sterke mate verbonden met de omliggende regio's. Een goede samenwerking in de regio is daarom cruciaal. De regio Zwolle is voor ons een belangrijke samenwerkingspartner om onder ander de economische agenda verder vorm te geven. We zetten ons in om onze programma's aan te laten sluiten bij de investerings-, verstedelijkings- en public affairs agenda van de Regio Zwolle.

De gemeente Raalte is een aantrekkelijke gemeente om in te recreëren en te verblijven. Het aantrekken van meer toeristen, die meer uitgeven, langer verblijven en terugkomen leidt tot meer banen. In 2022 willen wij doorgaan met ambities die zijn vastgelegd in het beleidsplan Recreatie en Toerisme. Eén van de doelen is dat 'Salland' bekend staat als een interessante toeristische regio. We werken hierin actief samen met Salland Marketing.

4.1.6.2 Relevante ontwikkelingen

De coronacrisis lijkt redelijk onder controle te zijn. De samenleving is voor een groot deel weer open en dat is goed voor onze lokale economie. Een groot deel van het bedrijfsleven draait goed en dit blijkt ook uit de hoeveelheid banen in Raalte. Tussen 2018 en 2020 was de gemeente Raalte de grootste stijger van het aantal banen in heel Overijssel. In Raalte zijn er ruim 18.000 banen en de groei was afgelopen drie jaar 10,3%. Ondanks de coronamaatregelen (van de afgelopen periode) weten de toeristen de gemeente Raalte meer dan goed te vinden.

Wel zijn er zorgen om personeel te vinden en het beschikbaar hebben van grondstoffen en halffabricaten. Desondanks is een deel van ons bedrijfsleven (onder andere horeca en detailhandel) zwaar getroffen door de coronacrisis en de gevolgen hiervan blijven aanwezig. In 2022 willen we deze branches net zoals tijdens de coronacrisis in 2020 en 2021 ondersteunen in onze ondernemersdienstverlening en projecten, zoals de aanpak van de Grote Markt en de Plas.

De Regio Zwolle maakt een stap in haar ontwikkeling door en gaat samen met het rijk verschillende programma's aan. Met het rijk worden onder ander afspraken gemaakt over extra woningbouw (de verstedelijkingsstrategie), het verbeteren van de bereikbaarheid, het inspelen op water- en klimaatvraagstukken en het werken aan gebiedsgerichte opgaven. Daarnaast wordt een investeringsagenda gemaakt om het rijk en de EU ertoe te bewegen om in de regio te investeren. Voor de gemeente Raalte is het cruciaal om aan te sluiten bij de ontwikkelingen om onze eigen ambities te behalen. Er liggen in deze regionale ontwikkelingen kansen om extra woningen te mogen bouwen, de bereikbaarheid via de N35, spoor/stationsomgevingen en fietssnelweg te verbeteren en te werken aan een stevige agro & food agenda. Zie ook programma 1: 'Ruimtelijke ontwikkelingen', voor de verstedelijkingsagenda. De verwachting in de toekomst is dat het rijk nog meer de regio's gaat opzoeken.

4.1.6.3 Doelstellingen

1. Een minimale top tien en het streven naar een top drie notering in de MKB vriendelijkste gemeente in Overijssel.
2. Ondersteuning van het bedrijfsleven gedurende de postcoronafase.
3. Wij gebruiken de kansen en mogelijkheden die de Regio Zwolle (onder andere public affairsagenda en investeringsprogramma) ons biedt en maken een vertaling naar de gemeente Raalte.
4. Wij zetten in op de realisatie van vitale en attractieve winkelcentra.
5. Het toeristisch aanbod stimuleren en faciliteren wij.
6. Maximale ondersteuning van evenementenorganisaties.
7. Wij zetten in op de kansen die het in economische zin promoten en vermarkten van Raalte ons biedt.
8. We spelen in op de economische opgaven via de economische agenda.

4.1.6.4 Waar meten we ons succes aan af?

Indicatoren programma 6	Referentie		2022	2023	2024	2025
	jaar	cijfer				
Vestigingen						
Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot 65 jaar.	2020	151,1	148,0	148,0	148,0	148,0
<i>Bron: LISA</i>						
Funcziemenging						
De funcziemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.	2020	52,5%	53,0%	53,0%	53,0%	53,0%
<i>Bron: LISA</i>						
Aantal toeristische overnachtingen	2020	298.320	300.000	300.000	300.000	300.000
<i>Bron: aangiften toeristenbelasting</i>						
Uitgifte industriegrond in hectares	2020	3,30	1,54	1,51	1,51	1,51
<i>Bron: gemeentelijke administratie</i>						
Stabiele top 10 positie MKB vriendelijkste gemeente Overijssel	2021	nb	3	3	3	3
<i>Bron: onderzoek Lexnova</i>						

Legenda:

Verplichte beleidsindicatoren op basis van vernieuwing BBV

4.1.6.5 Wat gaan we daarvoor doen?

1.1 De Taskforce Ondernemersdienstverlening zetten we voort en samen met ondernemers selecteren we prioriteiten en maken we plannen om onze procedures te verbeteren.

1.2 In 2022 gaan we door met het startersloket. ZP-Raalte voert het startersloket mede namens ons uit.

1.3 Op de uitgifte van bedrijfskavels (De Zegge VII) plegen wij een actieve en versterkte inzet. We zetten in op de uitgifte van nieuw bedrijventerreinen aanbod in Heino en Heeten.

2.1 We ondersteunen het bedrijfsleven in de postcoronafase.

3.1 Wij intensiveren onze inzet binnen de Regio Zwolle. Wij willen ons nog beter aansluiten bij de regionale investerings-, verstedelijkingsplannen en lobbyplannen van de regio Zwolle.

4.1 We geven uitvoering aan het project Grote Markt en de Plas en de CentrumVisie Heino.

5.1 De uitwerking van de 'Beleidsnota Recreatie en Toerisme (R&T)' geven wij nadere invulling. Ook het actieplan van het 'Salland Kompas' voeren wij, in afstemming met buurgemeenten, ondernemers en Salland Marketing uit.

5.2 'Salland' blijft het te vermarkten toeristische merk. Salland Marketing is daarbij onze partner. We gaan verder met de verkenning om onderdeel te worden van het nationaal park Sallandse Heuvelrug.

5.3 Wij zetten in op het in stand houden en doorontwikkelen van het fiets- en wandelnetwerk. Het huidige kwaliteitsniveau van deze basisvoorziening is hierbij onze maatstaf.

6.1 In 2022 voeren we het nieuwe beleidsplan evenementen uit.

7.1 Ter stimulering van voorspoedige economische ontwikkelingen gaan wij het Raalter vestigingsklimaat gericht promoten en vermarkten. Hierin nemen wij onder andere mee: Agro & Food en de maakindustrie.

8.1 In 2022 gaan we verder met het uitvoeren van de economische agenda en gaan we ondernemers die zwaar zijn getroffen door de coronacrisis extra aandacht geven.

4.1.6.6 Nieuw beleid kadernota 2022-2025

Personele inzet lobby en relatiemanagement Regio Zwolle

Het afgelopen jaar hebben we mede dankzij de regio Zwolle successen geboekt met de verbreding N35 en nemen met ons agro & food project deel aan de regiodeal. De Regio Zwolle maakt een stap in haar ontwikkeling door en gaat samen met het rijk verschillende programma's aan. Voor de gemeente Raalte is het cruciaal om aan te sluiten bij de ontwikkelingen om onze eigen ambities te behalen. Er liggen in deze regionale ontwikkelingen kansen om extra woningen te mogen bouwen, de bereikbaarheid via de N35, spoor/stationsomgevingen en fietssnelweg te verbeteren en te werken aan een stevige agro & food agenda. Zie ook programma 1 voor de verstedelijkingsagenda waarvoor structurele middelen zijn opgenomen. Om deze kansen te verzilveren is het van belang om ons goed te positioneren in de Regio Zwolle en te werken aan het versterken van het relatiemanagement en de lobby met andere stakeholders.

Voorgesteld wordt voor het lobby en relatiemanagement Regio Zwolle structureel € 54.000 beschikbaar te stellen.

Personele inzet gevolgen coronacrisis economie, sport en cultuur

De coronacrisis raakt het bedrijfsleven in onze gemeente hard. Vooral de horecasector, de evenementenbranche en de detailhandel hebben het zwaar. De verwachting is dat economische schade van de coronacrisis nog een lange tijd effect gaat hebben op onze economie. Onze ambitie is erop gericht om de ondernemers te ondersteunen in deze crisis en de negatieve economische schade zoveel mogelijk aan te pakken. Ook in 2022 en verder is de verwachting dat er extra inzet nodig is om ondernemers te ondersteunen en de lokale economie te stimuleren. Verder willen we voortvarend doorgaan met de uitvoering van de economische agenda. Ook voor de thema's sport en cultuur verwachten we extra inzet vanwege de gevolgen van de coronacrisis. Zie hiervoor programma cultuur en sport. We vragen personele inzet voor economie, sport en cultuur gezamenlijk voor de jaren 2022 en 2023.

Voorgesteld wordt voor de personele inzet gevolgen coronacrisis economie, sport en cultuur in 2022 en 2023 eenmalig € 96.000 per jaar beschikbaar te stellen.

4.1.6.7 Wat mag het kosten?

Bedragen * € 1.000		Rek.	Begr.	Begr.	Meerjarenraming		
Nr.	Taakveld omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024	2025
<i>Lasten</i>							
3.1	Economische ontwikkeling	700	1.241	1.209	998	538	538
5.7	Openb grn en (openlucht) recreatie	169	291	205	205	205	130
Totaal		869	1.532	1.415	1.204	743	668
<i>Baten</i>							
3.1	Economische ontwikkeling	-76	-158	-112	-100	0	0
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-137	0	0	0	0	0
5.7	Openb grn en (openlucht) recreatie	-29	-27	-27	-27	-27	-27
Totaal		-242	-185	-139	-127	-27	-27
Saldo van baten en lasten voor bestemming		627	1.346	1.276	1.076	716	641
<i>Reservemutaties</i>							
	Onttrekkingen	-92	-315	-212	-53	-3	-3
	Toevoegingen				0	0	0
Saldo van baten en lasten na bestemming		535	1.032	1.064	1.024	713	638

Programma 7

Sport, cultuur en maatschappelijk vastgoed

Gemeente Raalte

4.1.7 Sport, cultuur en maatschappelijk vastgoed

Portefeuillehouder:	Wethouders D. Melenhorst, F. Niens, W. Wagenmans en G. Toeter
---------------------	---

Programmacoördinator:	Domeinmanager E. Steen
-----------------------	------------------------

4.1.7.1 Wat willen we bereiken?

We zetten in op het behoud van de inzet van actieve en betrokken inwoners en betrekken daar ook actief en aansprekend de jeugd bij. We zorgen goed voor ons maatschappelijk vastgoed (mfa's, dorpshuizen, sport- en cultuuraccommodaties), omdat deze voorzieningen belangrijk zijn voor een leefbaar dorp. Onderwijs is van groot belang voor onze gemeente, daar horen kwalitatief sterke, gezonde, toekomstbestendige betaalbare onderwijsvoorzieningen bij. We willen ons subsidiebeleid zodanig vorm geven dat we meer aan kunnen sluiten bij ideeën uit de samenleving. We inspireren inwoners om (nog) gezonder te leven, omdat fitte inwoners met een gezonde leefstijl beter kunnen meedoen in de maatschappij. Op cultureel gebied zorgen we voor een zichtbaar en samenhangend aanbod dat onze gemeente aantrekkelijk maakt; waarin de culturele identiteit wordt behouden en ontwikkeld en cultuur een belangrijke verbindingsfactor is. Hierbij richten wij ons ook op de kracht en kwaliteiten van het lokale aanbod.

4.1.7.2 Relevante ontwikkelingen

Er zit vertraging op de vaststelling van het Integraal Huisvestingsplan (IHP). Er is mogelijk sprake van veranderende wetgeving die consequenties heeft voor de afspraken die vastgelegd worden in het IHP. We verwachten voor het eind van het jaar het IHP vast te stellen.

De actualisatie van het cultuurbeleidsplan is getemporeerd en vindt plaats in 2022.

Het landelijk beeld is dat de coronacrisis gemiddeld genomen een negatief effect heeft op de leefstijl van mensen en inwoners. Minder bewegen, (meer) roken, (meer) overgewicht. Dit effect verwachten wij terug te zien in de relevante prestatie-indicatoren. Dat wil zeggen dat eerder begrote verbeteringen in de prestatie-indicatoren een jaar later gaan inzetten.

4.1.7.3 Doelstellingen

1. Sporten en voldoende bewegen zien wij als 'must' voor een gezonde leefstijl. Wij zetten ons daarom in dat iedere inwoner met plezier en zonder belemmering kan bewegen en sporten.
2. We dragen zorg voor een duurzaam, toekomstbestendig en passend aanbod aan maatschappelijk vastgoed en onderwijshuisvesting in nauw overleg met onze partners.
3. We zetten in op een zichtbaar en samenhangend cultureel aanbod dat Raalte aantrekkelijk maakt, waarin de culturele identiteit wordt behouden en ontwikkeld; waarin iedereen meedoet en waarin cultuur een belangrijke verbindingsfactor is.
4. We verkennen of we met een andere manier van subsidiëring onze maatschappelijke doelen beter kunnen bereiken.

4.1.7.4 Waar meten we ons succes aan af?

Indicatoren programma 7	Referentie		2022	2023	2024	2025
	jaar	cijfer				
% Niet sporters Het percentage niet-wekelijks sporters t.o.v. bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder die niet minstens één keer per week aan sport doet. <i>Bron: Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen) GGD</i>	2016	43,2%	43,2%	42,1%	41,0%	40,0%
% Beweegt voldoende Het percentage van de bevolking van 19 jaar en ouder dat voldoet aan de Nederlandse Norm voor Gezondbewegen. Deze is voor de leeftijdsgroep 18 tot 55 jaar minimaal 5x per week een half uur matig intensieve activiteit zoals stevig wandelen of fietsen. <i>Bron: Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen) GGD</i>	2020	67,4%	67,4%	68,2%	69,0%	70,0%

Legenda:

Verplichte beleidsindicatoren op basis van vernieuwing BBV

4.1.7.5 Wat gaan we daarvoor doen?

1.1 Tot en met 2023 wordt in er een projectstructuur gewerkt aan de uitvoering van de actieplannen en verbeterideeën in het Roalter Sportakkoord. Sommige plannen zijn gemeentebreed, andere zijn maatwerk voor een of meerdere dorpen.

1.2 Voor de 'Sportstimulering' en 'Verenigingsadvisering' worden de buurtsportcoaches gericht ingezet ter ondersteuning van het realiseren van de actieplannen en verbeterideeën in het Roalter Sportakkoord en strategische advisering van sportclubs. Dit geldt met name voor de nieuwe buurtsportcoachrollen van Beweegmakelaar, Buurtsportcoach dorpskernen en Verenigingsadviseur.

1.3 We zorgen ervoor dat scholen, verenigingen en andere maatschappelijke organisaties in voldoende mate, naar behoefte, gebruik kunnen maken van de sportaccommodaties en -velden.

1.4 Sportverenigingen en -stichtingen die willen verduurzamen ondersteunen we met (verwijs)informatie en een gunstige financieringsmogelijkheid door middel van een laagrentende Stimuleringslening Sportaccommodaties.

2.1 Door middel van een IHP werken wij samen met schoolbesturen en aanverwante partijen aan een lokale beleidsambitie en een meerjarenperspectief voor de huisvesting. Dit plan is voor gemeente en schoolbesturen de basis voor strategische beslissingen rondom individuele locaties.

2.2. De verwachte investeringen voor 2023 worden in 2022 voorbereid. Daarnaast blijven we inspelen op actuele onderwijshuisvestingsvraagstukken, zoals de St. Jozef in Nieuw Heeten en de St. Bernadette in Heeten.

3.1 In 2022 wordt het cultuurbeleid geactualiseerd.

3.2 Het vastgestelde cultuurbeleidsplan 2017-2021 'Cultuur verbindt de samenleving' met een jaar verlengen en de resterende actiepunten uitvoeren.

4.1 We zijn een pilot gestart met Bibliotheek Salland, WIJZ Welzijn en Maatschappelijk Werk De Kern. Waarin we verkennen of een andere manier van subsidiëren kan bijdragen tot meer flexibiliteit, integraliteit en maatwerk. Begin 2022 wordt een verslag opgeleverd van de pilot.

4.1.7.6 Nieuw beleid kadernota 2022-2025

Integraal Huisvestingsplan (IHP)

In 2022 staat de start van de renovatie van de St. Jozefschool in Nieuw Heeten gepland. Dit is eerder dan waar in het IHP vanuit is gegaan. Deze renovatie betekent een netto- investering van € 1.715.512, met bijbehorende jaarlijkse kapitaallasten van € 88.000 (termijn van 25 jaar). Voor de dekking van de kapitaallasten wordt voorgesteld een gekoppelde reserve te vormen ten laste van de algemene bestemmingsreserve.

Voorgesteld wordt een krediet van € 1.715.512 beschikbaar te stellen en de daaruit voortvloeiende kapitaallasten te dekken door het instellen van een gekoppelde reserve ten laste van de algemene bestemmingsreserve.

Vanuit de kadernota is rekening gehouden met een structurele last van € 100.000 waardoor nog € 12.000 beschikbaar blijft voor dekking van toekomstige investeringen vanuit het IHP.

Sport

Een deel van onze sportverenigingen is getroffen door de coronacrisis en de gevolgen hiervan blijven zichtbaar aanwezig. Daarom willen we in 2022 en 2023 de sportverenigingen net zoals tijdens de coronacrisis in 2020 en 2021 ondersteunen. Voor een financiële vertaling van deze ontwikkeling zie programma 6 Economie.

Kerkenvisie

Uit de verkennende gesprekken blijkt dat er behoefte is aan een financiële bijdrage in haalbaarheidsonderzoeken voor herbestemmingsideeën en voor bouwkundig onderzoek van de kerkgebouwen.

Voorgesteld wordt voor de kerkenvisie in 2022 en 2023 eenmalig € 25.000 per jaar beschikbaar te stellen.

Cultuurbeleidsplan

Om te voorzien in culturele behoefte en passend cultuuraanbod te hebben, wordt de geldingsduur van het huidige cultuurbeleidsplan (2022) met een jaar verlengd.

Voorgesteld wordt voor het Cultuurbeleidsplan in 2022 eenmalig € 47.000 beschikbaar te stellen.

4.1.7.7 Nieuw beleid na kadernota 2022-2025

Raalte 900 jaar

In 2023 bestaat Raalte 900 jaar. De voorbereidingen starten in 2022. Hiervoor zijn (nog) geen middelen gereserveerd. Het initiatief voor mogelijke activiteiten voor Raalte 900 ligt bij de inwoners van Raalte. De gemeente ziet voor zichzelf slechts een beperkte faciliterende, ondersteunende rol.

Voorgesteld wordt voor Raalte 900 jaar in 2022 eenmalig een bedrag van € 40.000 beschikbaar te stellen.

Stichting Popcultuur Raalte

Een van de belangrijke actiepunten uit het cultuurbeleidsplan is het (laten) realiseren van een creatieve broedplaats in de gemeente. Wij willen de Stichting Popcultuur Raalte bij de realisering en het in stand houden ervan ondersteunen.

Voorgesteld wordt voor de ondersteuning van Stichting Popcultuur Raalte vanaf 2022 structureel een waarderingsbedrag van € 5.000 beschikbaar te stellen.

4.1.7.8 Wat mag het kosten?

Bedragen * € 1.000		Rek.	Begr.	Begr.	Meerjarenraming		
Nr.	Taakveld omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024	2025
<i>Lasten</i>							
4.2	Onderwijshuisvesting	2.930	2.843	2.835	2.922	2.934	2.907
4.3	onderwijsbeld leerlingzk (schlsprtdgn)	84	102	103	103	103	103
5.1	Sportbeleid en activering	2.287	1.946	1.830	1.668	1.555	1.555
5.2	Sportaccommodaties (beleid)	75	139	89	87	86	84
5.3	Cultuurpresentatie, -prod en -partic	1.192	919	822	743	704	707
5.4	Musea	16	10	6	6	6	6
5.6	Media	858	892	901	901	901	901
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	15	15	15	15	15	15
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	10	6	6	6	6	6
Totaal		7.467	6.872	6.607	6.452	6.310	6.285
<i>Baten</i>							
4.2	Onderwijshuisvesting	-5	-7	-7	-7	-7	-7
5.1	Sportbeleid en activering	-743	-756	-547	-542	-542	-542
5.3	Cultuurpresentatie, -prod en -partic	-141	-132	-54	-54	-54	-54
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-1	-3	-3	-3	-3	-3
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	0	-1	-1	-1	-1	-1
Totaal		-890	-899	-611	-606	-606	-606
Saldo van baten en lasten voor bestemming		6.577	5.973	5.995	5.846	5.703	5.679
<i>Reservemutaties</i>							
	Onttrekkingen	-915	-850	-1.972	-270	-211	-225
	Toevoegingen	129	638	1.850	134	134	134
Saldo van baten en lasten na bestemming		5.791	5.762	5.873	5.709	5.626	5.588

Programma 8

Openbare orde en veiligheid

Gemeente Raalte

4.1.8 Openbare orde en veiligheid

Portefeuillehouder:	Burgemeester M. Dadema
---------------------	------------------------

Programmacoördinator:	Domeinmanager E. Steen
-----------------------	------------------------

4.1.8.1 Wat willen we bereiken?

In de Integrale Veiligheidsstrategie (IVS) hebben we ons als hoofddoel gesteld 'Het blijven van een veilige gemeente Raalte'. Wij zetten in op het behouden van een veilige woon- en leefomgeving. We doen dit samen met onze veiligheidspartners, inwoners, maatschappelijke instellingen en ondernemers, zodat we een weerbare samenleving vormen. Naast de inzet op reguliere werkzaamheden en lopende thema's zijn er een viertal prioriteiten vastgesteld waar extra aandacht naar uit gaat, namelijk: Zorg & Veiligheid, Georganiseerde Criminaliteit, High Impact Crimes en Weerbare Samenleving.

4.1.8.2 Relevante ontwikkelingen

2021 wordt gebruikt om de ambities op het gebied van de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) samen met de gemeenteraad te bepalen en vast te leggen in een ambitiedocument. Dit document zal in het vierde kwartaal van 2021 worden vastgesteld en dienen als kader voor het door het college vast te stellen VTH-uitvoeringsbeleid. Bij het vaststellen van de Kadernota 2022 is geen budget beschikbaar gesteld voor nieuw beleid. Dit heeft, afhankelijk van wat vastgesteld wordt met het VTH-Uitvoeringsbeleid, mogelijk gevolgen voor de prioritering en uitvoering van vergunningverlening en (met name) de toezicht- en handhavingstaken in het fysieke domein.

Mede door de coronacrisis zien we een verschuiving van de klassieke criminaliteit, zoals woninginbraken naar digitale criminaliteit. We verwachten dat dit in 2022 verder doorzet, maar dat ook de klassieke criminaliteit weer zal toenemen. We zetten daarom in op het weerbaarder maken van potentiële slachtoffers.

4.1.8.3 Doelstellingen

1. Wij willen het veiligheidsgevoel van de inwoners van de gemeente Raalte minimaal op het huidige niveau (rapportcijfer 7.7) houden.
2. Als gemeenschap zijn we weerbaar tegen ondermijnende en digitale criminaliteit. We hebben inzicht in wat er op het gebied van ondermijning speelt in onze gemeente en zetten in op een integrale aanpak.
3. Onze inwoners krijgen de juiste hulp doordat we een soepele samenwerking tussen de zorg- en veiligheidsketen hebben.
4. We vinden het belangrijk dat de leefregels op het gebied van openbare orde en veiligheid in onze gemeente worden nageleefd.
5. Als gemeentelijke organisatie en inwoners willen we goed voorbereid blijven op rampen en crises. We willen hierin een gewaardeerd partner in regionaal verband zijn.

4.1.8.4 Waar meten we ons succes aan af?

Indicatoren programma 8	Referentie jaar	cijfer	2022	2023	2024	2025
Winkeldiefstal per 1.000 inwoners <i>Bron: CBS- Geregistreerd criminaliteit & diefstallen</i>	2019	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Diefstal uit woning per 1.000 inwoners <i>Bron: CBS- Geregistreerd criminaliteit & diefstallen</i>	2019	1,3	1,4	1,4	1,4	1,4
Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners <i>Bron: CBS- Geregistreerd criminaliteit & diefstallen</i>	2020	1,5	1,9	1,9	1,9	1,9
Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners <i>Bron: CBS- Geregistreerd criminaliteit & diefstallen</i>	2020	2,4	2,1	2,1	2,1	2,1
Verwijzingen Halt <i>Het aantal verwijzingen naar Halt, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 12 tot 17 jaar.</i> <i>Bron: Bureau Halt</i>	2020	6	13	13	13	13
Het aantal geregistreerde misdrijven <i>Bron: gebiedsscan/ cijfers politie</i>	2020	790	700	650	650	650
Het rapportcijfer veiligheid in de eigen buurt / woonomgeving <i>Bron: veiligheidsmonitor</i>	2016	7,7	-	≥7,7	-	≥7,7
Het aantal geregistreerde gevallen burengerucht <i>Bron: gebiedsscan/ cijfers politie</i>	2020	75	60	60	55	55
Het percentage succesvol afgeronde buurtbemiddelingen <i>Bron: rapportage buurtbemiddeling</i>	2020	76%	76%	76%	76%	76%
Het aantal overlastmeldingen <i>Bron: gebiedsscan/cijfers politie</i>	2020	508	480	480	480	480
Score: de gemeente ondersteunt buurtinitiatieven op het gebied van leefbaarheid en veiligheid voldoende <i>Bron: Waar staat je gemeente</i>	2018	34%	35%	-	35%	-
Score: de gemeente houdt voldoende toezicht op het naleven van regels <i>Bron: Waar staat je gemeente</i>	2018	39%	40%	-	40%	-

Legenda:

Verplichte beleidsindicatoren op basis van vernieuwing BBV

4.1.8.5 Wat gaan we daarvoor doen?

1.1 Uitvoering geven aan de activiteiten genoemd in het Uitvoeringsplan Integrale Veiligheid 2022.

1.2 We ontwikkelen de samenwerking met politie op het gebied van openbare orde en veiligheid door. Specifieke aandacht is er voor de doorontwikkeling van de taken van de wijkagenten. We zetten de samenwerking rondom de inzet van bestuurlijke bevoegdheden van de burgemeester voort.

1.3 We stellen met onze Veiligheidspartners (politie, veiligheidsregio en openbaar ministerie) gezamenlijke prioriteiten vast. We zorgen voor een afgestemde aanpak, die vastgelegd is in het jaarplan van het Regionaal Coördinatiepunt Integrale Veiligheid.

1.4 We zijn betrokken bij de uitwerking en uitvoering van de thema's genoemd in de Beleidsagenda 2019-2023 van de Veiligheidsregio IJsselland. We zorgen voor lokale borging van de afspraken die vastgelegd zijn in het regionaal Crisisplan.

1.5 We voeren met de hulpdiensten een ontruimingsoefening uit in een appartementencomplex, om zo de zelfredzaamheid van bewoners te vergroten en de omwonenden bewust te maken van de hulp die zij kunnen bieden bij noodsituaties.

1.6 We spelen actief in op en ondersteunen veiligheidsinitiatieven vanuit de samenleving. Samen met de ondernemers van het bedrijventerrein Heino zetten we in op het behalen van het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO) in 2022. Voor het KVO bedrijventerrein en winkelgebied in Raalte wordt het traject voor hercertificering ingezet.

1.7 We geven prioriteit aan digitale veiligheid aan de hand van een plan van aanpak langs vijf sporen. Twee belangrijk lokale sporen zijn onze deelname aan City Deal, waarbij de mogelijkheden om bestuurlijk op te treden tegen online aangejaagde ordeverstoringen worden onderzocht. We zetten in op zelfredzaamheid door het geven van voorlichting over het herkennen van signalen en uitleg over het melden van signalen. Afhankelijk van de besluiten die de nationale politie neemt rondom het plaatsen van extra ANPR-camera's (automatic number plate recognition), bepalen we in 2022 of een gemeentelijke inzet hierin noodzakelijk en mogelijk is.

1.8 Het instrument buurtbemiddeling wordt voortgezet tot en met 2023. Er wordt extra ingezet op het vergroten van de bekendheid van buurtbemiddeling in de gemeente, zodat het aantal aanmeldingen groeit en het aantal escalaties vermindert.

2.1 We zetten de werkzaamheden vanuit het project Veilig Buitengebied voort, met name gericht op de fysieke voorlichting voor bewoners van en ondernemers van het buitengebied rondom ondermijnende criminaliteit. We werken met onze partners naar een aanpak op maat.

2.2 Er wordt een intern meldpunt voor het melden van signalen van ondermijning ingericht. Daarnaast gaat het lokaal ondermijningsoverleg van start, waarin ook verbinding is met het zorg- en veiligheidsdomein. Verder is er aansluiting met het overleg van (regionale) partners op het gebied van ondermijning. Daarnaast wordt regionaal bekeken hoe we meer gebruik kunnen maken van regionale structuren en financieringsmogelijkheden op dit gebied.

3.1 We zetten per casus in op duidelijke afspraken rondom regievoering met het Zorg- en Veiligheidshuis (regionaal en lokaal) in complexe domeinoverstijgende casuïstiek (waaronder Veelplegers, jeugd en GGZ gerelateerd). Door invoering van de bestuurlijke agenda, wordt beoogd de onderlinge afstemming tussen de ketenpartners verder te optimaliseren.

4.1 Ons handhavingsbeleid is erop gericht om een bijdrage te leveren aan een veilig en leefbaar Raalte. Eind 2021 hebben we met behulp van de vernieuwde provincie brede risicoanalyse VTH de ambitie bij de raad opgehaald en op basis hiervan ons uitvoeringsprogramma 2022 invulling gegeven. Het doel is om de vertaling van de ambitie invulling te geven via de kadernota 2023. Monitoring van het vernieuwde uitvoeringsbeleid en -programma aan de hand van diverse parameters en indicatoren bieden informatie voor evaluatie en om waar nodig bij te sturen.

5.1 Om goed voorbereid te zijn op rampen en crisis, organiseren we in regionaal verband frequent trainingen en oefeningen voor betrokken functionarissen.

4.1.8.6 Nieuw beleid kadernota 2022-2025

Personele inzet toezicht en handhaving

Om de basisinzet op Toezicht & Handhaving te continueren wordt voorgesteld de tijdelijke inzet van de senior op dit taakveld ook voor 2022 op te nemen in de begroting. Op basis van de ambitie van de raad wordt het nieuwe VTH-beleid vastgesteld en vertaald naar het jaarlijkse uitvoeringsplan. In de reguliere planning & control cyclus worden passende voorstellen gedaan om die ambities te realiseren.

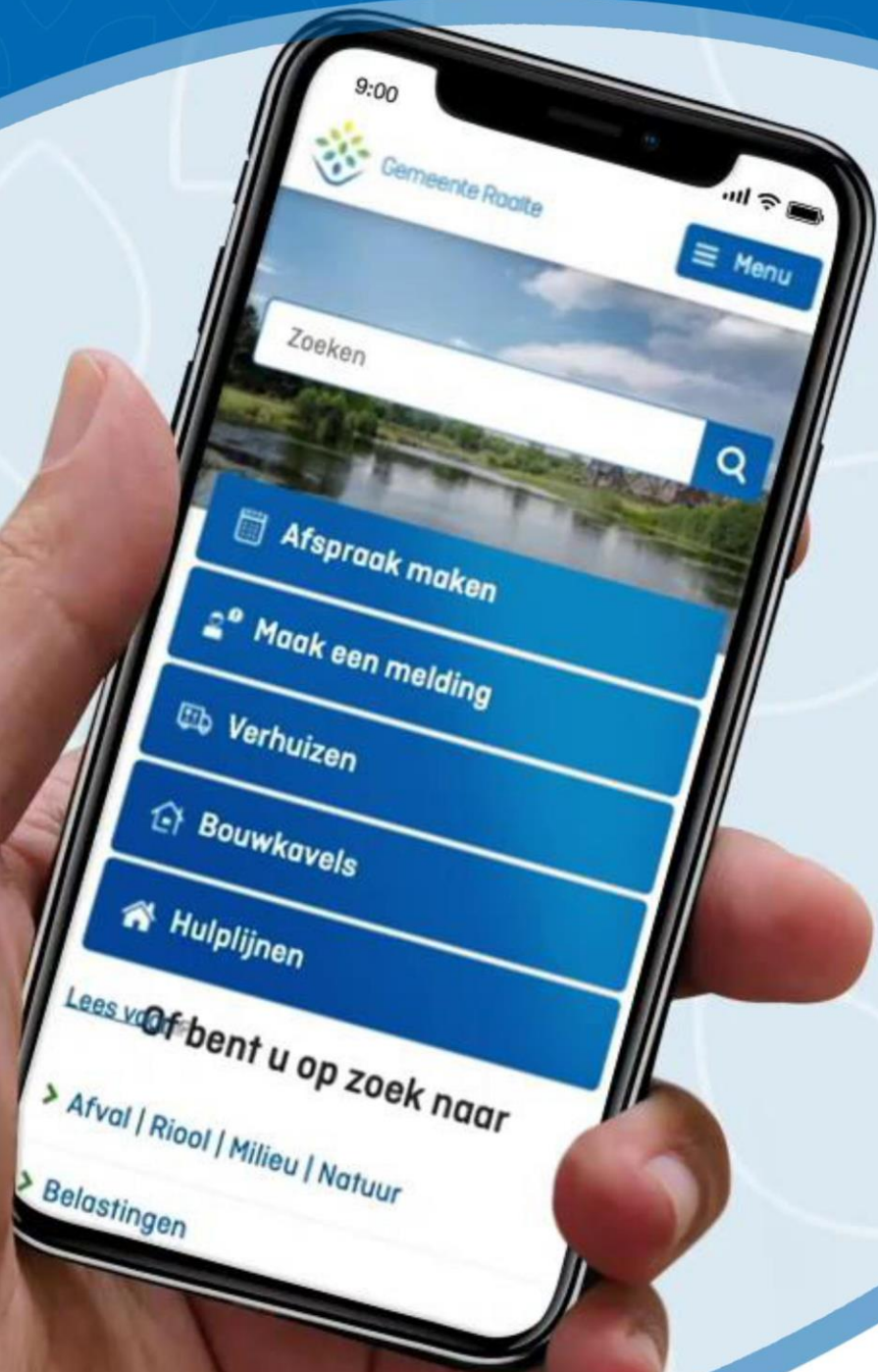
Voorgesteld wordt voor 2022 eenmalig € 96.000 te ramen.

4.1.8.7 Wat mag het kosten?

Bedragen * € 1.000		Rek.	Begr.	Begr.	Meerjarenraming		
Nr.	Taakveld omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024	2025
<i>Lasten</i>							
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	2.490	2.598	2.639	2.708	2.669	2.662
1.2	Openbare orde en veiligheid	666	891	787	780	743	753
Totaal		3.155	3.489	3.427	3.487	3.413	3.415
<i>Baten</i>							
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-186	-188	-190	-190	-190	-190
1.2	Openbare orde en veiligheid	-17	-50	-35	-35	-35	-35
Totaal		-203	-238	-225	-225	-225	-225
Saldo van baten en lasten voor bestemming		2.952	3.250	3.201	3.262	3.187	3.189
<i>Reservemutaties</i>							
	Onttrekkingen	-29	-138	-47	-66	-27	-20
	Toevoegingen				0	0	0
Saldo van baten en lasten na bestemming		2.924	3.112	3.155	3.197	3.160	3.169

Programma 9

Bestuur en dienstverlening

Gemeente Raalte

4.1.9 Bestuur en dienstverlening

Portefeuillehouder:	Burgemeester M. Dadema en wethouder J. van Loevezijn
---------------------	--

Programmacoördinator:	Domeinmanager R. Overweg
-----------------------	--------------------------

4.1.9.1 Wat willen we bereiken?

Raalte is en blijft een zelfstandige gemeente. We geloven in de kracht van de gemeenschap en komen samen met onze inwoners, organisaties en verenigingen tot betere oplossingen. Een aantal maatschappelijke opgaven vraagt om meer regionale samenwerking. Raalte neemt deel aan deze samenwerking en behoudt hierbij de mogelijkheid zelfstandig beleid te ontwikkelen. De ervaring die we met overheidsparticipatie hebben opgedaan, zetten we voort. Het is nadrukkelijk onze ambitie alle doelgroepen te bereiken, zowel jong als oud. We zetten daartoe de ingezette weg van bestuurlijke vernieuwing door waaronder de inzet van een Digipanel. We digitaliseren onze producten en diensten, maar ook blijft het mogelijk om het gemeentehuis te bezoeken om diensten fysiek af te nemen. Het handelen van de gemeente is makkelijk door inwoners te volgen en reconstrueren, omdat informatie duurzaam en toegankelijk wordt vastgelegd. We werken meer en meer digitaal en datagedreven zodat wij beter kunnen inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen. In al onze uitingen willen we open, helder en begrijpelijk communiceren.

4.1.9.2 Relevante ontwikkelingen

Onze dienstverlening verandert continu, door de invloed van digitalisering, maar ook de ervaring die we met de coronacrisis (bijvoorbeeld met het werken op afspraak) hebben opgedaan. Daarnaast vraagt ook de steeds sneller veranderende samenleving voor een continue aanpassing aan deze samenleving en haar wensen.

Het werken op afstand heeft ook invloed op onze participatieprocessen. Digitale participatie heeft een vlucht genomen, we ontwikkelen ons daarop door, maar vergeten ook het fysieke contact niet bij de maatschappelijke opgaven die daarom vragen. Om de gedane ervaringen op bestuurlijke vernieuwing verder te borgen en onszelf te blijven ontwikkelen, werken we vanuit een gedragen Roalter ambitie participatie.

De coronacrisis heeft werken en vergaderen op afstand tot 'het nieuwe normaal' gemaakt. In onze visie op toekomstgericht werken staan steeds meer de opgaven en de samenwerking met onze partners centraal in plaats van het werken vanuit een vaste taak en werkplek.

Het jaar 2022 zal voor een belangrijk deel in het teken staan van de gemeenteraadsverkiezingen.

4.1.9.3 Doelstellingen

1. Wij zijn en blijven voor onze inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en mede-overheden een gewaardeerd partner.
2. De raad en het college hanteren een open bestuursstijl, zijn transparant in de besluitvorming en staan open voor initiatieven vanuit de bevolking. We hebben daarbij de ambitie elk participatieproces gestructureerd en kwalitatief hoogwaardig te organiseren. Dit moet leiden tot meer vertrouwen van onze inwoners in de manier waarop de gemeente wordt bestuurd.

3. Inwoners, ondernemers, bedrijven en instellingen zijn tevreden over de dienstverlening van de gemeente, zowel over het aanbod van diensten als het contact met medewerkers.
4. We werken aan maatschappelijke opgaven op de schaal die passend is bij die opgave.

4.1.9.4 Waar meten we ons succes aan af?

Indicatoren programma 9	Referentie			2022	2023	2024	2025
	jaar	cijfer Raalte	cijfer NL				
Demografische druk							
De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.	2021	79,1%	70,1%	78,0%	78,0%	78,0%	78,0%
<i>Bron: CBS - Bevolkingsstatistiek</i>							
Percentage inwoners dat (heel) veel vertrouwen heeft in de manier waarop de gemeente wordt bestuurd	2020	69%	35%	70%		75%	
<i>Bron: Waar staat je gemeente</i>							
Percentage inwoners dat vindt dat de gemeente doet wat ze zegt	2020	43%	28%	45%		50%	
<i>Bron: waar staat je gemeente</i>							
Percentage inwoners dat vindt dat de gemeente zich flexibel opstelt als dat nodig is	2020	41%	25%	45%		50%	
<i>Bron: Waar staat je gemeente</i>							
Percentage inwoners dat vindt dat de gemeente voldoende luistert naar de mening van haar inwoners	2020	45%	25%	50%		55%	
<i>Bron: Waar staat je gemeente</i>							
Percentage inwoners dat vindt dat de gemeente inwoners voldoende betreft bij haar plannen, activiteiten en voorzieningen	2020	49%	32%	50%		55%	
<i>Bron: Waar staat je gemeente</i>							
Percentage inwoners dat vindt dat organisaties voldoende ruimte krijgen om ideeën en initiatieven te realiseren.	2020	51%	34%	55%		60%	
<i>Bron: Waar staat je gemeente</i>							
Percentage inwoners dat vindt dat de medewerker hem/haar aangenaam verraste met de service die hij/zij verleende.	2020	44%	41%	45%		50%	
<i>Bron: Waar staat je gemeente</i>							

Legenda:

Verplichte beleidsindicatoren op basis van vernieuwing BBV

4.1.9.5 Wat gaan we daarvoor doen?

1.1 De belangrijkste resultaten en aanbevelingen van Waar Staat je Gemeente (2020) op de thema's relatie inwoner - gemeente, dienstverlening, zorg- en welzijn en woon- en leefomgeving krijgen een vervolg in de programma's.

1.2 We blijven actief doorgaan met luisteren naar de vraag achter de vraag, denken mee in hoe het wél kan en bij ideeën en initiatieven blijven we naast inwoners en initiatiefnemers staan.

1.3 We bouwen verder aan een communicatieve organisatie waarin contact met de samenleving centraal staat.

1.4 We blijven samenwerken met de basisscholen, Carmel College Salland en Landstede op gebied van actief burgerschap, waaronder het jaarlijkse scholierendebat.

2.1 We zorgen voor een goed verloop van de gemeenteraadsverkiezingen. We werken aan een goede overgang van het oude naar het nieuwe bestuur inclusief een inwerkprogramma.

2.2 We bereiden ons verder voor op verplichte nieuwe wetgeving (onder andere de Wet open overheid (Woo), Wet digitale toegankelijkheid, nieuwe archiefwet).

2.3 We ontwikkelen vanuit de Roalter ambitie participatie, een uitvoeringsprogramma participatie, waarin het denkraam participatie een centrale rol heeft. Hierbij putten we uit resultaten van de Quick Scan Lokale Democratie, Berenschot onderzoeken en overige onderzoeken. Zo leren we samen continu bij op het gebied van burger- en overheidsparticipatie met het hele systeem (raad, college, ambtelijke organisatie en inwoners). Hierin wordt ook de wettelijk verplichte participatieverordening een plek gegeven.

2.4 Het Digipanel benutten we voor actuele vraagstukken, zodat we snel een mening hebben van inwoners uit onze kernen of wijken.

2.5 Heeten Durft heeft in 2021 voor het eerst plaatsgevonden. Samen met de initiatiefnemers wordt gekeken op welke manier dit proces vervolg krijgt met alle nieuwe inzichten.

3.1 We zetten in op de ontwikkeling van onze online dienstverlening. Daarnaast blijven we experimenteren met nieuwe vormen van (digitale) dienstverlening.

3.2 We vertalen onze ambitie op dienstverlening zodat deze aansluit bij de huidige tijdgeest en behoeften van onze inwoners. Ook de chatfunctie van de website is hier onderdeel van.

3.3 We monitoren de kwaliteit van onze dienstverlening (telefonische bereikbaarheid, afhandeltermijnen van zaken) door datagedreven te werken.

4.1 We nemen actief deel in regionale en landelijke samenwerkingen om onze maatschappelijke opgaven te realiseren, zoals de Vereniging Nederlandse Gemeenten, Regio Zwolle, het platform middelgrote gemeenten (M50) en het Regionaal Serviceteam Jeugd (RSJ) IJsselland.

4.1.9.6 Wat mag het kosten?

Bedragen * € 1.000		Rek.	Begr.	Begr.	Meerjarenraming		
Nr.	Taakveld omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024	2025
<i>Lasten</i>							
0.1	Bestuur	2.456	2.315	2.490	2.367	2.344	2.343
0.2	Burgerzaken	600	859	699	697	873	861
7.5	Begraafplaatsen en crematie	15	13	13	13	13	13
Totaal		3.071	3.186	3.202	3.078	3.229	3.218
<i>Baten</i>							
0.1	Bestuur	-271	-235	-244	-244	-244	-244
0.2	Burgerzaken	-339	-371	-328	-301	-618	-573
Totaal		-610	-606	-572	-545	-862	-817
Saldo van baten en lasten voor bestemming		2.461	2.580	2.630	2.532	2.368	2.401
<i>Reservemutaties</i>							
	Onttrekkingen		-57	4	3	0	0
	Toevoegingen				0	0	0
Saldo van baten en lasten na bestemming		2.461	2.523	2.634	2.535	2.368	2.401

Hoofdstuk 4.2

Overzichten

Gemeente Raalte

Overzicht algemene dekkingsmiddelen, resultaten & onvoorzien

Gemeente Raalte

4.2.1 Overzicht algemene dekkingsmiddelen, resultaten en onvoorzien

Portefeuillehouder:	Wethouder F. Niens
Programmacoördinator:	Domeinmanager M. Lammerts van Bueren

4.2.1.1 Inleiding

BNG Bank is de bank van en voor overheden en voor instellingen met een maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.

Vereniging Dimpact ondersteunt gemeenten bij de best mogelijke koppeling tussen (digitale) dienstverlening en optimale bedrijfsvoering. De samenwerking is indirect dienstbaar aan de uitvoering van alle gemeentelijke taken.

4.2.1.2 Belastingen

Binnen dit onderdeel worden onder andere de gemeentelijke belastingen weergegeven, zoals onroerende zaakbelasting, toeristenbelasting en forensenbelasting. COELO (Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden) is het kennisinstituut op het gebied van lokale en regionale lasten. Via www.waarstaatjegemeente.nl kan eenvoudig bekeken worden wat de woonlasten voor een huishouden zijn. Deze site gebruikt als brongegevens de gegevens van COELO. De gegevens van COELO zijn voor 2022 nog niet bekend. Aangezien COELO van andere basisgegevens uitgaat, zijn de woonlasten van COELO niet te vergelijken met de gemiddelde lokale lastendruk van Raalte. Voor een verdere toelichting op de belastingen wordt verwezen naar de paragraaf lokale heffingen.

4.2.1.3 Waar meten we ons succes aan af?

Indicatoren algemene dekkingsmiddelen	Referentie jaar	cijfer	2022	2023	2024	2025
Woonlasten éénpersoonshuishouden Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuisoude betaalt aan woonlasten. <i>Bron: COELO</i>	2021	725	ntb	ntb	ntb	ntb
Woonlasten meerpersoonshuishouden Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuisoude betaalt aan woonlasten. <i>Bron: COELO</i>	2021	763	ntb	ntb	ntb	ntb
WOZ-waarde woningen De gemiddelde WOZ waarde van woningen x € 1.000. <i>Bron: CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken</i>	2021	290	ntb	ntb	ntb	ntb

Legenda:

Verplichte beleidsindicatoren op basis van vernieuwing BBV

4.2.1.4 Wat mag het kosten?

Bedragen * € 1.000		Rek.	Begr.	Begr.	Meerjarenraming		
Nr.	Taakveld omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024	2025
<i>Lasten</i>							
0.4	Overhead	10.606	12.117	10.701	10.244	10.087	9.971
0.5	Treasury	223	-1	81	81	81	81
0.61	OZB woningen	184	182	189	190	189	189
0.62	OZB niet woningen	195	172	180	180	180	180
0.64	Belastingen overig	40	34	35	35	35	35
0.8	Overige baten en lasten	545	3.207	1.354	1.822	2.076	2.360
0.9	Vennootschapsbelasting (VPB)	684	0	0	0	0	0
0.10	Resultaat rekening van baten en lasten	2.193	0	0	0	0	0
2.1	Verkeer vervoer (kaplasten nutsvoorz)	12	14	8	8	8	8
3.4	Econ. promotie (for en toeristenbel)	12	12	13	13	13	13
10.6	Parkeerbelasting	0	2	0	0	0	0
Totaal		14.693	15.738	12.562	12.572	12.669	12.837
<i>Baten</i>							
0.4	Overhead	-976	-936	-686	-684	-684	-642
0.5	Treasury	-1.926	-1.458	-1.409	-1.506	-1.507	-1.522
0.61	OZB woningen	-5.256	-5.316	-5.482	-5.492	-5.502	-5.512
0.62	OZB niet woningen	-3.205	-3.220	-3.306	-3.310	-3.314	-3.319
0.64	Belastingen overig	-20	-107	-176	-176	-176	-176
0.7	Alg. uitkering en ov. Uitk. Gemeentefnds	-56.063	-58.096	-60.878	-59.612	-59.209	-59.187
0.8	Overige baten en lasten	-343	-51	-51	-51	-51	-51
3.4	Econ. promotie (for en toeristenbel)	-363	-425	-423	-423	-423	-423
Totaal		-68.151	-69.610	-72.411	-71.254	-70.866	-70.831
Saldo van baten en lasten voor bestemming		-53.458	-53.872	-59.849	-58.683	-58.197	-57.994
<i>Reservemutaties</i>							
	Onttrekkingen	-2.253	-6.006	-3.221	-2.081	-908	-673
	Toevoegingen	1.300	817	826	826	766	766
Saldo van baten en lasten na bestemming		-54.412	-59.060	-62.245	-59.938	-58.338	-57.901

Overzicht overhead

Gemeente Raalte

4.2.2 Overzicht overhead

Portefeuillehouder:	Burgemeester M. Dadema
Programmacoördinator:	Directeur M. Duijthoff

4.2.2.1 Inleiding

Onder de overhead vallen alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Dat zijn de kosten voor medewerkers (zoals juridisch, financieel en personeelsadviseurs, managementondersteuning, domeinmanagers) en ondersteunende middelen (zoals huisvesting en ict). Doel is om de raad meer inzicht te verschaffen en meer zeggenschap te geven over deze kosten.

4.2.2.2 Overhead

Iedere organisatie (ook de onze) is continue in beweging, hetzij door vertrek van ambtenaren (bijvoorbeeld regionale samenwerking) of door het verwelkomen van nieuwe ambtenaren bij taakuitbreidingen. We constateren dat dergelijke organisatiewijzigingen niet één op één te vertalen zijn in de kosten voor overhead.

Analyse van de overheadkosten leert dat er drie soorten zijn:

1. Kosten die niet of zeer beperkt beïnvloedbaar zijn. Dit zijn de vaste kosten overhead, hoofdzakelijk het gebouw. De hoogte van deze kosten is onafhankelijk van het aantal fte.
2. Beïnvloedbare kosten, oftewel indirecte kosten op de PIOFACH-functies (Personeel Informatievoorziening, Organisatie, Financiën, Automatisering, Communicatie en Huisvesting), die deels afhankelijk zijn van het aantal fte.
3. Kosten die direct veranderen bij wijzigingen in de fte.

ad. 1 Niet beïnvloedbare kosten.

De kosten blijven in principe gelijk. Daling van fte betekent wel, dat dezelfde kosten door minder mensen worden gedragen. Daardoor stijgt het uurtarief van de medewerkers en worden onze diensten en producten duurder. Daarom moeten we kritisch zijn op deze kosten.

ad. 2 Beïnvloedbare kosten voor de PIOFACH-functies.

Binnen onze organisatie hebben we verschillende functies die de medewerkers ondersteunen in het primaire proces, zoals de adviesfuncties, management en secretariaten. De kosten voor deze ondersteunende taken hebben een ondergrens, we kunnen immers niet zonder. Bij een bezuiniging van 3 fte kunnen we niet per direct een fte wegbezuinigen, maar bij het afstoten van taken en bijvoorbeeld vertrek van 15 fte moeten we kritisch kijken naar het effect op het takenpakket van deze functies. Daarom kunnen we niet per fte aangeven of dit leidt tot wijzigingen in deze overheadkosten, maar moeten we naar deze functies kijken als er significante wijzigingen zijn in de fte.

ad. 3 Kosten die direct veranderen bij wijzigingen in de fte.

Hierbij kun je denken aan een stukje ICT-kosten en opleidingsbudget. We lopen de budgetten voor overhead door om deze kosten eruit te filteren. Deze overheadkosten dalen of stijgen één op één met afname of toename van fte.

4.2.2.3 Waar meten we ons succes aan af?

Indicatoren overzicht overhead

Bedragen in €

Indicatoren	Referentie		2022	2023	2024	2025
	Jaar	Cijfer				
Formatie						
Fte per 1.000 inwoners Bron: kerngegevens begroting 2022 gemeente Raalte	2021	5,69	5,76	5,76	5,76	5,76
Bezetting						
Fte per 1.000 inwoners * Bron: personeelsadministratie gemeente Raalte	2021	6,05	5,76	5,76	5,76	5,76
Apparaatskosten						
Kosten per inwoner ** Bron: begroting 2022 gemeente Raalte	2021	€ 580	€ 589	€ 577	€ 570	€ 567
Externe inhuur						
Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen *** Bron: Bijlage J Inzicht in Loonkosten/ begroting 2022	2021	13%	8%	8%	8%	8%
Overhead						
% van totale lasten Bron: begroting 2022	2021	8%	8%	9%	9%	9%

*) Bezetting 2021 op basis van (werkelijke) bezetting per 1 januari 2021.

**) Dit zijn de overheadkosten plus de personeelsgebonden kosten die zijn toegerekend aan de programma's. Het verschil tussen de cijfers 2021 en 2022 e.v. wordt veroorzaakt door nieuw beleid 2022 en de stijging van het inwoneraantal.

***) Referentie jaar: betreft werkelijke uitgaven per 1 september 2021 in relatie met de begrote uitgaven over dezelfde periode.

Legenda:

Verplichte beleidsindicatoren op basis van vernieuwing BBV

4.2.2.4 Overzicht overhead

Bedragen in €

Omschrijving	Begroting 2021 na wijzigingen	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Saldo van baten en lasten taakveld 004 (incl. res.)	9.072.963	9.244.864	8.985.390	8.992.832	8.937.606
Specificatie baten en lasten (excl. reserves):					
Bedrijfsvoering	3.643.703	3.235.368	3.213.485	3.215.462	3.201.774
Bedrijfsvoeringsraad	0	0	0	0	0
Bestuursondersteuning	97.597	100.128	100.128	100.128	100.128
DOWR FA	315.395	324.707	324.707	324.707	324.707
DOWR ICT *	3.683.018	3.685.757	3.544.390	3.400.076	3.357.265
DOWR Inkoop	55.303	56.893	56.893	56.893	56.893
DOWR Personeels- en salarisadministratie	136.913	138.968	138.968	138.968	138.968
Eenmalige domeinbudgetten **	894.557	152.547	56.285	52.095	34.762
Facilitair	1.916.632	1.812.186	1.761.800	1.714.823	1.713.062
Gebouwenbeheer	33.916	33.744	33.391	33.391	33.391
Management	1.170.868	1.207.601	1.200.121	1.200.121	1.200.120
Overige	142.801	108.121	108.121	108.121	108.121
Receptie en KCC	892.003	965.677	828.361	827.217	825.436
Waarvan dekking:					
Bouwgrondexploitaties/ investeringsprojecten/ lokale heffingen	-1.802.263	-1.807.024	-1.807.024	-1.768.657	-1.765.169
Totaal (excl. reserves)	11.180.443	10.014.673	9.559.626	9.403.345	9.329.458
Geraamde reservemutaties	-2.107.480	-769.809	-574.236	-410.513	-391.852
Totaal (incl. reserves)	9.072.963	9.244.864	8.985.390	8.992.832	8.937.606

*) DOWR ICT Hieronder worden naast de DOWR-I bijdrage ook ICT gerelateerde kosten verantwoord. (Voor het jaar 2022 tot en met 2024 de vervanging van het financieel systeem en de vervanging van het zaakstelsel)

De budgetten zijn verhoogd met de indexering voor lonen en prijzen conform de begrotingsuitgangspunten. Daarnaast zijn een aantal incidentele budgetten over 2021 in 2022/2023 niet meer geraamd. Dit doet zich voor bij DOWR-ICT en Receptie en KCC. De (digitale) abonnementen zijn van de DOWR-I weer overgedragen naar Raalte. Dit is onder de bedrijfsvoering verantwoord (€ 135.000).

****) Eenmalige domeinbudgetten** Dit betreffen eenmalige personeel gerelateerde uitgaven, welke grotendeels gedekt worden ten laste van de reserves.

Hoofdstuk 4.3

De paragrafen

Gemeente Raalte

4.3.1 Lokale heffingen

Portefeuillehouder:	Wethouder F. Niens
Programmacoördinator:	Domeinmanager M. Lammerts van Bueren

4.3.1.1 Inleiding

In deze paragraaf staat het beleid dat de gemeente Raalte in 2022 gaat voeren ten aanzien van de lokale heffingen. De effecten van dit beleid en de tarieven voor 2022 nemen we op in de verschillende belastingverordeningen die door de raad worden vastgesteld in het kader van de begroting 2022. Het invorderings- en kwijtscheldingsbeleid is geregeld in de leidraad invordering.

Per heffing geven we de beleidsuitgangspunten aan, een nadere toelichting over de heffing, de kostenonderbouwing en het dekkingspercentage met onderbouwing indien van toepassing en de raming voor 2022.

Ook geven we inzicht in de lastendruk voor 2022 voor de burger en informatie over het kwijtscheldingsbeleid.

De rekenkamercommissie heeft onderzoek gedaan of de werkwijze van de gemeente Raalte met betrekking tot de gemeentelijke belastingen doeltreffend en doelmatig is. We hebben destijds met de rekeningcommissie van gedachten gewisseld over een eerste opzet voor een geactualiseerde beleidsnota lokale heffingen. Het is de bedoeling om dit in 2022 verder op te pakken. Nieuw gedachtegoed en initiatieven kunnen samen met de raad besproken worden om te komen tot een gedragen geactualiseerd beleid van lokale heffingen.

4.3.1.2 Beleidskader

Om dekking te geven aan het deel van de gemeentelijke uitgaven dat niet door de rijksuitkeringen en overige inkomsten kan worden afgedekt, dient de gemeente eigen inkomsten te verwerven. Deze eigen inkomsten kunnen worden verkregen uit gemeentelijke belastingen, heffingen, rechten en leges, oftewel lokale heffingen, voor algemene voorzieningen of concreet geleverde diensten. In de beleidsnota lokale heffingen zijn de kaders vastgelegd voor deze eigen inkomsten.

4.3.1.3 Belastingen

Onroerende zaakbelastingen

De onroerende zaakbelasting is een belasting die wordt geheven op binnen de gemeente gelegen onroerende zaken. Voor woningen wordt de OZB alleen opgelegd aan de eigenaren. Voor de niet-woningen, zoals winkels en bedrijven, wordt de OZB geheven van zowel de eigenaar als de gebruiker van de onroerende zaak. De grondslag voor de berekening van de OZB is de WOZ-waarde van de onroerende zaak. Deze wordt jaarlijks bepaald. Het tarief van de OZB wordt uitgedrukt in een percentage van de WOZ-waarde.

De OZB is een algemeen dekkingsmiddel; er is geen relatie tussen de opbrengsten van deze belasting en de dienstverlening vanuit de gemeente.

Voor 2022 geldt een gewenste opbrengststijging van 2,5% ten opzichte van de bedragen zoals opgenomen in de primitieve begroting 2021 zijnde de inflatiecorrectie.

Bedragen in €	- is voordeel
Belasting (alleen baten)	Begroting 2022
OZB-opbrengst gebruikers	-1.325.228
OZB-opbrengst eigenaren	-5.482.456
OZB-opbrengst eigenaren niet woningen	-1.980.539
Totaal onroerendezaakbelasting (baten)	-8.788.223

Baatbelasting

De gemeente heeft wettelijk de mogelijkheid tot het heffen van een baatbelasting wanneer onroerende zaken door het aanbrengen van gemeentelijke voorzieningen zijn 'gebaat'. De belasting wordt geheven van de eigenaar van de onroerende zaak. De gemeente Raalte kent alleen nog een baatbelasting wegverharding. Het totale heffingsbedrag van deze belasting is echter zodanig minimaal (in 2021 € 194) dat het begrote bedrag op € 0 gezet is.

Bedragen in €	- is voordeel
Belasting	Begroting 2022
Baten baat- en bouwgrondbelasting	0

Toeristenbelasting

De gemeente heft de toeristenbelasting om haar eigen inkomsten te vergroten. Het geld wordt daarna gebruikt om voorzieningen binnen de gemeenten op een bepaald peil te brengen of te houden. Dit betekent dat de gemeente het geld niet per definitie in dient te zetten voor voorzieningen die direct aan het toerisme zijn te koppelen. De gemeenteraad kan hier echter wel voor kiezen. Een verblijfsaanbieder is toeristenbelasting verschuldigd indien er gelegenheid wordt geboden tot verblijf met overnachting tegen een vergoeding aan personen die niet staan ingeschreven in de basisregistratie personen (BRP) van de gemeente. Dit betekent dat ook toeristenbelasting mag worden geheven voor het verblijf van arbeidsmigranten op vakantieparken of voor zakelijke overnachtingen in een conferentiehotel. Degene die overnacht betaalt de belasting vrijwel altijd aan de ondernemer die de overnachting verzorgt. Deze ondernemer draagt de belasting daarna af aan de gemeente.

Hoogte tarief

Het tarief voor de toeristenbelasting wordt verhoogd van € 0,90 per overnachting naar € 0,95 per overnachting. Dit is inclusief de inflatie 2022 van 2,5% en de uitgestelde inflatie vanaf 2020 (2020: 1,5%, 2021: 1,5%). Hierdoor komen we voor 2022 op een afgerond tarief van € 0,95 uit.

Aantal overnachtingen

In de afgelopen jaren was een stijging in het aantal overnachtingen te zien. In 2020 heeft zich vanwege corona een daling voorgedaan. Vandaar dat we voor de begroting 2022 aansluiting zoeken bij 2020 (295.000 bezoekers en een opbrengst van € 265.000). Dit betekent concreet dat uitgaan wordt van 300.000 overnachtingen en een tarief van € 0,95. Totaal te verwachten opbrengst is dan € 285.000.

Bedragen in €	- is voordeel
Belasting	Begroting 2022
Baten Toeristenbelasting	-285.000

Forensenbelasting

Personen die, zonder dat ze hun hoofdverblijf in de gemeente hebben, meer dan negentig dagen per jaar een gemeubileerde woning tot hun beschikking hebben voor zichzelf of voor hun gezin, betalen forensenbelasting. De forensenbelasting dient ertoe om mensen die relatief veel in een gemeente verblijven maar geen ingezetene zijn van deze gemeente, mee te laten betalen aan algemene voorzieningen in die gemeente. De forensenbelasting is een algemene belasting en kan zonder bestedingsdoel geheven worden.

Hoogte tarief

Het tarief is niet aan een maximum gebonden. Als heffingsmaatstaf wordt een percentage van de WOZ-waarde gehanteerd. Daarmee volgt de belastingopbrengst de waardeontwikkeling van het onroerend goed. Het tarief voor het belastingjaar 2022 is afgeleid van de resultaten van de herwaardering van onroerende zaken die in de forensenbelasting vallen. De heffingsmaatstaf bedraagt 0,60% van de WOZ-waarde met een maximum van € 753 per woning.

Na toepassing van de inflatiecorrectie voor 2022 op het tarief van 2,5% en een gemiddelde waardestijging van 7% voor de objecten die onder de forensenbelasting vallen, komt de te verwachten opbrengst forensenbelasting voor het belastingjaar 2022 uit op een bedrag van € 138.283. De verwachting bestaat voornamelijk dat de coronacrisis weinig tot geen gevolgen heeft voor de forensenbelasting.

Bedragen in €	- is voordeel
Belasting	Begroting 2022
Baten Forensenbelasting	-138.283

Precariobelasting

Deze belastingen worden geheven voor het hebben van voorwerpen onder of boven, voor openbaar gebruik bestemde, gemeentegrond. De gemeente Raalte kent precariobelasting voor terrassen en uitstallingen en overige voorwerpen. Daarnaast wordt precariobelasting geheven voor de losse standplaatsen en op markten. Voor de reguliere markt is een aparte verordening marktgelden.

De gemeente is vrij in het vaststellen van de hoogte van de tarieven, onafhankelijk van eventuele kosten. Hierbij gelden wel de eisen van redelijkheid.

Voor 2022 stijgen de tarieven met 2,5% inflatiecorrectie en komen neer op:

- Terras per m2 € 2,23 per week (2021 € 2,18)
- Terras per m2 € 22,41 per seizoen (2021 € 21,86)
- Standplaats per m2 zonder stroom € 0,75 per dag (2021 € 0,73)
- Standplaats per m2 met stroom € 0,84 per dag (2021 € 0,82).

Bij de tarieven voor extra stroomvoorzieningen wordt een prijsindexatie van 1% aangehouden, dit omdat deze tarieven ook gebruikt worden bij de verordening marktgelden.

Omdat hier in meerdere mate gebruik van wordt gemaakt is de prijsindex van de verordening marktgeldden voor dit onderdeel als leidend aangehouden.

Bedragen in €	- is voordeel
Belasting	Begroting 2022
Baten precariobelasting	-41.000

Reclamebelasting

In 2016 is reclamebelasting ingevoerd. Er is gekozen voor een gedifferentieerd tarief op basis van waardeklassen, gekoppeld aan de WOZ-waarde. De belasting is van toepassing op het centrumgebied van Raalte. De reclamebelasting wordt geheven van de gebruiker van de vestiging waarop, waaraan, waarin of waarbij één of meer reclameobjecten zijn aangebracht dan wel zijn geplaatst.

De tarieven voor de reclamebelasting zijn in 2017 verhoogd als gevolg van het afschaffen van betaald parkeren. De tarieven volgens de verordening reclamebelasting 2017 blijven maximaal tien jaar in stand. Dit is ook zo afgesproken met de Raalter ondernemers. Na het verstrijken van de periode van tien jaar, of zo veel eerder indien de overeengekomen bijdrage is voldaan, past de gemeente de tarieven weer aan, zodat het voorheen geldende tarief wordt gehanteerd, eventueel met de voor deze belastingvorm gebruikelijke indexering.

Op basis hiervan zou tot 2027 geen indexatie plaats moeten vinden, maar inmiddels is overleg geweest met de ROV (Raalter Ondernemers Vereniging) en Stichting ondernemersfonds en hebben ze in goed overleg besloten dat het toepassen van een inflatiecorrectie (2,5%) met ingang van 1 januari 2022 wel goed zou zijn. Een gedeelte van de reclamebelasting wordt immers in het ondernemersfonds gestort en zonder verhoging zou dit in het gedrang kunnen komen.

De opbrengsten van de reclamebelasting worden gebruikt voor de tegemoetkoming betaald parkeren en het ondernemersfonds. In 2021 is door de coronacrisis besloten om het gedeelte voor de tegemoetkoming betaald parkeren (€ 75.000) eenmalig kwijt te schelden.

Voor 2022 ramen we een opbrengst reclamebelasting die vergelijkbaar is met die van 2020, namelijk € 135.000. Hiervan is € 75.000 voor de tegemoetkoming betaald parkeren. Het restant wordt, na aftrek van € 2.000 perceptiekosten, gebruikt voor subsidieverstrekking aan het ondernemersfonds.

Bedragen in €	- is voordeel
Belasting	Begroting 2022
Baten reclamebelasting (taakv 64)	-135.000

4.3.1.4 Bestemmingsheffingen

Afvalstoffenheffing

De gemeente heeft een wettelijke plicht tot de inzameling van huishoudelijk afval. De afvalstoffenheffing wordt geheven voor verhaal van de kosten van deze inzameling en de gemaakte verwerkingskosten. De afvalstoffenheffing mag maximaal kostendekkend zijn.

Ontwikkelingen afvalbeleid

We zitten in de transitie van een lineaire naar een circulaire economie. In 2050 zijn we circulair, waarbij we de komende periode gaan werken aan het verminderen van restafval. Restafval is niet geschikt voor hergebruik, draagt niet bij aan de duurzaamheidsdoelstellingen en wordt een steeds duurdere afvalfractie. Procentueel gezien worden nog te veel grondstoffen in de restafvalcontainer aangeboden. In 2021 is een scenario-onderzoek uitgevoerd door een externe partij om inzichtelijk te maken welke invloed het aanpassen van inzamelingsfrequenties en het serviceniveau (op de verschillende fracties) van invloed zijn op hergebruikpercentages en de kosten. De rapportage is inmiddels ter informatie aangeboden aan uw raad. Naast dit onderzoek zijn we voornemens ook een bewonersenquête uit te doen. Ook blijven we inzetten op communicatie om de grondstoffen uit de restafvalcontainer te krijgen. De inzamelingssystematiek zal in 2022 niet wijzigen.

Kosten

De totale (netto) kosten inclusief btw bedragen voor 2022 € 3.136.195. Rekening houdend met een korting ten laste van de voorziening afvalverwijdering van € 36.000 wordt € 3.100.195 in rekening gebracht bij 16.072 huishoudens.

In 2022 betalen we, voor het eerst, het gehele jaar verbrandingsbelasting over de aangeboden tonnages restafval. Dit zorgt voor een aanzienlijke kostenstijging. Om deze kosten zo eerlijk mogelijk te verdelen, nemen we deze kosten mee in de aanbestedingsstarieven voor het restafval. Op deze wijze hanteren we het principe van de vervuiler betaalt.

Ten aanzien van de inzameling van plastic verpakkingen, metalen verpakkingen en drankenkartons (pmd) ontvangen we jaarlijks een steeds lagere vergoeding voor het ingezamelde pmd.

De onzekerheid op de grondstoffenmarkt door corona is gedeeltelijk achter ons. De kosten die we moesten maken voor textiel zijn begin 2021 beëindigd. De inzameling van textiel vindt kostenneutraal plaats. Wel hebben we te maken met een sterk fluctuerende oud papierprijs die niet voorspelbaar is.

Op basis van de verwachte stand van de voorziening afvalverwijdering per 1 januari 2022 kan € 36.000 korting worden verleend op het basistarief waarbij de minimale buffer van € 100.000 van de voorziening blijft gehandhaafd.

Tarieven afvalstoffenheffing

Bedragen in €

Omschrijving	Tarief 2022		Tarief 2021		Tarief 2020	
	Buiten- gebied/ hoogbouw	Dorps- kernen	Buiten- gebied/ hoogbouw	Dorps- kernen	Buiten- gebied/ hoogbouw	Dorps- kernen
Basistarief	116,24	126,56	119,68	129,88	127,30	137,26
Korting	-2,24	-2,24	-10,00	-10,00	-17,86	-17,86
Basistarief (na korting)	114,00	124,32	109,68	119,88	109,44	119,40
Restafval 6 aanbiedingen	71,40	71,40	63,60	63,60	60,00	60,00
Gemiddelde aanslag	185,40	195,72	173,28	183,48	169,44	179,40

Kostenonderbouwing en kostendeckendheid afvalstoffenheffing

Bedragen in €

Omschrijving	Raming 2022
Externe kosten taakveld(en) totaal of gesplitst incl. rente	2.610.755
Externe opbrengsten taakveld(en) excl. heffing	-440.043
Netto externe kosten taakveld	2.170.712
Toe te rekenen interne kosten incl. DOWR	221.561
Overhead wat rechtstreeks moet worden toegerekend	51.314
Doorberekening straatvegen 33%	71.210
Doorberekening ledigen afvalbakken 33%	20.487
Doorberekening kwijscheldingsbeleid 40%	74.278
Doorberekening kosten materialen	-
BTW	526.633
Totale kosten taakveld	3.136.195
Beschikking over de voorziening afvalverwijdering *	36.000
Beschikking reserve afvalverwijdering	-
Totale opbrengst heffing	3.100.195
Dekkingspercentage	100%

* In verband met tijdstip verwerken mutaties afvalverwijdering is de beschikking van € 36.000 nog niet verwerkt in de (meerjarige) staat van reserves en voorzieningen.

Rioolheffing

De gemeente is wettelijk verplicht om haar zorgplichten voor afval-, hemel- en grondwater na te komen. Gemeenten mogen daarvoor een rioolheffing invoeren. In onze gemeente is de rioolheffing 100% kostendekkend. Deze heffing is bedoeld om de kosten en investeringen te dekken welke gemoeid zijn met het uitvoeren van de volgende taken:

- Het inzamelen en transporteren van afvalwater;
- Het inzamelen transporteren en verwerken van hemelwater;
- Het treffen van maatregelen ter voorkoming of beperking van de structureel nadelige gevolgen van structureel te hoge grondwaterstanden in relatie tot de aan de grond gegeven bestemming.

In het GRP 2021-2030 zijn de rioolheffingstarieven vastgesteld. Het tarief van 2021 à € 232,92 wordt verhoogd met 3,5% (1% inflatie + 2,5% stijging vanuit GRP), dit resulteert in een tarief voor 2022 van € 241,08 (deelbaar door 12). Gelet op het aantal aansluitingen van 15.872 in relatie met het nieuwe tarief plus de inkomsten van het grootverbruik komt de kostendekkendheid uit op 100%.

Tarieven rioolheffing

Bedragen in €

Omschrijving	2022	2021	2020
Tarief	241,08	232,92	226,08

In het GRP zijn de rioolheffingstarieven meerjarig berekend, in de jaren van 2023 t/m 2025 stijgen de tarieven met 2%, 1,5% en 1,5% van € 245,88 in 2023 tot € 252,32 in 2025. Dit is exclusief inflatiestijging.

In onderstaande tabel zijn de totale kosten en opbrengsten in relatie tot de rioolheffing weergegeven.

Kostenonderbouwing en kostendeckendheid rioolheffing

Bedragen in €

Omschrijving	Raming 2022
Externe kosten taakveld(en) totaal of gesplitst inclusief rente	1.822.501
Externe opbrengsten taakveld(en) exclusief heffing	520
Netto externe kosten taakveld	1.821.981
Toe te rekenen interne kosten inclusief DOWR	908.990
Overhead wat rechtstreeks moet worden toegerekend	31.975
Doorberekening invorderingskosten	13.307
Doorberekening straatvegen 20%	43.158
Doorberekening kwijtscheldingsbeleid 60%	111.416
BTW	141.276
Totale kosten taakveld	3.072.102
Verrekening met de voorziening	
Op basis van kostendeckingsplan GRP in relatie tot de raming 2021	754.320
Totale opbrengst heffing	3.826.422
Dekkingspercentage	100%

Toelichting

De toe te rekenen interne kosten bestaan uit 8.424 uren inclusief overhead per uur. De kosten voor DOWR-belasting samenwerking worden voor 4% toegerekend aan dit taakveld, op basis van de te verrichten werkzaamheden voor het heffen en innen van deze heffing, in verhouding tot alle taken die DOWR-belasting samenwerking voor Raalte doet. Hoewel de rioolheffing een relatief grote heffing is qua opbrengsten, is de heffing en invordering niet problematisch. Het bedrag gaat mee op de gecombineerde aanslag en er wordt relatief weinig bezwaar gemaakt tegen deze heffing. De kosten voor straatvegen worden voor 20% toegerekend aan het taakveld rioolheffing. Deze werkzaamheden zijn in het belang van de riolering, de afval zorgplicht en dragen bij aan een schoon straatbeeld. De totale kosten voor kwijtscheldingsbeleid bedragen € 185.694. Daarvan wordt 60% toegerekend aan dit taakveld en 40% aan het taakveld afval.

Opbrengst rioolheffing

Bedragen in €

Recht	Raming 2022
Riool basis	3.776.422
Riool grootverbuik	50.000
Totaal riool	3.826.422

Naast de kosten en opbrengsten zoals in bovenstaande twee tabellen in beeld zijn gebracht worden ook de investeringen in relatie tot riolering en water toegerekend aan de voorziening riolering, zie hiervoor onderstaande tabel.

Investerings ten behoeve van riolering en water

Bedragen in €

Jaar	Totaal	Waarvan direct t.l.v. de voorziening riolering	Nieuwe kapitaallasten
2022	2.357.175	289.859	135.354
2023	2.246.000	561.500	100.800
2024	2.206.500	551.625	98.202
2025	1.601.000	400.250	58.391

In het GRP 2021-2030 zijn per jaar de investeringen opgenomen, hiervan wordt gemiddeld 25% direct ten laste van de voorziening riolering gebracht en wordt 75% middels kapitaallasten ten laste van de voorziening riolering gebracht.

In 2022 is het bedrag dat direct ten laste van de voorziening wordt gebracht relatief laag. Dit komt omdat in 2021 veel investeringen direct ten laste van de voorziening gebracht worden. Dit is verrekend met de investeringen in 2022, zodat per saldo gemiddeld ca. 25% gerealiseerd is.

4.3.1.5 Rechten

Marktgelden

Marktgelden worden geheven van degene die een standplaats inneemt. Het is een recht, geheven voor het gebruik van de openbare grond op het marktterrein, gedurende de tijd dat het markt is. Tussen Raalte dorp en buurtdorpen is er geen verschil. Het uitgangspunt voor de heffing van marktgelden is 100% kostendekkendheid. Het tarief is een bedrag per vierkante meter, per dag of een gedeelte daarvan inclusief een basisbedrag voor stroomkosten. Het marktgeld wordt verhoogd voor de diensten van de gemeentelijke marktcommissie, reclamadoeleinden en promotieactiviteiten.

In 2020 en 2021 heeft er een onderzoek plaatsgevonden naar de toekomst van de warenmarkten vanwege een mindere bezetting op de warenmarkten. Tijdens de raadsvergadering van 9 september 2021 zijn de uitkomsten van het onderzoek en de vervolgstappen met de raad gedeeld. De voorgestelde adviezen in het onderzoek om de warenmarkten te versterken worden nader verkend. Zo lang de verkenning loopt, wordt de 100% kostendekkendheid tijdelijk los gelaten en alleen de indexering toegepast.

Door de marktgelden van 2021 te indexeren met 1% resulteert dit in het volgende tarief voor 2022:

- Bedrag per m2 inclusief stroom € 0,61 (was € 0,60).

Kostenonderbouwing en kostendekkendheid marktgelden

Bedragen in €

Omschrijving	Raming 2022
Externe kosten taakveld(en) totaal of gesplitst incl. rente	17.405
Toe te rekenen interne kosten	29.978
Overhead wat rechtstreeks moet worden toegerekend	28.767
Totale kosten	76.150
Totale opbrengst heffing	52.431
Dekkingspercentage	69%

Lijkbezorgingsrechten/begraafplaatsen

Lijkbezorgingsrechten, ook wel grafrechten genoemd, worden geheven voor het gebruik van de begraafplaatsen en het gebruik van de diensten in verband met de begraafplaats. Het algemene beleid is de tarieven zoveel mogelijk kostendekkend te laten zijn. Dit is voor de begraafplaatsen maatschappelijk gezien niet haalbaar.

In de jaren 2019 t/m 2021 zijn de inkomsten rondom begraven incidenteel hoger dan gemiddeld. Dit in verband met een inhaalslag voor de jaren 1999 t/m 2001. In die jaren zijn veel eigenaren van verlopen grafrechten aangeschreven. Doordat veel inwoners de grafrechten met 10 of 20 jaar verlengen zien we hierdoor ieder decennium in deze periode een piek in de opbrengsten. In 2022 is de piek voorbij en zijn de inkomsten ook lager dan in voorgaande jaren. Voor het jaar 2022 komt de kostendekkendheid uit op 50%.

Kostenonderbouwing en kostendekkendheid lijkbezorgingsrechten

Bedragen in €

Omschrijving	Raming 2022
Externe kosten taakveld(en) totaal of gesplitst incl. rente	120.524
Toe te rekenen interne kosten	256.290
BTW	
Totale kosten	376.814
Totale opbrengst heffing	187.940
Dekkingspercentage	50%

4.3.1.6 Leges

De gemeente is verantwoordelijk voor een groot aantal taken. Een deel van deze taken wordt in de vorm van een dienst door bewoners of bedrijven individueel afgenomen. Om gemeenten tegemoet te komen in de kosten die zijn gerelateerd aan deze taken, betalen afnemers van gemeentelijke diensten leges. Er worden dus leges geheven om de taken te bekostigen. De opbrengsten uit de heffing van leges worden gebruikt om de kwaliteit van de verstrekking te waarborgen en om personeels-, huisvesting- en materiaalkosten te dekken. De opbrengst uit de leges mag de totale kosten niet overtreffen. Met andere woorden: een gemeenten kan geen winst maken op de diensten die zij levert.

Wie de leges betalen, is afhankelijk van het type dienst dat wordt afgenomen. In veel voorkomende gevallen zijn het inwoners die betalen voor een paspoort, een rijbewijs of een uittreksel uit de gemeentelijke basisadministratie. Het kunnen echter ook projectontwikkelaars zijn die een aanvraag indienen voor een omgevingsvergunning.

Voor de legesverordening 2022 gelden de volgende bijzonderheden:

- De verordening is aangepast op basis van de aangepaste model-legesverordening van de VNG. Het gaat hier om een aantal redactionele wijzigingen.
- De tarieven zijn aangepast op basis van de aangepaste interne uurtarieven en de in de Begrotingsrichtlijnen voor 2022 opgenomen indexering.
- In de tarieventabel zijn de tarieven afgerond op € 0,05.
- Op 1 juli 2022 treedt de Omgevingswet in werking, waarmee het stelsel van regels en vergunningen voor de fysiek leefomgeving wijzigt. De opzet en inhoud van met name Titel 2 'Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning' van de bijbehorende 'Tarieventabel leges' veranderen dan met deze stelselwijziging. In het tweede kwartaal van 2022 zal de Legesverordening 2022 hierop aangepast worden middels een nieuw raadsvoorstel.

Leges algemene dienstverlening

Titel 1

Bedragen in €

Hoofdstuk	Algemene dienstverlening	Geraamde kosten	Geraamde opbrengsten	Kosten-dekkendheid
1	Burgerlijke stand	67.127	45.573	68%
2	Reisdocumenten en Nederlandse identiteitskaart	104.674	64.313	61%
3	Rijbewijzen en eigen verklaringen	158.339	100.290	63%
4	Verstrekkings uit de basisregistratie personen	8.680	3.379	39%
5	Verstrekkings uit het Kiezersregister	nihil	nihil	-
7	Bestuurstukken	nihil	nihil	-
8a	Milieuinformatie	nihil	nihil	-
9	Overige publiekszaken	12.996	3.339	26%
12	Leegstandswet	324	324	100%
16	Kansspelen	540	340	63%
18	Ondergrondse leidingen	20.975	20.975	100%
19	Verkeer en vervoer	30.681	15.364	50%
20	Diversen	2.720	2.338	86%

Hoofdstuk 1 burgerlijke stand

Grootste onderdeel is de huwelijken. Deze kent een kostendeckendheid van 84%. Van de overige leges binnen dit hoofdstuk is de kostendeckendheid nagenoeg gelijk gebleven.

Hoofdstuk 2 reisdocumenten

De kostendeckendheid is 61%, vorig jaar bedroeg deze 58%. Voor de reisdocumenten worden de wettelijke tarieven gehanteerd.

Hoofdstuk 3 rijbewijzen en eigen verklaringen

De kostendeckendheid is gedaald van 68% in 2021 naar 63% in 2022. De reden hiervan is dat de kosten harder zijn gestegen dan de stijging van de wettelijke tarieven. Ook voor dit hoofdstuk geldt dat de wettelijke tarieven op het maximum zitten.

Fluctuatie leges reisdocumenten en rijbewijzen

Ieder jaar fluctueert het aantal aan te vragen reisdocumenten en rijbewijzen. Het ene jaar zijn dit gezamenlijk 6.000 stuks, terwijl dit er een ander jaar wel 10.000 stuks kunnen zijn. Op basis van deze aantallen worden ook de te verwachten leges geraamd. Hierin zien we dus ook forse fluctuaties per jaar. Tot en met 2021 waren de geraamde baten en lasten structureel op een te hoog aantal gebaseerd. Het saldo van de baten en lasten is per 2022 structureel met € 15.000 verlaagd, zodat dit op een meerjarig gewogen gemiddelde gebaseerd is. Vervolgens wordt dit ieder jaar incidenteel bijgesteld op basis van het dan te verwachte aantal reisdocumenten en rijbewijzen.

Omdat de te verwachten aantallen in 2022 en 2023 lager zijn en in 2024 en 2025 hoger zijn dan het gemiddelde, is de raming hierop incidenteel bijgesteld. In 2022 en 2023 is deze incidenteel verlaagd met € 67.000 en € 93.000 en in 2024 en 2025 is deze verhoogd met € 49.000 en € 16.000. Dit betreft een autonome ontwikkeling (we hebben hier geen invloed op), zodoende wordt voorgesteld hier na de begroting 2022 jaarlijks op te rapporteren binnen de paragraaf lokale heffingen en de analyse van de begroting.

Samengevat is de huidige meerjarenraming vanaf 2022 structureel met - € 15.000 bijgesteld en daarnaast in 2022 t/m 2025 incidenteel bijgesteld met - € 67.000, - € 93.000, + € 49.000 en + € 16.000.

Hoofdstuk 4 verstrekken uittreksels uit basisregistratie personen

Om het digitaal opvragen en verstrekken van informatie te stimuleren is de kostendekkendheid van dit hoofdstuk lager (39%) dan het gemiddelde van de overige hoofdstukken.

Leges fysiek

Titel 2

Bedragen in €

Hoofdstuk	Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving / omgevingsvergunning	Geraamde kosten	Geraamde opbrengsten	Kosten-dekkendheid
3	Omgevingsvergunning	€ 1.344.104	€ 918.389	68%
7	Wijziging omgevingsvergunning als gevolg van wijziging project	nihil	nihil	-
9	In deze titel niet benoemde beschikking	nihil	nihil	-

In de afgelopen jaren zien we een sterk herstel van de bouwsector. Het aantal afgegeven vergunningen ligt inmiddels ruim boven de planning en de bouwsommen stijgen sterk. We verwachten de reguliere inkomstenraming zeker te kunnen realiseren.

Daarbij hebben we ingespeeld op de nieuwe vergunningprocedure voor bouwen die we samen met de ondernemers hebben ontwikkeld. De initiatiefnemers hebben de mogelijkheid om in aanmerking te komen voor lagere leges (20%) als achteraf met een opleverdossier wordt aangetoond dat conform de technische eisen in het Bouwbesluit is gebouwd. Dit betekent voor ons minder externe ondersteuning en voor de initiatiefnemer minder leges.

De geraamde legesinkomsten op omgevingsvergunningen voor de activiteit bouwen zijn daarom niet verhoogd. Dit resulteert in een kostendekking op dit product van ca. 70%.

De wet kwaliteitsborging bouw (WKB) is in 2019 aangenomen en zal per 1-7-2022 in werking treden (net als de Omgevingswet ½ jaar uitgesteld). Dit betekent dat de regelgeving en de procedures medio 2022 ingrijpend gaan wijzigen. In de aanloop naar medio 2022 wordt een gehele herziening van de opbouw en kostendekking van de bouwleges opgesteld. Hierbij wordt de optie aangeboden om te komen tot kostendekkende tarieven.

Op enkele andere vergunningen ligt het kostendekkingspercentage lager om geen financiële drempel te creëren voor het aanvragen van de vereiste vergunning (zoals kappen) en om regionaal niet te sterk 'uit de pas' te lopen. De kostendekking van de totale WABO-leges liggen hierdoor net onder de 70%.

Leges Europese dienstenrichtlijn

Titel 3

Bedragen in €

Hoofdstuk	Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn	Geraamde kosten	Geraamde opbrengsten	Kosten-dekkendheid
1	Horeca	95.040	21.245	22%
2	Organiseren evenementen of markten	242.303	19.335	8%
5	Leefmilieuverordening	38.448	8.576	22%
7	Winkeltijdenwet	2.268	533	24%
8	Kinderopvang	13.655	6.789	50%
9	In deze titel niet benoemde vergunning, ontheffing of andere beschikking	nihil	nihil	-

Hoofdstuk 8 kinderopvang

De raad heeft als beleidsuitgangspunt voor de aanvraag voor een kindcentrum of gastouderbureau een kostendekkendheid vastgesteld van 100%. Voor gastouderopvang aan huis geldt een kostendekkendheid van 40%. Daar is voor gekozen om niet richting aanvrager drempelverhogend te zijn om een vergunning aan te vragen, en daarmee de veiligheid en kwaliteit in gevaar te brengen. Door de verschillende tarieven in dit hoofdstuk komt het gemiddelde uit op 50%.

Kostendekkendheid

Bedragen in €

Titel	Geraamde kosten	Geraamde opbrengsten	Kosten-dekkendheid
Kostendekkendheid Titel 1	407.055	256.234	63%
Kostendekkendheid Titel 2	1.344.104	918.389	68%
Kostendekkendheid Titel 3	391.714	56.478	14%

4.3.1.7 Lokale lastendruk

De tariefaanpassingen voor 2022 leiden voor wat betreft de belangrijkste tarieven tot het volgende beeld.

Afvalstoffenheffing

Huishoudens in het buitengebied en bij hoogbouw hebben geen voorziening om het gft-afval gescheiden aan te bieden. Omdat ze minder diensten ontvangen, is het basistarief € 10 lager ten opzichte van de huishoudens in de dorpskernen.

Voorgesteld wordt het tarief (na korting) voor het buitengebied/hoogbouw vast te stellen op € 185,40 en voor de dorpskernen op € 195,72. Genoemde bedragen gaan uit van 6 aanbiedingen restafval (€ 71,40).

Rioolheffing

Het tarief voor de rioolheffing is in 2022 € 241,08. Ten opzichte van 2021 is dit tarief verhoogd met 1% prijscompensatie en 2,5% stijging vanuit het nieuwe Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP).

Onroerende zaakbelasting

We houden voor 2022 rekening met een inflatiecorrectie van 2,5% en areaaluitbreiding, waarmee de totale ozb-opbrengst op € 8.788.223 uitkomt. We verwachten een gemiddelde aanslag ozb in 2022 op te leggen van € 343 (2021 € 335).

Dit is een inschatting op basis van gemiddelden. In de raad van december, als alle hertaxaties afgerond zijn, worden de uiteindelijke tarieven vastgesteld. Hierbij wordt gekeken naar de verwachte opbrengst en de waardeontwikkelingen per groep belastingplichtigen (woningen en bedrijfspanden).

Lastendruk voor de burger

Bedragen in €

Omschrijving	Tarief 2022		Tarief 2021	
	Buiten- gebied/ hoogbouw	Dorpskernen	Buiten- gebied/ hoogbouw	Dorpskernen
Afvalstoffenheffing	185,40	195,72	173,28	183,48
Rioolheffing huishoudens	241,08	241,08	232,92	232,92
Woonlasten gebruiker	426,48	436,80	406,20	416,40
OZB eigendom	343,00	343,00	335,00	335,00
Woonlasten gebruiker/eigenaar	769,48	779,80	741,20	751,40

4.3.1.8 Kwijtscheldingsbeleid

Het kwijtscheldingsbeleid is vastgelegd in de Leidraad invordering. De hierin gestelde criteria zijn afgeleid van de rijksregelgeving. De kwijtschelding betreft vooral de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. De genormeerde kosten van bestaan zijn door het Rijk bepaald op 90% van de bijstandsuitkering. Het staat de gemeente vrij dit percentage te verhogen tot maximaal 100%. De gemeente Raalte hanteert de norm van 100%.

We schatten de uitgaven voor het kwijtscheldingsbeleid in 2022 in op € 185.694 (2021 € 183.855).

De kosten van kwijtscheldingsbeleid zijn een onderdeel van de tariefberekening van de afvalstoffenheffing voor 40% en van de rioolheffing voor 60%.

Bedragen in €

- is voordeel

Omschrijving	Begroting 2022
Kwijtscheldingsbeleid	185.694

4.3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Portefeuillehouder:	Wethouder F. Niens
---------------------	--------------------

Programmacoördinator:	Domeinmanager M. Lammerts van Bueren
-----------------------	--------------------------------------

4.3.2.1 Inleiding

De gemeente loopt risico's op allerlei manieren en op allerlei terreinen. Risico's zijn niet altijd concreet te benoemen. Voor een deel van de risico's kan een gemeente zich verzekeren of een voorziening vormen; voor risico's waarbij dat niet kan hebben we weerstandscapaciteit nodig. Van een gemeente wordt verwacht dat ze risico's in afdoende mate beheerst, dat zij dit bewaakt en dat zij er over rapporteert. Goed risicomanagement zorgt ervoor dat zowel de kans als de impact van de risico's lager worden, zodat mogelijke tegenvallers die ten laste komen van het weerstandsvermogen worden voorkomen en/of beperkt. In deze paragraaf gaan we in op:

1. De weerstandscapaciteit

Dit bestaat uit middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet begrote kosten, die onverwachts en substantieel zijn, te dekken, zonder dat de begroting en het beleid aangepast hoeven te worden. Het gaat om de mate van weerbaarheid.

2. De risico's

Deze brengen we in beeld en deze worden indien mogelijk gekwantificeerd. Onder risico verstaan we de kans op het optreden van een gebeurtenis, die een negatief gevolg voor een organisatie met zich mee kan brengen. Dat hoeft niet altijd alleen om financiële risico's te gaan. Het kan bijvoorbeeld ook imagoschade zijn. We hanteren de volgende methodiek:

- Inschatten van het risico bijvoorbeeld op basis van het financieel belang van de gemeente in een verbonden partij, uitval van systemen of projecten binnen de grondexploitatie;
- De waarschijnlijkheid bepalen dat het risico zich voordoet: laag (25%), midden (50%), hoog (75%);
- Het risico loslaten op de waarschijnlijkheid; dat geeft het risicobedrag;
- Aan de hand van het risicobedrag bepalen welke maatregelen de gemeente moet nemen om de risico's zoveel mogelijk te kunnen beheersen.

3. Ratio weerstandsvermogen

Door de weerstandscapaciteit te relateren aan de risico's bepalen we daarmee deze ratio.

4. Kengetallen

Door het opnemen van vijf kengetallen wordt het inzicht in de financiële wendbaarheid en weerbaarheid verhoogd en daarmee in onze (meerjarige) financiële positie. De kengetallen vormen een verbinding tussen de verschillende aspecten die de raad in zijn beoordeling van de financiële positie moet betrekken om daar een verantwoord oordeel over te kunnen geven. We hanteren de kengetallen als een signaleringskader; ze ondersteunen bij het vormen van een oordeel over de financiële wendbaarheid en weerbaarheid.

4.3.2.2 Beleidskader

De gemeente Raalte wil zo min mogelijk risico lopen en -mits financieel verantwoord- zoveel mogelijk risico's afdekken. Enerzijds willen we daarbij niet te veel beslag leggen op financiële middelen, anderzijds moet er wel een zekere mate van weerstandsvermogen zijn. Uitgaande hiervan hanteren we het volgende beleid:

A. We streven een ratio na van tenminste voldoende. Dit vereist een ratio weerstandsvermogen dat gelijk of hoger is dan 1. Met deze ratio kunnen we weliswaar net alle risico's afdekken, maar we achten dit voldoende omdat de risico's zich nooit gelijktijdig en in hun maximale omvang voordoen.

B. Indien de ratio onder de 1 uitkomt, dan wordt het weerstandsvermogen aangepast naar het wenselijk geachte niveau. Hiertoe bestaan twee mogelijkheden:

- Het aanpassen van de beschikbare weerstandscapaciteit (bijvoorbeeld verhogen reserve weerstandsvermogen);
- Het aanpassen van de benodigde weerstandscapaciteit (via het treffen van meer beheersingsmaatregelen).

C. Indien de ratio weerstandsvermogen uitstekend is, dus boven de 2,0, komt het college met het voorstel of het geoorloofd is de reserve af te romen en zo ja tot welke hoogte.

D. Indien de ratio tussen 1,4 en 2 zit, wordt beoordeeld, na een analyse van de toekomstige verwachtingen, of we de hoogte van het weerstandsvermogen in stand houden of kunnen afromen. Hierbij nemen we de (meerjarige) financiële positie van de gemeente in beschouwing.

4.3.2.3 Weerstandscapaciteit

Bij bepaling van de weerstandscapaciteit benoemen we de volgende elementen waarmee we tegenvallers op kunnen vangen.

a. Reserve weerstandsvermogen

De stand van de reserve weerstandsvermogen bedraagt per 1 januari 2022 € 9,45 mln. In het dekkingsplan 2020-2023 is voorgesteld de reserve weerstandsvermogen deels af te romen en in te zetten als (eenmalig) dekkingsmiddel van € 560.000 voor de jaren 2020-2023. Voor de jaren 2022-2023 derhalve nog een bedrag van € 1,12 mln. Naast deze afroming wordt per 1 januari 2022 rekening gehouden met het voorstel om het weerstandsvermogen te verminderen met € 3,16 mln. voor het vormen van een gekoppelde reserve voor de Schoonhetenseweg. Het saldo van het weerstandsvermogen komt, rekening houdend met deze mutaties, dan uit op een bedrag van € 5,17 mln.

b. Algemene reserve bouwgrondexploitatie

Binnen de grondexploitatie kennen we de reserve grondexploitatie algemeen als buffer om tegenvallers op te vangen. De stand van deze reserve ramen we per 1 januari 2022 op € 5 mln. In de paragraaf grondbeleid is de meerjarenprognose te zien.

c. Onvoorzien

Voor het opvangen van onuitstelbare, onvoorzienbare en onontkoombare tegenvallers doen we gedurende het jaar een beroep op de post onvoorzien structureel en onvoorzien eenmalig. Voor onvoorzien structureel is € 40.000 beschikbaar en voor onvoorzien eenmalig € 50.000.

d. Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit is de financiële ruimte, die de gemeente nog kan benutten door verhoging van de onroerende zaakbelasting (OZB), voordat een beroep gedaan kan worden op aanvullende middelen uit het gemeentefonds in het kader van artikel 12 van de Financiële verhoudingswet (Fvw). Voor toelating tot artikel 12 Fvw moeten gemeenten onder andere voldoen aan het redelijke peil van het zogenoemde belastingpakket.

De totale OZB-opbrengst voor 2022 is begroot op circa € 8,8 mln. Op basis van het toetsingspercentage toelatingseis artikel 12 Fvw in de meicirculaire 2021, komt de onbenutte belastingcapaciteit uit op circa € 2,2 mln. (was bij de jaarrekening 2020 € 1,9 mln.).

e. Stille reserves

Niet zichtbare reserves, de zogenaamde stille reserves zijn er, omdat niet alle eigendommen van de gemeente op een werkelijke waarde zijn gewaardeerd in de administratie. Omdat de omvang van de stille reserves sterk wordt bepaald door marktontwikkeling worden deze niet meegerekend voor de beschikbare weerstandscapaciteit. Daarom is de omvang van de stille reserves bepaald op € 0. De weerstandscapaciteit zetten we af tegen de risico's om zodoende te bepalen of ons weerstandsvermogen toereikend is.

4.3.2.4 Inventarisatie risico's

Ontwikkeling sociaal domein

Gelet op de stand van de reserve Sociaal domein zijn de risico's binnen het sociaal domein op dit moment voldoende afgedekt en hoeft hiervoor geen risicobedrag ten laste van het weerstandsvermogen opgenomen te worden. In de paragraaf Sociaal domein vind je een verdere toelichting op de resultaten.

Verbonden partijen en overige samenwerkingsverbanden

De risico's binnen de verbonden partijen en de overige samenwerkingsverbanden zijn ingeschat. Voor verdere toelichting verwijzen wij naar de paragraaf verbonden partijen. Wij schatten de risico's in op structureel € 152.812 en eenmalig € 382.029. In benoemde paragraaf zijn per verbonden partij de beheersingsmaatregelen benoemd.

Gegarandeerde geldleningen

Woningbouw

Voor wat de woningbouw betreft, houdt het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) toezicht op de garantstellingen. Als de woningcorporatie niet aan zijn verplichtingen kan voldoen, vangt de WSW dit op. Daarna heeft het rijk nog een rol, de gemeente kan pas in derde instantie worden aangesproken voor 50%. Daarom houden we een risicobedrag van € 0 aan. Het gaat hierbij om € 64,3 mln. aan leningen. Om meer zekerheid te creëren, is het WSW een relatie gaan leggen tussen de WOZ-waarde en de verstrekte geldleningen en garanties die worden uitgedrukt in een % van de waarde. Dit wordt toegepast vanaf 1-8-21 voor de nieuwe gesloten leningen.

De gemeente heeft in het verleden buiten de WSW, gegarandeerde geldleningen voor woningbouw, zorginstellingen en bejaardencentra afgesloten; de stand is ultimo 2020 € 20.000. Hiervoor zijn we voor 100% aansprakelijk. Uitgaande van een risico met een lage waarschijnlijkheid van 25% is het risicobedrag € 5.000.

Sport

Bij garantstelling voor (sport)verenigingen en instellingen is de gemeente in sommige gevallen volledig aansprakelijk; in andere gevallen delen we het risico met Stichting Waarborgfonds Sport (50/50).

Het saldo van bovengenoemde geldleningen, waar de gemeente aansprakelijk voor is, is oorspronkelijk € 1,3 mln. De restant hoofdsom is ultimo 2020 € 267.000 waarvoor we 100% aansprakelijk zijn en € 50.000 waarvoor we 50% garant staan. Bij deze laatste hoofdsom (€ 50.000) is de restant looptijd nog zeer kort (1,5 jaar) en het risico zodanig klein dat we deze niet meenemen in de risicobepaling.

We gaan bij de hoofdsom van € 267.000 uit van een risico met de kans van 25%; zoals hierboven aangegeven zijn we hiervoor 100% aansprakelijk, waardoor het risicobedrag eenmalig € 67.750 is en structureel € 6.775. Bij het niet na kunnen komen van hun financiële verplichtingen en het op moeten heffen van de (sport)vereniging/instelling zal de maatschappelijke impact vele malen groter zijn, maar dat is lastig financieel uit te drukken.

We hebben het beheer van de garantstellingen geborgd in de organisatie. Er is geregeld overleg dan wel informatie-uitwisseling met Stichting Waarborgfonds Sport. We ontvangen jaarlijks de jaarrekeningen van de verenigingen/instellingen, waardoor we op de hoogte blijven van hun (financiële) situatie en indien nodig actie kunnen ondernemen.

Grondexploitatie

De risico's binnen grondexploitatie worden ingeschat op € 3,2 mln. Voor verdere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf grondbeleid. Daarin staan de meest risicovolle projecten beschreven.

Wegenonderhoud

Met het afschalen van de coronamaatregelen zal het aantal verkeersbewegingen ten opzichte van 2021 weer toenemen. Daarnaast zien we dat de verkeersbelasting toeneemt, waardoor de oudere wegen meer schade oplopen. Hierdoor is de verwachting dat het aantal aansprakelijkheidstellingen zal stijgen.

De afgelopen jaren hebben we meer inzicht gekregen wat de werkelijke situatie van de wegen is. Wegen die ernstige gebreken vertonen en waarvan de technische levensduur is verstreken, zijn in de MIP (Meerjaren InvesteringsPlan) opgenomen om vervangen te worden. Het uitvoeren van deze projecten draagt bij om verwijtbare aansprakelijkheid te verkleinen. Daarnaast voorkomt het periodiek vervangen van de wegen dat we deze oude wegen met veel klein onderhoud in stand houden en dus kapitaal vernietigen. Veel klein onderhoud is bij een oude weg namelijk een relatief dure aanpak. Als risico houden we p.m. aan.

Renterisico's

De rente op de geld- en kapitaalmarkt is de nog steeds erg laag. Door de coronacrisis worden geen stijgingen op korte termijn verwacht. Door de aangetrokken grondverkoop in 2020 en begin 2021 ontvangen we meer liquide middelen en kunnen we het aantrekken van nieuwe leningen nog uitstellen. De afgeroomde winsten uit het grondbedrijf worden weer ingezet ter dekking van investeringen. Er is dus sprake van uitgestelde financiering. De stelpost renteschommelingen wordt gehandhaafd op € 234.000. Vandaar dat hiervoor geen aanvullend risicobedrag wordt opgenomen.

We houden de renteontwikkelingen in de gaten en checken deze bij de zomernota 2022.

Continuïteit ICT-systemen

De risico's rondom ICT spitsen zich steeds meer toe op informatiebeveiliging in plaats van de uitval van ICT-systemen. De beschikbaarheid van systemen is structureel hoog. De afhankelijkheid van systemen is ook groot, waardoor blijvende aandacht voor continuïteit belangrijk blijft. Met de invoering van de baseline informatiebeveiliging overheid (BIO) zijn de risico's op het gebied van informatiebeveiliging onderzocht en worden maatregelen verder uitgewerkt. Ook is Business Continuity Management ingericht, waardoor we meer grip hebben op de continuïteit van onze bedrijfsvoering in het geval van calamiteiten en bedreigingen.

Desalniettemin maken medewerkers van onze organisatie steeds meer en intensiever gebruik van onze digitale systemen en is de afhankelijkheid van deze systemen groot. Daarnaast moet rekening gehouden worden met de mogelijke claims, doordat we niet tijdig reageren op zaken. Een risicobedrag van € 300.000 is hierbij realistisch. Uitgaande van een lage waarschijnlijkheid van 25% is dat een risico van € 75.000.

Kwantitatieve en kwalitatieve personele bezetting en kwaliteit dienstverlening

We willen onze organisatie laten meebewegen met de ontwikkelingen binnen de samenleving en adequaat equiperen op de veranderende opgave die op ons afkomen. In ons organisatie ontwikkelplan 'Ons Raalte' geven we dit vorm en inhoud. Daarbij versterken we het continue leren en verbeteren als uitgangspunt voor onze organisatie, omdat dat nodig is om te blijven aansluiten bij onze inwoners en de wereld daaromheen.

De krapte op de arbeidsmarkt neemt op dit moment toe, dat maakt dat we actiever in moeten zetten op werving en selectie van nieuwe instroom. Gelet op de spanning op de arbeidsmarkt lopen we risico op onvoldoende capaciteit en kwalitatieve instroom van nieuw personeel. Tevens zal dit invloed hebben op het bestaande personeel met onder andere het verhogen van werkdruk. Als we medewerkers tijdelijk moeten inhuren, is er geen opbouw en borging van eigen kennis. Bestaande medewerkers moeten blijven leren en helaas moeten we soms vervroegd afscheid nemen van medewerkers. We hebben in 2015 voor het opvangen van deze personele knelpunten en het stimuleren van de organisatieontwikkeling een reserve SPP gevormd.

We treffen verschillende maatregelen om de risico's zo laag mogelijk te houden, zie verder de paragraaf bedrijfsvoering.

Ondanks de maatregelen is het risico het afgelopen jaar toegenomen. Dit betekent dat we de kans verhogen van 25% naar 50%. Concreet betekent dit dat er een risicobedrag wordt opgenomen dat gebaseerd is op 10% van ons loonsomkader.

Dit, gecombineerd met een kans van 50% kans van optreden, betekent een risicobedrag van € 900.000. Op dit moment zijn we in een vergevorderd stadium rondom onze strategische personeelsplanning, wat maakt dat we een scherp beeld krijgen van onze gewenste personeelsontwikkeling. Dit maakt dat we zowel kwantitatief alsook kwalitatief de behoefte voor de komende jaren in beeld brengen.

Glasvezel buitengebied

In 2019 is de aanleg van het glasvezelnetwerk afgerond. Het risico op mogelijke vervolgschade aan wegen, bermen en bomen blijft onverminderd. De kans op toekomstige schade aan de gemeentelijke infrastructuur ten gevolge van de uitvoering blijft hoog. Gevolgen hiervan kunnen zich in de komende jaren openbaren.

De aanwezigheid van het glasvezelnetwerk heeft tot gevolg dat graafwerkzaamheden een groter risico vormen om schade te veroorzaken. De belangrijkste reden hiervoor is de beperkte diepteligging van het glasvezelnetwerk. Afgelopen jaren zijn al een aantal schades aan het glasvezelnetwerk ontstaan door werkzaamheden die normaal gesproken geen risico's met zich meebrengen. Hierbij moet gedacht worden aan het maaien van sloten of handmatig graven. Vooralsnog wordt geadviseerd om het bestaande risicobedrag ter grootte van €105.000 x 75% = € 78.750 te handhaven.

BTW-compensatiefonds

Via het BTW-compensatiefonds (BCF) worden gemeenten gecompenseerd voor een deel van de door hen betaalde omzetbelasting (btw). Gemeenten dienen declaraties in om btw terug te vorderen via het BCF. Het verschil tussen het plafond BCF en het totaal aan ingediende declaraties door gemeenten wordt de ruimte onder het plafond BCF genoemd. Het rijk houdt vanaf 2019 in haar meerjarenbegroting geen rekening met een ruimte onder het plafond BCF. Elk jaar ontvangen gemeenten de ruimte onder het plafond BTW-compensatiefonds achteraf bij vaststelling terug in de algemene uitkering van het gemeentefonds.

De landelijk gerealiseerde ruimte onder het plafond BCF was in 2018 € 39 mln. oplopend naar € 112 mln. in 2019 en € 192,5 mln. in 2020. Voor Raalte betekende dat in 2018 € 78.000, in 2019 € 222.000 en in 2020 € 356.000 is terugontvangen in de algemene uitkering. Bij de begroting 2022 begroten we dat structureel € 178.000 (50% van realisatie 2020) wordt terugontvangen aan ruimte onder het plafond BCF. Er bestaat een risico op een verdere toename van investeringen gemeenten, waardoor er minder dan de geraamde € 178.000 terugkomt in de algemene uitkering. We schatten dit risico laag in, gezien de realisatie 2019 en 2020. Daarom is het risico € 44.500 (€ 178.000 met een lage waarschijnlijkheid van 25%).

Herijking gemeentefonds

In de begroting 2021 en jaarrekening 2020 is het risicobedrag herijking algemene uitkering becijferd op € 2.500.000. Dit was gebaseerd op een herverdelingsnadeel van € 45 per inwoner met een hoog risico.

Op basis van de laatste stand herijking gemeentefonds voor Raalte is er (nagenoeg) geen herverdelingsnadeel per inwoner meer. Vandaar dat we dit ook niet meer als risico kwalificeren.

Resumé

Risico onderwerp met toelichting

Bedragen in €

Omschrijving	Structureel	Eenmalig
Ontwikkeling sociaal domein		
Onderdeel Wmo		
Onderdeel Jeugdzorg		
Onderdeel Participatie		
Verbonden partijen en overige samenwerkingsverbanden		
De risico's binnen de verbonden partijen en de overige samenwerkingsverbanden zijn ingeschat. Voor toelichting, zie de paragraaf Verbonden partijen.	152.812	382.029
Gegarandeerde geldleningen		
Woningbouw		
De gemeente heeft buiten de WSW gegarandeerde geldleningen voor woningbouw afgesloten.		5.000
Garantstelling (sport)verenigingen en instellingen.		
Bij het niet na kunnen komen van hun financiële verplichtingen en het op moeten heffen van de (sport)vereniging/instelling zal de impact vele malen groter zijn, maar dat is lastig financieel uit te drukken.	6.675	66.750
Grondexploitatie		
Zie paragraaf Grondbeleid		3.200.000
Wegenonderhoud		
Zie paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen		PM
Renterisico's		
We gaan ervan uit dat de stelpost in de begroting van € 234.000 voldoende is om renterisico's af te dekken.		0
Continuïteit ICT-systemen		
Financieel risico t.a.v. niet beschikbaarheid van systemen en mogelijke claims als gevolg van vertraging.		75.000
Kwantitatieve en kwalitatieve personele bezetting en kwaliteit dienstverlening		
Op basis van onze huidige salariskosten en rekening houdend met frictiekosten en scholingskosten, uitgaande van een middelwaarschijnlijkheid, nemen we een risicobedrag op.		900.000
Glasvezel buitengebied		
Kans op toekomstige schade aan de gemeentelijke infrastructuur.		78.750
Btw-compensatiefonds		
Risico op vermindering van compensatie via Algemene uitkering.		44.500
Totaal	159.487	4.752.029

4.3.2.5 Beleid en kengetal risico's

In onderstaande tabel berekenen we de weerstandsratio voor Raalte.

Weerstandscapaciteit

Bedragen in €

Omschrijving	Begroting 2022
Beschikbare weerstandscapaciteit:	
Onbenutte belastingcapaciteit	2.179.000
Algemene reserve grondexploitatie	5.000.000
Reserve weerstandsvermogen	9.446.000
af: claim kadernota 2020-2023	-1.120.000
af: gekoppelde reserve Schoonhetenseweg	-3.155.000
Onvoorzien	90.000
Totaal	12.440.000
Benodigde weerstandscapaciteit:	
Risico's conform tabel	4.900.000
Verhouding beschikbare weerstandscapaciteit / benodigde weerstandscapaciteit	2,5

Bij de begroting 2020 is afgesproken, dat het verantwoord was om de reserve weerstandsvermogen (stand per 1-1-2020) met € 2,24 mln. af te romen in de periode 2020-2023. Dit om in deze periode dekkingsmiddelen vrij te spelen voor (eenmalig) nieuw beleid. Dit is dus € 0,56 mln. per jaar, waardoor er eind 2021 nog een claim kadernota 2020-2023 resteert van € 1,12 mln. Deze afroming is in de berekening van de beschikbare weerstandscapaciteit meegenomen.

Tevens is in de berekening van de weerstandscapaciteit rekening gehouden met het voorstel om de reserve weerstandsvermogen met € 3,16 mln. te laten afnemen voor de gekoppelde reserve. Dit om de kapitaallasten van de Schoonhetenseweg te voldoen.

Hier staat tegenover dat het risico 'herijking gemeentefonds', waarvoor in de jaarrekening 2020 nog een aanvullend bedrag van € 2,5 miljoen is meegenomen, inmiddels is vervallen.

Alles bij elkaar komt de weerstandsratio uit op 2,5. Dit is, ondanks de afname van de reserve weerstandsvermogen, in vergelijking met de jaarrekening 2020 (2,1) een substantiële verhoging. Belangrijke factor hierbij is uiteraard de afname van het bedrag dat uit de risico-inventarisatie voortkomt. Het wegvallen van het hierboven benoemde risico 'Herijking Gemeentefonds' (€ 2,5 mln.) vormt hierbij de belangrijkste factor. Alles bij elkaar betekent dit dat ons weerstandsvermogen uitstekend is.

Classificatie risico's en gevolgen

Tenslotte worden hieronder de bovenstaande risico's geclassificeerd naar kans en financieel gevolg. In het voorgaande zijn er drie categorieën waarschijnlijkheid (kans) benoemd met betrekking tot het zich voordoen van een risicovolle gebeurtenis: laag (25% kans), gemiddeld (50%) en hoog (75%). Daarnaast hebben we het financiële gevolg van de risicovolle gebeurtenissen geschat: laag (tot € 100.000), midden (€ 100.000 - € 300.000) en hoog (> € 300.000). Deze grenzen zijn onder andere gebaseerd op een vergelijking met die van andere gemeenten. Rechtsboven zijn de meest risicovolle onderwerpen met een groot financieel gevolg (rood). Linksonder het tegenovergestelde (groen). Het moge duidelijk zijn dat de benodigde mate van sturing rechtsboven het hoogst zal zijn. De weergave is een momentopname. In de loop van de tijd kunnen de onderwerpen verschuiven naar een andere categorie. Deze manier van presenteren maakt monitoring in de tijd eenvoudiger.

		Kans		
		Laag	Gemiddeld	Hoog
Financieel gevolg	Hoog		Overige grondexploitaties Verbonden partijen Personeel	Grondexploitaties Zegge VII en Franciscushof
	Midden			
	Laag	Woningbouwleningen Garantstelling (sport)vereniging en instellingen ICT-systemen BTW-compensatiefonds		Glasvezel

4.3.2.6 Ratio's en financiën

De BBV schrijft vijf kengetallen voor. Het doel van deze kengetallen is het inzicht verhogen in de financiële wendbaarheid en weerbaarheid. Financiële wendbaarheid heeft te maken met hoe flexibel de begroting en bedrijfsvoering is om snel te kunnen inspelen op de actualiteit. Financiële weerbaarheid is het vermogen om onverwachte financiële klappen op te vangen en bestand te zijn tegen de impact van bestaande risico's.

Financiële wendbaarheid	Financiële weerbaarheid
Netto schuldquote (BBV)	Solvabiliteit (BBV)
Belastingcapaciteit (BBV)	Grondexploitatie (BBV)
	Structurele exploitatieruimte (BBV)

Deze kengetallen kennen geen normering, maar zijn bedoeld om de gemeentelijke financiële positie inzichtelijker te maken en de vergelijkbaarheid tussen gemeenten te vergroten. Omdat de kengetallen geen harde normering kennen, heeft de gemeente Raalte op basis van landelijke gegevens een eigen maatstaf ontwikkeld en gebruiken we deze als een signaleringskader.

Hieronder volgen de vijf kengetallen met een korte uitleg, de hoogte van de kengetallen in meerjarenperspectief en welke conclusie je daaraan kunt verbinden. Daarna volgt een resumé met een visuele weergave en een eindconclusie.

1. Netto schuldquote

Dit kengetal weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Dit kengetal draagt bij aan de financiële wendbaarheid van de gemeente. Bij een stijging van de inkomsten is het mogelijk om schulden af te lossen. Dit verhoogt de wendbaarheid van de gemeente. Hoe meer eigen middelen er beschikbaar zijn, hoe lager het percentage van de netto schuldquote is.

Om inzicht te krijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen, wordt de netto schuldquote ook exclusief doorgeleende gelden weergegeven.

Omschrijving	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Netto schuldquote	69%	97%	79%	84%	79%	73%
Netto schuldquote *	62%	89%	72%	77%	71%	66%

*) Gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Op basis van de begroting fluctueert de netto schuldquote de komende jaren enigszins. Belangrijke factor hierbij is dat de totale baten vanaf 2023 wat lager zullen uitvallen dan in 2022 door een verlaging van de bouwgrondinkomsten en een beperkte daling van de algemene uitkering.

Een schuldquote van 90% of lager is positief, hoger dan 130% is negatief. Deze schuldquote voldoet in meerjarenperspectief aan de onze maatstaf.

2. Solvabiliteitsratio

Het kengetal solvabiliteit is de verhouding tussen het eigen vermogen en het totale vermogen. Er wordt gekeken in welke mate de gemeente in staat is haar financiële verplichtingen na te komen. Met deze ratio kan de financiële weerbaarheid gemeten worden.

Hoe hoger de solvabiliteitsratio, des te gunstiger voor de weerbaarheid. Hoe meer eigen vermogen een gemeente heeft, hoe beter de gemeente in staat is om financiële klappen en bestaande risico's op te vangen. Een ratio boven de 50% wordt als zeer positief beoordeeld en een ratio van lager dan 20% wordt als negatief beoordeeld.

Omschrijving	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Solvabiliteit	42%	31%	35%	34%	35%	36%

De solvabiliteitsratio beweegt zich in een vrij constante lijn de komende jaren. Een percentage rond de 35% is een solvabiliteitsratio die als 'goed' te kwalificeren is.

3. Grondexploitatie

Dit kengetal geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale geraamde baten.

Gemeenten sluiten vaak leningen af voor het kopen van grond om een nieuw woningbouwproject te starten.

Dit zorgt voor een schuld bij de gemeente. Het is de bedoeling dat bij uitvoering van het bouwproject de kosten weer terugverdiend worden. Bij het berekenen van het kengetal grondexploitatie wordt er een schatting gemaakt van de baten van de bouwprojecten. Hoe lager de ratio, hoe gunstiger voor de financiële weerbaarheid. Een ratio lager dan 20% wordt als positief beoordeeld en een ratio hoger dan 35% wordt als negatief beoordeeld.

Omschrijving	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Grondexploitatie	16%	23%	15%	14%	12%	11%

We zien een daling in de ratio grondexploitatie, waardoor de gemeente minder kwetsbaar wordt. De afgelopen jaren is er namelijk veel grond verkocht. Dit heeft naast de ratio grondexploitatie ook een positief effect op de solvabiliteitsratio.

4. Structurele exploitatieruimte

Het kengetal structurele exploitatieruimte geeft inzicht in welke mate de structurele lasten van de gemeente gedekt zijn door structurele baten. Het is van belang om als gemeente te weten welke structurele ruimte er aanwezig is om de eigen lasten te dragen of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. De structurele exploitatieruimte valt hiermee onder de financiële weerbaarheid.

Een positieve uitkomst van dit kengetal houdt in dat de gemeente structurele lasten kan afdekken door structurele baten. Bij een ratio van 0 is de (meerjaren)begroting structureel sluitend.

Omschrijving	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Structurele exploitatieruimte	0,19%	0,77%	0,92%	0,42%	-0,06%	0,03%

De structurele exploitatieruimte zal naar verwachting het komend jaar toenemen en daarna een daling te zien geven. Voor 2024 verwachten we fractioneel in de min uit te komen. Dit wordt veroorzaakt door geplande uitgaven voor nieuw beleid. Zoals eerder aangegeven zijn dit bewuste keuzes. De ruimte is hiervoor aanwezig ook gezien de ruime reserves waarover de gemeente beschikt. Daarom is het de verwachting dat er de komende jaren voldoende structurele ruimte is om de lasten te blijven dragen.

5. Belastingcapaciteit

Dit cijfer geeft inzicht in hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Als dit percentage laag ligt, betekent het dat de gemeente meer inkomsten uit belastingen zou kunnen verwerven. Of dit wel of niet gebeurt is een beleidskeuze. Het kengetal belastingcapaciteit heeft invloed op de financiële wendbaarheid.

Het gaat hierbij niet om de onbenutte belastingcapaciteit, zoals aangegeven onder het hoofdstuk 'Inventarisatie weerstandscapaciteit' binnen deze paragraaf; dat is de theoretische financiële ruimte.

Deze berekening van belastingcapaciteit geeft meer inzicht in de betekenis van de belastingcapaciteit voor de financiële positie, dan dat de theoretische onbenutte belastingcapaciteit dat doet.

De belastingcapaciteit wordt hier berekend door de gemiddelde woonlasten voor een meerpersoonshuishouden van de gemeente Raalte af te zetten tegen het gemiddelde van alle gemeenten in Nederland.

De ozb zijn voor de gemeente de belangrijkste eigen belastinginkomsten. Naast de ozb wordt ook gekeken naar de rioolheffing en afvalstoffenheffing, omdat deze heffingen niet kostendekkend hoeven te zijn en dus ruimte kunnen geven voor nieuw beleid. In Raalte zijn beide heffingen al 100% kostendekkend.

Op basis van de uitgangspunten van het COELO bedragen voor Raalte in 2021 de gemiddelde woonlasten (gemiddeld betaalde ozb, rioolheffing, afvalstoffenheffing) voor een meerpersoonshuishouden € 763. Het gemiddelde van alle gemeenten bedraagt volgens COELO in 2021 € 811. De woonlasten liggen daarmee in Raalte € 48 onder het landelijk gemiddelde (in 2020 was dit verschil € 22,-). Uitgedrukt in een % is de belastingcapaciteit voor 2021 94%. Concreet betekent dit dat in 2021 in de gemeente Raalte de gemiddelde woonlasten voor de inwoners minder gestegen zijn dan de gemiddelde woonlasten in heel Nederland. Voor de begroting 2022 en verdere jaren trekken we deze lijn door.

Omschrijving	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Belastingcapaciteit	97%	98%	94%	94%	94%	94%

Classificatie kengetallen

In onderstaande tabel zijn de kengetallen geassocieerd.

		Ontwikkeling		
		Positief	Neutraal	Negatief
Waardering	C			
	B	Netto schuldquote Netto schuldquote (gecorrigeerd)	Solvabiliteit Structurele exploitatieruimte	
	A	Grondexploitatie Belastingcapaciteit		

Toelichting op de tabel:

Links: Waardering van het kengetal op dit moment. A is gunstig, B is neutraal en C is ongunstig.

Boven: Of het verloop van het kengetal positief, neutraal of negatief is. Zo is te zien of het kengetal zich goed ontwikkelt of niet in meerjarenperspectief.

Conclusie

Overall zien de ratio's er prima uit. De netto schuldquote beweegt zich, naar verwachting, de komende jaren in de goede richting. De financiële wendbaarheid is dus ruimschoots voldoende. Het kengetal belastingcapaciteit is wederom iets gunstiger geworden; de ruimte om extra inkomsten uit belastingen te verwerven is gestegen ten opzichte van het vorige begrotingsjaar.

De kengetallen die bijdragen aan financiële weerbaarheid laten zien dat we in meerjarenperspectief voldoende weerbaar blijven. De solvabiliteitsratio daalt weliswaar iets, maar blijft onveranderd goed en ook de komende jaren blijft dit naar verwachting op niveau. De ratio grondexploitatie geeft aan dat de afhankelijkheid hiervan afneemt wat een goed teken is. Het kengetal structurele exploitatieruimte ziet er voor 2022 goed uit. Hoewel het meerjarenperspectief op dit kengetal weliswaar een daling te zien geeft (met een fractioneel negatief resultaat in 2024), blijft de begroting steeds sluitend.

Naast de kengetallen zijn er andere elementen die bijdragen aan de financiële wendbaarheid en weerbaarheid en betrokken worden bij onze (meerjarige) financiële positie.

4.3.3 Onderhoud kapitaalgoederen

Portefeuillehouder:	Wethouders J. van Loevezijn en W. Wagenmans
Programmacoördinator:	Domeinmanager R. van Harten

4.3.3.1 Inleiding

De paragraaf onderhoud kapitaalgoederen geeft inzicht in het onderhoud van onze gemeentelijke kapitaalgoederen. Kapitaalgoederen zijn investeringen die een gemeente doet en die daarna regelmatig onderhoud vergen. De gemeente Raalte heeft ca. 530 ha aan openbare voorzieningen in eigendom en beheer (wegen, groen, bermen, riolering enz.). Daarnaast kennen wij 23 gemeentelijke gebouwen. Het betreft de gebouwen die de gemeente zelf onderhoudt. Onderwijsgebouwen vallen hier niet onder, aangezien de onderwijsbesturen deze zelf onderhouden.

Het onderhouden van kapitaalgoederen is van belang om deze goederen in stand te houden voor aspecten als bereikbaarheid, toegankelijkheid, leefbaarheid en veiligheid. Uw raad heeft vastgesteld wat het onderhouds- en kwaliteitsniveau moet zijn; dit leest u verderop in de paragraaf.

Op basis van de nota 'Op weg naar een toekomstbestendige openbare ruimte' wordt jaarlijks in het meerjareninvesteringsprogramma openbare ruimte aangegeven welke investeringen worden gedaan in de openbare ruimte (vervangingen en beleidsopgaven).

Voor tien kapitaalgoederen worden assetsheets opgesteld (bijvoorbeeld voor wegen, riolering, groen en openbare verlichting). Dit is een samenvattende, beknopte en extern communiceerbare weergave van de vertaling van de gemeentelijke ambities en ontwikkelingen naar uit te voeren beheeractiviteiten voor dagelijks- en groot onderhoud. Met deze assetsheets kan er vanaf 2022 weer actueel en planmatig voor een periode van vijf jaren sturing worden gegeven aan het dagelijks- en groot onderhoud en het realiseren van de beleidskaders in de gemeente Raalte.

Per onderdeel binnen deze paragraaf wordt inzicht gegeven in het beleidskader, de uitvoering, relevante ontwikkelingen, financiën en de risico's.

4.3.3.2 Integraal

In 2014 heeft uw raad de integrale visie op de openbare ruimte vastgesteld. Deze visie vormt het kader voor het ontwikkelen van beleid en het uitvoeren van het beheer en onderhoud en projecten. In de visie zetten wij het gebruik en de gebruiker centraal, waarbij ook doelen vanuit andere programma's kunnen worden meegekoppeld (denk aan duurzaamheid, economie, klimaatadaptatie en de verkeersagenda). Daarnaast vindt inbreng plaats, vaak mede in het spoor van de bestuurlijke vernieuwing, waarbij gebruik wordt gemaakt van de lokale kennis en de aanwezige energie van onze inwoners en ondernemers.

Wij zetten in op een integrale en gebiedsgerichte aanpak waarbij wij opgaven zoveel mogelijk meekoppelen en daarbij ook particulieren willen faciliteren om mee te doen (bijvoorbeeld bij klimaatadaptatieve maatregelen). De kansen die zich voordoen door aan te sluiten bij opgaven van derden willen wij zoveel mogelijk benutten.

Naast het technische beheer zetten wij de komende jaren in op het verduurzamen van de gemeentelijke gebouwen.

4.3.3.3 Beleidskader

De Omgevingsvisie 'Horizon gemeente Raalte 2040' ligt ten grondslag aan het beleid dat wij voeren binnen programma 2; integraal beheer openbare ruimte. De kernopgaven zijn door ons vertaald in een programma voor de korte en lange termijn. Voor verschillende onderdelen van de openbare ruimte hebben wij assetsheets gemaakt die ons het nodige inzicht en sturing geven ten aanzien van de opgaven.

Het programma voor de korte termijn richt zich op het actualiseren en opstellen van beheerplannen en het maken van prognoses voor de investeringen die op de lange termijn gedaan moeten worden. De gemeente Raalte wil deze vervangingsopgave zoveel mogelijk combineren met het toekomstbestendig maken van de openbare ruimte.

Voor de vervangingsopgave ligt het accent op het borgen van de veiligheid en het voorkomen van kapitaalvernietiging. Daarnaast investeren wij in integrale projecten in de openbare ruimte, zodat we deze toekomstbestendig kunnen maken en tevens duurzaam in stand kunnen houden. Beleidsopgaven als klimaatadaptatie, levensloopbestendigheid, duurzaamheid, circulariteit en biodiversiteit worden hierin zoveel mogelijk meegenomen.

Wij hanteren de kwaliteitsniveaus van de Integrale Visie Openbare Ruimte (IVOR), deze zijn in onderstaande tabel weergegeven. Deze kwaliteitsniveaus zijn gebaseerd op de landelijke CROW-normen.

Kwaliteitsniveaus Integrale Visie Openbare Ruimte (IVOR) o.b.v. CROW-normen

Deelgebied	Ze ^{er} laag D/R-	Laag C/R-	Basis B/R	Hoog A/R+	Ze ^{er} hoog A+/R++
Dorpen		100%			
Buurt ^{en} en wijk ^{en}		100%			
Centrumgebieden			100%		
Bedrijventerreinen		100%			
Entrees en toegangswegen			100%		
Begraafplaatsen			100%		
Buitengebied		100%			

De kwaliteitsniveaus zoals hierboven benoemd zorgen voor de volgende technische kwaliteit en beeldniveau: A+: Nagenoeg ongeschonden. A: Mooi en comfortabel. B: Functioneel. C: Onrustig beeld. D: Kapitaalvernietiging, uitlokking van vernieling, functieverlies, juridische aansprakelijkheid en sociale onveiligheid.

Voor het planmatig uitvoeren van de onderhoudswerkzaamheden aan de kapitaalgoederen is het van belang dat hier een goed beleids- en beheerplan aan ten grondslag ligt. Daarnaast proberen wij dit zoveel mogelijk te baseren op actueel beleid en de juiste gegevens. Daarom zijn tevens de looptijden van de beleids- en beheerplannen inzichtelijk gemaakt. Zie hiervoor onderstaande tabel. Het actualiseren en opstellen van beheerplannen voor de openbare ruimte is een continu proces waar wij volop op inzetten.

Beleids- en beheerplan

Beleidsplan	Betreft periode*	Beheerplan	Betreft periode*
Integrale visie openbare ruimte (IVOR)	2014-2020	Wegen	2013-2017
Kadernotitie civieltechnische kunstwerken	2013	Civieltechnische kunstwerken	2015-2021
Licht in de openbare ruimte	2016	Openbare verlichting	2003-2009
Openbaar Groen	2004-2020	Openbaar groen	2004-2020
Groen samen doen!	2017-2021	Bomen	2021-2029
Begraafplaatsen	2009-2024	Speelterreinen	2007
Kadernotitie bomen	2017-2021	Begraafplaatsen	2009-2024
		Sportvelden	2015
		Beheerplan Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP)	2021-2030
Kadernotitie gebouwen	2013	Meerjarenonderhoudsprogramma gebouwen (MJOP)	2020-2029

*) De looptijd van een aantal plannen is inmiddels verstreken. Hieruit vloeien geen consequenties voort. De 'oude' plannen zijn nog toepasbaar en worden (waar nodig) binnen afzienbare tijd geactualiseerd. Bij een aantal plannen is geen concrete looptijd genoemd, hier is alleen het jaar van vaststelling benoemd.

Zoals in bovenstaande tabel te zien is, zijn van een aantal beheerplannen de looptijden verstreken. Dit heeft onze aandacht, vandaar ook dat we in samenwerking met een externe partij bezig zijn met het opstellen van assetsheets. Hierover heeft u in het begin van de paragraaf meer kunnen lezen. Als vervolg hierop worden de beheerplannen geactualiseerd. In de afgelopen jaren hebben we ook niet stil gestaan. Zo zijn inmiddels het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) en het beheerplan bomen vastgesteld. De beheerplannen die de komende jaren geactualiseerd worden zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Planning actualisatie beleids- en beheerplannen

Beleids- en beheersplan	Jaar
Beheerplan toekomstbestendig openbaar groen	2021-2026
Actualisatie beheerplan buitensport	2021-2026
Beheerplan speelplaatsen	2022-2027
Beheerplan bermen en sloten	2022-2027
Beheerplan wegen	2022-2027
Beheerplan openbare verlichting	2022-2027
Beheerplan begraafplaatsen	2023-2028

4.3.3.4 Financiën

Hieronder is per onderdeel binnen de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen inzichtelijk gemaakt wat de onderhoudskosten, kapitaallasten en investeringen voor het jaar 2022 bedragen.

Exploitatiekosten en investeringen kapitaalgoederen

Bedragen in €

Onderdeel	Onderhoudskosten	Kapitaallasten	Investeringsen
Wegen	1.731.465	208.120	907.415
Civieltechnische kunstwerken	142.883	67.891	404.000
Openbare verlichting	122.111	147.060	100.000
Riolering en water	606.082	1.083.523	2.357.175
Groen	1.357.344	101.470	152.436
Speeltoestellen	42.606	79.721	-
Begraafplaatsen	149.709	3.548	65.000
Gebouwen	960.513	3.147.784	1.849.217
Totaal	5.112.713	4.839.118	5.835.243

Binnen de onderhoudskosten zijn kosten voor verzekering, belasting, gas, water, elektriciteit, personeelskosten en bijdragen aan derden niet meegenomen. Bij het onderdeel 'Groen' zijn wel de personeelskosten van de Stichting Werk Raalte meegenomen, inclusief bijbehorende kosten voor opleiding, kleding en brandstof voor het materieel. Bij de investeringen zijn niet de vervangingsinvesteringen uit bijlage E meegenomen. Wel zijn de meerjarige investeringen vanuit oud nieuw beleid en doorgeschoven kredieten (zomernota 2021 naar 2022) meegenomen.

4.3.3.5 Wegen, civieltechnische kunstwerken en openbare verlichting

Uitvoering

Wegen

Het gemeentelijke wegennet bestaat naast bermen en bermsloten uit ongeveer 290 ha verhard oppervlak en ongeveer 15 ha onverharde en half-verharde paden en rijbanen.

De asfaltwegen en elementenverhardingen worden elke twee jaar geïnspecteerd conform CROW-richtlijnen. Deze inspectiegegevens worden verwerkt in ons beheersysteem waaruit een maatregelenpakket volgt. Conform de kwaliteitsbegrippen solide, sober en veilig uit de IVOR wordt het wegenareaal op het vastgestelde onderhoudsniveau in stand gehouden (nieuwe asfaltlagen, herstraten klinkers en tegels). Er wordt nadrukkelijk rekening gehouden met het (functioneel) gebruik van onze openbare ruimte.

Civieltechnische kunstwerken

Gemeente Raalte heeft 80 grote civieltechnische kunstwerken in beheer (bruggen tunnels etc.) en daarnaast nog ca. 525 duikers.

In het beheerplan Civieltechnische kunstwerken is het onderhoud en beheer van de civieltechnische kunstwerken geregeld. Functionele inspecties worden eens per 3 jaar uitgevoerd.

Openbare verlichting

Het areaal van de openbare verlichting bestaat uit ca. 8.600 lantaarnpalen. 44% van de lichtmasten is voorzien van een LED-armatuur. Storingen worden door de eigen dienst opgelost, daarnaast wordt de openbare verlichting periodiek geschouwd op functioneren en installatieveiligheid.

Relevante ontwikkelingen

Wegen

Het langer zelfstandig thuiswonen van inwoners vraagt om een levensloopbestendige openbare ruimte. Om aan deze behoeften te kunnen voldoen, is extra inzet nodig. Deze extra inzet heeft niet alleen betrekking op het onderhoudsniveau van de openbare ruimte, maar ook op het voorzieningenniveau. Denk hierbij aan extra banken en aanpassingen om veilig over te steken. Wij willen dit bereiken door zoveel mogelijk werk met werk te maken.

Klimaatakkoord

In het Klimaatakkoord zijn doelstelling afgesproken om te komen tot een circulaire economie. Een belangrijk onderdeel wat veel aandacht vraagt is de energietransitie omdat dit onze inwoners direct raakt. Daarnaast is in het Klimaatakkoord afgesproken om te komen tot 49% CO₂-reductie in 2030. Onderbelicht is dat juist in de bouw- en infrasector enorm veel klimaatwinst is te behalen. Beide sectoren samen zorgen landelijk gezien voor 40% van de CO₂-uitstoot in ons land. Gemeenten zijn in ca. 60% van de projecten opdrachtgever voor GWW-projecten. Als opdrachtgever kan ook gemeente Raalte een belangrijke bijdrage leveren om de landelijke doelstellingen van de CO₂-reductie te halen. Dat betekent dat er binnen de GWW-sector veel moet veranderen en dat ook voor de gemeente Raalte werk aan de winkel is.

Klimaatadaptieve maatregelen vragen om aanpassingen van het areaal verhardingen. Hierbij wordt gekeken naar oplossingen waardoor wateroverlast, hittestress en verdroging van de omgeving wordt tegengegaan. Bij integrale (her)inrichtingsplannen worden oplossingen toegepast om de openbare ruimte in voldoende mate klimaatbestendig te maken.

Civieltechnische kunstwerken

In het buitengebied worden twee duikerbruggen vervangen.

Risico's

Wegen

Veroudering van het wegenareaal leidt tot het sneller ontstaan van schades, onder andere door vorst. Dit kan leiden tot een hogere onderhoudslast en zelfs kapitaalvernietiging (en daarmee een toenemende vervangingsopgave).

Zwaar (land)(bouw)verkeer komt steeds vaker voor. Hierdoor worden onze wegen zwaarder belast dan voorheen. Dit leidt tot (onzichtbare) schades waardoor er eerder en groter onderhoud aan de wegen gepleegd moet worden dan gepland. Dit kan (versnelde) vervanging van de constructie tot gevolg hebben.

Openbare verlichting

Door de grootschalige vervanging van de afgelopen jaren is het percentage waarvan de technische levensduur is verstreken aanzienlijk verlaagd. Deze vervanging naar een energiezuinige en bedrijfszekere installatie zetten we door in 2022 om het risico voor dit areaal te verminderen.

Civieltechnische kunstwerken

Voor het vervangen van civieltechnische kunstwerken worden incidentele middelen ingezet. Er is niet voorzien in een structurele inzet van middelen.

4.3.3.6 Riolering, water

Uitvoering

In het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP 2021-2030) zijn de zorgtaken voor een duurzaam en doelmatig rioleringsbeheer vastgelegd. De gemeente Raalte voert het beheer over 124 kilometer vrijvervalriolering in de kernen, 150 kilometer drukriolering in het buitengebied, 62 gemalen voor afvalwater, grondwater en hemelwater, 682 pompunits voor de drukriolering in het buitengebied, 14.000 kolken en voorzieningen zoals wadi's en bergbezinkbassins. In het GRP 2021-2030 is vastgelegd dat het beheer risico-gestuurd en doelmatig plaatsvindt. Van het opgevangen hemelwater wordt nu circa 40% niet meer afgevoerd naar de rioolwaterzuivering maar zoveel mogelijk geïnfiltreerd in de bodem.

Onze voorzieningen monitoren we op basis van inspecties, onderzoek en data-analyse, preventief onderhoud uitvoeren om kwaliteitsverlies te voorkomen en doelmatigheidsafwegingen maken alvorens te repareren en vervangen. We hebben een subsidieregeling om afkoppelen van hemelwater van het vuilwaterstelsel te stimuleren.

Relevante ontwikkelingen

Regionaal en binnen gemeente Raalte wordt gewerkt aan een klimaatadaptieve waterketen en klimaatadaptieve watersystemen. Dit kan leiden tot veranderingen in het beheer van waterketen en watersysteem.

Risico's

De huidige staat van onze voorzieningen is goed. Met het vastgestelde GRP 2021-2030 is een solide inhoudelijke en financiële basis gelegd. Gemeente Raalte is ook goed vertegenwoordigd in regionale samenwerkingen. Inhoudelijke en financiële risico's worden daarom niet voorzien. Vanuit water en riolering integraal, datagedreven en risicogestuurd werken aan een toekomstbestendige openbare ruimte is voor de medewerkers en de organisatie een fundamentele verandering waarvan de finetuning meerdere jaren zal vergen.

4.3.3.7 Groen, speeltoestellen en begraafplaatsen

Uitvoering

Openbaar groen

De gemeente Raalte onderhoudt en beheert 166 ha openbaar groen en ruim 12.000 bomen binnen de kom (totaal aantal bomen ruim 47.000). Het onderhoud en beheer van openbaar groen is vastgelegd in het beheerplan openbaar groen (2004). In 2021 is gestart met de actualisatie van het beheerplan openbaar groen waarin actuele thema's zoals klimaatadaptatie, biodiversiteit en omgaan met inwonersinitiatieven aan de orde komen.

Het onderhoud en beheer van bomen is vastgelegd in het beheerplan bomen (2021).

In het groenbeleid Groen, samen doen! vragen we de inwoners om mee te denken over de inrichting en (mee te doen met) het beheer van het openbaar groen (bosplantsoen, heesters en gras). Gezamenlijk draagvlak om kansen die zich voordoen te benutten en om voor knelpunten een oplossing te vinden waar de meerderheid zich in kan vinden. De activiteiten die de groene organisaties en de gemeente Raalte ondernemen worden jaarlijks opgenomen in de 'Groene agenda'.

Speelvoorzieningen

In het beheerplan voor speelplaatsen is het onderhoud en beheer van 155 speelplaatsen geregeld. Vervanging van speeltoestellen en herinrichting van speelplaatsen wordt samen met bewoners opgepakt. De speeltoestellen worden jaarlijks geïnspecteerd op het gebied van veiligheid. Het beheerplan spelen wordt in 2022 geactualiseerd.

Begraafplaatsen

De gemeente Raalte beheert en onderhoudt vier begraafplaatsen. Het onderhoud is vastgelegd in het beheerplan begraafplaatsen (2009). Het beheerplan begraafplaatsen wordt in 2023 geactualiseerd.

Relevante ontwikkelingen

Openbaar groen en speelvoorzieningen

Door ontwikkelingen zoals klimaatverandering, vergrijzende samenleving maar ook participatie liggen er uitdagende opgaven voor de openbare ruimte. Dit vraagt om een andere inrichting en beheer van de (groene) openbare ruimte. Hierbij is het belangrijk aandacht te schenken welke rol het groen kan vervullen bij klimaatadaptatie, maar ook aandacht te hebben voor biodiversiteit en een levensloopbestendige openbare ruimte. Het is belangrijk om in de beheerplannen (openbaar groen en speelvoorzieningen) in te spelen op deze ontwikkelingen/thema's. Bij het beheerplan bomen is rekening gehouden met bovengenoemde ontwikkelingen.

De komende periode actualiseren wij het beheerplan voor openbaar groen waarin bovengenoemde zaken aan de orde komen. Verschillende beheersscenario's worden voorgelegd waarbij een afweging gemaakt moet worden tussen kwaliteit en inrichtings- en onderhoudsbudget.

Risico's

Openbaar groen en speelvoorzieningen

Wanneer beheerplannen niet voldoende actueel zijn, kan niet worden aangetoond dat er voldaan wordt aan de wettelijke zorgplicht. Daarnaast vraagt de klimaatverandering, gebrek aan biodiversiteit en de vergrijzende bevolking om noodzakelijke investeringen om de openbare ruimte (her)in te richten. Ook de veranderende samenleving vraagt om een andere aanpak op gebied van communicatie/participatie.

4.3.3.8 Gebouwen

Uitvoering

Voor de gemeentelijke gebouwen enten wij het beheer en de uitvoering op de nota gemeentelijke gebouwen (2013). Het beheerplan wordt gevormd door het meerjarenonderhoudsprogramma (MJOP). Voor de gemeentelijke gebouwen wordt 3-jarlijks een conditiemeting gehouden om de huidige staat van de gebouwen te beoordelen. Op basis van deze conditiemetingen wordt een meerjarenonderhoudsprogramma (MJOP) opgesteld met de daarbij horende financiële consequenties. In 2019 is dit MJOP geactualiseerd en vertaald in de verschillende jaarschijven. Verder bleek dat de gemiddelde conditiescore goed was.

Daarnaast is een investeringsvoorstel opgesteld voor het verduurzamen van 11 gemeentelijke gebouwen. In 2020 is realisatie hiervan gestart en op dit moment wordt de definitiefase afgerond. Q3 2021 begint de uitvoeringsfase.

De voorstellen rond verduurzaming van het gemeentehuis zijn gekoppeld aan de aanpassingen als gevolg van het wijzigen van het huisvestingsconcept van het gemeentehuis. Voor het geheel van deze verduurzaming is in het verleden al een krediet verstrekt.

Relevante ontwikkelingen

Maatschappelijk is er veel aandacht voor duurzaamheid (zie programma 5, waar duurzaamheid onder valt). Dit is enkele jaren geleden al vertaald in beleid om het gemeentelijk vastgoed (exclusief onderwijsgebouwen) uiterlijk in 2025 energie neutraal te maken.

Omdat dat een kostbare zaak is en er nog veel technische ontwikkelingen plaatsvinden, is in 2019 voorgesteld om voorlopig alleen kosteneffectieve maatregelen door te voeren. Dat betekent dat investeringen met een lange terugverdientijd vermeden worden en er toch een goed klimaateffect wordt bereikt (een CO₂-reductie van 63%). Op termijn (voor 2025) wordt bekeken hoe, met de technische stand van zaken van dat moment, de overige CO₂-reductie gerealiseerd kan worden.

Risico's

Politiek gezien, zowel nationaal als internationaal, is er nog veel onzekerheid met betrekking tot duurzaamheidsambities. Dit betekent dat de vertaling naar lokale duurzaamheidsambities nog kunnen veranderen.

Ook financieel zijn er risico's. De markt voor het realiseren van duurzaamheidsdoelen in de bouw is enigszins overspannen. Dat kan prijsopdrijvende gevolgen hebben. Investeringsvoorstellen worden gecalculeerd op basis van kengetallen die vaak achterlopen op marktontwikkelingen.

Voor het reguliere onderhoud van de gemeentelijke gebouwen geldt hetzelfde. Door gebrek aan geschoold personeel stijgen de prijzen van onderhoud sterker dan de gemiddelde prijsindexatie. De budgetten die meebewegen met dit percentage raken dan achter op de werkelijke kosten. Gezien de huidige stand van de reserve gemeentelijke gebouwen, kunnen deze effecten voor de korte termijn opgevangen worden.

4.3.4 Financiering

Portefeuillehouder:	Wethouder F. Niens
Programmacoördinator:	Domeinmanager M. Lammerts van Bueren

4.3.4.1 Inleiding

De paragraaf financiering is een verplicht onderdeel van de begroting. Deze verplichting hangt samen met de invoering van de Wet Fido (Wet financiering decentrale overheden). Deze wet beoogt een solide financiering bij openbare lichamen. Doel hierbij is het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten van de gemeente en het handhaven van een uitstekende kredietwaardigheid.

De wet kent een onderscheid tussen regels voor korte termijn financiering en regels voor lange termijn financiering. Het onderscheid is gelegd bij een termijn van 1 jaar waarbij een maximum norm wordt voorgeschreven voor de vlottende (korte) schuld: de zogenaamde kasgeldlimiet. Daarnaast wordt met het stellen van een norm voor renterisico's bewerkstelligd dat tot een zodanige opbouw van de leningenportefeuille wordt gekomen dat tegenvallers als gevolg van renteaanpassingen en herfinanciering in voldoende mate worden beperkt.

Treasurystatuut

De financieringsparagraaf vormt, in samenhang met het in artikel 212 van de Gemeentewet voorgeschreven treasurystatuut en de overeenkomstig vastgestelde verordeningen, een belangrijk instrument voor het sturen, beheersen, verantwoorden van en toezicht houden op de financieringsfunctie. Hierin staan de doelstellingen, verantwoordelijkheden, bevoegdheden en de administratieve organisatie rond het beheer van liquiditeiten van de gemeente op lange en korte termijn. Daarnaast zijn kredietwaardigheidsnormen voor tegenpartijen bij uitzettingen voor een periode van 1 jaar en langer opgenomen. De bepalingen in het treasurystatuut waarborgen een risicomijdend financieringsprofiel.

Financieringsbeleid

De uitgaven en inkomsten van de gemeente lopen niet synchroon in de tijd. De gemeente moet soms geld lenen om tijdig betalingen te kunnen verrichten en soms heeft ze (tijdelijk) overtollige liquide middelen. Ook moeten investeringen gefinancierd worden. In korte tijd worden uitgaven gedaan, die over een veel langere periode worden afgeschreven. Uitgangspunt voor het financieringsbeleid is om de rentekosten van de financiering zo laag mogelijk te houden, de renteopbrengsten zo hoog mogelijk te doen zijn en daarbij zo weinig mogelijk risico's te lopen. De gemeente baseert zich daarbij op de uitgangspunten van het treasurystatuut en de algemene verwachtingen van de financiële sector.

Totaalfinanciering

In de gemeente Raalte wordt het principe van totaalfinanciering toegepast. Dit houdt in dat niet voor iedere investering een afzonderlijke lening wordt afgesloten. Investerings worden gefinancierd vanuit het totaal eigen vermogen (reserves) en het vreemd vermogen (aangetrokken leningen). Er is dus geen directe relatie tussen een bepaalde investering (actief) en de rentelasten voor een afgesloten lening c.q. vergoeding voor het eigen vermogen.

De rentelasten op de boekwaarden van de investeringen worden daarom toegerekend op basis van een vooraf gecalculeerd rentepercentage. Dit noemen we het renteomslagpercentage. Dit percentage mag maximaal 0,5% naar boven worden afgerond.

4.3.4.2 Ontwikkelingen

De rente op de geld- en kapitaalmarkt is al jaren erg laag. In het verleden heeft de gemeente vooral leningen met een lange looptijd aangetrokken, in de verwachting dat de rente op zal gaan lopen. Deze verwachting lijkt niet uit te komen. Door de gerealiseerde grondverkopen en hoge voorschotten van het rijk in verband met de coronacrisis hebben we de herfinanciering van 2020 en 2021 nog kunnen uitstellen naar 2022. Het beleid blijft erop gericht het (rente) risico zo veel mogelijk te beperken en de gemiddelde rente voor de lange termijn zo laag mogelijk te houden. In de begroting is een stelpost van € 234.000 opgenomen, hiermee kunnen de effecten van een eventuele rentestijging worden opgevangen.

Overzicht leningportefeuille

Bedragen * € 1.000.000

Omschrijving	Bedrag	Rentelast
Stand leningportefeuille per 31-12-2020	72,3	1,7
Aangetrokken lening in 2021	0	
Nog aan te trekken in 2021	0	
Aflossingen in 2021	-4,5	
Stand leningportefeuille per 31-12-2021	67,8	
Geplande aflossingen van leningen	7,1	
Mogelijk aan te trekken lening in 2022	15	
Verwachte stand leningportefeuille per 31-12-2022	89,9	

Onderstaand de berekening van de rente welke aan de taakvelden wordt toegerekend:

Bedragen in €

Rub.	Omschrijving	Begroting 2022
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering	1.681.716
b.	De externe rentebaten	(50.364)
	Totaal door te rekenen externe rente	1.631.352
c.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend (1,25%)	(119.443)
	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend (voorbeeld: Grondbedrijf)	(214.200)
	Totale rente grondbeleid	1.297.709
	Saldo door te rekenen externe rente	1.297.709
d1.	Rente over eigen vermogen	1.024.596
d2.	Rente over voorziening verwachte verliezen grondexploitatie (gewaardeerd op contante waarde)	92.813
	De aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toe te rekenen rente	2.415.118
e.	De werkelijk aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toegerekende rente (renteomslag)	-2.415.118
f.	Renteresultaat op het taakveld treasury	0

4.3.4.3 Risico's

Renterisico op vaste schuld

Bedragen * € 1.000

Omschrijving	Budget			
	2022	2023	2024	2025
1a. Renteherziening op vaste schuld (o/g)	0	0	0	0
1b. Renteherziening op vaste schuld (u/g)	0	0	0	0
2. Netto renteherziening op vaste schuld (1a - 1b)	0	0	0	0
3a. Nieuw aangetrokken vaste schuld (o/g)	15.000	5.000	5.000	-
3b. Nieuw verstrekte lange leningen (u/g)	0	0	0	0
4. Netto nieuw aangetrokken vaste schuld (3a - 3b)	15.000	5.000	5.000	0
5. Betaalde aflossingen	7.077	5.080	5.083	86
6. Herfinanciering (laagste van 4 en 5)	7.077	5.080	5.083	0
7. Renterisico op vaste schuld (2 + 6)	7.077	5.080	5.083	0

Renterisiconorm:

8. Begrotingstotaal per jaar *	110.566	102.567	95.364	95.876
9. Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	20%	20%	20%	20%
10. Renterisiconorm	22.113	20.513	19.073	19.175

Toets Renterisiconorm:

10. Renterisiconorm	22.113	20.513	19.073	19.175
7. Renterisico op vaste schuld	7.077	5.080	5.083	0
11. Ruimte(+) / Overschrijding(-) (10 - 7)	15.036	15.433	13.990	19.175

*) Exclusief het begrotingssaldo

4.3.4.4 Financieringsbehoefte

Zoals al aangegeven is het financieringsbeleid erop gericht om met zo min mogelijk risico zo maximaal mogelijk gebruik te maken van de huidige lage rente. Om die reden wordt voor de afdekking van het financieringstekort gebruik gemaakt van kortlopende leningen (kasgeldleningen en leverancierskrediet). Voor 2022 is een financieringstekort geraamd van ruim € 23,5 mln. Bij de berekening van het financieringstekort is rekening gehouden dat een in 2021 begrote lening misschien doorgeschoven wordt naar 2022.

Op basis van de investeringsprognose wordt verwacht dat in 2022 voor ± 15 mln. aan nieuwe leningen moet worden aangetrokken.

4.3.5 Bedrijfsvoering

Portefeuillehouder:	Burgemeester M. Dadema
Programmacoördinator:	Domeinmanager M. Lammerts van Bueren

4.3.5.1 Inleiding

Binnen de programmabegroting geeft de paragraaf bedrijfsvoering inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens rond de gemeentelijke bedrijfsvoering. Met bedrijfsvoering worden de bedrijfsprocessen bedoeld die nodig zijn om de beleidsdoelstellingen uit de programma's te realiseren. Afgelopen periode is de coronacrisis natuurlijk van grote invloed geweest op de manier waarop wij ons werk kunnen doen. Maar na anderhalf jaar is er ook sprake van een nieuw normaal, waar we als organisatie een nieuw evenwicht hebben gevonden.

4.3.5.2 Organisatie

We werken continu aan de ontwikkeling van onze organisatie. Vanaf 2014 doen we dit met als missie een gewaardeerd partner te zijn voor onze inwoners, organisaties en instellingen. Voorspelbaar en snel als het kan, meedenkend en wendbaar als dat nodig is. Onze kernwaarden zijn richtsnoer voor ons handelen: we zijn betrouwbaar, verbindend, oplossingsgericht en slim. Samen met alle betrokkenen maken we onze kernen tot een prachtplek om te wonen, werken, leven en recreëren.

Vanuit het Organisatieplan blijven we inzetten op resultaatgerichte, zelforganiserende en lerende clusters die maximaal zijn aangesloten op dat wat 'buiten' nodig is. In 2021 is ingezet op diverse thema's die de clusters en medewerkers helpen om deze manier van werken eigen te maken. Zo is er ingezet op planmatig en projectmatig werken, werken vanuit heldere opdrachten en resultaatsturing en evalueren om te leren evenals de doorontwikkeling van de zelforganisatie en effectief samenwerken in de clusters. Dit zal in 2022 doorlopen mede gezien het feit dat elk cluster hierin zijn eigen tempo heeft.

De vitaliteit van onze medewerkers en het blijven investeren in medewerkers om de opgave aan te kunnen, heeft daarnaast onze expliciete aandacht. In september 2021 heeft het medewerkersonderzoek plaatsgevonden, waar een meting van de werkbeleving onderdeel van is. Daarbij hebben we nadrukkelijk de aandacht voor de werkdruk, de balans tussen werk en privé, maar ook de beleving rondom het nieuwe werken in verband met corona en de ervaringen rondom clusterontwikkeling.

In 2022 ronden we organisatiebreed een Strategische Personeelsplanning voor het management en de medewerkers af, waardoor we een scherp beeld krijgen van de gewenste competentieontwikkeling en de benodigde nieuwe instroom van personeel op langer termijn. De arbeidsmarkt is flink aan het veranderen wat maakt dat we ook in 2022 veel meer aandacht zullen geven aan nieuwe manieren van werving en selectie en arbeidsmarktcommunicatie.

4.3.5.3 Loonsomkader en egalisatiereserve SPP

Vanaf de jaarrekening 2015/ begroting 2016 werken we met een vastgesteld loonsomkader. Dit is een 'lumpsum' loonsom budget. De ontwikkeling van het loonsomkader 2021-2022 ziet er als volgt uit:

Ontwikkeling van het loonsomkader 2021-2022

Bedragen * € 1.000

Omschrijving	Loonsomkader	Loonsomkader
	2021	2022
Loonsom (basis) primitieve begroting	16.662	17.578
Saldo autonome ontwikkelingen *	46	60
Verwachte loon- en premiestijging CAO	599	439
Bij: Beleidscoördinator evenementen (begroting 2021)	54	
Bij: Accountmanager bedrijven (begroting 2021)	84	
Bij: Operationeel informatiebeheer (begroting 2021)	51	
Bij: Strategisch informatiebeheer (begroting 2021)	82	
Totaal	17.578	18.077

*) Onder andere werkelijk resultaat cao-ontwikkelingen, pensioenpremies en overige (kleine) mutaties.

Egalisatiereserve SPP

De egalisatiereserve SPP (Strategische personeelsplanning) is bedoeld om de kosten op te kunnen vangen voor mobiliteitsbevorderende maatregelen, het generatiepact en het stimuleren van de organisatieontwikkeling. Ook biedt dit mogelijkheden om actielijnen die voortkomen uit het traject Strategische Personeelsplanning te financieren.

In bijlage J wordt inzicht gegeven in de ontwikkeling van de loonkosten en de egalisatiereserve SPP.

4.3.5.4 Toekomstgericht werken

De coronacrisis heeft geleid tot andere inzichten over de manier van samenwerken en heeft daarmee invloed op de wijze waarop het gemeentehuis wordt gebruikt als werkomgeving. Het thuiswerken heeft een vlucht genomen en de algemene verwachting is dat dit ook in de toekomst invloed heeft op de wijze waarop wordt (samen)gewerkt. Verdere digitalisering is daarbij een belangrijke voorwaarde. In het project 'Toekomstgericht Werken' is onderzoek gedaan naar de effecten van de nieuw ontstane situatie, om vanuit die inzichten een visie te creëren op het werken in de toekomst. Vanuit de gedachte de goede elementen vanuit de crisis te behouden. Deze ontwikkeling valt samen met het al lopende traject met betrekking tot het herinrichten en verduurzamen van het gemeentehuis: het project 'huisvesting'.

In die visie is gekozen voor het scenario, waarbij de opgaven die op de organisatie afkomen centraal staan en waarbij de functie van het kantoor ligt op het ontmoeten met inwoners en met elkaar. Meer concreet betekent dit bijvoorbeeld dat er meer ruimte moet zijn voor aanland-, ontmoetings- en vergaderruimtes en ruimtes om te kunnen videobellen, terwijl tegelijkertijd het aantal reguliere werkplekken vermindert. Daarnaast moeten vergaderruimtes, waaronder de Raadszaal, worden ingericht op hybride vergaderen/werken en zal ook bij de inrichting van de kantoorwerkplek zoveel mogelijk ingezet worden op mobiliteit.

Het project huisvesting is nauw verbonden met de visie op toekomstgericht werken (TGW). Om die reden is een analyse uitgevoerd op beide projecten, waaruit blijkt dat deze elkaar voor 95% overlappen. Het project huisvesting is, zoals door de raad als kader meegegeven, (zo goed als) budgettair neutraal te realiseren.

Voorgesteld wordt voor beide projecten gezamenlijk structureel € 37.500 in de begroting op te nemen, waarbij voor beide projecten geldt dat aan uw raad nog een separaat voorstel wordt voorgelegd.

4.3.5.5 DOWR

De DOWR-samenwerking bevindt zich in de consolidatiefase. Naast de percelen waar structureel op wordt samengewerkt, zijn we alert op kansen die zich voordoen. Op die manier streven we ernaar continu het maximale rendement uit de samenwerking te halen.

Kostenontwikkeling

Bedragen in €

Perceel	Begroting				
	2021	2022	2023	2024	2025
FA	315.395	324.707	324.707	324.707	324.707
FZ (personele lasten)	432.466	447.130	447.130	447.130	447.130
FZ-gebouw	492.889	498.133	498.133	498.133	498.133
Belastingen	513.408	533.255	533.255	533.255	533.255
Inkoop	55.303	56.893	56.893	56.893	56.893
PSA (aandeel Raalte)	180.045	184.220	184.220	184.220	184.220
ICT-I	3.239.727	3.305.864	3.306.864	3.298.796	3.295.230
Totaal	5.229.233	5.350.202	5.351.202	5.343.134	5.339.568

4.3.5.6 Digitale transitie

Er is een digitale transitie gaande in de samenleving die van ons een verandering vraagt. We zien in de samenleving dat informatie en digitale technologie een steeds grotere rol speelt. Dit heeft effect op de diensten die de gemeente levert en hoe de burger en ondernemer graag de digitale dienstverlening van de gemeente ziet. Daarom investeren we in een integraal programma digitale transitie. In dat programma zijn de thema's concreet gemaakt die in het Strategisch Informatie Plan 2020-2023 van Raalte en de Digitale Agenda Gemeente 2024 van de VNG worden genoemd. Denk daarbij aan de verwachte invloed van kunstmatige intelligentie, de rol van data en datagedreven werken binnen en buiten de organisatie, belangrijke digitale ontwikkelingen waaronder Smart City en Common Ground, maar ook digitale tools die participatieprocessen kunnen ondersteunen. Een voorbeeld is de toepassing van sensoren in lantaarnpalen (smart city). Deze sensoren geven op voorhand door welke lantaarn dreigt uit te gaan vallen, waardoor ook van tevoren vervangen kan worden en een melding door inwoners niet nodig is. Daarnaast is aandacht voor de 21e-eeuwse vaardigheden die onze medewerkers moeten hebben om persoonlijk digitaal leiderschap te ontwikkelen en om digitaal 'fit' te zijn.

4.3.5.7 Bescherming persoonsgegevens en informatieveiligheid

Bescherming persoonsgegevens

De bescherming van persoonsgegevens en het zorgvuldig verwerken van persoonsgegevens heeft continue onze aandacht. Organisatorische maatregelen en waarborgen om persoonsgegevens te beschermen en te voldoen aan de documentatieplicht en het afleggen van rekenschap zijn geborgd.

Het verwerkingenregister is ingericht en gevuld en er zijn overeenkomsten aangegaan met externe leveranciers en andere partijen. Het melden van mogelijke datalekken is gebruikelijk. Gezamenlijk met de gemeenten Deventer en Olst-Wijhe is een Functionaris Gegevensbescherming en een Privacy Officer aangesteld. Hiermee is kennis en expertise dichtbij georganiseerd en worden in 2022 verdere stappen ondernomen in het verder borgen van de bescherming van persoonsgegevens binnen onze processen.

Informatieveiligheid

Afgelopen jaren is veel geïnvesteerd op het gebied van informatieveiligheid, waardoor we grotendeels (97% eind 2020) voldoen aan de Baseline Informatievoorziening Overheid (BIO). Echter het voldoen aan de BIO is geen doel op zich, maar dient concreet vertaald te worden in het verdergaand inrichten en borgen van de benodigde informatieveiligheidsprocessen (risicogebaseerd) in de organisatie qua opzet, bestaan en werking.

Met name afgelopen jaren is informatieveiligheid steeds belangrijker geworden. Wereldwijd zien we een toename van het aantal cyberincidenten zoals ransomware aanvallen. Door de verdere digitalisering als ook het gevolg van de coronapandemie is er een explosieve groei aan cyberincidenten en is zowel het risico (kans) als de impact (gevolgschade) van een aanval ook sterk vergroot.

Als antwoord hierop nemen wij komende jaren verdergaande organisatorische en technische beheersmaatregelen om de digitale veiligheid en weerbaarheid van DOWR-gemeenten te vergroten, conform de VNG-resolutie Digitale Veiligheid (maart 2021). Er kan dan ook alleen maar worden geconcludeerd dat informatieveiligheid nog steeds topprioriteit is en dat wij zelf aan zet zijn en blijven om onze (kritische-) bedrijfsprocessen (informatie en dienstverlening) te beschermen.

4.3.5.8 Interbestuurlijk toezicht

De provinciale toezichthouders hebben de volgende toezichtdomeinen beoordeeld waarbij onderstaande scores (volgens het toegepaste 'verkeerslicht-model' zijn toegekend in 2021.

Totaalbeeld Raalte: Groen					
Financiën	Wabo	Wro	Archief	Huisvesting statushouders	Monumenten
Groen	Oranje	Groen	Groen	Groen	Groen

Het totaalbeeld kleurt groen. Op de toezichtdomeinen financiën, Wro, huisvesting statushouders en monumenten is in 2021 de kleur 'groen' toegekend, hetgeen betekent dat de gemeente op deze domeinen haar wettelijke taken goed op orde heeft. Het toezichtdomein Wabo kleurt in 2021 nog oranje. Het verbetertraject voor de taken van de Omgevingsdienst IJsselland heeft geresulteerd in inhoudelijke aanpassingen en het traject tot vaststelling van het nieuwe VTH-uitvoeringsbeleid loopt. Dit is de basis om in 2022 de kleur 'groen' toegekend te krijgen op het toezichtdomein WABO.

4.3.5.9 Doorontwikkeling Planning en Control cyclus

In 2020 en 2021 is vooral ingezet op het interne proces omtrent digitalisering van de P&C cyclus. Inmiddels komen alle P&C producten met behulp van LIAS-software tot stand. Daarnaast is LIAS in 2021 verder ontwikkeld om vervolgstappen te zetten in de doorontwikkeling van stuur-/managementinformatie. In de tweede helft van 2021 vindt er een heroriëntatie plaats welke logische vervolgstap het meest tot zijn recht komt in de verdere doorontwikkeling van de P&C cyclus. Op basis van deze heroriëntatie willen wij eind 4e kwartaal 2021/begin 1e kwartaal 2022 bij uw raad, via de rekeningcommissie, ophalen waar uw raad graag de accenten wil leggen in de verdere doorontwikkeling van de P&C cyclus. Door meer in te zetten op digitalisering en het gebruik van ondersteunende systemen als LIAS, kan de transparantie en toegankelijkheid van P&C documenten voor onze inwoners worden vergroot.

4.3.5.10 Rechtmatigheidsverklaring college

Op dit moment verstrekken externe accountants een controleverklaring met een oordeel inzake getrouwheid en rechtmatigheid bij de jaarrekening van gemeenten. Er is een wetswijziging in voorbereiding waarbij het college van burgemeester en wethouders zelf verantwoordelijk is voor het afleggen van de rechtmatigheidsverklaring. Deze wetswijziging zou vanaf het boekjaar 2021 ingaan, maar uit informatie van het ministerie van BZK blijkt dit niet meer haalbaar. Door corona zijn de verantwoording en controle voor 2020/2021 al complexer geworden, waardoor de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording op korte termijn niet opportuun is. Bovendien kunnen gemeenten nu te laat kennisnemen van veranderingen en zijn de controlewerkzaamheden voor het boekjaar 2021 al gestart. Daarom zullen gemeenten naar verwachting voor het verslagjaar 2022 voor de eerste keer een rechtmatigheidsverantwoording op moeten nemen in de jaarrekening. Het overgangsjaar 2021 willen we nu gebruiken om ons goed voor te bereiden op de aanstaande wijzigingen en intern 'proef te draaien'. De raad wordt hier eind 2021/begin 2022, via de rekeningcommissie, nader over geïnformeerd

De budgettaire gevolgen vanaf 2022, welke worden geraamd op jaarlijks € 40.000 zijn als (verplicht) nieuw beleid in deze begroting opgenomen.

4.3.5.11 Vervanging zaakstelsel, burgerzakenmodules en financieel stelsel

In het kader van digitalisering en als uitvloeisel van de i-uitvoeringsplannen zijn onontkoombare investeringen noodzakelijk. In juni 2023 loopt het contract met Dimpact voor de e-suite (zaakstelsel) en burgerzakenmodules af. Beide applicaties maken een cruciaal onderdeel uit van het primaire proces rondom de dienstverlening aan inwoners en ondernemers. Naast de financiële bijdrage aan Dimpact zullen we te maken hebben met (eenmalige) implementatiekosten. Per 1 januari 2023 loopt het huidige meerjarencontract van het financieel stelsel af. Dit jaar vindt de aanbesteding plaats, gevolgd door implementatie in 2022. De vervanging van het stelsel leidt tot eenmalige implementatiekosten, welke worden onderverdeeld in € 212.000 in 2022, € 175.000 in 2023 en € 39.000 in 2024. In de egaliseringsreserve DOWR-I is eenmalig dekking te vinden voor respectievelijk € 145.000 voor het jaar 2022 en € 100.000 voor 2023.

Voorgesteld wordt om voor de jaren 2022-2024 eenmalig respectievelijk de volgende bedragen te ramen: € 212.000, € 175.000 en € 39.000, waarbij voor de jaren 2022 en 2023 dekking is voor € 145.000 en € 100.000.

4.3.5.12 Proceskosten onderzoek evenwicht inhoudelijke ambitie en financiële mogelijkheden

In de kadernota 2022-2025 hebben we de belangrijkste opgaven voor de komende periode in beeld gebracht. Het gaat dan om de richtinggevende lijnen:

1. Versterkte inzet op de woon- en leefomgeving.
2. Voortbouwen op de ingeslagen weg met klimaat en energie
3. Werken aan herstel na corona
4. Zorg voor onze kwetsbare inwoners binnen financieel budget

Tegelijkertijd constateren we dat zowel landelijke als plaatselijke opgaven een inhoudelijke ambitie vragen welke groter zijn dan de financiële mogelijkheden én datgene wat de ambtelijke organisatie kan leveren. Om het evenwicht tussen inhoudelijke ambitie en financiële mogelijkheden ook voor de toekomst in balans te houden stellen wij uw raad voor om in de nieuwe raadsperiode (4e kwartaal 2022 - eerste kwartaal 2023) onder externe begeleiding een heroriëntatie uit te laten voeren naar inzet op gemeentelijke taken en de daarbij behorende middelen. Welke gemeente willen we zijn en waar willen we juist meer of minder prioriteit aan geven?

Voorgesteld wordt een eenmalig krediet beschikbaar te stellen van € 60.000, waarvan € 30.000 in 2022 en € 30.000 in 2023. De opbrengsten van dit onderzoek kunnen dan vertaald worden in de kadernota 2024-2027 en/of de begroting 2024 en meerjarenraming 2025-2027.

4.3.6 Verbonden partijen

Portefeuillehouder:	Wethouder F. Niens
Programmacoördinator:	Domeinmanager M. Lammerts van Bueren

4.3.6.1 Inleiding

Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarin de gemeente een bestuurlijk én financieel belang heeft. Elke gemeente heeft in haar dagelijkse praktijk voor de uitvoering van een deel van haar beleid te maken met verbonden partijen. Zo heeft Raalte zich in het verleden om verschillende redenen verbonden aan bijvoorbeeld gemeenschappelijke regelingen en stichtingen, maar ook voor de toekomst zoeken we de samenwerking op.

In deze paragraaf is inzicht gegeven in de verschillende belangen van de gemeente in verbonden partijen. Bij een bestuurlijk belang heeft de gemeente een zetel in het bestuur van een rechtspersoon of stemrecht. Bij een financieel belang is de gemeente de ter beschikking gestelde middelen kwijt in geval van faillissement van de verbonden partij en/of kunnen financiële problemen bij de verbonden partij verhaald worden op de gemeente.

Voorbeelden van een financieel belang zijn een jaarlijkse bijdrage, een afgesloten lening, een garantstelling en aandelenbezit. Doordat van verschillende kanten steeds meer oog is voor deze vormen van samenwerking, is de afgelopen jaren de informatievoorziening verbeterd.

Indeling paragraaf

De indeling van deze paragraaf is voorgeschreven in het BBV. De verbonden partijen dienen te worden gesplitst in:

1. Gemeenschappelijke regelingen
2. Stichtingen/verenigingen
3. Coöperaties/vennootschappen
4. Overige

De te benoemen onderdelen per verbonden partij zijn voorgeschreven in het BBV. Per verbonden partij is onder andere in beeld gebracht wat het financieel belang van de gemeente is: de jaarlijkse dividendopbrengst, de gemeentelijke bijdrage of de te behalen bezuinigingstaakstelling en een inschatting van het mogelijke risico. Vervolgens is een inschatting gemaakt van de waarschijnlijkheid dat het risico zich voordoet: laag (25%), gemiddeld (50%) of hoog (75%). Dit mogelijke risico in verhouding tot de waarschijnlijkheid, leidt tot het risicobedrag per verbonden partij. De totale risicobedragen zijn vermeld in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

De BBV schrijft sinds 2017 voor dat de betrokkenheid van verbonden partijen bij de realisatie van de doelstellingen binnen een programma moet worden opgenomen in het betreffende programma.

Dat betekent dat het 'openbaar belang' en de 'bijdrage aan de gemeentelijke doelstellingen', sindsdien zijn opgenomen in het betreffende programma, en niet meer in de formats per verbonden partij.

4.3.6.2 Beleidskaders

De huidige beleidskaders waarop deze paragraaf is gebaseerd, zijn afkomstig uit de nota verbonden partijen. In de beleidsnota is onderkend dat het deelnemen aan een verbonden partij een middel is om gemeentelijke doelen te bereiken en taken uit te voeren. Aan verbonden partijen zitten voor- en nadelen. Voordelen zoals benoemd in de beleidsnota zijn kostenbesparing, vermindering van de kwetsbaarheid en verbetering van de kwaliteit van de taakuitvoering. Het aangaan van de samenwerking met een verbonden partij brengt echter ook een aantal belangrijke risico's met zich mee. Er is vaak veel gemeentelijk geld mee gemoeid. Daarnaast is de invloed en controle op de uitvoering van de activiteiten minder direct en moet die worden gedeeld met andere partijen (gemeenten). Dit leidt tot onder andere bestuurlijke en financiële risico's.

Het vastgestelde beleidskader in deze is: verbonden partijen worden slechts ingezet als de balans tussen de voor- en nadelen substantieel gunstiger uitvalt dan bij andere mogelijke instrumenten, zoals zelf doen of uitbesteden.

Om een goede afweging te kunnen maken wanneer tot samenwerking over wordt gegaan en welke vorm daar het beste bij past, is een stappenplan beschikbaar.

Op grond van de nota verbonden partijen heeft de gemeenteraad het college de opdracht gegeven te besluiten tot het wel of niet indienen van zienswijzen rondom verbonden partijen. Het collegebesluit wordt hierbij ter kennisname aan de raad aangeboden. De zienswijze wordt voorzien van een memo voor de gemeenteraad. Deze memo bevat een beleidssamenvatting ten aanzien van het voorliggende document en extra beleidsinformatie ter onderbouwing van de zienswijze. Ook organiseert een aantal verbonden partijen jaarlijks drie regionale bijeenkomsten voor gemeenteraden binnen de omgeving IJsselland. Dit om gemeenteraden meer inzicht in de begrotingsprocessen te geven, achtergrondinformatie te bieden en vragen te beantwoorden. Daarmee wordt de raad meer betrokken bij de inhoud en komt zijn rol beter tot zijn recht.

4.3.6.3 Verbonden partijen

1. Gemeenschappelijke regelingen

Verbonden partij	Regionaal Serviceteam Jeugd IJsselland Zwolle		
Programma	4. Maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp		
Bestuurlijk belang	Het gaat om een collegeregelingsorganisatie. Het algemeen bestuur bestaat uit elf leden, vanuit elke deelnemende gemeente één lid. Het bestuur besluit bij volstrekte meerderheid van stemmen.		
Financieel belang	De gemeentelijke bijdrage aan apparaatskosten voor 2022 is vastgesteld op € 97.052. In 2021 was dit €99.560.		
Financiële informatie		Rek. 2020	Begr. 2021
verbonden partij	Eigen vermogen	0	0
	Vreemd vermogen	0	0
	Fin. resultaat	0	0
Ontwikkelingen	Er wordt vanaf 2022 gewerkt met de nieuwe regionale visie. Belangrijke thema's daarin zijn: 1) het versterken van de positie van ouders en jeugdige 2) het analyseren, leren en ontwikkelen 3) de bovenregionale samenwerking. Met de transitiegelden jeugd die het Rijk beschikbaar heeft gesteld wordt invulling gegeven aan projecten gericht op ambulantisering, verbinding onderwijs en jeugdhulp en de doorontwikkeling inkoop. De aanbesteding inkoop van specialistische jeugdhulp is in 2021 tijdelijk stopgezet en zal in 2022 weer opnieuw worden uitgezet.		
Risico's verbonden partij	Het totaal aan apparaatskosten voor de uitvoeringsorganisatie en programmamanagement is begroot op € 1.738.742 voor 2022.		
Risico's gemeente	Het gemeentelijk risico wordt ingeschat op 10% van de gemeentelijke bijdrage (€ 97.052), met een lage waarschijnlijkheid van 25% is afgerond € 2.426. De risico's voor de gemeente op het uitvoeringsbudget jeugdhulp worden toegelicht bij de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing en de paragraaf Sociaal Domein.		
Beheersmaatregelen gemeente	De beoordeling van de (jaar)stukken is geborgd in de organisatie.		

Verbonden partij	GGD IJsselland Zwolle			
Programma	4. Maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp			
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur bestaat uit elf leden, vanuit elke deelnemende gemeente één lid. Iedere gemeente heeft 1 stem.			
Financieel belang	De gemeentelijke bijdrage voor 2022 is vastgesteld op € 1.316.000. In 2021 was dit € 1.299.000. Daarnaast is er in 2022 een voorschot toezicht kinderopvang van € 54.000 vastgesteld. Toelichting vreemd vermogen € 16.906.000 rekening 2020: Dit bestaat uit € 8.821.000 langlopende en kortlopende schulden en voor € 8.085.000 uit vooruitontvangen rijksbijdrage corona.			
Financiële informatie		Rek. 2020	Begr. 2021	Begr. 2022
verbonden partij	Eigen vermogen	2.916.000	1.418.000	1.500.000
	Vreemd vermogen	16.906.000	8.038.000	7.669.000
	Fin. resultaat	V 293.000	0	
Ontwikkelingen	2022 wordt het jaar van de gemeenteraadsverkiezingen en de start van een nieuwe bestuursperiode voor GGD IJsselland. In 2022 worden de opbrengsten van de agenda publieke gezondheid 'Beweging vanuit eigen regie' geborgd en zal de GGD samen met het nieuwe bestuur bouwen aan een bestuursagenda, die de beweging voortzet.			
Risico's verbonden partij	Elke gemeente geeft een bijdrage per inwoner voor de basisproducten die voor alle gemeenten gezamenlijk worden uitgevoerd (inwonerbijdrage). GGD IJsselland voert een actief financieel risicobeleid. De weerstandscapaciteit opgenomen in de begroting 2022 is als voldoende beoordeeld. Voor de risico's voor incidentele aanvullende diensten (maatwerk en projecten) is een aparte voorziening getroffen.			
Risico's gemeente	Het gemeentelijk risico wordt ingeschat op 10% van de gemeentelijke bijdrage (€ 1.316.000), met een lage waarschijnlijkheid van 25% is afgerond € 32.900.			
Beheersmaatregelen gemeente	De beoordeling van de (jaar) stukken is geborgd in de organisatie.			

Verbonden partij	Veiligheidsregio IJsselland Zwolle			
Programma	8. Openbare orde en veiligheid			
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur (AB) bestaat uit de burgemeesters van de deelnemende gemeenten. Elk lid van het AB heeft één stem.			
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage voor Raalte is in 2022 begroot op € 2.464.862 (begroot 2021 € 2.427.500, werkelijk 2020 € 2.276.900 inclusief voordelig resultaat van 90.661). De bijdrage voor 2022 is inclusief de incidentele teruggave van € 34.295 voor het meebewegen met de gemeentelijke taakstellingen(exclusief = € 2.499.157).			
Financiële informatie		Rek. 2020	Begr. 2022	Begr. 2022
verbonden partij	Eigen vermogen	7.324.428	5.217.000	5.090.000
	Vreemd vermogen	32.544.539	36.138.000	32.623.000
	Fin. resultaat	V 1.864.080	0	
Ontwikkelingen	De Veiligheidsregio IJsselland (VRIJ) brengt het financieel perspectief in beeld voor de periode 2021-2024. Verschillende (landelijke) ontwikkelingen hebben waarschijnlijk vanaf 2023 een financieel effect. Dit heeft mogelijk gevolgen voor de gemeentelijke bijdragen, maar rondom bv. de taakdifferentiatie mogelijk ook op de lokale brandweertaken. De belangrijkste thema's zijn: de taakdifferentiatie van de vrijwillige brandweer, waarbij ingezet wordt op compensatie vanuit het Rijk. De meerkosten van de nieuwe meldkamerorganisatie (max. € 150.000), de incidentele besparing van € 516.000 wordt structureel ingevuld en een financiële verdeelsleutel van 50% historische kosten/50% gemeentefonds lijkt wenselijk. De structurele besparing van € 516.000 heeft een positief effect op de bijdrage aan de VRIJ door de gemeente Raalte. De nieuwe verdeelsleutel heeft een klein negatief effect op de bijdrage. Het saldo van deze twee componenten is licht positief. Uitwerking hiervan volgt in de begroting 2023.			
Risico's verbonden partij	Er is een risicoprofiel opgesteld om de risico's van de organisatie in kaart te brengen. De risico's met de meeste invloed op de weerstandscapaciteit zijn: grootschalige/ langdurige inzet, stijgende rentepercentages, fiscale controles, stijgende pensioenpremies, datalek en transitie meldkamer. Op basis van alle risico's moet het weerstandsvermogen op basis van een zekerheidspercentage van 85%, € 1,18 mln. bedragen. Het weerstandsvermogen bedraagt € 1 mln. Dit betekent dat de Veiligheidsregio bij een dergelijke weerstandscapaciteit naar verwachting eenmaal in de zes à zeven jaar niet in staat zal zijn zonder aanvullende financiering een positief eigen vermogen te houden. Het is afwachten in hoeverre de taakdifferentiatie invloed gaat hebben op de financiële situatie bij de Veiligheidsregio en de uiteindelijke bijdrage door de gemeenten aan de Veiligheidsregio.			
Risico's gemeente	Gelet op de beschreven risico's binnen de Veiligheidsregio handhaven we het risico op 10% van de structurele bijdrage van € 2.499.157. Dat is een bedrag van € 249.916. Door het incidentele karakter van de teruggave is deze hierin niet meegenomen. We handhaven het percentage van waarschijnlijkheid van 50%. Dit resulteert in een risico van € 124.958.			

Beheersmaatregelen gemeente	We vinden een goede verstandhouding en nauwe contacten tussen veiligheidsregio en gemeente van groot belang. Daarom is er contact op verschillende niveaus via ambtelijk (financieel/inhoudelijk) overleg en bestuurlijk overleg. Beiden onderschrijven het belang van versterking van de lokale verbinding. We hebben de beoordeling van de jaarstukken daarmee geborgd in onze organisatie.
-----------------------------	---

Verbonden partij	Omgevingsdienst IJsselland Zwolle (Provincie Overijssel en elf Overijsselse gemeenten binnen IJsselland)			
Programma	1. Ruimtelijke ontwikkeling, woon- en werkomgeving			
Bestuurlijk belang	De Omgevingsdienst IJsselland is een Gemeenschappelijke regeling opgericht per 1-1-2018. Het Algemeen Bestuur bestaat uit vertegenwoordigers van de in de GR deelnemende partners. Het college is bevoegd gezag en de wethouder vergunningverlening heeft namens het college van Raalte zitting in het Algemeen bestuur.			
Financieel belang	De bijdrage van de gemeente Raalte bedraagt, op basis van inputfinanciering, 7,6 % van de begroting van de omgevingsdienst. Voor 2022 is dit voorlopig begroot op € 808.755.			
Financiële informatie		Rek. 2020	Begr. 2021	Begr. 2022
verbonden partij	Eigen vermogen	639.855	315.690	315.689
	Vreemd vermogen	2.602.342	2.495.074	2.066.871
	Fin. resultaat	V 312.837	0	
Ontwikkelingen	De begroting 2022 is een geïndexeerde kopie van de begroting 2021. De totale kosten voor het opstellen en uitvoeren van het 'Plan van Aanpak Doorontwikkeling OD IJsselland' zijn begroot op € 575.000 waarvan wordt voorgesteld dit voor € 243.000 te dekken uit het rekeningresultaat 2020 en voor € 11.000 uit het ontwikkelbudget. Voor het resterende bedrag van € 321.000 zal in het najaar een voorstel worden voorgelegd aan het Algemeen Bestuur. Aan onderzoeksbureau Seinstra en Partners, dat veel expertise heeft op het gebied van Omgevingsdiensten, is gevraagd de organisatie van de OD door te lichten en met aanbevelingen tot verbetering en een plan van aanpak te komen. Het hieruit voortgekomen 'Plan van Aanpak Doorontwikkeling OD IJsselland' wordt, in samenwerking met de deelnemers in de OD uitgewerkt langs 5 sporen: 1. Bedrijfsvoering op orde samen toekomstbestendig; 2. Naar een duurzame begroting; 3. Herijking uitgangspunten en grondslagen financiering; 4. Interne en externe efficiencyverbeteringen en 5. Meer rendement uit de programmering. Op dit moment is er nog geen zicht op de inhoudelijke gevolgen van de 5 sporen, zoals deze in het Plan van Aanpak worden uitgewerkt. Dit in tegenstelling tot de toezegging ten tijde van de kaderbrief begin dit jaar. Het blijft om die reden vooralsnog ongewis wat de gevolgen zijn van deze doorontwikkeling voor de begroting 2021, 2022 en verder. Verwachting is dat pas in het derde kwartaal van 2021 hierover meer bekend wordt.			
Risico's verbonden partij	Het weerstandsvermogen is op het gewenst niveau (€ 315.689). De Omgevingsdienst heeft in de begroting 2022 geen budget 'onvoorzien' opgenomen. Dit betekent dat er bij tegenvallers of onvoorziene kosten in overleg met het Dagelijks Bestuur direct aanspraak gemaakt moet worden op de algemene reserve.			

Risico's gemeente	Er wordt in 2021 en 2022 zowel ambtelijk als bestuurlijk veel gedaan om de bedrijfsvoering binnen de OD te verbeteren. Zie ook het kopje 'ontwikkelingen'. Het is de verwachting dat er in de tweede helft van 2021 voorstellen komen om de grondslag van de financiering van de OD structureel te wijzigen. Het is de verwachting dat extra middelen dan noodzakelijk zijn. Ondanks deze ontwikkeling en gelet op het gegeven dat de OD zijn weerstandsvermogen op het gewenste niveau heeft, is het risico op basis van het financieel belang van de gemeente in de OD IJsselland beperkt. Wij zijn van mening dat het risico kan worden vastgesteld op 10% met een gemiddelde waarschijnlijkheid van 25% dat het risico zich voordoet. Omgerekend maakt dit een reservering noodzakelijk van $\text{€ } 808.755 \times 10\% \times 25\% = \text{€ } 20.218$.
Beheersmaatregelen gemeente	De beoordeling van de (jaar)stukken is geborgd in de organisatie en er is overleg met de wethouder. De aangekondigde begrotingswijziging zal zowel ambtelijk als bestuurlijk worden voorbesproken. Voorafgaand aan de besluitvorming in het AB van de OD IJsselland zal de gemeenteraad hierover worden gehoord en bestaat de mogelijkheid om hierover zienswijzen in te brengen.

2. Verenigingen, stichtingen en overige

Verbonden partij	Stichting de Overijsselse Ombudsman Raalte			
Programma	9. Bestuur en dienstverlening			
Bestuurlijk belang	Geen bestuurlijke vertegenwoordiging.			
Financieel belang	De deelnemersbijdrage blijft effectief op het niveau van 2019 en is € 0,114 per inwoner. Algemene deelnemersbijdrage is in 2021 € 4.199.			
Financiële informatie		Rek. 2020	Begr. 2021	Begr. 2022
verbonden partij	Eigen vermogen	87.813	66.431	ntb
	Vreemd vermogen	0	0	
	Fin. resultaat	V 8.618	V 18.015	
Ontwikkelingen	Niet beschreven.			
Risico's verbonden partij	In de begroting 2021 is een nadelig resultaat begroot van € 18.015. Dit komt door eenmalige uitgaven die zijn geraamd voor onder andere een nieuw cms-systeem voor de website.			
Risico's gemeente	Indien de stichting de structureel stijgende kosten niet kan opvangen stijgt de gemeentelijke bijdrage. De stichting heeft voldoende maatregelen genomen zodat we het risico op nihil schatten.			
Beheersmaatregelen gemeente	De beoordeling van de (jaar) stukken is geborgd binnen de gemeente.			

Verbonden partij	Vereniging van Nederlandse Gemeenten Den Haag			
Programma	9. Bestuur en dienstverlening			
Bestuurlijk belang	Stemrecht op basis van het lidmaatschap, gebaseerd op het aantal inwoners in de gemeente. Jaarlijks is er een algemene ledenvergadering.			
Financieel belang	Het financieel belang vertaalt zich in de jaarlijkse contributie die we als gemeente Raalte aan de VNG betalen. De jaarlijkse contributie voor 2020 bedroeg € 55.204. Daarnaast wordt sinds 2018 een bijdrage in rekening gebracht voor de financiering van de gezamenlijke gemeentelijke die verlopen via het Fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU). Deze bijdrage is voor 2020 vastgesteld op € 93.864. Deze structurele last voor de gemeente is gecompenseerd via de algemene uitkering uit het gemeentefonds. De gemeente Raalte is ook lid van de VNG-afdeling Overijssel. De bijdrage voor 2020 was € 7.735.			
Financiële informatie		Rek. 2019	Rek. 2020	Begr. 2021
verbonden partij	Eigen vermogen	64.600.000	62.400.000	ntb
	Vreemd vermogen	73.500.000	74.248.000	
	Fin. resultaat	N 320.000	N 16.000	
Ontwikkelingen	Het financieel resultaat is in 2020 ten opzichte van 2019 met ruim € 300.000 verbeterd. De baten namen licht toe, maar het resultaat van de deelnemingen daalde. Voor het herstel van de coronacrisis zijn vitale gemeenten van essentieel belang. In dat kader wil de VNG een betere verdeling van het gemeentefonds, die groter is dan in het verleden. Daarnaast wil de VNG meer prioriteit geven aan de beveiliging van digitale systemen van de gemeente. De risico's rondom beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid nemen toe.			
Risico's verbonden partij	De VNG onderkent risico's op het gebied van financiering, projecten, subsidies, resultaat bedrijven, beleggingen en personeelslasten (WW). Tegen deze risico's zijn verschillende beheersingsmaatregelen getroffen en beschikt de VNG over een vrij vermogen.			
Risico's gemeente	Het risico wordt ingeschat op 10% van de gemeentelijke contributie. Dit is € 6.294. De bijdrage GGU is hierin logischerwijs niet meegenomen omdat deze gecompenseerd wordt via het gemeentefonds. We gaan uit van een gemiddelde waarschijnlijkheid (50%) oftewel € 3.147.			
Beheersmaatregelen gemeente	Borging in de organisatie ten aanzien van de beoordeling (jaar)stukken en invloed uitoefenen via de (provinciale afdeling) VNG.			

Verbonden partij	Vereniging Dimpact Enschede			
Programma	Algemene dekkingsmiddelen			
Bestuurlijk belang	Lidmaatschap van de vereniging door het behalen van contributie. Elke lidgemeente heeft een gelijke stem, ongeacht inwoneraantal. Vertegenwoordiging ligt niet vast.			
Financieel belang	De algemene contributie bedraagt in 2022 € 3.100 per gemeente. Daarnaast betalen we een jaarlijkse bijdrage van € 4.500 (€ 0,12 per inwoner) voor innovatieve doeleinden.			
Financiële informatie		Rek. 2020	Begr. 2021	Begr. 2022
verbonden partij	Eigen vermogen	2.351.395	2.118.948	1.840.394
	Vreemd vermogen	1.981.163	0	
	Fin. resultaat	V 171.915 N	253.052 V	9.898
Ontwikkelingen	De vereniging Dimpact ondersteunt gemeenten bij de best mogelijke koppeling tussen (digitale) dienstverlening en optimale bedrijfsvoering. Dimpact levert diensten aan het samenwerkingsverband DOWR-ICT. De kosten voor verplichte afname van het basispakket beheer en ondersteuning, hosting, nieuwe ontwikkelingen e.d. vallen binnen het onderdeel DOWR.			
	In 2020 is het 'Strategiedocument 2020-2025 Dimpact' door de Dimpactleden vastgesteld. In dit document is de strategie verwoord van Dimpact voor de komende jaren waarin zowel aandacht is voor continuïteit als voor vernieuwing en innovatie. Het gaat daarbij om continuïteit en vernieuwing in bestaande applicaties en om innovativiteit in nieuwe digitale mogelijkheden.			
Risico's verbonden partij	Bij de afweging wel of geen lid te worden van deze vereniging zijn verschillende risico's onderkend zoals discontinuïteit en onvoldoende kwaliteit, maar daar staan verschillende beheersingsmaatregelen tegenover. Dimpact is financieel gezond. Door de groei van het aantal producten en leden (gemeenten) zal de bedrijfsvoeringreserve de komende jaren groeien. Daarnaast dient er een buffer in de algemene reserves te worden gecreëerd waarmee toekomstige aanbestedingen kunnen worden gefinancierd.			
Risico's gemeente	Mogelijk risico schatten we in op 10% van het lidmaatschap van Dimpact (€ 3.000 + € 4.500), is € 750. We gaan uit van een waarschijnlijkheid van 25%, dit resulteert in een risico van € 188.			
Beheersmaatregelen gemeente	Deelname aan overleggen met andere Dimpact-leden op strategisch, tactisch en operationeel niveau en vervolgens de verbinding met de gemeente Raalte en DOWR-I.			

3. Coöperaties of vennootschappen

Verbonden partij	Rova NV Zwolle			
Programma	5. Duurzaamheid, klimaatadaptatie en energietrans.			
Bestuurlijk belang	De gemeente Raalte is aandeelhouder met een belang van 6,3%.			
Financieel belang	Raalte bezit 534 aandelen A tegen nominaal € 113,45. Totaal is € 53.886 op de balans vermeld. Daarover ontvangen we jaarlijks dividend. Het begrote bedrag aan dividend is jaarlijks € 187.000. Het werkelijke dividend bedroeg in 2020 € 220.670. Het eenmalig voordeel 2020 groot € 33.670 is verantwoord in de zomernota 2020.			
Financiële informatie		Rek. 2020	Begr. 2021	Begr. 2022
verbonden partij	Eigen vermogen	35.100.000	38.100.000	ntb
	Vreemd vermogen	44.700.000	51.400.000	
	Fin. resultaat	V 5.100.000	V 4.100.000	
Ontwikkelingen	We zitten in de transitie van een lineaire naar een circulaire economie. In 2050 zijn we circulair, waarbij we de komende periode gaan werken aan het verminderen van restafval. Restafval is niet geschikt voor hergebruik, draagt niet bij aan de duurzaamheidsdoelstellingen en wordt een steeds duurdere afvalfractie. Procentueel gezien worden nog te veel grondstoffen in de restafvalcontainer aangeboden. In 2021 is een scenario-onderzoek uitgevoerd door een externe partij om inzichtelijk te maken welke invloed het aanpassen van inzamelingsfrequenties en het serviceniveau (op de verschillende fracties) van invloed zijn op hergebruikpercentages en de kosten. De rapportage is inmiddels ter informatie aangeboden aan uw raad. Naast dit onderzoek zijn we voornemens ook een bewonersenquête uit te doen. Ook blijven we inzetten op communicatie om de grondstoffen uit de restafvalcontainer te krijgen. De inzamelingsystematiek zal in 2022 niet wijzigen.			
Risico's verbonden partij	Rova loopt financiële risico's, ondernemersrisico's en juridische risico's. Voor de beheersing van de risico's treft Rova verschillende maatregelen: monitoring van de budgetten, periodieke plannen opstellen, controles uitvoeren, waar mogelijk een verzekering afsluiten, een voorziening treffen en pas in het laatste stadium aanpassing van de tarieven.			
Risico's gemeente	Jaarlijkse renteopbrengst achtergestelde lening € 74.603. We schatten de kans laag in dat Rova de geldlening gaat aflossen. Er zijn daar geen signalen voor. De kapitaallasten van de lening bedragen € 18.651. De renteopbrengst minus de kapitaallasten is € 55.952. Een lage risicokans hierbij van 25% is dan € 13.988. Dienstverleningsovereenkomst (DVO): we schatten de kans dat de overeenkomst stijgt met meer dan gemiddeld laag in. 10% van de overeenkomst (€ 2.457.287) met een kans van 25% is afgerond € 61.500. Aangezien de dienstverleningsovereenkomst in de afvalstoffenheffing verwerkt wordt, is het voor de gemeente geen direct risico. We hebben geregeld ambtelijk en bestuurlijk overleg. We hebben in de beoordeling van de (jaar)stukken en kwartaaloverzichten belegd in de organisatie. We hebben oog voor de lastendruk van de burger. We benoemen hier als risico 10% daling van de dividendopbrengst, is € 18.700. Gezien voorgaande jaren hanteren we een lage waarschijnlijkheid van 25%, het risico komt daarmee op € 4.675 structureel.			

Beheersmaatregelen gemeente	Jaarlijks bestuurlijk overleg. Daarnaast is er ook twee maal per jaar portefeuillehouders overleg en ambtelijk overleg over de ontwikkelingen.
-----------------------------	--

Verbonden partij	Vitens NV Zwolle			
Programma	6. Economie			
Bestuurlijk belang	De gemeente Raalte is aandeelhouder met een belang van 0,72%. Via het aandeelhouderschap hebben we stemrecht. De wethouder financiën vertegenwoordigt Raalte in de aandeelhoudersvergadering.			
Financieel belang	Raalte heeft een aandelenbezit van 41.696 stuks. Dit betreft een balanswaarde van € 10.210. In 2020 was € 77.000 aan dividend begroot. Normaal gaan we uit van een jaarlijkse dividendopbrengst van € 100.000, maar er waren al signalen dat Vitens minder dividend zou uitkeren, waardoor er een eenmalige verlaging van € 64.000 is begroot. In werkelijkheid is over 2020 in 2021 helemaal geen dividend uitgekeerd (zie ontwikkelingen hieronder). In de meerjarenraming (tot en met 2025) gaan we er van uit dat we jaarlijks geen dividenduitkering van Vitens ontvangen.			
Financiële informatie		Rek. 2019	Rek. 2020	Begr. 2021
verbonden partij	Eigen vermogen	533.000.000	557.100.000	ntb
	Vreemd vermogen	1.293.000.000	1.340.100.000	
	Fin. resultaat	V 11.100.000	V 23.900.000	
Ontwikkelingen	Hoewel de winst over 2020 (€23,9 mln.) fors is toegenomen ten opzichte van 2019 (€11,1 mln.) staat Vitens voor grote uitdagingen de komende jaren. Het watersysteem staat onder druk, stelt Vitens; 'Voor het derde jaar op rij hebben we in Nederland te maken gehad met droogte. Deze heeft grote impact op de kwaliteit en kwantiteit van onze bronnen en de productie en levering van drinkwater. De kosten van winning en productie lopen op en er zijn extra investeringen nodig in kwaliteit en capaciteit. In het verlengde hiervan heeft Vitens richting aandeelhouders een 'dividendwaarschuwing' gegeven. Dit betekent dat het niet in de verwachting ligt dat er de komende jaren een dividenduitkering richting aandeelhouders plaatsvindt.			
Risico's verbonden partij	In het jaarverslag 2020 heeft Vitens meerdere 'topbedrijfsrisico's' geïdentificeerd en beschreven, namelijk: Betrouwbaarheid data en data-ontsluiting, beschikbaarheid productiecapaciteit/bronnen, cybersecurity en fysieke beveiliging assets, verandervermogen organisatie, efficiënte en slagvaardige bedrijfsvoering, gezondheid en werkgeluk medewerkers, uitbesteed werk en integer werken. Op al deze bedrijfsrisico's heeft Vitens beheersingsmaatregelen genomen, welke geborgd zijn in de organisatie.			
Risico's gemeente	Door de ontwikkelingen binnen Vitens wordt het risicoprofiel anders. We gingen jaarlijks uit van een dividendopbrengst van € 100.000, maar door deze ontwikkelingen kunnen de dividendverwachtingen bijgesteld worden. Voor de jaren 2021-2023 was oorspronkelijk € 77.000 als dividend geraamd. Omdat de kans groot is dat we de komende jaren helemaal geen dividend gaan ontvangen, nemen we ook een nihil-dividendrendement op in de begroting. Aangezien we het risico relateren aan de dividendopbrengst wordt voor 2022 geen risicobedrag opgenomen in de begroting.			
Beheersmaatregelen gemeente	We hebben de beoordeling van de (jaar)stukken geborgd in de organisatie, wat zich uit door advisering aan de wethouder.			

Verbonden partij	Wadinko NV Zwolle			
Programma	6. Economie			
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder met een belang van 3,77%. De gemeente heeft als aandeelhouder zeggenschap in Wadinko via het stemrecht in de AVA.			
Financieel belang	Raalte heeft een aandelenbezit van 90 stuks tegen € 100 nominaal per stuk (balanswaarde dus € 9.000). Over 2019 is € 45.000 dividend geraamd. Dit is ook daadwerkelijk in 2020 ontvangen (gelijk aan 2018). Voor de jaren 2021 tot en met 2024 was geen dividend begroot, aangezien het dividendbeleid van Wadinko begin 2021 geëvalueerd zou worden en geactualiseerd (zie hieronder).			
Financiële informatie		Rek. 2019	Rek. 2020	Begr. 2022
verbonden partij	Eigen vermogen	68.900.000	70.000.000	ntb
	Vreemd vermogen	1.600.000	5.500.000	
	Fin. resultaat	V 2.100.000 N	3.400.000	
Ontwikkelingen	Wadinko leed over 2020 een verlies van € 3,4 mln. Het resultaat is in 2020 net als in voorgaande jaren beïnvloed door transactieresultaten op desinvesteringen en afwaarderingen. Een en ander is van nature verbonden met de doelstellingen van Wadinko, namelijk het verstrekken van risicokapitaal. De coronacrisis heeft logischerwijs een behoorlijke impact gehad op het resultaat. Goede nieuws is wel dat de stille reserves in 2020 met € 7,4 mln. zijn gestegen (op basis van een intern waarderingsonderzoek). Voor de korte termijn zal de voortdurende coronapandemie ook in 2021 nog negatieve gevolgen voor de omzet en het resultaat van Wadinko betekenen. Additionele financiering bij bestaande participaties zullen nodig zijn, maar er zullen ook zeker nieuwe aanvragen voor risicodragend kapitaal voorbij komen. De onderliggende waarden van Wadinko zijn echter positief, zodat voor de lange termijn goede verwachtingen bestaan. Over 2020 zal geen dividend uitgekeerd worden. Belangrijkste reden is dat bedrijven waarin Wadinko participeert NOW hebben aangevraagd gedurende de coronapandemie. Dit betekent dat het de verwachting is dat dit ook voor 2021 het geval zal zijn. Het dividendbeleid is inmiddels geëvalueerd en op het moment dat de coronapandemie geen directe invloed meer heeft op de bedrijven waarin geparticipeerd wordt zal er weer gewoon dividend worden uitgekeerd.			
Risico's verbonden partij	Bij het beschikbaar stellen van risicokapitaal behoort het bewust aangaan van ondernemingsrisico's. Dit is ook nauw verbonden met de opdracht, doelstellingen en activiteiten van Wadinko. Bij de participaties van Wadinko zijn de directies van de participaties primair verantwoordelijk voor een adequate beheersing van risico's op strategisch, operationeel en financieel gebied. Wadinko houdt daar toezicht op, onder andere middels periodieke rapportages van de participaties.			

Risico's gemeente	Wadinko is een winstgevend bedrijf en kent in de basis een gezonde financiële positie. Het neemt bewust ondernemersrisico's door het beschikbaar stellen van risicokapitaal, maar dit risicokapitaal is inmiddels over zoveel verschillende bedrijven verspreid dat het concentratierisico voor een groot deel ondervangen is. De coronapandemie heeft uiteraard zijn impact op de risico's, maar de onderliggende waarden geven aan dat Wadinko een financieel stabiele organisatie is. Qua risico wordt normaal gesproken altijd uitgegaan van een percentage van de (begrote) dividenduitkering. Hoewel er voor 2022 in verband met de coronacrisis geen dividend wordt begroot, is het de verwachting dat dit vanaf 2023 wel weer (normaal) plaatsvindt. Als risico geldt 10% daling van de dividendopbrengst, zijnde € 4.500. Hierbij gaan we uit van een lage waarschijnlijkheid van 25%. Dit in verband met de goede financiële positie van Wadinko. Daarmee komt het risico op € 1.125. Dit is een structureel risico.
Beheersmaatregelen gemeente	De beoordeling van de (jaar)stukken is geborgd in de organisatie.

Verbonden partij	Sportbedrijf Raalte			
Programma	7. Sport, cultuur en maatschappelijk vastgoed			
Bestuurlijk belang	De gemeente is aandeelhouder met een belang van 100%.			
Financieel belang	Het sportbedrijf ontvangt een jaarlijkse bijdrage van de gemeente voor de exploitatie van de sportaccommodaties. Voor 2018 en 2019 bedroeg deze bijdrage ongeveer € 1,4 mln. en voor 2020 was dit ongeveer € 1,7 mln. Dit is inclusief de huurprijsvergoeding (€ 530.000) die gelijk is aan de huursom.			
Financiële informatie		Rek. 2019	Rek. 2020	Begr. 2021
verbonden partij	Eigen vermogen	440.000	374.000	ntb
	Vreemd vermogen	1.650.000	2.005.000	
	Fin. resultaat	N 320.000	N 390.000	N 337.000
Ontwikkelingen	Het jaar 2020 was door corona een bijzonder jaar. Veel sportaccommodaties, inclusief de zwembaden, zijn een groot deel van het jaar gesloten geweest. De inkomstenderving was logischerwijs substantieel. Van de door het Rijk opgezette compensatieregelingen is maximaal gebruik gemaakt. Veelal zijn dit voorschotten, die in de loop van 2021 worden gecontroleerd en definitief worden gemaakt. Afhankelijk van de daadwerkelijke bijdrage van het Rijk zal een beroep gedaan moeten worden op de 'Corona-voorziening' die de gemeente hiervoor op voorhand heeft gereserveerd. Ook in 2021 heeft corona een grote impact op het Sportbedrijf Raalte. In de eerste plaats natuurlijk op sportief gebied (veel sportaccommodaties waren met name het eerste half jaar gesloten), maar ook op financieel gebied. Ook voor 2021 zijn er ruime compensatiemaatregelen van het Rijk waar uiteraard gebruik van gemaakt wordt.			
Risico's verbonden partij	Net als in 2020 wordt in 2021 een aanzienlijk verlies verwacht door corona. Door de regelingen van het Rijk kan dit verlies geheel of gedeeltelijk gecompenseerd worden. Van deze regelingen wordt uiteraard volledig gebruik gemaakt, maar het zijn voorschotten, zodat pas in 2022 de daadwerkelijke afrekening plaatsvindt.			
Risico's gemeente	Los van corona was het, op basis van het synarchis-rapport, de verwachting dat het Sportbedrijf Raalte een sluitende exploitatie zou kunnen realiseren. Dit gaat voor 2021 niet lukken, maar de reeds genoemde compensatieregelingen kunnen een behoorlijke verlichting betekenen. Voor 2022 wordt weer een 'normaal' jaar verwacht. Voor de risicobepaling wordt aansluiting gezocht bij de exploitatiebijdrage voor dat jaar. Dit is begroot op € 1.524.000. Het risico wordt ingeschat op 10% (€ 152.400) met een kans van 25% = € 38.100.			
Beheersmaatregelen gemeente	Borging in de organisatie van beoordeling (jaar)stukken. Dit vertaalt zich in veelvuldig ambtelijk en bestuurlijk overleg. Daarnaast blijft de raad het (sport)beleid, zoals het maatschappelijk tarievenbeleid en de financiële kaders bepalen.			

Verbonden partij	Bank Nederlandse Gemeenten NV Den Haag			
Programma	Algemene dekkingsmiddelen			
Bestuurlijk belang	Raalte is aandeelhouder met een belang van 0,0465%.			
Financieel belang	Raalte heeft een aandelenbezit van 25.987 stuks tegen € 2,50 nominaal (balans 31-12-2020 € 64.968). Voor 2020 is een dividenduitkering van € 30.450 in de begroting opgenomen, in werkelijkheid is over 2020 € 47.036 aan dividend ontvangen. Door de coronacrisis loopt BNG het risico om meer dan voorheen voorzieningen te treffen om vorderingen af te boeken. De ECB is bang dat er nog een bankencrisis achteraan komt. Ze willen dat de banken alle middelen vasthouden en dividend behoort daarbij. De BNG heeft aangegeven dat zodra het weer mag ze dat weer dividend gaan uitkeren.			
Financiële informatie		Rek. 2019	Rek. 2020	Begr. 2022
verbonden partij	Eigen vermogen	4.887.000.000	5.097.000.000	ntb
	Vreemd vermogen	144.802.000.000	155.262.000.000	
	Fin. resultaat	V 163.000.000	V 221.000.000	
Ontwikkelingen	De BNG is tevreden met het gerealiseerde resultaat in 2020. Ondanks de coronacrisis is het rendement op het eigen vermogen met 5,2% hoger dan de doelstelling (3,7%). De debiteurenvoorziening nam door de coronacrisis weliswaar toe met € 15 mln. (tot € 220 mln.), maar de verwachte kredietverliezen bleven in 2020 laag, wat de hoge kredietwaardigheid van de uitzettingen van de bank weerspiegeld. De BNG verwacht, ondanks corona, ook de komende jaren een rendement op eigen vermogen van minimaal 3,7% te realiseren. Dit is echter nog wel met de nodige onzekerheden omgeven, omdat de bank geen voorspelling kan doen over de veranderingen in de hoogte van de debiteurenvoorziening en de ontwikkeling van de ongerealiseerde waardeveranderingen.			
Risico's verbonden partij	Naast de lage rentestand wat een nadelig effect heeft op het rendement speelt de coronacrisis ook een negatieve hoofdrol. Hierdoor is de BNG genoodzaakt om voorzieningen te treffen om potentiële verliesrisico's op te kunnen vangen. De BNG heeft daarvoor wel een methodiek van het onderkennen van risico's (kredietrisico, marktrisico, operationeel risico, liquiditeitsrisico, frauderisico) en beheersing daarvan via een monitoringssysteem.			
Risico's gemeente	Voor de risicobepaling gaan we uit van een koppeling aan (het verwachte) dividend. Voor 2022 betekent dit een risico van 10% van de dividendopbrengst, zijnde € 3.045 (10% van € 30.450). De verwachte ontwikkelingen van het resultaat van de bank zijn mede door de coronacrisis enigszins onzeker geworden. Daarom handhaven we de gemiddelde waarschijnlijkheid op 50% en komt het risico afgerond uit op € 1.523.			
Beheersmaatregelen gemeente	De beoordeling van de (jaar)stukken is geborgd in de organisatie, wat zich uit door advisering aan de wethouder.			

Verbonden partij	Enexis Holding 's Hertogenbosch			
Programma	6. Economie			
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder met een belang van 0,0432%. De gemeente heeft als aandeelhouder zeggenschap in Enexis Holding via het stemrecht op de aandelen die zij bezit. De wethouder van financiën vertegenwoordigt Raalte in de AVA.			
Financieel belang	Raalte bezit 64.662 aandelen en deze staan voor € 4.536 op de balans. In 2020 hebben we een dividend geraamd van € 45.000 en is € 32.504 ontvangen terwijl over 2019 nog € 45.321 is ontvangen. Aangezien Enexis voor grote (investerings)uitdagingen staat is in de begroting 2022 aansluiting gezocht bij de dividenduitkering over 2020, namelijk € 35.000.			
Financiële informatie		Rek. 2019	Rek. 2020	Begr. 2021
verbonden partij	Eigen vermogen	4.112.000.000	4.116.000.000	4.088.000.000
	Vreemd vermogen	4.146.000.000	4.635.000.000	4.435.000.000
	Fin. resultaat	V 210.000.000 V	108.000.000 V	100
Ontwikkelingen	Gelet op informatie van Enexis zal ons aandelenpakket ongeveer € 1,9 mln. waard zijn. Het college hecht meer waarde aan een jaarlijks rendement dan aan eenmalige middelen en heeft daarom niet het voornemen de aandelen te verkopen. De nettowinst is in 2020 behoorlijk gedaald. Redenen hiervoor zijn de stijging van de inkoopkosten TenneT en een toename van de latente belastingverplichtingen van € 42 mln. vanwege het terugdraaien van een aangekondigde tariefverlaging van de vennootschapsbelasting per 2021. De rol van Enexis is bepalend voor tijdige realisatie van de energietransitie, Om deze transitie te realiseren moet Enexis van een centraal gestuurd, fossiel energiesysteem naar een meer decentraal, duurzaam energiesysteem en op duurzame energiebronnen. Dit vraagt forse aanpassingen in energienetwerk en - dienstverlening. Bovengenoemde doelstellingen en strategieën van Enexis zijn hierop gericht. Dit gaat logischerwijs gepaard met een forse investeringsdruk.			
Risico's verbonden partij	Enexis onderkent risico's op vele gebieden, zoals schaarste personeel, ongeautoriseerd gebruik van data en/of systemen, Omvangrijke en langdurige onderbrekingen van de energievoorziening ten gevolge van natuurrampen, externe oorzaken of falende bedrijfsmiddelen/assets door onder andere natuurrampen, zoals overstromingen. Enexis actualiseert twee keer per jaar de risicoanalyse en in het verlengde daarvan worden beheersmaatregelen genomen (gecontinueerd).			
Risico's gemeente	Risico voor de gemeente zit in de afwaardering van de boekwaarde van de aandelen. Dit risico is zeer gering, gezien het feit dat Enexis een cruciale speler is in de energiemarkt en onder toezicht staat van de energiekamer. Conclusie: laag risico. Op basis hiervan stellen we het risico op € 3.500 (10% van de dividendopbrengst) met een lage waarschijnlijkheid van 25%. Daarmee komt het risico uit op € 875 structureel.			
Beheersmaatregelen gemeente	We hebben de beoordeling van de (jaar)stukken geborgd in de organisatie.			

CSV Amsterdam BV	31-12-2020	31-12-2021 *	31-12-2022 *
Eigen vermogen	392.593	292.593	0
waarvan reserves	292.593	192.593	0
Vreemd vermogen	27.162	25.000	0
waarvan voorzieningen	0	0	0
Resultaat na belasting	-100.000	0	100.000
Agio/dividend (incl. 15% belasting)	0	0	192.593

* Verwachting

Doelstelling

Op 9 mei 2014 is de naam van Claim Staat Vennootschap B.V. gewijzigd in CSV Amsterdam B.V. (CSV). De statuten zijn gewijzigd zodat de nieuwe organisatie nu drie doelstellingen vervult:

- namens de verkopende aandeelhouders van Essent een eventuele schadeclaimprocedure voeren tegen de Staat als gevolg van de WON;
- namens de verkopende aandeelhouders van Attero eventuele garantieclaim procedures voeren tegen RECYCLECO BV (hierna Waterland);
- het geven van instructies aan de escrow-agent wat betreft het beheer van het bedrag dat op de escrow-rekening n.a.v. de verkoop van Attero is gestort.

Beleidsvoornemens

CSV zal voorlopig nog voortbestaan om op eigen kosten en risico namens Deponie Zuid B.V. (vennootschap onder Attero Holding B.V.), in overleg met de aandeelhouderscommissie, het bezwaar en/of beroep te voeren tegen de Belastingdienst ten aanzien van de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting. In februari 2021 heeft CSV bezwaar gemaakt tegen de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting. Op het moment is CSV in gesprek met de Belastingdienst over het bezwaar. Afhankelijk van de reactie van de Belastingdienst en de kans van slagen van een eventuele gerechtelijke procedure zal in overleg met Aandeelhouderscommissie van CSV de procedure al dan niet worden voortgezet.

Na afwikkeling van deze bezwaar- en eventuele gerechtelijke procedure of eventuele voortijdige beëindiging van deze procedure zal CSV kunnen worden opgeheven en de resterende liquide middelen kunnen worden uitgekeerd aan aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.

Financiële risico's

Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het gestort aandelenkapitaal en het resterend werkkapitaal van deze vennootschap.

Publiek belang Elektriciteitsproductie BV

Publiek belang Elektriciteitsproductie BV	31-12-2020	31-12-2021 *	31-12-2022 *
Eigen vermogen	1.569.395	1.499.395	0
waarvan reserves	72.573	2.573	0
Vreemd vermogen	19.533	5.000	0
waarvan voorzieningen	0	0	0
Resultaat na belasting	-70.000	0	0
Agio/dividend (incl. 15% belasting)	0	0	1.499.395

* Verwachting

Doelstelling

Onderdeel van Essent in 2009 bij de verkoop aan RWE, was het 50% aandeel in N.V. Elektriciteits Productiemaatschappij Zuid-Nederland (EPZ), onder andere eigenaar van de kerncentrale in Borssele.

Het bedrijf Delta N.V. (destijds 50% aandeelhouder, nu 70% aandeelhouder) heeft de verkoop van dit bedrijfsonderdeel van Essent aan RWE in 2009 bij de rechter aangevochten. Als consequentie op deze gerechtelijke procedure is in 2009 het 50% belang van Essent in EPZ tijdelijk ondergebracht bij Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. ('PBE').

In 2010 is op gezamenlijk initiatief van de aandeelhouders van PBE en de provincie Zeeland als belangrijkste aandeelhouder van Delta N.V. een bemiddelingstraject gestart om het geschil tussen partijen op te lossen.

In 2011 is dit bemiddelingstraject succesvol afgerond. Op 30 september 2011 is, 2 jaar na de verkoop van de aandelen Essent, het 50% belang in EPZ alsnog geleverd aan RWE. PBE is blijven bestaan met een beperkt takenpakket. PBE wikkelt de zaken af die uit de verkoop zijn voortgekomen. Daarnaast is PBE verplichtingen aangegaan in het kader van het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale Borssele uit 2009. Hiermee is een termijn tot sluiting van de Kerncentrale Borssele (voorgenomen sluiting 2033) gemoeid.

Na een statutenwijziging in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 14 december 2011 is de inrichting van PBE aangepast naar de status van een SPV, vergelijkbaar met onder andere Verkoop Vennootschap B.V.

Conform de koopovereenkomst kon RWE tot uiterlijk 30 september 2015 potentiële claims indienen ten laste van het General Escrow Fonds (zie Verkoop Vennootschap B.V.). RWE had op 30 september 2015 geen potentiële claims ingediend met betrekking tot verkoop van het 50% belang in EPZ.

Het General Escrow Fonds is in juli 2016 geliquideerd en uitgekeerd aan de aandeelhouders.

Beleidsvoornemens

Ondanks dat het General Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen met betrekking tot het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale Borssele uit 2009 nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan of deze contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden ontbonden.

Het doel is dat de vennootschap in 2022 (of eerder indien mogelijk) zal kunnen worden opgeheven en de resterende liquide middelen kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.

Financiële risico's

Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het gestort aandelenkapitaal en het resterend werkkapitaal in deze vennootschap.

4.3.6.4 Samenvatting

Per verbonden partij is een inschatting gemaakt van de mogelijke risico's en de kans dat het zich voordoet. Door beheersingsmaatregelen worden risico's zoveel mogelijk beperkt. Als zich substantiële tegenvallers voordoen, kan een beroep worden gedaan op het weerstandsvermogen. Het geactualiseerde beeld is:

Totaaloverzicht risico's per verbonden partij

Bedragen in €

Organisatie	Bedrag	Risico (%)	Risico eenmalig	Risicobedrag structureel
Regionaal Serviceteam Jeugd IJsselland	9.705	25%		2.426
Gemeentelijke Gezondheidsdienst IJsselland	131.600	25%		32.900
Veiligheidsregio IJsselland	249.916	50%		124.958
Omgevingsdienst IJsselland	80.876	25%		20.219
Stichting de Overijsselse Ombudsman				0
Vereniging Nederlandse Gemeenten	6.294	50%		3.147
Vereniging Dimpact	750	25%		188
Rova NV	320.652	25%		80.163
Vitens NV	0			0
Wadinko NV	0			1.125
Sportbedrijf NV	152.400	25%		38.100
Bank Nederlandse Gemeenten	3.045	50%		1.523
Enexis Holding BV	3.500	25%		875
Totaal	958.737		0	305.623

Uit bovenstaande tabel blijkt dat in alle gevallen de risico's een structureel effect hebben op de exploitatie, waarbij een deel van de extra uitgaven slechts deels te beïnvloeden is.

De structurele risico's dalen ten opzichte van de jaarrekening 2020 (€ 353.000). Dit heeft met name te maken met de winstwaarschuwing van Vitens (grote toekomstinvesteringen).

In 2021 is er geen dividend van deze partij ontvangen en ook de komende jaren ligt dit niet in de lijn der verwachtingen. Hier is in de begroting 2022 en de bijbehorende meerjarenraming rekening mee gehouden, waardoor het opnemen van een aanvullend risico voor deze partij een dubbel negatief effect met zich mee zou brengen. Vandaar dat hiervoor geen risicobedragen zijn opgenomen.

Als de beschreven structurele risico's in werkelijkheid leiden tot de getoonde nadelen en als een deel daarvan (50%) structureel binnen 4 jaar geleidelijk is op te lossen, dan zullen ten koste van het weerstandsvermogen de volgende bedragen opgenomen worden voor de verbonden partijen:

Risicobedragen in relatie tot het weerstandsvermogen

Bedragen in €

Jaar	Eenmalig	Afbouw structureel (50%) in 4 jaar	Structureel
2021	0	152.812	152.812
2022		114.609	
2023		76.406	
2024		38.203	
Subtotaal	0	382.029	152.812
Eenmalig		0	
Totaal		382.029	152.812

Een totaaloverzicht van alle risico's is opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

4.3.7 Grondbeleid

Portefeuillehouder:	Wethouder W. Wagenmans
Programmacoördinator:	Directeur A. Nijman

4.3.7.1 Inleiding

In de paragraaf grondbeleid komt elk jaar aan bod hoe de gemeente het grondbeleid inzet om de bestuurlijke doelen te bereiken. De toelichting van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) stelt de volgende onderdelen verplicht (art. 16):

- Een visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting;
- Een aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert;
- Een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie;
- Een onderbouwing van de geraamde winstneming;
- De beleidsuitgangspunten over de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken.

4.3.7.2 Grondbeleid

In november 2020 is de Omgevingsvisie door uw raad vastgesteld. Hierin zijn de ambities en beleidsdoelen voor de fysieke leefomgeving vastgelegd. Als uitwerkingsprogramma van de Omgevingsvisie is het programma Wonen opgesteld waarin de ambitie is opgenomen dat jong en oud, arm en rijk, een passende woning kunnen vinden in een toekomstbestendige woonomgeving, waarbij ruimte wordt gegeven aan eigenzinnig (samen)wonen voor onze huidige en nieuwe inwoners.

Om hier uitvoering aan te geven:

- wordt de bouwopgave versneld en verhoogd om het woningtekort het hoofd te kunnen bieden;
- wordt blijvend ingezet op de verduurzaming van de bestaande woningvoorraad en wordt een tandje bijgezet voor het levensloopbestendig maken van deze woningvoorraad en de woonomgeving;
- is de starterslening weer ingevoerd en aanvullende instrumenten ter verbetering van de positie van de starter op de woningmarkt onderzocht.

De beleidsmatige kaders over de wijze waarop de gemeente Raalte opereert op de grondmarkt en welke instrumenten daarvoor ingezet worden, zijn opgenomen in de Nota Grondbeleid.

In de Nota Grondbeleid zijn de volgende doelstellingen van het grondbeleid geformuleerd:

- het bevorderen van een maatschappelijk gewenst ruimtegebruik en
- het voeren van regie op gewenste ruimtelijke ontwikkelingen.

Dit alles tegen een zo gunstig mogelijk financieel resultaat door (afspraken over) grondposities. Het grondbeleid is facilitair aan het realiseren van de ruimtelijke, economische en sociale doelen.

Gebleken is, dat marktontwikkelingen onvoorspelbaar zijn en de rol van de gemeente verandert in de participatieve samenleving. De huidige maatschappij vraagt om maatwerk en pragmatisch handelen.

Om hierop in te kunnen spelen is bijvoorbeeld in de geactualiseerde nota grondbeleid gekozen voor situationeel grondbeleid. Hierbij wordt per opgave/initiatief bepaald welke mate van sturing nodig is, welk type grondbeleid passend is en welke risico's er zijn.

4.3.7.3 Doelstellingen

Het grondbeleid staat ten dienste van het realiseren van onze doelstellingen op het gebied van ruimtelijke ordening, volkshuisvesting en economische ontwikkeling. Grondbeleid is nodig om te zorgen voor voldoende aanbod van gronden voor woningen, bedrijven, groen en andere publieke/maatschappelijke voorzieningen en is daarmee ondersteunend aan beleidsdoelstellingen vanuit andere begrotingsprogramma's. Per opgave/initiatief wordt bepaald welke mate van sturing nodig is, welk type grondbeleid passend is en welke risico's acceptabel zijn om de doelstelling te realiseren.

Ontwikkelingen woningmarkt

We zien onverminderd krapte op de woningmarkt. De afname van kavels en nieuwbouwwoningen verloopt nog gestaag. In de bestaande markt zien we verder toenemende prijsstijgingen. Ook in de huurwoningmarkt zien we dat de druk hoog blijft. Een gestage stroom van nieuwbouw en uitgiftes blijft gewenst om aan de vraag te kunnen voldoen.

Woningbouwprogrammering

Op 25 maart 2021 tekenden de gemeenten in West-Overijssel en de provincie nieuwe woonafspraken in de vorm van de woonagenda.

In de nieuwe afspraken heeft er een grote verschuiving plaatsgevonden ten opzichte van de huidige afspraken. Van sturen op aantallen en beperkingen van de nieuwbouw gaan we nu naar sturen op kwaliteiten en het aanjagen van (meer) nieuwbouw en het oplossen van woningschaarste.

De woonagenda onderscheidt een aantal woonmilieus: stads wonen, centraal wonen en ontspannen wonen. Elk woonmilieu heeft eigen kwaliteiten. Uitgangspunt is niet alle woningbouw naar de steden Deventer en Zwolle maar ook woningbouw ter versterking van de goed bereikbare kernen met voorzieningen, zoals Raalte-dorp en Heino (centraal wonen) of ter versterking van de vitaliteit in de kleine kernen (ontspannen wonen). Met het regionale woningbouwprogramma wordt ruim baan gegeven aan de lokale behoefte én extra ingezet op het toevoegen van meer woningen in de grote kernen rondom mobiliteitsknooppunten (in ons geval Raalte en Heino). Dit vooral middels inbreiding, maar uitbreiding kan ook als dat nodig is.

De uitgangspunten van de woonagenda sluiten goed aan bij het, in mei 2021 door uw raad vastgestelde, programma Wonen. Daarin hebben we onder andere vastgesteld dat, om het woningtekort het hoofd te bieden en onze ambitie waar te maken, we onze bouwopgave versnellen en verhogen. Voor de planningsperiode van 2020-2030 gaan we uit van het realiseren van 1500-2000 woningen. We benutten deze groei om gericht woningtypen toe te voegen welke we nu nog missen in zowel de koop als de huur om zodoende de diversiteit en aantrekkelijkheid van de woningvoorraad te vergroten.

Bedrijventerreinen programmering

In 2019 zijn afspraken met de provincie en gemeenten in West-Overijssel gemaakt over de programmering van bedrijventerreinen. In 2020 hebben we een strategisch plan opgesteld waaruit blijkt dat in onze gemeente geen sprake meer is van overprogrammering. Naast Raalte en Heino is ook in Heeten behoefte aan extra bedrijfskavels voor de lokale vraag. Het bestuurlijk overleg bedrijventerreinenprogrammering West-Overijssel heeft in 2021 ingestemd met ons strategisch plan.

In 2022 worden door de gemeente bedrijfskavels uitgegeven (circa 3,5 ha netto), aansluitend aan het huidige bedrijventerrein Blankenfoort in Heino. Uitbreiding van het bedrijventerrein in Heeten, de Telgen III, wordt door een particuliere eigenaar voorbereid. De bestemmingsplanprocedure wordt naar verwachting in 2022 afgerond. Daarna kan de ontwikkelaar het terrein bouwrijp maken en kavels uitgeven (circa 3 ha netto).

4.3.7.4 Overige onderwerpen

Omgevingswet

De invoering van de Omgevingswet is wederom uitgesteld en is nu voorzien op 1 juli 2022. Doel van deze wet is onder andere het bestaande omgevingsrecht te vereenvoudigen door dit op te nemen in één integrale Omgevingswet. Het instrumentarium voor het grondbeleid zal door deze nieuwe wet veranderen. Een voorbeeld hiervan is de Aanvullingswet grondeigendom.

Met deze Aanvullingswet worden regels in de Omgevingswet geïntegreerd en waar mogelijk geüniformeerd, zodat deze beter op elkaar zijn afgestemd en het gebruik daarvan inzichtelijker wordt.

De wet bevat regels over het ingrijpen door de overheid in het eigendom van de grond en over kostenverhaal, als de overheid kosten maakt bij de ontwikkeling van een initiatief van burgers of bedrijven. In de Aanvullingswet wordt een deel van de bestaande instrumenten voor grondbeleid samengebracht, vereenvoudigd, geharmoniseerd en geïntegreerd in het stelsel van het omgevingsrecht. Het gaat om de instrumenten die ingrijpen in het eigendomsrecht van de grond: voorkeursrecht, onteigening, herverkaveling en kavelruil in landelijk gebied.

Verder wordt via de Aanvullingswet een aantal wijzigingen aangebracht in de bestaande regeling voor het kostenverhaal bij gebiedsontwikkeling. Deze regeling is al in de Omgevingswet opgenomen. Het doel van de wijzigingen is om het kostenverhaal te vereenvoudigen, te verbeteren en flexibeler te maken.

4.3.7.5 Financiële positie

Onderhanden werk / Bouwgrond in exploitatie

De gemeente Raalte kent 13 (peildatum 1-1-2021) actieve complexen binnen de grondexploitatie.

Op grond van de gewijzigde BBV-voorschriften voor de grondexploitatie dienen de te verwachten resultaten gepresenteerd te worden tegen nominale waarde (geen rekening houden met rente en kosten- en opbrengstenstijging).

In het volgende overzicht is zowel de nominale waarde als het exploitatieresultaat weergegeven.

Resultaat onderhanden werk op eindwaarde

Bedragen in €

Nr.	Omschrijving	Nominale waarde			Exploitatieresultaat	
		Uitgaven	Inkomsten	Verschil	Startwaarde	Eindwaarde
Woningbouw						
17	Franciscushof	34.422.964	34.994.411	571.447	155.929	186.349
46	Sallandse Poort	4.569.682	4.008.016	-561.666	-561.133	-578.652
	Af: getroffen voorziening				561.133	578.652
50	Salland II fase 3	2.445.461	4.601.862	2.156.401	2.111.047	2.196.334
	Timmermanshuis Nw.					
64	Heeten	469.003	495.660	26.657	16.468	17.826
74	Borgwijk Luttenberg	4.489.599	4.565.759	76.160	73.522	76.493
78	De Veldegge 1e fase	6.221.701	6.576.247	354.546	322.607	342.353
79	't Broeck Broekland	3.615.162	4.260.995	645.833	594.437	669.432
	Kl. Hagen Laag Zuthem					
84	fase 1	1.529.165	1.418.407	-110.758	-107.436	-111.776
	Af: getroffen voorziening				107.436	111.776
	Kl. Hagen Laag Zuthem					
85	fase 2	602.023	1.420.135	818.112	780.227	827.983
87	Lierderholthuis fase 2	717.871	1.302.655	584.784	552.547	598.094
93	Voorm. Hartkampschool	914.831	435.347	-479.484	-470.162	-489.157
	Af: getroffen voorziening				470.162	489.157
	Subtotaal	59.997.462	64.079.494	4.082.032	4.606.784	4.914.864
Bedrijventerrein						
71	De Zegge VI *	9.973.695	9.992.185	18.490	12.022	12.507
77	De Zegge VII	23.612.621	20.754.583	-2.858.038	-3.178.040	-3.874.013
	Af: getroffen voorziening				3.178.040	3.874.013
	Subtotaal	33.586.316	30.746.768	-2.839.548	12.022	12.507
	Totaal	93.583.778	94.826.262	1.242.484	4.618.806	4.927.371

*) De Zegge VI wordt ontwikkeld door een projectontwikkelaar

Bij de berekening van de voorziening voor verliesgevende grondexploitaties is de waardering tegen startwaarde (waarde per 1-1-2021) als grondslag gehanteerd.

In de loop van 2021 worden/zijn de volgende complexen in exploitatie genomen:

Woningbouwlocatie

- Molenwijk Heino
- Marissink Nieuw Heeten
- Luttenbergerweg Luttenberg

Bedrijventerrein:

- Nieuw bedrijventerrein Heino

Voor 2022 verwachten we binnen de complexen de volgende verkoop van bouw kavels.

Kavelafzet OHW

Naam complex	Proj.rapp. 2021	Peildatum 1-6-2021		Raming begr. 2022
		Verkocht 2021	In optie	
Onderhanden werk woningbouw				
17- Franciscushof / de Terpen	4	4	0	0
17- Franciscushof / Singel	6	6	0	0
17- Franciscushof / Zuidrand	0	0	0	24
47- Sallland II fase 3 / Hoenlo	5	5	0	0
47- Sallland II fase 3 / Hogenhof	17	17	0	0
64- Timmermanshuis	1	0	2	1
74- Borgwijk Luttenberg	1	1	0	0
78- De Veldegge Heeten	13	5	8	6
79- 't Broeck Broekland	10	8	3	3
85- De Kleine Hagen Laag Zuthem fase 2	8	8	0	5
87- Lierderholthuis fase 2	8	8	0	6
Subtotaal	73	62	13	45

In ontwikkeling / uitvoering	Raming 2022 best.plan
68- Marissink Nw. Heeten	11
72- Molenwijk Heino	36
73- Luttenbergerweg Luttenberg	16
Subtotaal	63

Totaal woningbouw	73	62	13	108
--------------------------	-----------	-----------	-----------	------------

Onderhanden werk kantoren

46- Sallandse Poort kantoren	1	1	0	0
Totaal kantoren	1	1	0	0

Kavelafzet OHW (2)

Naam complex	Proj.rapp. 2021	Peildatum 1-6-2021		Raming begr. 2022
		Verkocht 2021	In optie	
Onderhanden werk bedrijventerrein (in ha)				
72- De Zegge VI / ontwikkeling derden	0,95	0,75	0,2	0,0
77- De Zegge VII	2,1	1,8	3,3	1,3
Subtotaal (ha)	3,1	2,6	3,5	1,3

In ontwikkeling / uitvoering	Raming 2022 Best.plan
91- Bedr.terrein Heino nw	0,9
Subtotaal (ha)	0,9

Totaal bedrijventerreinen (ha)	3,1	2,6	3,5	2,2
---------------------------------------	------------	------------	------------	------------

Toelichting:

De kolom Verkocht 2021 geeft de stand van zaken van het aantal daadwerkelijk verkochte kavels per 1 juni 2021 weer. Van de in de kolom opties vermelde aantallen zal een deel in 2021 nog omgezet worden naar een daadwerkelijke verkoop.

In de kolom raming 2022 zijn de verwachte kavelverkopten vermeld die zijn opgenomen in de geactualiseerde grexten 2021 voor het dienstjaar 2022.

Gezien de huidige spanning op de woningmarkt is het aannemelijk dat alle verwachte verkopen ook daadwerkelijk tot stand komen.

4.3.7.6 Uitgaven/inkomsten

Op basis van de geactualiseerde grondexploitaties 2021 worden de uitgaven voor 2022 ingeschat op € 5.4 mln. en totale inkomsten op € 5 mln.

De grootste uitgaveposten in 2022 zijn:

- Franciscushof; bouwrijp maken zuidrand en deel de Terpen/Singel woonrijp maken;
- Bedrijventerrein Heino, bouwrijp maken;
- Molenwijk Heino, bouwrijp maken;
- Kapitaallasten;
- Apparaatskosten.

De inkomsten bestaan met name uit de verkoop van bouwgrond.

Materiële vaste activa (overige gronden)

De overige in eigendom zijnde gronden (onder andere nog niet in exploitatie genomen gronden) zijn ondergebracht onder de materiële vaste activa/terreinen en gronden. De kosten (onder andere rentekosten) mogen niet geactiveerd worden en komen derhalve ten laste van het rekeningresultaat.

De totale boekwaarde (1-1-2021) van deze gronden met een totale oppervlakte van ruim 37,2 ha., bedraagt € 5,3 mln. Het merendeel van deze gronden is gewaardeerd op agrarische waarde. De recent aangekochte gronden in Heino en Luttenberg maken tot dat de gronden in exploitatie worden genomen, onderdeel uit van de genoemde boekwaarde.

De jaarlijkse kosten bestaan met name uit kapitaallasten. De (nog) niet benodigde gronden worden indien mogelijk verpacht.

Ten aanzien van locaties die binnen een periode van 5 jaar mogelijk leiden tot een actieve grondexploitatie mogen de (voorbereidings)kosten geactiveerd worden. Op de peildatum 1 juli 2021 geldt dit voor de hieronder vermelde locaties.

Toekomstige bouwgrond in exploitatie

Nr.	Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2021	m ²
72	Molenweg Heino	2.167.700	49.075
73	Luttenbergerweg Luttenberg	1.246.254	29.805
75	Marissink Nw. Heeten	209.323	24.260
91	Toek. Bedrijventerrein Heino	133.358	nnb
94	Voorm. obs Gouden Emmer	58.274	2.995
202	Locatie de Brink 2 Raalte	3.229	3.721
Subtotaal		3.818.138	109.856

Op dit moment (juli 2021) is het perceel voor het nieuwe bedrijventerrein te Heino nog niet in eigendom verkregen. Onderhandelingen hiervoor worden gevoerd.

De planvorming van de herontwikkeling van de hierboven vermelde locaties, met uitzondering van voormalige openbare basisschool De Gouden Emmer en locatie Brink 2, zijn in de afrondende fase. Na vaststelling van het bestemmingsplan vindt overheveling van de boekwaarde van Materiële vaste activa naar Onderhanden werk plaats.

4.3.7.7 Reserves en risico's

Reservepositie

Het meerjarenoverzicht van de algemene reserve grondexploitatie (prognose) is in onderstaand overzicht weergegeven.

Meerjarenoverzicht algemene reserve grondexploitatie

Bedragen in €

	Jaarekening 2020	2021	2022	2023	2024	2025
Stand per 1-1	5.000.000	5.000.000	5.000.000	5.000.000	5.000.000	5.000.000
Stortingen	3.272.576	3.018.859	1.534.422	590.756	432.920	284.509
Onttrekkingen	472.650	143.433	350.000	350.000	350.000	350.000
Afroming reserve	2.799.926	2.875.426	1.184.422	240.756	82.920	0
Stand per 31-12	5.000.000	5.000.000	5.000.000	5.000.000	5.000.000	4.934.509

Het bedrag van de stortingen bestaat naast de rentetoevoeging uit tussentijdse winstneming. Voor 2022 wordt deze winstneming ingeschat op € 1,3 mln.

Zoals het overzicht laat zien komt mede hierdoor de totale algemene reserve grondexploitatie boven het in de Nota Grondbeleid vastgestelde plafond van € 5 mln. uit, waardoor de reserve bij het opmaken van de jaarrekening afgeroomd wordt ten gunste van de algemene bestemmingsreserve. Het surplus voor 2022 is geraamd op € 1.184.422.

Opgemerkt wordt nog dat de exploitatieresultaten van de in voorbereiding zijnde en naar verwachting in de loop van 2021 planologisch afgeronde, nieuwe en herontwikkelde locaties voor woningbouw en bedrijven (Franciscushof zuidrand, Marissink, Luttenbergerweg, Molenweg en nieuw bedrijventerrein Heino) van invloed zijn op het saldo van de algemene reserve grondexploitatie en het hierboven genoemde surplus.

Niet alle hierboven genoemde grondexploitaties sluiten met een positief resultaat. En daar waar wel sprake is van een positief exploitatieresultaat is deze relatief gering. Daar waar in de afgelopen jaren sprake was van een forse storting van de algemene reserve grondexploitatie ten gunste van de algemene bestemmingsreserve, moet voor de komende jaren rekening gehouden worden met een beperktere of zelfs geen afroaming van de algemene reserve grondexploitatie.

Risico's

De risico's binnen de grondexploitatie bevinden zich met name in die complexen met een hoge boekwaarde en een relatief lange looptijd (Franciscushof en de Zegge VII). Daarnaast hebben tegenvallers voor de complexen met een negatief exploitatieresultaat ook direct nadelige gevolgen voor de algemene reserve grondexploitaties. Hiervan is sprake binnen de complexen Sallandse Poort, de Kleine Hagen Laag Zuthem 1e fase, de Zegge VII en de locatie voormalige Hartkampschool.

Bij het bepalen van het risicobedrag binnen de grondexploitatie is een aantal scenario's per complex doorberekend. Deze zijn:

- Rentestijging 1 %;
- Kostenstijging 1 %;
- Opbrengstendaling 5%;
- Verlengen looptijd 2 jr.

Na bepaling van de kans (in %) dat een geschetst scenario werkelijkheid wordt, is het risicobedrag voor de grondexploitatie als geheel berekend op € 3,2 mln.

Totaal risico's grondexploitatie

Bedragen in €

Resumé	Bedrag
Woningbouw	667.980
Kantoren	4.413
Bedrijventerrein	2.497.580
Totaal	3.169.973
	Afgerond 3.200.000

Dit risicobedrag maakt onderdeel uit van de totale risico's die opgenomen zijn in de Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Bovenwijkse voorzieningen

Een bovenwijkse voorziening is een voorziening van openbaar nut, waarvan het belang en de baat uitstijgen boven de exploitatie van één (exploitatie)gebied en waarvan de kosten, vanwege het nut voor meerdere gebieden, niet door één exploitatie moeten worden gedragen. Hiervoor is de reserve bovenwijkse voorzieningen ingericht.

In de BBV-voorschriften is opgenomen dat voeding van de reserve bovenwijkse voorzieningen vanuit de individuele complexen niet is toegestaan.

Om de dekking van de bovenwijkse voorzieningen te waarborgen wordt jaarlijks bij de jaarrekening vanuit de algemene reserve grondexploitatie een storting gedaan van € 150.000 in de reserve bovenwijkse voorzieningen.

De volgende bovenwijkse voorzieningen zijn opgenomen in het meerjareninvesteringsplan:

- ontsluiting Raalte Noord € 1.340.000
- fietsstraat Salland II – Franciscushof € 95.000
- aanpassing Westdorplan € 75.000

Het saldo van de reserve kan enig moment negatief worden. Dit wordt op den duur door de resterende jaarlijkse stortingen vereffend.

Algemene kosten grondexploitatie

Kosten welke niet direct verantwoord kunnen worden onder één van de actieve complexen (bijvoorbeeld apparaatskosten algemeen, externe adviezen algemeen) worden verzameld binnen het complex bouwgrondexploitatie algemeen en bij het opstellen van de jaarrekening via de volgende verdeelsleutel doorberekend.

Verdeling algemene kosten grondexploitatie

Complex	%
17- Franciscushof	15,0%
46- Sallandse Poort	2,5%
50- Salland II fase 3	8,5%
65- Timmermanshuis Nw. Heeten	1,0%
66- Molenweg Heino	10,5%
67- Luttenbergerweg	3,0%
68- Marissink Nw. Heeten	6,0%
71- De Zegge VI	1,0%
74- Borgwijk	2,5%
77- De Zegge VII	15,0%
78- De Veldegge	7,5%
79- 't Broeck	7,5%
84- Kleine Hagen fase 1	0,0%
85- Kleine Hagen fase 2	6,0%
87- Lierderholthuis fase 2	6,0%
90- Bedrijventerrein Heino nw.	7,5%
93- Hartkampschool locatie	0,5%
Totaal	100,00%

4.3.8 Sociaal domein

Portefeuillehouder:	Wethouders J. van Loevezijn en G. Toeter
Programmacoördinator:	Domeinmanager T. Schrör

4.3.8.1 Inleiding

Vanaf 2015 hebben gemeenten er een groot aantal taken in het sociaal domein bij gekregen. Het betreft een aantal voormalige AWBZ-taken, de uitvoering van de Jeugdwet en de Participatiewet/ WSW. Het Rijk stelt middelen beschikbaar aan gemeenten om deze taken uit te voeren.

Deze paragraaf is toegespitst op de financiële ontwikkelingen van de vanaf 2015 gedecentraliseerde taken in het sociaal domein. De beleidsmatige toelichting in het sociaal domein is weergegeven in de programma's 3 Onderwijs, werk en inkomen en programma 4 Maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp. Hierin zijn de beleidsdoelstellingen, de succesindicatoren en de beleidsvoornemens voor het jaar 2022 en volgende jaren opgenomen.

4.3.8.2 Beleidskader

Vanaf 2019 zijn de budgetten voor de taken vanaf 2015 in het sociaal domein door het Rijk niet meer apart weergegeven via de integratie-uitkering Sociaal domein, maar grotendeels in het totaal van de algemene uitkering opgegaan. In Raalte is het uitgangspunt dat deze taken budgetneutraal worden uitgevoerd. Daarom zijn in onderstaande tabel de beschikbare middelen voor de vanaf 2015 gedecentraliseerde taken in het sociaal domein separaat weergegeven. De begrote inkomsten zijn € 22,27 mln. in 2022 aflopend naar € 20,47 mln. in 2025. Mede door de extra jeugdmiddelen die het Rijk naar verwachting structureel beschikbaar stelt, zijn de beschikbare middelen in het sociaal domein aanzienlijk toegenomen ten opzichte van de middelen sociaal domein in de begroting 2021 (€ 17,85 mln. in 2022 aflopend naar € 17,66 mln. in 2024). Hierbij is conform landelijke richtlijn rekening gehouden met aanvullende middelen jeugd van het rijk (landelijk € 1,3 mld. vanaf 2022 aflopend naar € 0,8 mld. in 2027). De vertaling van deze middelen jeugd voor Raalte zijn verder toegelicht bij het kopje jeugd van deze paragraaf.

Begrote inkomsten taken vanaf 2015 Sociaal domein

Bedragen in €

Omschrijving	2022	2023	2024	2025
Wmo	5.992.000	5.993.000	5.993.000	5.993.000
Reguliere jeugdmiddelen (incl woonplaatsbeginsel)	9.185.000	8.648.000	8.448.000	8.448.000
Extra jeugdmiddelen rijk*	2.462.000	2.043.000	1.918.000	1.768.000
Participatie	4.632.000	4.603.000	4.434.000	4.261.000
Totaal	22.271.000	21.287.000	20.793.000	20.470.000

* Nieuw kabinet moet nog besluiten over structurele rijkscompensatie jeugd vanaf 2023. Vanuit toezichthouder is het toegestaan om in de begroting 2022 rekening te houden met een rijkscompensatie van 75% van de berekende landelijke jeugdtekorten door Commissie van Wijzen. Voor Raalte is dit € 2.043.000 in 2023 aflopend naar € 1.768.000 in 2025. Zie verder kopje jeugd.

In onderstaande tabel zijn de begrote uitgaven van de 3 gedecentraliseerde taken in het sociaal domein weergegeven. De uitgaven zijn € 20,97 mln. in 2022 aflopend naar circa € 20,54 mln. in 2025. In het vervolg van deze paragraaf wordt een toelichting per pijler gegeven.

Begrote uitgaven taken vanaf 2015 Sociaal domein

Bedragen in €

Omschrijving	2022	2023	2024	2025
Wmo	5.211.000	5.211.000	5.211.000	5.211.000
Jeugd	10.627.000	10.627.000	10.427.000	10.427.000
Participatie	5.130.000	5.098.000	5.023.000	4.897.000
Totaal	20.968.000	20.936.000	20.661.000	20.535.000

4.3.8.3 Wmo

De begrote inkomsten Wmo blijven stabiel op circa € 6.0 mln. De verwachting is dat de uitgaven binnen de beschikbare middelen blijven. Het begrote overschot Wmo-taken vanaf 2015 is voor de periode 2022-2025 € 0,78 mln. Eventuele overschotten/tekorten worden toegevoegd dan wel onttrokken aan de reserve Sociaal Domein.

4.3.8.4 Jeugd

Inkomsten jeugd

De inkomsten jeugd zijn begroot op € 11,65 mln. in 2022 aflopend naar € 10,22 mln. in 2025 en daarmee aanzienlijk toegenomen ten opzichte van de beschikbare middelen sociaal domein bij de begroting 2021 (€ 7,25 mln. in 2022-2024). De door het rijk aanvullend beschikbaar gestelde middelen jeugd en de compensatie woonplaatbeginsel jeugd zijn de belangrijkste redenen dat de middelen jeugd vanaf 2022 zijn toegenomen. Het rijk heeft besloten om gemeenten voor het jaar 2022 landelijk voor een bedrag van € 1,3 mld. te compenseren vanwege de jeugdzorgtekorten. Voor Raalte is dit een indicatief bedrag van € 2,46 mln. Voor 2023 en verder zal het nog te vormen nieuwe kabinet besluiten of er een structurele rijksbijdrage voor de tekorten in de jeugd beschikbaar wordt gesteld. Echter, het rijk, VNG en IPO zijn met een richtlijn gekomen hoe we in onze meerjarenraming 2023 tot en met 2025 mogen omgaan met een eventuele structurele compensatie jeugd. Het betreft 75% van de bedragen waar de arbitragecommissie (de commissie van wijzen) van is uitgegaan, zie onderstaande tabel.

Landelijke richtlijn opnemen aanvullende jeugdmiddelen rijk in begroting

Landelijke bedragen in miljarden (* € 1.000.000.000)

Omschrijving	2022	2023	2024	2025
Extra landelijke rijksbijdrage vanwege jeugdzorgtekorten (Arbitragecommissie)	1,31	1,45	1,37	1,26
Vanaf 2023 mag 75% verwerkt worden in begroting		1,09	1,02	0,94

Vertaling Raalte extra Jeugdmiddelen

Bedragen in miljoenen (* 1.000.000)

Op te nemen als stelpost nog te ontvangen rijksmiddelen	2,46	2,04	1,92	1,77
---	------	------	------	------

Gevolg voor middelen jeugd Raalte

Bedragen * € 1.000.000

Omschrijving	2022	2023	2024	2025
Jeugdmiddelen exclusief aanvullende rijksbijdrage en middelen voor invoering woonplaatsbeginsel jeugd	8,22	7,68	7,48	7,48
Middelen woonplaatsbeginsel jeugd	0,97	0,97	0,97	0,97
Stelpost nog te ontvangen rijksmiddelen jeugd	2,46	2,04	1,92	1,77
Totaal begrote inkomsten jeugd	11,65	10,69	10,37	10,22

De aflopende rijksbijdrage van € 1,31 mld. in 2022 oplopend tot € 1,45 mld. in 2023 en aflopend naar € 1,26 mld. in 2025 en uiteindelijk € 0,81 mln. vanaf 2027 is een gevolg van een set aan besparingsmogelijkheden die het rijk en VNG zijn overeengekomen. Voor Raalte betekent dit dat de aanvullende rijksbijdrage afloopt van € 2,46 mln. in 2022 naar € 1,77 mln. in 2025.

Daarnaast is er vanuit het rijk € 0,97 mln. aan extra jeugdmiddelen Raalte toegevoegd om de gevolgen van de invoering van het woonplaatsbeginsel vanaf 2022 op te vangen. Met de invoering van het woonplaatsbeginsel worden de kosten van een jeugdige toegerekend aan de gemeente waar de jeugdige staat ingeschreven direct voorafgaand aan de zorg met verblijf. Er vindt dus een verschuiving van kosten van jeugdigen plaats tussen gemeenten en daarom wordt aan de kostenkant rekening gehouden met dezelfde hogere kosten van € 0,97 mln.

Kosten jeugd

In de tabel begrote uitgaven sociaal domein (paragraaf 4.3.8.2) is weergegeven dat de begrote jeugdkosten in 2022 € 10,6 mln. zijn aflopend naar € 10,4 mln. vanaf 2024. Dit heeft te maken met de € 200.000 extra investering 2022 en 2023 in het CJG (zie nieuw beleid kadernota 2022-2025 bij programma 4). De begrote jeugdkosten zijn aanzienlijk hoger dan bij de begroting 2021 (circa € 2 mln.). De belangrijkste oorzaken van de hogere jeugd kosten zijn de invoering van het woonplaatsbeginsel jeugd vanaf 2022 (€ 0,97 mln.) en de stijging van de specialistische jeugdzorgkosten die we in 2021 zien (circa € 1 mln.). In de begroting 2022 is de aanname gedaan dat de stijging specialistische jeugdzorgkosten zich voor 50% structureel doorzet in 2022 en volgende jaren. Dit betekent tegelijkertijd dat de forse stijging zoals die zich in 2021 ontwikkelt voor 50% als incidenteel (eenmalig) is beschouwd. Uit monitoring moet blijken of deze aanname gehandhaafd kan blijven.

Resultaat jeugd

Er is op basis van de begrote inkomsten en uitgaven een overschot van € 1,02 mln. in 2022 aflopend naar een tekort van € 0,21 mln. in 2025 op de jeugd. Er ligt een opgave om de kosten jeugd structureel terug te dringen. Mede om de tekorten in de jeugd terug te dringen is het CJG versterkt. Eventuele overschotten/tekorten worden toegevoegd dan wel onttrokken aan de reserve Sociaal Domein.

4.3.8.5 Participatie

Onder de rijksmiddelen participatie behoren de middelen voor de Sociale Werkvoorziening en de re-integratie budgetten. Het budget daalt van € 4,63 miljoen in 2022 naar € 4,26 miljoen in 2025. De begrote lasten nemen af van € 5,13 miljoen in 2022 naar € 4,90 miljoen in 2025.

Met name de daling op het budget voor loonkosten per SW'er zorgt voor een uitdaging. Er worden de komende jaren flinke tekorten voorzien oplopend tot circa € 636.000 in 2025. Er wordt ingezet om deze tekorten zoveel mogelijk te beperken. Met name het begeleiden vanuit de beschutte werkplekken naar beter renderende individuele detachingsplaatsen of groepsdetachering moeten bijdragen aan een beter resultaat. Het verwachte tekort in de tussenliggende jaren kan betaald worden uit de reserve Sociaal Domein.

4.3.8.6 Financiën

In onderstaande tabel zijn op basis van huidige inzichten de te verwachten resultaten voor de jaren 2022 tot en met 2025 weergegeven voor het sociaal domein. Per saldo, is er op de taken sociaal domein vanaf 2015 een voordeel van € 1,30 mln. in 2022 aflopend naar nadeel van € 0,06 mln. in 2025.

Inclusief de toevoeging van de resultaten van de 'oude taken' in sociaal domein is er een voordeel van € 1,47 mln. in 2022 aflopend naar een voordeel van € 0,10 mln. in 2025.

Prognose resultaten Sociaal domein

Bedragen in €

- is voordeel

Omschrijving	2022	2023	2024	2025
Wmo taken vanaf 2015	-781.000	-782.000	-782.000	-782.000
Jeugd	-1.020.000	-64.000	61.000	211.000
Participatie (SW/re-integratie)	498.000	495.000	589.000	636.000
Totaal taken vanaf 2015	-1.303.000	-351.000	-132.000	65.000
Wmo 'oude taken' (onder andere huishoudelijke hulp, voorzieningen Wmo)	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
Inkomensdeel participatie	-156.000	-156.000	-156.000	-156.000
Ten laste van reserve sociaal domein	-1.469.000	-517.000	-298.000	-101.000

In de reserve Sociaal domein is na aftrek van alle claims (onder andere transformatiebudget sociaal domein) naar verwachting € 4,50 mln. per 2022 beschikbaar om eventuele tekorten in de Wmo, Jeugd en Participatie op te vangen. Na aftrek van bovenstaande prognoses in het sociaal domein is er eind 2025 € 6,18 mln. beschikbaar. Er is een mate van onzekerheid in de prognoses van het sociaal domein.

Prognose reserve Sociaal domein

Bedragen in €

- is voordeel

Omschrijving	2022	2023	2024	2025
Stand reserve per 1 januari	4.498.000	5.464.000	5.781.000	6.079.000
Verwacht resultaat ten laste van reserve	-1.469.000	-517.000	-298.000	-101.000
<i>Overige claims</i>				
Transformatiebudget ten laste van reserve	303.000			
Extra investering CJG kadernota	200.000	200.000		
Stand reserve	5.464.000	5.781.000	6.079.000	6.180.000

In de prognose van de resultaten sociaal domein is geen rekening gehouden met volumegroei door autonome factoren zoals de vergrijzing en de toename van de complexiteit in de zorgvraag. De verwachting is dat de zorgkosten met name in de Wmo de komende jaren zullen toenemen. Om deze risico's op te vangen is door uw Raad een stelpost volumegroei Wmo en jeugd van € 300.000 in 2022 oplopend naar € 700.000 structureel in 2025 beschikbaar gesteld. Echter, ervan uitgaande dat het nieuwe kabinet de extra jeugdmiddelen structureel beschikbaar stelt, verwachten we de volumegroei in de komende jaren binnen de beschikbare budgetten in het sociaal domein en de beschikbare reserve sociaal domein op te kunnen vangen. Daarom wordt voorgesteld de stelpost jeugd van € 300.000 in 2022 oplopend naar € 700.000 structureel vanaf 2024 terug te laten vloeien naar de algemene middelen. Zie hiertoe ook hoofdstuk 2 van deze begroting, financiële positie & nieuw beleid. Daarnaast wordt voorgesteld om het budgetplafond van de reserve sociaal domein te verhogen van € 4.000.000 naar € 6.500.000. Enerzijds doordat ook de risico's van Wmo beschermd Wonen opgevangen moeten worden binnen deze reserve en anderzijds omdat om de risico's binnen het sociaal domein toenemen door het laten vervallen van de stelpost volumegroei Wmo en Jeugd. Hiermee hebben we naar ons beeld een evenwichtige balans kunnen vinden tussen de verantwoorde inzet van structurele middelen en het afdekken van de nodige risico's binnen het sociaal domein breed. We zullen de budgetten binnen het sociaal domein ook komende jaren scherp blijven monitoren en hierover rapporteren via de zomernota en jaarrekening.

4.3.8.7 Resumé

Binnen het sociaal domein zetten we de transformatie verder in. Dit met als doel om de zorg 'naar voren te organiseren' en daarmee binnen de beschikbare budgetten te blijven. Het rijk heeft voor het jaar 2022 € 1,3 mld. aan extra middelen beschikbaar gesteld en de verwachting is dat het nieuwe kabinet ook structureel extra jeugdmiddelen beschikbaar zal stellen. Hierdoor is het financieel beeld in het sociaal domein veranderd. Ervan uitgaande dat de extra jeugdmiddelen structureel beschikbaar gesteld worden, is voorgesteld om de stelpost volumegroei Wmo en jeugd van € 300.000 in 2022 oplopend naar € 700.000 structureel vanaf 2024 te laten vervallen. Dit betekent dat de toenemende kosten door volumegroei de komende jaren opgevangen wordt binnen de beschikbare budgetten en de beschikbare reserve sociaal domein. Komende jaren zullen we de budgetten in het sociaal domein scherp blijven monitoren.

Hoofdstuk 5

Overzicht van baten & lasten en de meerjarenraming

Gemeente Raalte

Hoofdstuk 5.1

Overzicht van baten & lasten

Gemeente Raalte

Overzicht baten en lasten 2022

Bedragen * € 1.000

	Onderdeel	Lasten	Baten	Saldo
A	Per programma			
1	Ruimt. ontwikkeling, woon- & werkomgeving	11.739	-10.284	1.455
2	Integraal beheer openbare ruimte	15.778	-4.492	11.286
3	Onderwijs, werk en inkomen	16.787	-7.018	9.769
4	Maatschappelijke onderst. en jeugdhulp	25.397	-369	25.028
5	Duurzaamh., klimaatadap. en energietrans	3.316	-3.418	-102
6	Economie	1.415	-139	1.276
7	Sport, cult. & maatschappelijk vastgoed	6.607	-611	5.995
8	Openbare orde en veiligheid	3.427	-225	3.201
9	Bestuur en dienstverlening	3.202	-572	2.630
	Algemene dekkingsmiddelen	-860	-5.978	-6.838
A	Totaal per programma	86.807	-33.107	53.701
B	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien			
	1. Lokale middelen, waarvan de besteding niet gebonden is	417	-9.388	-8.971
	2. Overhead	10.701	-686	10.015
	3. Vennootschapsbelasting	0	0	0
	4. Algemene uitkeringen	0	-54.930	-54.930
	5. Dividend	0	-252	-252
	6. Saldo van de financieringsfunctie	1.583	-143	1.440
	7. Overige algemene dekkingsmiddelen	534	-1.034	-500
	8. Onvoorzien	187	0	187
B	Totaal algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	13.422	-66.433	-53.011
C	Totaal saldo van baten en lasten (A+B)	100.229	-99.540	689
D	Beoogde mutaties aan reserves			
	Algemene dekkingsmiddelen	826	-1.443	-617
1	Ruimt. ontwikkeling, woon- & werkomgeving	2.500	-227	2.273
2	Integraal beheer openbare ruimte	4.109	-5.139	-1.030
3	Onderwijs, werk en inkomen	97	-499	-401
4	Maatschappelijke onderst. en jeugdhulp	855	417	1.272
5	Duurzaamh., klimaatadap. en energietrans	100	-130	-30
6	Economie	0	-212	-212
7	Sport, cult. & maatschappelijk vastgoed	1.850	-1.972	-123
8	Openbare orde en veiligheid	0	-47	-47
9	Bestuur en dienstverlening	0	4	4
D	Totaal beoogde mutaties aan reserves	10.337	-9.248	1.089
E	Het geraamde resultaat (C+D)	110.566	-108.788	1.778
	Verwacht resultaat 2022	0	-1.778	-1.778
	Totaal	110.566	-110.566	

Hoofdstuk 5.2

Overzicht van baten & lasten meerjarenraming

Gemeente Raalte

Overzicht baten en lasten 2022 - 2025

Bedragen * € 1.000

		2022			2023			2024			2025		
Onderdeel		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
A	Per programma												
1	Ruimt. ontwikkeling, woon-& werkomgeving	11.739	-10.284	1.455	12.358	-5.777	6.581	6.634	-4.321	2.313	7.726	-4.800	2.926
2	Integraal beheer openbare ruimte	15.778	-4.492	11.286	14.593	-4.435	10.159	14.809	-4.435	10.374	14.939	-4.435	10.504
3	Onderwijs, werk en inkomen	16.787	-7.018	9.769	16.873	-7.141	9.731	16.828	-7.172	9.656	16.681	-7.172	9.509
4	Maatschappelijke onderst. en jeugdhulp	25.397	-369	25.028	24.917	-369	24.548	24.554	-369	24.185	24.554	-369	24.186
5	Duurzaamh., klimaatadap. en energietrans	3.316	-3.418	-102	2.961	-3.415	-455	2.816	-3.415	-599	2.789	-3.415	-627
6	Economie	1.415	-139	1.276	1.204	-127	1.076	743	-27	716	668	-27	641
7	Sport, cult. & maatschappelijk vastgoed	6.607	-611	5.995	6.452	-606	5.846	6.310	-606	5.703	6.285	-606	5.679
8	Openbare orde en veiligheid	3.427	-225	3.201	3.487	-225	3.262	3.413	-225	3.187	3.415	-225	3.189
9	Bestuur en dienstverlening	3.202	-572	2.630	3.078	-545	2.532	3.229	-862	2.368	3.218	-817	2.401
	Algemene dekkingsmiddelen	-860	-5.978	-6.838	-874	-5.949	-6.823	-892	-5.780	-6.672	-800	-5.608	-6.408
A	Totaal per programma	86.807	-33.107	53.701	85.049	-28.590	56.459	78.443	-27.212	51.231	79.474	-27.473	52.001
B	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien												
	1. Lokale middelen, waarvan de besteding niet gebonden is	417	-9.388	-8.971	417	-9.402	-8.985	417	-9.416	-8.999	417	-9.430	-9.013
	2. Overhead	10.701	-686	10.015	10.244	-684	9.560	10.087	-684	9.403	9.971	-642	9.329
	3. Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	4. Algemene uitkeringen	0	-54.930	-54.930	0	-53.693	-53.693	0	-53.458	-53.458	0	-53.609	-53.609
	5. Dividend	0	-252	-252	0	-297	-297	0	-297	-297	0	-297	-297
	6. Saldo van de financieringsfunctie	1.583	-143	1.440	1.525	-138	1.387	1.538	-121	1.418	1.472	-116	1.356
	7. Overige algemene dekkingsmiddelen	534	-1.034	-500	1.073	-1.091	-18	1.332	-1.110	222	1.591	-1.128	462
	8. Onvoorzien	187	0	187	187	0	187	187	0	187	187	0	187

B	Totaal alg. dekkingsmiddelen en onvoorzien	13.422	-66.433	-53.011	13.445	-65.305	-51.860	13.561	-65.086	-51.525	13.638	-65.223	-51.586
C	Totaal saldo van baten en lasten	100.229	-99.540	689	98.494	-93.895	4.599	92.005	-92.298	-294	93.111	-92.697	415
D	Beoogde mutaties aan reserves												
	Algemene dekkingsmiddelen	826	-1.443	-617	826	-1.134	-308	766	-411	356	766	-392	374
1	Ruimt. ontwikkeling, woon-& werkomgeving	2.500	-227	2.273	1.270	-4.547	-3.277	616	-46	570	0	-46	-46
2	Integraal beheer openbare ruimte	4.109	-5.139	-1.030	889	-1.046	-157	889	-1.240	-351	889	-1.385	-496
3	Onderwijs, werk en inkomen	97	-499	-401	98	-495	-397	98	-589	-491	119	-635	-516
4	Maatschappelijke onderst. en jeugdhulp	855	417	1.272	856	-117	740	856	-42	814	856	-192	664
5	Duurzaamh., klimaatadap. en energietrans	100	-130	-30	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Economie	0	-212	-212	0	-53	-53	0	-3	-3	0	-3	-3
7	Sport, cult. & maatschappelijk vastgoed	1.850	-1.972	-123	134	-270	-136	134	-211	-77	134	-225	-91
8	Openbare orde en veiligheid	0	-47	-47	0	-66	-66	0	-27	-27	0	-20	-20
9	Bestuur en dienstverlening	0	4	4	0	3	3	0	0	0	0	0	0
D	Totaal beoogde mutaties aan reserves	10.337	-9.248	1.089	4.073	-7.725	-3.652	3.359	-2.569	791	2.764	-2.898	-134
E	Het geraamde resultaat (C+D)	110.566	-108.788	1.778	102.567	-101.620	947	95.364	-94.867	497	95.876	-95.595	281
	Verwacht resultaat	0	-1.778	-1.778	0	-947	-947	0	-497	-497	0	-281	-281
	Totaal	110.566	-110.566		102.567	-102.567		95.364	-95.364		95.876	-95.876	

Hoofdstuk 5.3

Toelichting op de incidentele baten & lasten

Gemeente Raalte

Toelichting incidentele baten en lasten per programma

Bedragen in €

- is voordeel

Progr.	Bedrag	Omschrijving
Dienstjaar 2022		
1	200.000	Omgevingswet
	70.000	De Kracht van Salland
	-14.000	Terugramen kapitaallasten 1e jaar verkeersagenda meldingen
	25.750	Monitoren verkeersstromen en -ontwikkeling
	-7.000	Terugramen kapitaallasten 1e jaar verkeersmaatregelen onderhoudswerk
	42.745	Implementatiekosten Omgevingswet
	70.000	Kracht van Salland, extra leadmiddelen
	35.000	Coördinatie en stikstofaanpak
	75.000	Leaderprogramma 2023-2027
2	-4.568	Terugramen kapitaallasten 1e jaar speeltoestellen
	-20.880	Terugramen 1e jaar netto kapitaallasten Almelosestraat
	3.155.000	Storting in gekoppelde reserve Schoonhetenseweg
	-3.155.000	Onttrekking uit reserve weerstandsvermogen t.b.v. Schoonh.weg
	50.000	Snoeiachterstand bomen
	55.550	Bestrijding eikenprocessierups
	20.000	Ambtelijke ondersteuning werkgroep groene agenda
	133.000	Extra inzet boombeheer
	65.000	Beheerplannen
	-65.000	Beheerplannen ten laste van reserve IVOR
	-17.377	Terugramen rente 1e jaar en afschrijving tot en met 2025 MIP
	110.000	Onkruidbestrijding
	151.000	Klimaatadaptie
	65.000	Storting in gekoppelde reserve begraafplaats Pleegste
	-65.000	Onttrekking uit reserve wegen
	25.000	Digitaal Handboek Inrichting Openbare Ruimte (HIOR)
	-25.000	Dekking t.l.v. reserve IVOR
	pm	Zon op (bedrijfs-) daken
3	-21.210	Verlagen budget peuterwerk
4	8.719	Raalter Uitdaging 2021-2022
	200.000	Extra investering Centrum voor Jeugd en Gezin
	-200.000	Extra investering CJG ten laste van reserve sociaal domein
	84.000	Personele inzet tijdelijk extra capaciteit als gevolg van corona
	67.000	Personele inzet juridisch medewerker
	42.000	Personele inzet data-analist
5	100.000	Middelen voor ondersteuning en co-financiering initiatieven
	100.000	Sanering asbestdaken

Progr.	Bedrag	Omschrijving
5	3.750	Stortkosten asbest van particuliere daken tot 35 m2
	84.000	Extra capaciteit regionale en lokale energiestrategie
	-68.000	Dekking uit klimaatmiddelen algemene uitkering
	84.000	Extra capaciteit warmtetransitie
	-84.000	Dekking uit klimaatmiddelen algemene uitkering
	96.000	Ruimtecoach duurzame initiatieven
6	-75.000	Bijdrage van de centrumondernemers (t/m 2026)
	71.016	Human Capital Agenda, financiële bijdrage
	20.600	Human capital Agenda, ambtelijke capaciteit
	30.900	Promotie en marketing
	54.616	Verhoging bijdrage Regio Zwolle
	20.600	Opstellen Agro en Food agenda (incl. personele inzet)
	-67.450	Terugramen kapitaallasten 1e jaar uitvoering- en plankosten Grote Markt
	25.000	Uitvoeren beleidsplan recreatie en toerisme
	50.000	Ondersteuning van evenementen
	96.000	Extra personele inzet corona economie, sport en cultuur
7	50.000	Uitvoering Sportnota
	14.948	Stichting Beeldende Kunst
	41.410	Sportbedrijf Raalte exploitatievergoeding 2020-2021-2022
	31.310	Sportbedrijf Raalte compensatie natuurlijk verloop formatie (2019-2023)
	-4.725	Dekking sportbedrijf over voorziening
	50.000	Herijking subsidiebeleid
	25.000	Onderwijshuisvesting
	10.100	Muziekonderwijs op basisscholen
	45.932	Cofinanciering inzet buurtsportcoaches
	-45.932	Dekking ten laste van reserve sportstimulering
	40.000	Raalte 900 jaar
	25.000	Kerkenvisie
	47.000	Cultuurbeleidsplan
8	-34.295	Lagere bijdrage Veiligheidsregio 2021-2022
	21.846	Buurtbemiddeling
	5.202	Keurmerk Veilig Ondernemen
	66.644	Fluctuatie leges reisdocumenten en rijbewijzen
	96.000	Personele inzet toezicht en handhaving
9	28.491	Meerjarige incidentele kosten overhead extra wethouder
	79.000	Verbinder t/m 2023
	25.250	Verbinder handgeld t/m 2023
Alg	30.000	Proceskosten onderzoek in inhoudelijke ambitie en financiële mogelijkheden

Progr.	Bedrag	Omschrijving
Alg	60.000	Implementator nieuwe wetgeving
	212.000	Vervanging financieel systeem en zaaksysteem
	-145.000	Dekking uit egalisatiereserve DOWR-I
	25.339	Modernisering archiefketen
	40.000	Digitalisering OD-archief
	-50.022	Voorfinanciering reserve Strategische Personeels Planning
	10.063	Ambtsjubilea
	130.954	Activa afschrijvingsbeleid gebouwen
	60.600	Programmamanager digitale transitie
	30.300	Programmabudget digitale transitie
	35.350	Bescherming persoonsgegevens
	-2.896	Doorschuiven kredieten na zomernota 2021
	503.860	Mutaties eenmalige kredieten zomernota 2020-2021
	-560.000	Inzet deel weerstandsvermogen
Totaal	2.695.490	

Progr.	Bedrag	Omschrijving
Dienstjaar 2023		
1	150.000	Omgevingswet
	-14.000	Terugramen kapitaallasten 1e jaar verkeersagenda meldingen
	25.750	Monitoren verkeersstromen en -ontwikkeling
	-7.000	Terugramen kapitaallasten 1e jaar verkeersmaatregelen onderhoudswerk
	31.930	Implementatiekosten Omgevingswet
	35.000	Coördinatie en stikstofaanpak
	100.000	Leaderprogramma 2023-2027
2	-3.957	Terugramen kapitaallasten 1e jaar speeltoestellen
	133.000	Extra inzet boombeheer
	65.000	Beheerplannen
	-65.000	Beheerplannen ten laste van reserve IVOR
	27.581	Terugramen rente 1e jaar en afschrijving tot en met 2025 MIP
	110.000	Onkruidbestrijding
4	200.000	Extra investering Centrum voor Jeugd en Gezin
	-200.000	Extra investering CJG ten laste van reserve sociaal domein
	84.000	Personele inzet tijdelijk extra capaciteit als gevolg van corona
	67.000	Personele inzet juridisch medewerker
	42.000	Personele inzet data-analist
5	100.000	Sanering asbestdaken
	3.750	Stortkosten asbest van particuliere daken tot 35 m2
	96.000	Ruimtecoach
6	-75.000	Bijdrage van de centrumondernemers (gedurende 10 jaar)
	71.016	Human Capital Agenda, financiële bijdrage
	30.900	Promotie en marketing
	56.566	Verhoging bijdrage Regio Zwolle
	20.600	Opstellen Agro en Food agenda (inclusief personele inzet)
	25.000	Uitvoeren beleidsplan recreatie en toerisme
	50.000	Ondersteuning van evenementen
	96.000	Extra personele inzet corona economie, sport en cultuur
7	50.000	Uitvoering Sportnota
	15.655	Sportbedrijf Raalte compensatie natuurlijk verloop formatie (2019-2023)
	25.000	Onderwijshuisvesting
	10.100	Muziekonderwijs op basisscholen
	45.932	Cofinanciering inzet buurtsportcoaches
	-45.932	Dekking ten laste van reserve sportstimulering
	1.715.512	Storting in gekoppelde reserve St. Jozefschool
	-1.715.512	Onttrekking aan algemene bestemmingsreserve tbv St Jozefschool
	-12.000	1e jaar terugramen kapitaallasten integraal huisvestingsplan

	Bedrag	Omschrijving
	25.000	Kerkenvisie
8	21.846	Buurtbemiddeling
	9.474	Veiligheidsmonitor
	5.202	Keurmerk Veilig Ondernemen
	93.638	Fluctuatie leges reisdocumenten en rijbewijzen
9	79.000	Verbinder t/m 2023
	25.250	Verbinder handgeld t/m 2023
Alg.	30.000	Proceskosten onderzoek in inhoudelijke ambitie en financiële mogelijkheden
	175.000	Vervanging financieel systeem en zaaksysteem
	-100.000	Dekking uit egalisatiereserve DOWR-I
	37.636	Ambtsjubilea
	115.194	Activa afschrijvingsbeleid gebouwen
	-205.796	Doorschuiven kredieten na Zomernota 2021
	248.000	Mutaties eenmalige kredieten zomernota 2020-2021
	-560.000	Inzet deel weerstandsvermogen
Totaal	1.344.335	

Progr.	Bedrag	Omschrijving
Dienstjaar 2024		
1	-14.000	Terugramen kapitaallasten 1e jaar verkeersagenda meldingen
	-7.000	Terugramen kapitaallasten 1e jaar verkeersmaatregelen onderhoudswerk
2	-4.972	Terugramen kapitaallasten 1e jaar speeltoestellen
	26.700	Terugramen rente 1e jaar en afschrijving tot en met 2025 MIP
	110.000	Onkruidbestrijding
4	67.000	Personele inzet juridisch medewerker
	42.000	Personele inzet data-analist
5	96.000	Ruimtecoach
6	-75.000	Bijdrage van de centrumondernemers (gedurende 10 jaar)
	25.000	Uitvoeren beleidsplan recreatie en toerisme
	50.000	Ondersteuning van evenementen
7	25.000	Onderwijshuisvesting
	10.100	Muziekonderwijs op basisscholen
9	-48.692	Fluctuatie leges reisdocumenten en rijbewijzen
Alg	39.000	Vervanging financieel systeem en zaaksysteem
	34.217	Ambtsjubilea
	64.000	Mutaties eenmalige kredieten zomernota 2020-2021
Totaal	439.353	

Progr.	Bedrag	Omschrijving
Dienstjaar 2025		
1	-14.000	Terugramen kapitaallasten 1e jaar verkeersagenda meldingen
	-7.000	Terugramen kapitaallasten 1e jaar verkeersmaatregelen onderhoudswerk
2	-3.079	Terugramen kapitaallasten 1e jaar speeltoestellen
	28.554	Terugramen rente 1e jaar en afschrijving tot en met 2025 MIP
	110.000	Onkruidbestrijding
4	67.000	Personele inzet juridisch medewerker
	42.000	Personele inzet data-analist
5	96.000	Ruimtecoach
6	-75.000	Bijdrage van de centrumondernemers (gedurende 10 jaar)
8	9.474	Veiligheidsmonitor
9	-15.689	Fluctuatie leges reisdocumenten en rijbewijzen
Alg	45.598	Mutaties eenmalige kredieten zomernota 2020-2021
	22.446	Ambtsjubilea
Totaal	306.304	

Bijlagen

Gemeente Raalte

Bijlage A

Recapitulatie baten & lasten

Gemeente Raalte

A.1 Indeling op programma gesorteerd

Overzicht recapitulatie baten en lasten 2022 per programma

Bedragen in €

- is voordeel

Pr.	Taak	Taakomschrijving	WBS	Omschrijving WBS	Lasten	Baten	Saldo
1	0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	M6002471	Compl de Zegge VI Raalte fase 2 (NNIEGG)	852	-800	52
1	0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	M6002478	Complex de Veldegge (NNIEGG fase 2)	7.608	-600	7.008
1	0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	M6002479	NNIEGG Broeck	1.250	0	1.250
1	0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	M6002488	NNIEGG LHH	792	0	792
1	0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	M6002499	Complex overige terreinen	19.770	0	19.770
	Totaal 0.3	Beheer overige gebouwen en gronden			30.272	-1.400	28.872
1	2.1.	Verkeer en vervoer	M6210603	Ontwikkelingsinitiatieven (excl. uren)	82.727	0	82.727
1	2.1.	Verkeer en vervoer	M6210905	Ontwikkelingsinitiatieven	16.297	0	16.297
	Totaal 2.1.	Verkeer en vervoer			99.024	0	99.024
1	3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	M6830171	Compl Zegge VI Raalte fase 1 en fase 2	11.498	-24.004	-12.506
1	3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	M6830177	Complex de Zegge VII	709.555	-709.555	0
1	3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	M6830291	Complex bedrijventerrein Heino			0
	Totaal 3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur			721.053	-733.559	-12.506
1	7.4	Milieubeheer	M6723901	Ambt ondersteuning milieubeheer	465.415	0	465.415
1	7.4	Milieubeheer	M6823203	Omgevingsdienst IJsselland	895.332	0	895.332
	Totaal 7.4	Milieubeheer			1.360.747	0	1.360.747
1	8.1	Ruimtelijke ordening	M6810101	Bestemmingsplannen	164.325	-22.000	142.325
1	8.1	Ruimtelijke ordening	M6810201	Beleidsadvisering	676.646	-114.375	562.271
1	8.1	Ruimtelijke ordening	M6810901	Ambt. ondersteuning Ruimtelijke ordening	670.383	0	670.383
	Totaal 8.1	Ruimtelijke ordening			1.511.354	-136.375	1.374.979

Pr.	Taak	Taakomschrijving	WBS	Omschrijving WBS	Lasten	Baten	Saldo
1	8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerr.)	M6830117	Complex Franciscushof	3.714.153	-3.714.153	0
1	8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerr.)	M6830146	Complex Sallandse Poort Oost	77.932	-77.932	0
1	8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerr.)	M6830150	Salland II, fase 3	251.405	-2.447.739	-2.196.334
1	8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerr.)	M6830165	Complex Timmermanshuis Nw Heeten	30.478	-30.478	0
	8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerr.)	M6830167	Complex Luttenbergerweg	259.102	-259.102	
1	8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerr.)	M6830174	Complex Borgwijk Luttenberg	18.228	-94.720	-76.492
1	8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerr.)	M6830178	Complex de Veldegge Heeten	45.088	-45.088	0
1	8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerr.)	M6830179	Complex 't Broeck Broekland	253.764	-253.764	0
1	8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerr.)	M6830184	Complex uitbr Laag Zuthem fase 1	108.734	-108.734	0
1	8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerr.)	M6830185	Complex uitbreiding Laag Zuthem fase 2	31.087	-31.087	0
1	8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerr.)	M6830187	Compl uitbreiding Lierderholthuis fase 2	175.444	-175.444	0
1	8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerr.)	M6830193	Complex Hartkamplocatie	85.355	-85.355	0
1	8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerr.)	M6830201	Pand de brink 2 Raalte	900	-900	0
1	8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerr.)	M6830296	Plan vm Gouden Emmer	1.282	-1.282	0
1	8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerr.)	M6830300	Bouwgrondexploitatie algemeen	78.320	-1.149.804	-1.071.484
1	8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerr.)	M6830901	Ambt.ondersteuning bouwgrondexploitatie	1.113.904	0	1.113.904
	Totaal 8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerr.)			6.245.175	-8.475.581	-2.230.406
1	8.3	Wonen en bouwen	M6820101	Sociale woningbouw	132.384	-1.051	131.333
1	8.3	Wonen en bouwen	M6821102	Carillon	9.824	0	9.824
1	8.3	Wonen en bouwen	M6821901	Ambt.onderst. Stads- en dorpsvernieuwing	6.519	0	6.519
1	8.3	Wonen en bouwen	M6822301	Woonwagenaangelegenheden	18.302	-34.770	-16.468
1	8.3	Wonen en bouwen	M6822401	Vastgoed	85.572	-1.731	83.841

Pr.	Taak	Taakomschrijving	WBS	Omschrijving WBS	Lasten	Baten	Saldo
1	8.3	Wonen en bouwen	M6822901	Ambt.onderst. Overige Volkshuisvesting	228.023	0	228.023
1	8.3	Wonen en bouwen	M6823101	Baten Omgevings- / Bouwvergunningen	0	-900.000	-900.000
1	8.3	Wonen en bouwen	M6823201	lasten Omgevings- / Bouwvergunningen	77.710	0	77.710
1	8.3	Wonen en bouwen	M6823901	Ambt. Onderst. Bouwvergunningen	1.117.333	0	1.117.333
1	8.3	Wonen en bouwen	M6825901	Ambt. Onderst. BAG	96.084	0	96.084
	Totaal 8.3	Wonen en bouwen			1.771.751	-937.552	834.199
1	0.10	Mutaties reserves	M6210603	Ontwikkelingsinitiatieven (excl. uren)		-37.821	-37.821
1	0.10	Mutaties reserves	M6830171	Compl Zegge VI Raalte fase 1 en fase 2	12.506		12.506
1	0.10	Mutaties reserves	M6823203	Omgevingsdienst IJsselland		-80.287	-80.287
1	0.10	Mutaties reserves	M6810201	Beleidsadvisering	215.000	-61.829	153.171
1	0.10	Mutaties reserves	M6830150	Salland II, fase 3	2.196.334		2.196.334
1	0.10	Mutaties reserves	M6830174	Complex Borgwijk Luttenberg	76.492		76.492
1	0.10	Mutaties reserves	M6830300	Bouwgrondexploitatie algemeen		-42.420	-42.420
1	0.10	Mutaties reserves	M6820101	Sociale woningbouw		-4.527	-4.527
	Totaal 0.10	Mutaties reserves			2.500.332	-226.884	2.273.448
			Totaal programma 1		14.239.708	-10.511.351	3.728.357
2	0.2	Burgerzaken	M6210503	Straatnaamgeving/huisnummering	498	0	498
	Totaal 0.2	Burgerzaken			498	0	498
2	0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	M6002401	Groot onderhoud gem gebouwen	247.616	0	247.616
2	0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	M6002402	Div. objecten	16.763	-16.502	261
2	0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	M6002403	Div. objecten	1.499	0	1.499
	Totaal 0.3	Beheer overige gebouwen en gronden			265.878	-16.502	249.376

Pr.	Taak	Taakomschrijving	WBS	Omschrijving WBS	Lasten	Baten	Saldo
2	2.1	Verkeer en vervoer	M6210104	Civieltechnische kunstwerken	210.774	0	210.774
2	2.1	Verkeer en vervoer	M6210105	Wegen, bermen en pleinen	2.144.155	-26.905	2.117.250
2	2.1	Verkeer en vervoer	M6210201	Openbare Verlichting	415.859	-1.020	414.839
2	2.1	Verkeer en vervoer	M6210301	Gladheidsbestrijding	106.719	0	106.719
2	2.1	Verkeer en vervoer	M6210401	Gemeentelijke afvalverwerking	121.219	0	121.219
2	2.1	Verkeer en vervoer	M6210502	Waarschuwborden, wegwijzers	67.200	0	67.200
2	2.1	Verkeer en vervoer	M6210601	Verkeer en vervoer/Verkeersveiligheid	1.214.075	-72.561	1.141.514
2	2.1	Verkeer en vervoer	M6210901	A.ondst. Wegen Straten,Pleinen verkeersm	1.404.055	0	1.404.055
	Totaal 2.1.	Verkeer en vervoer			5.684.056	-100.486	5.583.570
2	2.2	Parkeren	M6214102	Lasten parkeerkelder	130.079	-4.000	126.079
2	2.2	Parkeren	M6214901	Ambt.ondersteuning Parkeren	51.428	0	51.428
	Totaal 2.2.	Parkeren			181.507	-4.000	177.507
2	3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	M6310201	Marktzaken Raalte woensdag	23.502	0	23.502
2	3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	M6310202	Marktzaken Heeten	583	0	583
2	3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	M6310203	Marktzaken Heino	874	0	874
2	3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	M6310204	Marktzaken Raalte zaterdag	874	0	874
2	3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	M6310902	Ambt. Ondersteuning markten	72.020	0	72.020
2	3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	M6311101	Baten marktgelden Raalte woensdag	0	-67.437	-67.437
2	3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	M6311102	Baten marktgelden Heeten	0	-583	-583
2	3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	M6311103	Baten marktgelden Heino	0	-874	-874
2	3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	M6311104	Baten marktgelden Raalte zaterdag	0	-874	-874
	Totaal 3.3.	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen			97.853	-69.768	28.085
2	5.2	Sportaccommodaties	M6530102	Zwembad de Tippe	6.992	0	6.992
2	5.2	Sportaccommodaties	M6530261	Gymzaal het Raan	6.548	0	6.548

Pr.	Taak	Taakomschrijving	WBS	Omschrijving WBS	Lasten	Baten	Saldo
2	5.2	Sportaccommodaties	M6530263	Gymzaal Olykampen	363	0	363
2	5.2	Sportaccommodaties	M6530267	Gymzaal de Berkte	18.404	0	18.404
2	5.2	Sportaccommodaties	M6530269	Spelzaal Brede School Raalte Kwintijn	3.483	0	3.483
2	5.2	Sportaccommodaties	M6530280	Sporthal Tijenraan	2.374	0	2.374
2	5.2	Sportaccommodaties	M6530281	Sporthal Hoogerheyne	7.233	0	7.233
2	5.2	Sportaccommodaties	M6530283	Nieuw Tijenraan	924.533	-20.455	904.078
2	5.2	Sportaccommodaties	M6530800	Groot onderhoud sport	345.325	-57.079	288.246
2	5.2	Sportaccommodaties	M6531101	Sportterreinen	559.646	-1.017	558.629
2	5.2	Sportaccommodaties	M6531102	Renovatie sportterreinen	157.223	0	157.223
2	5.2	Sportaccommodaties	M6531901	Ambt.onderst. Gr. Sportvelden+Terreinen	299.942	0	299.942
	Totaal 5.2	Sportaccommodaties			2.332.066	-78.551	2.253.515
2	5.7	Openbaar groen en recreatie	M6560101	Openbaar groen	333.656	-2.575	331.081
2	5.7	Openbaar groen en recreatie	M6560104	Plaagdierenbestrijding	112.014	0	112.014
2	5.7	Openbaar groen en recreatie	M6560105	Openbaar groen bomen	427.003	0	427.003
2	5.7	Openbaar groen en recreatie	M6560106	WSW	887.869	0	887.869
2	5.7	Openbaar groen en recreatie	M6560202	Volkstuinen	2.575	-4.850	-2.275
2	5.7	Openbaar groen en recreatie	M6560203	Landschapsbeleid	2.837	0	2.837
2	5.7	Openbaar groen en recreatie	M6560301	Speelterreinen en speelplaatsen	152.327	0	152.327
2	5.7	Openbaar groen en recreatie	M6560901	Ambt.onderst. Openb.gr. Openluchtrecre.	1.132.685	0	1.132.685
	Totaal 5.7.	Openbaar groen en recreatie			3.050.966	-7.425	3.043.541
2	7.2	Riolering	M6722101	Riolering	2.023.942	-200.520	1.823.422
2	7.2	Riolering	M6722102	Drukriolering	318.958	0	318.958
2	7.2	Riolering	M6722103	Vrijvervalriolering	192.335	0	192.335

Pr.	Taak	Taakomschrijving	WBS	Omschrijving WBS	Lasten	Baten	Saldo
2	7.2	Riolering	M6722104	Grondwater en infiltratievoorzieningen	98.051	0	98.051
2	7.2	Riolering	M6722901	Ambt.ondersteuning Riolering	887.879	0	887.879
2	7.2	Riolering	M6726101	Baten Rioolheffing	0	-3.826.422	-3.826.422
2	7.2	Riolering	M6940107	Invorderingen rioolrechten	21.111	0	21.111
	Totaal 7.2	Riolering			3.542.276	-4.026.942	-484.667
2	7.4	Milieubeheer	M6723106	Klimaatadaptie	259.000	0	259.000
	Totaal 7.4	Milieubeheer			259.000	0	259.000
2	7.5	Begraafplaatsen	M6724101	Begraafplaatsen	107.341	0	107.341
2	7.5	Begraafplaatsen	M6724901	Ambt.ondersteuning Lijkbezorging	256.290	0	256.290
2	7.5	Begraafplaatsen	M6732101	Baten begraafplaatsen	0	-187.940	-187.940
	Totaal 7.5				363.631	-187.940	175.691
2	0.10	Mutaties reserves	M6002401	Groot onderhoud gem gebouwen	495.410	-244.081	251.329
2	0.10	Mutaties reserves	M6210105	Wegen bermen en pleinen	3.155.000	-3.279.934	-124.934
2	0.10	Mutaties reserves	M6210601	Verkeer en vervoer / Verkeersveiligheid		-1.055.000	-1.055.000
2	0.10	Mutaties reserves	M6214102	Lasten parkeerkelder	27.306	-108.880	-81.574
2	0.10	Mutaties reserves	M6530283	Nieuw Tijenraan		-19.418	-19.418
2	0.10	Mutaties reserves	M6530800	Groot onderhoud sport	351.214	-288.246	62.968
2	0.10	Mutaties reserves	M6531101	Sportterreinen		-25.686	-25.686
2	0.10	Mutaties reserves	M6531102	Renovatie sportterreinen	15.010		15.010
2	0.10	Mutaties reserves	M6560101	Openbaar groen		-9.136	-9.136
2	0.10	Mutaties reserves	M6560105	Openbaar groen bomen			0
2	0.10	Mutaties reserves	M6560106	WSW	0	-13.852	-13.852
2	0.10	Mutaties reserves	M6560301	Speelterreinen en speelplaatsen		-30.000	-30.000
2	0.10	Mutaties reserves	M6724101	Begraafplaatsen	65.000	-65.000	0
	Totaal 0.10				4.108.940	-5.139.233	-1.030.293

Pr.	Taak	Taakomschrijving	WBS	Omschrijving WBS	Lasten	Baten	Saldo
Totaal programma 2					19.886.670	-9.630.847	10.255.823
3	0.10	Mutaties reserves	M6922104	Stelposten participatie	0	-498.673	-498.673
3	0.10	Mutaties reserves	M6610101	PW - inkomensdeel	82.545	0	82.545
3	0.10	Mutaties reserves	M6662103	Mw vz Forfaitair vervoer Natura Imm.WMO	10.500	0	10.500
3	0.10	Mutaties reserves	M6623101	Reintegratie en participatie vz PW	4.164	0	4.164
Totaal 0.10 Mutaties reserves					97.209	-498.673	-401.464
3	4.1	Openbaar basisonderwijs	M6420101	Openbaar basisonderwijs	2.379	0	2.379
Totaal 4.1. Openbaar basisonderwijs					2.379	0	2.379
3	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	M6480101	Leerlingenvervoer	530.000	-5.485	524.515
3	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	M6480201	Uitvoering leerplicht	9.151	-62.000	-52.849
3	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	M6480204	Onderwijsachterstandenbeleid	341.000	-341.000	0
3	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	M6480205	Onderwijsbegeleiding	135.961	0	135.961
3	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	M6480206	Volwasseneducatie	83.206	-83.206	0
3	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	M6480207	Logopedie	57.159	0	57.159
3	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	M6480901	Ambt.onderst. Gem. Baten/Lasten Onderw.	305.567	0	305.567
3	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	M6650201	Peuterwerk	342.734	0	342.734
Totaal 4.3. Onderwijsbeleid en leerlingzaken					1.804.778	-491.691	1.313.087
3	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	M6623105	Nieuwe wet Inburgering	438.574	-240.478	198.096
3	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	M6650101	Kinderopvang	181.120	-6.662	174.458
3	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	M6650901	Ambt.ondersteuning Kinderopvang	111.784	0	111.784
Totaal 6.1. Samenkracht en burgerparticipatie					731.478	-247.140	484.338

Pr.	Taak	Taakomschrijving	WBS	Omschrijving WBS	Lasten	Baten	Saldo
3	6.3	Inkomensregelingen	M6610101	PW - inkomensdeel	6.149.455	-6.232.000	-82.545
3	6.3	Inkomensregelingen	M6610102	Bijstandsbesluit zelfstandigen	11.000	0	11.000
3	6.3	Inkomensregelingen	M6610901	Ambt.ondersteuning Bijstandsverlening	660.674	0	660.674
3	6.3	Inkomensregelingen	M6614101	Kwijtscheldingsbeleid	185.694	0	185.694
3	6.3	Inkomensregelingen	M6614301	Bijzondere bijstand	411.533	-47.140	364.393
3	6.3	Inkomensregelingen	M6614302	Minimabeleid (subsidies)	374.290	0	374.290
3	6.3	Inkomensregelingen	M6614303	Minimabeleid (18+)	132.638	0	132.638
3	6.3	Inkomensregelingen	M6614304	Minimabeleid coll. zorgkosten	254.665	0	254.665
3	6.3	Inkomensregelingen	M6614901	Ambt.onderst. Gemeentelijk Minimabeleid	320.579	0	320.579
3	6.3	Inkomensregelingen	M6623104	Werkgelegenheid Werkbedrijf	21.752	0	21.752
	Totaal 6.3	Inkomensregelingen			8.522.280	-6.279.140	2.243.140
3	6.4	Begeleide participatie	M6611101	Sociale werkvoorziening	4.557.337	0	4.557.337
3	6.4	Begeleide participatie	M6611901	Ambt.ondersteuning Werkgelegenheid	168.744	0	168.744
3	6.4	Begeleide participatie	M6662103	Mw vz Forfaitair vervoer Natura Imm.WMO	40.000	0	40.000
	Totaal 6.4.	Begeleide participatie			4.766.081	0	4.766.081
3	6.5	Arbeidsparticipatie	M6623101	Reintegratie en participatie vz PW	338.074	0	338.074
3	6.5	Arbeidsparticipatie	M6623901	Ambt.onderst. Ov. Soc. Zekerheidsreg.	621.517	0	621.517
	Totaal 6.5	Arbeidsparticipatie			959.591	0	959.591
Totaal programma 3					16.883.796	-7.516.644	9.367.152
4	0.10	Mutaties reserves	M6922105	Stelposten WMO en jeugd	781.494	1.038.849	1.820.343

Pr.	Taak	Taakomschrijving	WBS	Omschrijving WBS	Lasten	Baten	Saldo
4	0.10	Mutaties reserves	M6670101	Zorg- en hulpverlening		-292.613	-292.613
4	0.10	Mutaties reserves	M6670201	Sociaal Cultureel Werk		-10.000	-10.000
4	0.10	Mutaties reserves	M6671153	Eerstel.loket WMO en Jeugd (onderst MEE)		-119.520	-119.520
4	0.10	Mutaties reserves	M6671156	Eerstelijnsloket WMO en Jeugd (toegang)		-200.000	-200.000
4	0.10	Mutaties reserves	M6614201	Schulddienstverlening	73.953		73.953
	Totaal 0.10	Mutaties reserves			855.447	416.716	1.272.163
4	6.1	Samenkracht en participatie	M6670101	Zorg- en hulpverlening	935.189	0	935.189
4	6.1	Samenkracht en participatie	M6670102	WMO Raad	28.926	0	28.926
4	6.1	Samenkracht en participatie	M6670103	Vrijwilligersbeleid	158.452	0	158.452
4	6.1	Samenkracht en participatie	M6670105	Zelfstandig Thuis Wonen	127.807	0	127.807
4	6.1	Samenkracht en participatie	M6670151	Algemene voorz. WMO en Jeugd (WMO mantel)	461.555	0	461.555
4	6.1	Samenkracht en participatie	M6670159	Algemene voorz. WMO en Jeugd (jeugdbudg)	97.052	0	97.052
4	6.1	Samenkracht en participatie	M6670201	Sociaal Cultureel Werk	544.648	0	544.648
4	6.1	Samenkracht en participatie	M6670401	Alg voorziening WMO en jeugd CVV	658.213	0	658.213
4	6.1	Samenkracht en participatie	M6670901	Ambt.onderst. Alg. Voorz. Wmo en Jeugd	366.497	0	366.497
	Totaal 6.1	Samenkracht en participatie			3.378.339	0	3.378.339
4	6.2	Wijkteams	M6671101	Eerstelijnsloket WMO en Jeugd	50.575	0	50.575
4	6.2	Wijkteams	M6671152	Eerstelijnsloket WMO en Jeugd(wijkverpl)	28.675	0	28.675
4	6.2	Wijkteams	M6671153	Eerstel.loket WMO en Jeugd (onderst MEE)	348.154	0	348.154

Pr.	Taak	Taakomschrijving	WBS	Omschrijving WBS	Lasten	Baten	Saldo
4	6.2	Wijkteams	M6671155	Eerstel.loket WMO en Jeugd (bijdr.kernt)	5.202	0	5.202
4	6.2	Wijkteams	M6671156	Eerstelijnsloket WMO en Jeugd (toegang)	795.779	0	795.779
4	6.2	Wijkteams	M6671159	Eerstelijnsloket WMO en Jeug div.kst.	25.000	0	25.000
4	6.2	Wijkteams	M6671901	Ambt.onderst. Jeugdgezondheid (maatw.)	417.523	0	417.523
	Totaal 6.2	Wijkteams			1.670.908	0	1.670.908
4	6.6	Maatwerkvoorziening WMO	M6661102	Individuele voorzieningen gehandicapten	1.145.778	-38.805	1.106.973
4	6.6	Maatwerkvoorziening WMO	M6661901	Ambt. Ondersteuning Ind. Voorz. Gehandic	351.072	0	351.072
	Totaal 6.6.	Maatwerkvoorziening WMO			1.496.850	-38.805	1.458.045
4	6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	M6614201	Schulddienstverlening	250.000	0	250.000
4	6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	M6662101	Huishoudelijke hulp	2.965.259	0	2.965.259
4	6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	M6662150	Begeleiding individueel	2.318.500	0	2.318.500
4	6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	M6662151	Begeleiding groep	1.762.600	0	1.762.600
4	6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	M6662901	Ambt.Onderst.Maatwerkv. immaterieel WMO	453.633	0	453.633
4	6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	M6667151	Eigen bijdragen WMO	0	-300.000	-300.000
4	6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	M6667152	Servicevervoer Raalte	0	-30.000	-30.000
4	6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	M6667901	Ambt.Onderst.Maatwerkvoorziening opv WMO	19.283	0	19.283
4	6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	M6672901	Ambt. Ondersteuning PGB WMO	106.777	0	106.777
	Totaal 6.71	Maatwerkdienstverlening 18+			7.876.052	-330.000	7.546.052
4	6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	M6672156	PGB Jeugd	180.000	0	180.000

Pr.	Taak	Taakomschrijving	WBS	Omschrijving WBS	Lasten	Baten	Saldo
4	6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	M6682150	Individ. voorz Natura Jeugd (GZ 1e lijn)	75.000	0	75.000
4	6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	M6682151	Jeugdhulp TOP segment	7.324.628	0	7.324.628
4	6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	M6682152	Jeugdhulp Middensegment	100.000	0	100.000
4	6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	M6682153	Landelijk Transitie arrangement	208.060	0	208.060
4	6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	M6682154	Jeugdzorgplus	156.045	0	156.045
4	6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	M6682901	Ambt. Onderst.Indiv.voorz. Natura Jeugd	260.172	0	260.172
Totaal 6.72		Maatwerkdienstverlening 18-			8.303.905	0	8.303.905
4	6.82	Geëscaleerde zorg 18-	M6682156	Jeugdhulp specialistisch lokaal	290.000	0	290.000
4	6.82	Geëscaleerde zorg 18-	M6683152	Veiligheid, jeugdrecl. en opvang Jeugd	136.729	0	136.729
4	6.82	Geëscaleerde zorg 18-	M6683155	Jeugdbescherming	606.000	0	606.000
4	6.82	Geëscaleerde zorg 18-	M6683901	Ambt. Onderst.veiligheid,jeugdreclass.	65.860	0	65.860
Totaal 6.82		Geëscaleerde zorg 18-			1.098.589	0	1.098.589
4	7.1	Volksgezondheid	M6714101	Volksgezondheid	1.427.243	0	1.427.243
4	7.1	Volksgezondheid	M6714901	Ambt.onderst. Openbare gezondheidzorg	72.565	0	72.565
4	7.1	Volksgezondheid	M6715101	Centrum voor Jeugd en gezin (Jeugdgez.h)	69.195	0	69.195
4	7.1	Volksgezondheid	M6715901	Ambt.onderst. Jeugdgezondheid	3.560	0	3.560
Totaal 7.1		Volksgezondheid			1.572.563	0	1.572.563
Totaal programma 4					26.252.653	47.911	26.300.564
							0
5	7.3	Afval	M6721101	Huisvuilinzameling	2.538.840	-347.418	2.191.422
5	7.3	Afval	M6721105	Project zwerfafval	26.644	0	26.644

Pr.	Taak	Taakomschrijving	WBS	Omschrijving WBS	Lasten	Baten	Saldo
5	7.3	Afval	M6721901	Ambt.onderst. Afvalverw. en -verwerking	195.112	0	195.112
5	7.3	Afval	M6725101	Baten Afvalstoffenheffing	0	-3.062.304	-3.062.304
5	7.3	Afval	M6940106	Invorderingen afvalstoffenheffing	27.210	0	27.210
	Totaal 7.3.	Afval			2.787.806	-3.409.722	-621.916
5	7.4	Milieubeheer	M6723103	Lokaal klimaatbeleid	528.040	-8.432	519.608
	Totaal 7.4.	Milieubeheer			528.040	-8.432	519.608
5	0.10	Mutaties reserves	M6723103	Lokaal klimaatbeleid	100.000	-129.789	-29.789
	Totaal 0.10	Mutaties reserves			100.000	-129.789	-29.789
Totaal programma 5					3.415.846	-3.547.943	-132.097
6	3.1	Economische ontwikkeling	M6310101	Economische zaken	966.162	-111.640	854.522
6	3.1	Economische ontwikkeling	M6310901	Ambt. Ondersteuning Econ ontwikkeling	243.198	0	243.198
	Totaal 3.1.	Economische ontwikkeling			1.209.360	-111.640	1.097.720
6	5.7	Openbaar groen en recreatie	M6310301	Openlucht-recreatie	142.971	0	142.971
6	5.7	Openbaar groen en recreatie	M6310302	Wandel- en fietsroutenetwerk (RGS)	62.418	-27.251	35.167
	Totaal 5.7	Openbaar groen en recreatie			205.389	-27.251	178.138
6	0.10	Mutaties reserves	M6310101	Economische zaken		-209.496	-209.496
6	0.10	Mutaties reserves	M6310301	Openlucht-recreatie		-2.759	-2.759
	Totaal 0.10	Mutaties reserves			0	-212.255	-212.255
Totaal programma 6					1.414.749	-351.146	1.063.603

Pr.	Taak	Taakomschrijving	WBS	Omschrijving WBS	Lasten	Baten	Saldo
7	0.10	Mutaties reserves	M6670899	Onderhoud welzijnsgebouwen	86.583		86.583
7	0.10	Mutaties reserves	M6421101	Basisonderw. Onderw.huisv.(openb+byz)	1.763.026	-1.715.512	47.514
7	0.10	Mutaties reserves	M6431101	Spec.(voortgez)onderw.huisvest(OB+Byz)		-14.668	-14.668
7	0.10	Mutaties reserves	M6441101	Voortg. onderw+huisvesting (OB+Byz)		-93.070	-93.070
7	0.10	Mutaties reserves	M6530410	Stimuleringssubsidie		-117.712	-117.712
7	0.10	Mutaties reserves	M6540101	Kultuur (subsidies)		-2.317	-2.317
7	0.10	Mutaties reserves	M6540201	Hoftheater Raalte		-29.029	-29.029
	Totaal 0.10	Mutaties reserves			1.849.609	-1.972.308	-122.699
7	4.2	Onderwijshuisvesting	M6421101	Basisonderw. Onderw.huisv.(openb+byz)	1.545.276	-6.751	1.538.525
7	4.2	Onderwijshuisvesting	M6421901	Ambt.onderst. Huisvesting (openb+byz)	28.357	0	28.357
7	4.2	Onderwijshuisvesting	M6431101	Spec.(voortgez)onderw.huisvest(OB+Byz)	197.464	0	197.464
7	4.2	Onderwijshuisvesting	M6431901	Ambt.onderst. bijz. spec.onderw.(OB+Byz)	670	0	670
7	4.2	Onderwijshuisvesting	M6441101	Voortg. onderw+huisvesting (OB+Byz)	1.062.517	0	1.062.517
7	4.2	Onderwijshuisvesting	M6441901	A.O. Voortg. Onderw+huisvesting (OB+Byz)	670	0	670
	Totaal 4.2.	Onderwijshuisvesting			2.834.954	-6.751	2.828.203
7	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	M6480202	Vervoer schoolsporten	94.909	0	94.909
7	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	M6530430	Schoolsportdagen	7.771	0	7.771
	Totaal 4.3.	Onderwijsbeleid en leerlingzaken			102.680	0	102.680
7	5.1	Sportbeleid en activering	M6530302	Sportbedrijf BV	1.518.224	-546.746	971.478

Pr.	Taak	Taakomschrijving	WBS	Omschrijving WBS	Lasten	Baten	Saldo
7	5.1	Sportbeleid en activering	M6530401	Waarderingssubsidies	38.931	0	38.931
7	5.1	Sportbeleid en activering	M6530402	Deskundigheidsbevordering	8.992	0	8.992
7	5.1	Sportbeleid en activering	M6530410	Stimuleringssubsidie	236.071	0	236.071
7	5.1	Sportbeleid en activering	M6530500	Lokaal sportakkoord			0
7	5.1	Sportbeleid en activering	M6530901	Ambt ondersteuning sportbeleid	28.061	0	28.061
	Totaal 5.1	Sportbeleid en activering			1.830.279	-546.746	1.283.533
7	5.2	Sportaccommodaties	M6530301	Geprivatiseerde sportakkommodaties	88.697	0	88.697
	Totaal 5.2	Sportaccommodaties			88.697	0	88.697
7	5.3	Cultuur	M6540101	Cultuur (subsidies)	140.582	-2.424	138.158
7	5.3	Cultuur	M6540102	Cultuurnota	98.499	0	98.499
7	5.3	Cultuur	M6540103	Geprivatiseerde sociale culturele accomm	26.099	0	26.099
7	5.3	Cultuur	M6540201	Hoftheater Raalte	468.926	-51.465	417.461
7	5.3	Cultuur	M6540301	Kunstvoorziening	26.080	0	26.080
7	5.3	Cultuur	M6540901	Ambt.ondersteuning Kunst en Cultuur	61.480	0	61.480
	Totaal 5.3.	Cultuur			821.666	-53.889	767.777
7	5.4	Musea	M6541201	Archeologie	5.960	0	5.960
	Totaal 5.4.	Musea			5.960	0	5.960
7	5.6	Media	M6510101	Openbaar Bibliotheekwerk	879.003	0	879.003
7	5.6	Media	M6540104	Cultuur - RTV Raalte subsidie	22.220	0	22.220
	Totaal 5.6	Media			901.223	0	901.223
7	5.7	Openbaar groen en recreatie	M6580101	Volksfeesten	14.932	-3.109	11.823
	Totaal 5.7	Openbaar groen en recreatie			14.932	-3.109	11.823
7	6.1	Samenkracht en participatie	M6670803	Perceel + loods Stationsstraat Raalte	5.556	-596	4.960

Pr.	Taak	Taakomschrijving	WBS	Omschrijving WBS	Lasten	Baten	Saldo
7	6.1	Samenkracht en participatie	M6670806	Huisvest. Jongerencentrum Schapenstraat	615	0	615
	Totaal 6.1.	Samenkracht en participatie			6.171	-596	5.575
Totaal programma 7					8.456.171	-2.583.399	5.872.772
8	0.10	Mutaties reserves	M6120206	Brandweerkazernes gemeente Raalte		-31.768	-31.768
8	0.10	Mutaties reserves	M6140202	Integrale veiligheid		-15.000	-15.000
	Totaal 0.10	Mutaties reserves			0	-46.768	-46.768
8	1.1	Crisisbeheersing en brandweer	M6120206	Brandweerkazernes gemeente Raalte	102.989	-183.255	-80.266
8	1.1	Crisisbeheersing en brandweer	M6120301	Regionale samenwerking	2.479.413	0	2.479.413
8	1.1	Crisisbeheersing en brandweer	M6120401	Rampenbestrijding	22.419	-7.000	15.419
8	1.1	Crisisbeheersing en brandweer	M6120901	Ambt.onderst.Brandw. + Rampenbestrijding	34.651	0	34.651
	Totaal 1.1	Crisisbeheersing en brandweer			2.639.472	-190.255	2.449.217
8	1.2	Openbare orde en veiligheid	M6140101	Handhaving openbare ruimte	106.604	0	106.604
8	1.2	Openbare orde en veiligheid	M6140102	Baten Handhaving openbare ruimte	0	-35.000	-35.000
8	1.2	Openbare orde en veiligheid	M6140201	Haltproject	9.843	0	9.843
8	1.2	Openbare orde en veiligheid	M6140202	Integrale veiligheid	162.284	0	162.284
8	1.2	Openbare orde en veiligheid	M6140401	Dierenbescherming	42.631	0	42.631
8	1.2	Openbare orde en veiligheid	M6140901	Ambt.onderst. Openbare orde +Veiligheid	465.880	0	465.880
	Totaal 1.2.	Openbare orde en veiligheid			787.242	-35.000	752.242
Totaal programma 8					3.426.714	-272.023	3.154.691

Pr.	Taak	Taakomschrijving	WBS	Omschrijving WBS	Lasten	Baten	Saldo
9	0.1	Bestuur	M6001201	College van B. en W.	789.997	0	789.997
9	0.1	Bestuur	M6002202	Planning & Control cyclus	123.913	0	123.913
9	0.1	Bestuur	M6002502	Rechtsbescherming	135.248	0	135.248
9	0.1	Bestuur	M6002901	Ambt.ondersteuning Bestuur	301.060	0	301.060
9	0.1	Bestuur	M6005101	Intergemeentelijke samenwerking	185.225	0	185.225
9	0.1	Bestuur	M6005201	VNG	184.741	-243.995	-59.254
9	0.1	Bestuur	M6005901	Ambt.ondersteuning Bestuurlijke samenw.	2.769	0	2.769
9	0.1	Bestuur	M6006101	Raad	463.558	0	463.558
9	0.1	Bestuur	M6006102	Rekenkamerfunctie	30.084	0	30.084
9	0.1	Bestuur	M6006103	Griffie	273.467	0	273.467
	Totaal 0.1	Bestuur			2.490.062	-243.995	2.246.067
9	0.2	Burgerzaken	M6003109	Verkiezingen	36.057	0	36.057
9	0.2	Burgerzaken	M6003901	Ambt.ondersteuning Burgerzaken	497.094	0	497.094
9	0.2	Burgerzaken	M6004101	Rijbewijzen	61.698	-143.113	-81.415
9	0.2	Burgerzaken	M6004102	Reisdocumenten	51.666	-119.599	-67.933
9	0.2	Burgerzaken	M6004103	Bevolkingsadm. / Burgerlijke stand	52.653	-65.741	-13.088
	Totaal 0.2	Burgerzaken			699.168	-328.453	370.715
9	0.10	Mutaties reserves	M6005201	VNG	0	3.811	3.811
	Totaal 0.10	Mutaties reserves			0	3.811	3.811
9	7.5	Begraafplaatsen	M6724102	Lijkschouw GGD	13.183	0	13.183
	Totaal 7.5	Begraafplaatsen			13.183	0	13.183
Totaal programma 9					3.202.413	-568.637	2.633.776

Pr.	Taak	Taakomschrijving	WBS	Omschrijving WBS	Lasten	Baten	Saldo
Alg	0.10	Mutaties reserves	M6951201	Domein Ruimte		-37.665	-37.665
Alg	0.10	Mutaties reserves	M6951301	Domein Samenleving	0	-5.374	-5.374
Alg	0.10	Mutaties reserves	M6951401	Domein beheer	0	-17.873	-17.873
Alg	0.10	Mutaties reserves	M6951402	Domein beheer gebouw gemeentewerf		-26.131	-26.131
Alg	0.10	Mutaties reserves	M6951501	Domein publiek cluster telefoon, post,		-19.475	-19.475
Alg	0.10	Mutaties reserves	M6951502	Domein publiek cluster burgerzaken		-85.957	-85.957
Alg	0.10	Mutaties reserves	M6951601	Domein Sociaal		-5.678	-5.678
Alg	0.10	Mutaties reserves	M6951701	Domein Bedrijfsvoering	0	-10.067	-10.067
Alg	0.10	Mutaties reserves	M6951705	BV Facilitair		-393.919	-393.919
Alg	0.10	Mutaties reserves	M6951708	DOWR ICT		-167.670	-167.670
Alg	0.10	Mutaties reserves	M6914101	Baten bespaarde rente	306.120		306.120
Alg	0.10	Mutaties reserves	M6002102	Gem secretaris org budget	448.582	-73.552	375.030
Alg	0.10	Mutaties reserves	M6922101	Algemene dekkingsmiddelen		-560.000	-560.000
Alg	0.10	Mutaties reserves	M6951702	BV Organisatiebudgetten	71.143	-39.677	31.466
Alg	0.10	Mutaties reserves	M6960102	Resultaat exploitatie dienstjaar		-1.778.068	-1.778.068
	Totaal 0.10	Mutaties reserves			825.845	-3.221.106	-2.395.261
Alg	0.4	Overhead	M6002101	Gemeentesecretaris	145.833	0	145.833
Alg	0.4	Overhead	M6002103	Representatie	31.323	0	31.323
Alg	0.4	Overhead	M6002302	Voorlichting	76.798	0	76.798
Alg	0.4	Overhead	M6951100	Directie	276.715	0	276.715
Alg	0.4	Overhead	M6951101	Bestuurssecretaris	100.128	0	100.128
Alg	0.4	Overhead	M6951200	Domeinmanager Ruimte	132.626	0	132.626
Alg	0.4	Overhead	M6951201	Domein Ruimte	-574.650	0	-574.650

Pr.	Taak	Taakomschrijving	WBS	Omschrijving WBS	Lasten	Baten	Saldo
Alg	0.4	Overhead	M6951300	Domeinmanager Samenleving	121.435	0	121.435
Alg	0.4	Overhead	M6951301	Domein Samenleving	-328.019	-51.277	-379.296
Alg	0.4	Overhead	M6951400	Domeinmanager beheer	121.435	0	121.435
Alg	0.4	Overhead	M6951401	Domein beheer	-745.416	0	-745.416
Alg	0.4	Overhead	M6951402	Domein beheer gebouw gemeentewerf	68.934	-35.190	33.744
Alg	0.4	Overhead	M6951403	Domein beheer materieel	0	0	0
Alg	0.4	Overhead	M6951500	Domeinmanager publiek	121.435	0	121.435
Alg	0.4	Overhead	M6951501	Domein publiek cluster telefoon, post,	965.677	0	965.677
Alg	0.4	Overhead	M6951502	Domein publiek cluster burgerzaken	85.957	0	85.957
Alg	0.4	Overhead	M6951600	Domeinmanager Sociaal	121.435	0	121.435
Alg	0.4	Overhead	M6951601	Domein Sociaal	5.678	0	5.678
Alg	0.4	Overhead	M6951700	Domeinmanager Bedrijfsvoering	121.435	0	121.435
Alg	0.4	Overhead	M6951701	Domein Bedrijfsvoering	2.753.364	-44.940	2.708.424
Alg	0.4	Overhead	M6951703	BV cluster manager PSA	45.252	0	45.252
Alg	0.4	Overhead	M6951704	BV cluster PSA	561.738	-422.770	138.968
Alg	0.4	Overhead	M6951705	BV Facilitair	894.773	-37.502	857.271
Alg	0.4	Overhead	M6951706	DOWR Facilitair	954.915	0	954.915
Alg	0.4	Overhead	M6951707	DOWR Financiële administratie	324.707	0	324.707
Alg	0.4	Overhead	M6951708	DOWR ICT	3.685.757	0	3.685.757
Alg	0.4	Overhead	M6951709	DOWR Belastingen	25.000	-25.000	0
Alg	0.4	Overhead	M6951710	DOWR Bedrijfsvoeringsraad	69.737	-69.737	0
Alg	0.4	Overhead	M6951711	Organisatiebudgetten (overhead)	537.087	0	537.087
Totaal 0.4		Overhead			10.701.089	-686.416	10.014.673
Alg	0.5	Treasury	M6913101	Rente resultaat	233.545	0	233.545

Pr.	Taak	Taakomschrijving	WBS	Omschrijving WBS	Lasten	Baten	Saldo
Alg	0.5	Treasury	M6913102	Treasury	-152.584	-395.302	-547.886
Alg	0.5	Treasury	M6914101	Baten bespaarde rente	0	-1.013.799	-1.013.799
	Totaal 0.5	Treasury			80.961	-1.409.101	-1.328.140
Alg	0.61	OZB woningen	M6930901	Ambt.ondersteuning Uitvoering Wet WOZ	3.259	0	3.259
Alg	0.61	OZB woningen	M6932101	OZB opbrengst eigenaren	0	-5.482.456	-5.482.456
Alg	0.61	OZB woningen	M6940101	Invorderingen woningen	186.220	0	186.220
	Totaal 0.61	OZB woningen			189.479	-5.482.456	-5.292.977
Alg	0.62	OZB niet woningen	M6931101	OZB opbrengst gebruikers	0	-1.325.228	-1.325.228
Alg	0.62	OZB niet woningen	M6932102	OZB opbrengst eigenaren niet woningen	0	-1.980.539	-1.980.539
Alg	0.62	OZB niet woningen	M6940102	Invorderingen OZB niet woningen	179.614	0	179.614
	Totaal 0.62	OZB niet woningen			179.614	-3.305.767	-3.126.153
Alg	0.64	Bedrijvenloket en bedrijfsregeling	M6938102	Baten reclamebelasting	0	-135.000	-135.000
Alg	0.64	Belastingen overig	M6939101	Baten precariobelasting	0	-41.000	-41.000
Alg	0.64	Belastingen overig	M6940104	Invorderingen belastingen overig	35.183	0	35.183
	Totaal 0.64	Belastingen overig			35.183	-176.000	-140.817
Alg	0.7	Algemene uitkering	M6921101	Algemene uitkeringen	0	-54.929.652	-54.929.652
Alg	0.7	Algemene uitkering	M6923101	Uitkering deelfonds sociaal domein	0	-5.947.901	-5.947.901
	Totaal 0.7	Algemene uitkering			0	-60.877.553	-60.877.553
Alg	0.8	Overige baten en lasten	M6002102	Gem secretaris org budget	139.505	0	139.505
Alg	0.8	Overige baten en lasten	M6922101	Algemene dekkingsmiddelen	534.000	0	534.000
Alg	0.8	Overige baten en lasten	M6922102	Onvoorzien	186.715	0	186.715
Alg	0.8	Overige baten en lasten	M6922103	Incidentele baten en lasten	0	-20.585	-20.585
Alg	0.8	Overige baten en lasten	M6951702	BV Organisatiebudgetten	794.258	-30.000	764.258

Pr.	Taak	Taakomschrijving	WBS	Omschrijving WBS	Lasten	Baten	Saldo
Alg	0.8	Overige baten en lasten	M6960101	Resultaat kostenplaatsen	-300.000	0	-300.000
	Totaal 0.8	Overige baten en lasten			1.354.478	-50.585	1.303.893
Alg	2.1	Verkeer en vervoer	M6330101	Nutsvoorzieningen	3.499	0	3.499
Alg	2.1	Verkeer en vervoer	M6330901	Ambt.ondersteuning Nutsbedrijven	4.812	0	4.812
	Totaal 2.1.	Verkeer en vervoer			8.311	0	8.311
Alg	3.4	Economische promotie	M6935101	Baten Forensenbelasting	0	-138.283	-138.283
Alg	3.4	Economische promotie	M6936101	Baten Toeristenbelasting	0	-285.000	-285.000
Alg	3.4	Economische promotie	M6940105	Invorderingen toeristen- en for.belasting	12.666	0	12.666
	Totaal 3.4	Economische promotie			12.666	-423.283	-410.617
Totaal alg. dekkingsmiddelen					13.387.626	-75.632.267	-62.244.641
Totaal alle programma's					110.566.347	-110.566.347	0

A.2 Indeling op taakveld gesorteerd

Overzicht recapitulatie baten en lasten 2022 per taakveld

Bedragen in €

- is voordeel

Taak	Pr.	Taakomschrijving	WBS	Omschrijving WBS	Lasten	Baten	Saldo
0.1	9	Bestuur	M6001201	College van B. en W.	789.997	0	789.997
0.1	9	Bestuur	M6002202	Planning & Control cyclus	123.913	0	123.913
0.1	9	Bestuur	M6002502	Rechtsbescherming	135.248	0	135.248
0.1	9	Bestuur	M6002901	Ambt.ondersteuning Bestuur	301.060	0	301.060
0.1	9	Bestuur	M6005101	Intergemeentelijke samenwerking	185.225	0	185.225
0.1	9	Bestuur	M6005201	VNG	184.741	-243.995	-59.254
0.1	9	Bestuur	M6005901	Ambt.ondersteuning Bestuurlijke samenw.	2.769	0	2.769
0.1	9	Bestuur	M6006101	Raad	463.558	0	463.558
0.1	9	Bestuur	M6006102	Rekenkamerfunctie	30.084	0	30.084
0.1	9	Bestuur	M6006103	Griffie	273.467	0	273.467
Totaal 0.1					2.490.062	-243.995	2.246.067
0.2	2	Burgerzaken	M6210503	Straatnaamgeving / huisnummering	498	0	498
0.2	9	Burgerzaken	M6003109	Verkiezingen	36.057	0	36.057
0.2	9	Burgerzaken	M6003901	Ambt.ondersteuning Burgerzaken	497.094	0	497.094
0.2	9	Burgerzaken	M6004101	Rijbewijzen	61.698	-143.113	-81.415
0.2	9	Burgerzaken	M6004102	Reisdocumenten	51.666	-119.599	-67.933
0.2	9	Burgerzaken	M6004103	Bevolkingsadm. / Burgerlijke stand	52.653	-65.741	-13.088
Totaal 0.2					699.666	-328.453	371.213
0.3	1	Beheer overige gebouwen en gronden	M6002471	Compl de Zegge VI Raalte fase 2 (NNIEGG)	852	-800	52
0.3	1	Beheer overige gebouwen en gronden	M6002478	Complex de Veldegge (NNIEGG fase 2)	7.608	-600	7.008

Taak	Pr.	Taakomschrijving	WBS	Omschrijving WBS	Lasten	Baten	Saldo
0.3	1	Beheer overige gebouwen en gronden	M6002479	NNIEGG Broeck	1.250	0	1.250
0.3	1	Beheer overige gebouwen en gronden	M6002488	NNIEGG LHH	792	0	792
0.3	1	Beheer overige gebouwen en gronden	M6002499	Complex overige terreinen	19.770	0	19.770
0.3	2	Beheer overige gebouwen en gronden	M6002401	Groot onderhoud gem gebouwen	247.616	0	247.616
0.3	2	Beheer overige gebouwen en gronden	M6002402	Div. objecten	16.763	-16.502	261
0.3	2	Beheer overige gebouwen en gronden	M6002403	Div. objecten	1.499	0	1.499
Totaal 0.3					296.150	-17.902	278.248
0.4		Alg Overhead	M6002101	Gemeentesecretaris	145.833	0	145.833
0.4		Alg Overhead	M6002103	Representatie	31.323	0	31.323
0.4		Alg Overhead	M6002302	Voorlichting	76.798	0	76.798
0.4		Alg Overhead	M6951100	Directie	276.715	0	276.715
0.4		Alg Overhead	M6951101	Bestuurssecretaris	100.128	0	100.128
0.4		Alg Overhead	M6951200	Domeinmanager Ruimte	132.626	0	132.626
0.4		Alg Overhead	M6951201	Domein Ruimte	-574.650	0	-574.650
0.4		Alg Overhead	M6951300	Domeinmanager Samenleving	121.435	0	121.435
0.4		Alg Overhead	M6951301	Domein Samenleving	-328.019	-51.277	-379.296
0.4		Alg Overhead	M6951400	Domeinmanager beheer	121.435	0	121.435
0.4		Alg Overhead	M6951401	Domein beheer	-745.416	0	-745.416
0.4		Alg Overhead	M6951402	Domein beheer gebouw gemeentewerf	68.934	-35.190	33.744
0.4		Alg Overhead	M6951403	Domein beheer materieel	0	0	0
0.4		Alg Overhead	M6951500	Domeinmanager publiek	121.435	0	121.435
0.4		Alg Overhead	M6951501	Domein publiek cluster telefoon, post,	965.677	0	965.677
0.4		Alg Overhead	M6951502	Domein publiek cluster burgerzaken	85.957	0	85.957
0.4		Alg Overhead	M6951600	Domeinmanager Sociaal	121.435	0	121.435

Taak	Pr. Taakomschrijving	WBS	Omschrijving WBS	Lasten	Baten	Saldo
0.4	Alg Overhead	M6951601	Domein Sociaal	5.678	0	5.678
0.4	Alg Overhead	M6951700	Domeinmanager Bedrijfsvoering	121.435	0	121.435
0.4	Alg Overhead	M6951701	Domein Bedrijfsvoering	2.753.364	-44.940	2.708.424
0.4	Alg Overhead	M6951703	BV cluster manager PSA	45.252	0	45.252
0.4	Alg Overhead	M6951704	BV cluster PSA	561.738	-422.770	138.968
0.4	Alg Overhead	M6951705	BV Facilitair	894.773	-37.502	857.271
0.4	Alg Overhead	M6951706	DOWR Facilitair	954.915	0	954.915
0.4	Alg Overhead	M6951707	DOWR Financiële administratie	324.707	0	324.707
0.4	Alg Overhead	M6951708	DOWR ICT	3.685.757	0	3.685.757
0.4	Alg Overhead	M6951709	DOWR Belastingen	25.000	-25.000	0
0.4	Alg Overhead	M6951710	DOWR Bedrijfsvoeringsraad	69.737	-69.737	0
0.4	Alg Overhead	M6951711	Organisatiebudgetten (overhead)	537.087	0	537.087
Totaal 0.4				10.701.089	-686.416	10.014.673
0.5	Alg Treasury	M6913101	Rente resultaat	233.545	0	233.545
0.5	Alg Treasury	M6913102	Treasury	-152.584	-395.302	-547.886
0.5	Alg Treasury	M6914101	Baten bespaarde rente	0	-1.013.799	-1.013.799
Totaal 0.5				80.961	-1.409.101	-1.328.140
0.61	Alg OZB woningen	M6930901	Ambt.ondersteuning Uitvoering Wet WOZ	3.259	0	3.259
0.61	Alg OZB woningen	M6932101	OZB opbrengst eigenaren	0	-5.482.456	-5.482.456
0.61	Alg OZB woningen	M6940101	Invorderingen woningen	186.220	0	186.220
Totaal 0.61				189.479	-5.482.456	-5.292.977
0.62	Alg OZB niet woningen	M6931101	OZB opbrengst gebruikers	0	-1.325.228	-1.325.228
0.62	Alg OZB niet woningen	M6932102	OZB opbrengst eigenaren niet woningen	0	-1.980.539	-1.980.539

Taak	Pr.	Taakomschrijving	WBS	Omschrijving WBS	Lasten	Baten	Saldo
0.62	Alg	OZB niet woningen	M6940102	Invorderingen OZB niet woningen	179.614	0	179.614
Totaal 0.62					179.614	-3.305.767	-3.126.153
0.64	Alg	Bedrijvenloket en bedrijfsregeling	M6938102	Baten reclamebelasting	0	-135.000	-135.000
0.64	Alg	Belastingen overig	M6939101	Baten precariobelasting	0	-41.000	-41.000
0.64	Alg	Belastingen overig	M6940104	Invorderingen belastingen overig	35.183	0	35.183
Totaal 0.64					35.183	-176.000	-140.817
0.7	Alg	Algemene uitkering	M6921101	Algemene uitkeringen	0	-54.929.652	-54.929.652
0.7	Alg	Algemene uitkering	M6923101	Uitkering deelfonds sociaal domein	0	-5.947.901	-5.947.901
Totaal 0.7					0	-60.877.553	-60.877.553
0.8	Alg	Overige baten en lasten	M6002102	Gem secretaris org budget	139.505	0	139.505
0.8	Alg	Overige baten en lasten	M6922101	Algemene dekkingsmiddelen	534.000	0	534.000
0.8	Alg	Overige baten en lasten	M6922102	Onvoorzien	186.715	0	186.715
0.8	Alg	Overige baten en lasten	M6922103	Incidentele baten en lasten	0	-20.585	-20.585
0.8	Alg	Overige baten en lasten	M6951702	BV Organisatiebudgetten	794.258	-30.000	764.258
0.8	Alg	Overige baten en lasten	M6960101	Resultaat kostenplaatsen	-300.000	0	-300.000
Totaal 0.8					1.354.478	-50.585	1.303.893
0.10	1	Mutaties reserves	M6210603	Ontwikkelingsinitiatieven (excl. uren)		-37.821	-37.821
0.10	1	Mutaties reserves	M6830171	Compl Zegge VI Raalte fase 1 en fase 2	12.506		12.506
0.10	1	Mutaties reserves	M6823203	Omgevingsdienst Ijsselland		-80.287	-80.287
0.10	1	Mutaties reserves	M6830150	Salland II, fase 3	2.196.334		2.196.334
0.10	1	Mutaties reserves	M6830174	Complex Borgwijk Luttenberg	76.492		76.492
0.10	1	Mutaties reserves	M6830300	Bouwgrondexploitatie algemeen		-42.420	-42.420
0.10	1	Mutaties reserves	M6820101	Sociale woningbouw		-4.527	-4.527
0.10	2	Mutaties reserves	M6002401	Groot onderhoud gem gebouwen	495.410	-244.081	251.329
0.10	2	Mutaties reserves	M6210105	Wegen bermen en pleinen	3.155.000	-3.279.934	-124.934

Taak	Pr.	Taakomschrijving	WBS	Omschrijving WBS	Lasten	Baten	Saldo
0.10	2	Mutaties reserves	M6210601	Verkeer en vervoer / Verkeersveiligheid		-1.055.000	-1.055.000
0.10	2	Mutaties reserves	M6214102	Lasten parkeerkelder	27.306	-108.880	-81.574
0.10	2	Mutaties reserves	M6530283	Nieuw Tijenraan		-19.418	-19.418
0.10	2	Mutaties reserves	M6530800	Groot onderhoud sport	351.214	-288.246	62.968
0.10	2	Mutaties reserves	M6531101	Sportterreinen		-25.686	-25.686
0.10	2	Mutaties reserves	M6531102	Renovatie sportterreinen	15.010		15.010
0.10	2	Mutaties reserves	M6560101	Openbaar groen		-9.136	-9.136
0.10	2	Mutaties reserves	M6560105	Openbaar groen bomen			0
0.10	2	Mutaties reserves	M6560106	WSW	0	-13.852	-13.852
0.10	2	Mutaties reserves	M6560301	Speelterreinen en speelplaatsen		-30.000	-30.000
0.10	2	Mutaties reserves	M6724101	Begraafplaatsen	65.000	-65.000	0
0.10	3	Mutaties reserves	M6922104	Stelposten participatie	0	-498.673	-498.673
0.10	3	Mutaties reserves	M6610101	PW - inkomensdeel	82.545	0	82.545
0.10	3	Mutaties reserves	M6662103	Mw vz Forfaitair vervoer Natura Imm.WMO	10.500	0	10.500
0.10	3	Mutaties reserves	M6623101	Reintegratie en participatie vz PW	4.164	0	4.164
0.10	4	Mutaties reserves	M6922105	Stelposten WMO en jeugd	781.494	1.038.849	1.820.343
0.10	4	Mutaties reserves	M6670101	Zorg- en hulpverlening		-292.613	-292.613
0.10	4	Mutaties reserves	M6670201	Sociaal Cultureel Werk		-10.000	-10.000
0.10	4	Mutaties reserves	M6671153	Eerstel.loket WMO en Jeugd (onderst MEE)		-119.520	-119.520
0.10	4	Mutaties reserves	M6671156	Eerstelijnsloket WMO en Jeugd (toegang)		-200.000	-200.000
0.10	4	Mutaties reserves	M6614201	Schulddienstverlening	73.953		73.953
0.10	5	Mutaties reserves	M6723103	Lokaal klimaatbeleid	100.000	-129.789	-29.789

Taak	Pr.	Taakomschrijving	WBS	Omschrijving WBS	Lasten	Baten	Saldo
0.10	6	Mutaties reserves	M6310101	Economische zaken		-209.496	-209.496
0.10	6	Mutaties reserves	M6310301	Openlucht-recreatie		-2.759	-2.759
0.10	7	Mutaties reserves	M6670899	Onderhoud welzijnsgebouwen	86.583		86.583
0.10	7	Mutaties reserves	M6421101	Basisonderw. Onderw.huisv.(openb+byz)	1.763.026	-1.715.512	47.514
0.10	7	Mutaties reserves	M6431101	Spec.(voortgez)onderw.huisvest(OB+Byz)		-14.668	-14.668
0.10	7	Mutaties reserves	M6441101	Voortg. onderw+huisvesting (OB+Byz)		-93.070	-93.070
0.10	7	Mutaties reserves	M6530410	Stimuleringssubsidie		-117.712	-117.712
0.10	7	Mutaties reserves	M6540101	Kultuur (subsidies)		-2.317	-2.317
0.10	7	Mutaties reserves	M6540201	Hoftheater Raalte		-29.029	-29.029
0.10	8	Mutaties reserves	M6120206	Brandweerkazernes gemeente Raalte		-31.768	-31.768
0.10	8	Mutaties reserves	M6140202	Integrale veiligheid		-15.000	-15.000
0.10	9	Mutaties reserves	M6005201	VNG	0	3.811	3.811
0.10	Alg	Mutaties reserves	M6951201	Domein Ruimte		-37.665	-37.665
0.10	Alg	Mutaties reserves	M6951301	Domein Samenleving	0	-5.374	-5.374
0.10	Alg	Mutaties reserves	M6951401	Domein beheer	0	-17.873	-17.873
0.10	Alg	Mutaties reserves	M6951402	Domein beheer gebouw gemeentewerf		-26.131	-26.131
0.10	Alg	Mutaties reserves	M6951501	Domein publiek cluster telefoon, post,		-19.475	-19.475
0.10	Alg	Mutaties reserves	M6951502	Domein publiek cluster burgerzaken		-85.957	-85.957
0.10	Alg	Mutaties reserves	M6951601	Domein Sociaal		-5.678	-5.678
0.10	Alg	Mutaties reserves	M6951701	Domein Bedrijfsvoering	0	-10.067	-10.067
0.10	Alg	Mutaties reserves	M6951705	BV Facilitair		-393.919	-393.919
0.10	Alg	Mutaties reserves	M6951708	DOWR ICT		-167.670	-167.670

Taak	Pr.	Taakomschrijving	WBS	Omschrijving WBS	Lasten	Baten	Saldo
0.10	Alg	Mutaties reserves	M6914101	Baten bespaarde rente	306.120		306.120
0.10	Alg	Mutaties reserves	M6002102	Gem secretaris org budget	448.582	-73.552	375.030
0.10	Alg	Mutaties reserves	M6922101	Algemene dekkingsmiddelen		-560.000	-560.000
0.10	Alg	Mutaties reserves	M6951702	BV Organisatiebudgetten	71.143	-39.677	31.466
0.10	Alg	Mutaties reserves	M6960102	Resultaat exploitatie dienstjaar		-1.778.068	-1.778.068
Totaal 0.10					10.122.382	-10.964.660	-842.278
1.1	8	Crisisbeheersing en brandweer	M6120206	Brandweerkazernes gemeente Raalte	102.989	-183.255	-80.266
1.1	8	Crisisbeheersing en brandweer	M6120301	Regionale samenwerking	2.479.413	0	2.479.413
1.1	8	Crisisbeheersing en brandweer	M6120401	Rampenbestrijding	22.419	-7.000	15.419
1.1	8	Crisisbeheersing en brandweer	M6120901	Ambt.onderst.Brandw. + Rampenbestrijding	34.651	0	34.651
Totaal 1.1					2.639.472	-190.255	2.449.217
1.2	8	Openbare orde en veiligheid	M6140101	Handhaving openbare ruimte	106.604	0	106.604
1.2	8	Openbare orde en veiligheid	M6140102	Baten Handhaving openbare ruimte	0	-35.000	-35.000
1.2	8	Openbare orde en veiligheid	M6140201	Haltproject	9.843	0	9.843
1.2	8	Openbare orde en veiligheid	M6140202	Integrale veiligheid	162.284	0	162.284
1.2	8	Openbare orde en veiligheid	M6140401	Dierenbescherming	42.631	0	42.631
1.2	8	Openbare orde en veiligheid	M6140901	Ambt.onderst. Openbare orde +Veiligheid	465.880	0	465.880
Totaal 1.2					787.242	-35.000	752.242
2.1	1	Verkeer en vervoer	M6210603	Ontwikkelingsinitiatieven (excl. uren)	82.727	0	82.727
2.1	1	Verkeer en vervoer	M6210905	Ontwikkelingsinitiatieven	16.297	0	16.297
2.1	2	Verkeer en vervoer	M6210104	Civieltechnische kunstwerken	210.774	0	210.774
2.1	2	Verkeer en vervoer	M6210105	Wegen, bermen en pleinen	2.144.155	-26.905	2.117.250
2.1	2	Verkeer en vervoer	M6210201	Openbare Verlichting	415.859	-1.020	414.839

Taak	Pr.	Taakomschrijving	WBS	Omschrijving WBS	Lasten	Baten	Saldo
2.1	2	Verkeer en vervoer	M6210301	Gladheidsbestrijding	106.719	0	106.719
2.1	2	Verkeer en vervoer	M6210401	Gemeentelijke afvalverwerking	121.219	0	121.219
2.1	2	Verkeer en vervoer	M6210502	Waarschuwingsborden, wegwijzers	67.200	0	67.200
2.1	2	Verkeer en vervoer	M6210601	Verkeer en vervoer / Verkeersveiligheid	1.214.075	-72.561	1.141.514
2.1	2	Verkeer en vervoer	M6210901	A.ondst. Wegen Straten,Pleinen verkeersm	1.404.055	0	1.404.055
2.1	Alg	Verkeer en vervoer	M6330101	Nutsvoorzieningen	3.499	0	3.499
2.1	Alg	Verkeer en vervoer	M6330901	Ambt.ondersteuning Nutsbedrijven	4.812	0	4.812
Totaal 2.1					5.791.391	-100.486	5.690.905
2.2	2	Parkeren	M6214102	Lasten parkeerkelder	130.079	-4.000	126.079
2.2	2	Parkeren	M6214901	Ambt.ondersteuning Parkeren	51.428	0	51.428
Totaal 2.2					181.507	-4.000	177.507
3.1	6	Economische ontwikkeling	M6310101	Economische zaken	966.162	-111.640	854.522
3.1	6	Economische ontwikkeling	M6310901	Ambt. Ondersteuning Econ ontwikkeling	243.198	0	243.198
Totaal 3.1					1.209.360	-111.640	1.097.720
3.2	1	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	M6830171	Compl Zegge VI Raalte fase 1 en fase 2	11.498	-24.004	-12.506
3.2	1	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	M6830177	Complex de Zegge VII	709.555	-709.555	0
3.2	1	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	M6830291	Complex bedrijventerrein Heino			0
Totaal 3.2					721.053	-733.559	-12.506
3.3	2	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	M6310201	Marktzaken Raalte woensdag	23.502	0	23.502
3.3	2	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	M6310202	Marktzaken Heeten	583	0	583
3.3	2	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	M6310203	Marktzaken Heino	874	0	874
3.3	2	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	M6310204	Marktzaken Raalte zaterdag	874	0	874
3.3	2	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	M6310902	Ambt. Ondersteuning markten	72.020	0	72.020

Taak	Pr.	Taakomschrijving	WBS	Omschrijving WBS	Lasten	Baten	Saldo
3.3	2	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	M6311101	Baten marktgelden Raalte woensdag	0	-67.437	-67.437
3.3	2	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	M6311102	Baten marktgelden Heeten	0	-583	-583
3.3	2	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	M6311103	Baten marktgelden Heino	0	-874	-874
3.3	2	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	M6311104	Baten marktgelden Raalte zaterdag	0	-874	-874
Totaal 3.3					97.853	-69.768	28.085
3.4	Alg	Economische promotie	M6935101	Baten Forensenbelasting	0	-138.283	-138.283
3.4	Alg	Economische promotie	M6936101	Baten Toeristenbelasting	0	-285.000	-285.000
3.4	Alg	Economische promotie	M6940105	Invorderingen toeristen- en for.belasting	12.666	0	12.666
Totaal 3.4					12.666	-423.283	-410.617
4.1	3	Openbaar basisonderwijs	M6420101	Openbaar basisonderwijs	2.379	0	2.379
Totaal 4.1					2.379	0	2.379
4.2	7	Onderwijshuisvesting	M6421101	Basisonderw. Onderw.huisv.(openb+byz)	1.545.276	-6.751	1.538.525
4.2	7	Onderwijshuisvesting	M6421901	Ambt.onderst. Huisvesting (openb+byz)	28.357	0	28.357
4.2	7	Onderwijshuisvesting	M6431101	Spec.(voortgez)onderw.huisvest(OB+Byz)	197.464	0	197.464
4.2	7	Onderwijshuisvesting	M6431901	Ambt.onderst. bijz. spec.onderw.(OB+Byz)	670	0	670
4.2	7	Onderwijshuisvesting	M6441101	Voortg. onderw+huisvesting (OB+Byz)	1.062.517	0	1.062.517
4.2	7	Onderwijshuisvesting	M6441901	A.O. Voortg. Onderw+huisvesting (OB+Byz)	670	0	670
Totaal 4.2					2.834.954	-6.751	2.828.203
4.3	3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	M6480101	Leerlingenvervoer	530.000	-5.485	524.515
4.3	3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	M6480201	Uitvoering leerplicht	9.151	-62.000	-52.849

Taak	Pr.	Taakomschrijving	WBS	Omschrijving WBS	Lasten	Baten	Saldo
4.3	3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	M6480204	Onderwijsachterstandenbeleid	341.000	-341.000	0
4.3	3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	M6480205	Onderwijsbegeleiding	135.961	0	135.961
4.3	3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	M6480206	Volwasseneducatie	83.206	-83.206	0
4.3	3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	M6480207	Logopedie	57.159	0	57.159
4.3	3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	M6480901	Ambt.onderst. Gem. Baten/Lasten Onderw.	305.567	0	305.567
4.3	3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	M6650201	Peuterwerk	342.734	0	342.734
4.3	7	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	M6480202	Vervoer schoolsporten	94.909	0	94.909
4.3	7	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	M6530430	Schoolsportdagen	7.771	0	7.771
Totaal 4.3					1.907.458	-491.691	1.415.767
5.1	7	Sportbeleid en activering	M6530302	Sportbedrijf BV	1.518.224	-546.746	971.478
5.1	7	Sportbeleid en activering	M6530401	Waarderingssubsidies	38.931	0	38.931
5.1	7	Sportbeleid en activering	M6530402	Deskundigheidsbevordering	8.992	0	8.992
5.1	7	Sportbeleid en activering	M6530410	Stimuleringssubsidie	236.071	0	236.071
5.1	7	Sportbeleid en activering	M6530500	Lokaal sportakkoord			0
5.1	7	Sportbeleid en activering	M6530901	Ambt ondersteuning sportbeleid	28.061	0	28.061
Totaal 5.1					1.830.279	-546.746	1.283.533
5.2	2	Sportaccommodaties	M6530102	Zwembad de Tippe	6.992	0	6.992
5.2	2	Sportaccommodaties	M6530261	Gymzaal het Raan	6.548	0	6.548
5.2	2	Sportaccommodaties	M6530263	Gymzaal Olykampen	363	0	363
5.2	2	Sportaccommodaties	M6530267	Gymzaal de Berkte	18.404	0	18.404
5.2	2	Sportaccommodaties	M6530269	Spelzaal Brede School Raalte Kwintijn	3.483	0	3.483
5.2	2	Sportaccommodaties	M6530280	Sporthal Tijenraan	2.374	0	2.374
5.2	2	Sportaccommodaties	M6530281	Sporthal Hoogerheyne	7.233	0	7.233
5.2	2	Sportaccommodaties	M6530283	Nieuw Tijenraan	924.533	-20.455	904.078

Taak	Pr.	Taakomschrijving	WBS	Omschrijving WBS	Lasten	Baten	Saldo
5.2	2	Sportaccommodaties	M6530800	Groot onderhoud sport	345.325	-57.079	288.246
5.2	2	Sportaccommodaties	M6531101	Sportterreinen	559.646	-1.017	558.629
5.2	2	Sportaccommodaties	M6531102	Renovatie sportterreinen	157.223	0	157.223
5.2	2	Sportaccommodaties	M6531901	Ambt.onderst. Gr. Sportvelden+Terreinen	299.942	0	299.942
5.2	7	Sportaccommodaties	M6530301	Geprivatiseerde sportakkommodaties	88.697	0	88.697
Totaal 5.2					2.420.763	-78.551	2.342.212
5.3	7	Cultuur	M6540101	Kultuur (subsidies)	140.582	-2.424	138.158
5.3	7	Cultuur	M6540102	Cultuurnota	98.499	0	98.499
5.3	7	Cultuur	M6540103	Geprivatiseerde sociale culturele accomm	26.099	0	26.099
5.3	7	Cultuur	M6540201	Hoftheater Raalte	468.926	-51.465	417.461
5.3	7	Cultuur	M6540301	Kunstvoorziening	26.080	0	26.080
5.3	7	Cultuur	M6540901	Ambt.ondersteuning Kunst en Cultuur	61.480	0	61.480
Totaal 5.3					821.666	-53.889	767.777
5.4	7	Musea	M6541201	Archeologie	5.960	0	5.960
Totaal 5.4					5.960	0	5.960
5.6	7	Media	M6510101	Openbaar Bibliotheekwerk	879.003	0	879.003
5.6	7	Media	M6540104	Kultuur - RTV Raalte subsidie	22.220	0	22.220
Totaal 5.6					901.223	0	901.223
5.7	2	Openbaar groen en recreatie	M6560101	Openbaar groen	333.656	-2.575	331.081
5.7	2	Openbaar groen en recreatie	M6560104	Plaagdierenbestrijding	112.014	0	112.014
5.7	2	Openbaar groen en recreatie	M6560105	Openbaar groen bomen	427.003	0	427.003
5.7	2	Openbaar groen en recreatie	M6560106	WSW	887.869	0	887.869
5.7	2	Openbaar groen en recreatie	M6560202	Volkstuinen	2.575	-4.850	-2.275

Taak	Pr.	Taakomschrijving	WBS	Omschrijving WBS	Lasten	Baten	Saldo
5.7	2	Openbaar groen en recreatie	M6560203	Landschapsbeleid	2.837	0	2.837
5.7	2	Openbaar groen en recreatie	M6560301	Speelterreinen en speelplaatsen	152.327	0	152.327
5.7	2	Openbaar groen en recreatie	M6560901	Ambt.onderst. Openb.gr. Openluchtrecre.	1.132.685	0	1.132.685
5.7	6	Openbaar groen en recreatie	M6310301	Openlucht-recreatie	142.971	0	142.971
5.7	6	Openbaar groen en recreatie	M6310302	Wandel- en fietsroutenetwerk (RGS)	62.418	-27.251	35.167
5.7	7	Openbaar groen en recreatie	M6580101	Volksfeesten	14.932	-3.109	11.823
Totaal 5.7					3.271.287	-37.785	3.233.502
6.1	3	Samenkracht en burgerparticipatie	M6623105	Nieuwe wet Inburgering	438.574	-240.478	198.096
6.1	3	Samenkracht en burgerparticipatie	M6650101	Kinderopvang	181.120	-6.662	174.458
6.1	3	Samenkracht en burgerparticipatie	M6650901	Ambt.ondersteuning Kinderopvang	111.784	0	111.784
6.1	4	Samenkracht en participatie	M6670101	Zorg- en hulpverlening	935.189	0	935.189
6.1	4	Samenkracht en participatie	M6670102	WMO Raad	28.926	0	28.926
6.1	4	Samenkracht en participatie	M6670103	Vrijwilligersbeleid	158.452	0	158.452
6.1	4	Samenkracht en participatie	M6670105	Zelfstandig Thuis Wonen	127.807	0	127.807
6.1	4	Samenkracht en participatie	M6670151	Algemene voorz. WMO en Jeugd (WMO mantel)	461.555	0	461.555
6.1	4	Samenkracht en participatie	M6670159	Algemene voorz. WMO en Jeugd (jeugdbudg)	97.052	0	97.052
6.1	4	Samenkracht en participatie	M6670201	Sociaal Cultureel Werk	544.648	0	544.648
6.1	4	Samenkracht en participatie	M6670401	Alg voorziening WMO en jeugd CVV	658.213	0	658.213
6.1	4	Samenkracht en participatie	M6670901	Ambt.onderst. Alg. Voorz. Wmo en Jeugd	366.497	0	366.497
6.1	7	Samenkracht en participatie	M6670803	Perceel + loods Stationsstraat Raalte	5.556	-596	4.960
6.1	7	Samenkracht en participatie	M6670806	Huisvest. Jongerencentrum Schapenstraat	615	0	615

Taak	Pr.	Taakomschrijving	WBS	Omschrijving WBS	Lasten	Baten	Saldo
Totaal 6.1					4.115.988	-247.736	3.868.252
6.2	4	Wijkteams	M6671101	Eerstelijnsloket WMO en Jeugd	50.575	0	50.575
6.2	4	Wijkteams	M6671152	Eerstelijnsloket WMO en Jeugd(wijkverpl)	28.675	0	28.675
6.2	4	Wijkteams	M6671153	Eerstel.loket WMO en Jeugd (onderst MEE)	348.154	0	348.154
6.2	4	Wijkteams	M6671155	Eerstel.loket WMO en Jeugd (bijdr.kernt)	5.202	0	5.202
6.2	4	Wijkteams	M6671156	Eerstelijnsloket WMO en Jeugd (toegang)	795.779	0	795.779
6.2	4	Wijkteams	M6671159	Eerstelijnsloket WMO en Jeug div.kst.	25.000	0	25.000
6.2	4	Wijkteams	M6671901	Ambt.onderst. Jeugdgezondheid (maatw.)	417.523	0	417.523
Totaal 6.2					1.670.908	0	1.670.908
6.3	3	Inkomensregelingen	M6610101	PW - inkomensdeel	6.149.455	-6.232.000	-82.545
6.3	3	Inkomensregelingen	M6610102	Bijstandsbesluit zelfstandigen	11.000	0	11.000
6.3	3	Inkomensregelingen	M6610901	Ambt.ondersteuning Bijstandsverlening	660.674	0	660.674
6.3	3	Inkomensregelingen	M6614101	Kwijtscheldingsbeleid	185.694	0	185.694
6.3	3	Inkomensregelingen	M6614301	Bijzondere bijstand	411.533	-47.140	364.393
6.3	3	Inkomensregelingen	M6614302	Minimabeleid (subsidies)	374.290	0	374.290
6.3	3	Inkomensregelingen	M6614303	Minimabeleid (18+)	132.638	0	132.638
6.3	3	Inkomensregelingen	M6614304	Minimabeleid coll. zorgkosten	254.665	0	254.665
6.3	3	Inkomensregelingen	M6614901	Ambt.onderst. Gemeentelijk Minimabeleid	320.579	0	320.579
6.3	3	Inkomensregelingen	M6623104	Werkgelegenheid Werkbedrijf	21.752	0	21.752
Totaal 6.3					8.522.280	-6.279.140	2.243.140

Taak	Pr.	Taakomschrijving	WBS	Omschrijving WBS	Lasten	Baten	Saldo
6.4	3	Begeleide participatie	M6611101	Sociale werkvoorziening	4.557.337	0	4.557.337
6.4	3	Begeleide participatie	M6611901	Ambt.ondersteuning Werkgelegenheid	168.744	0	168.744
6.4	3	Begeleide participatie	M6662103	Mw vz Forfaitair vervoer Natura Imm.WMO	40.000	0	40.000
Totaal 6.4					4.766.081	0	4.766.081
6.5	3	Arbeidsparticipatie	M6623101	Reintegratie en participatie vz PW	338.074	0	338.074
6.5	3	Arbeidsparticipatie	M6623901	Ambt.onderst. Ov. Soc. Zekerheidsreg.	621.517	0	621.517
Totaal 6.5					959.591	0	959.591
6.6	4	Maatwerkvoorziening WMO	M6661102	Individuele voorzieningen gehandicapten	1.145.778	-38.805	1.106.973
6.6	4	Maatwerkvoorziening WMO	M6661901	Ambt. Ondersteuning Ind. Voorz. Gehandic	351.072	0	351.072
Totaal 6.6					1.496.850	-38.805	1.458.045
6.71	4	Maatwerkdienstverlening 18+	M6614201	Schulddienstverlening	250.000	0	250.000
6.71	4	Maatwerkdienstverlening 18+	M6662101	Huishoudelijke hulp	2.965.259	0	2.965.259
6.71	4	Maatwerkdienstverlening 18+	M6662150	Begeleiding individueel	2.318.500	0	2.318.500
6.71	4	Maatwerkdienstverlening 18+	M6662151	Begeleiding groep	1.762.600	0	1.762.600
6.71	4	Maatwerkdienstverlening 18+	M6662901	Ambt.Onderst.Maatwerkv. immaterieel WMO	453.633	0	453.633
6.71	4	Maatwerkdienstverlening 18+	M6667151	Eigen bijdragen WMO	0	-300.000	-300.000
6.71	4	Maatwerkdienstverlening 18+	M6667152	Servicevervoer Raalte	0	-30.000	-30.000
6.71	4	Maatwerkdienstverlening 18+	M6667901	Ambt.Onderst.Maatwerkvoorziening opv WMO	19.283	0	19.283
6.71	4	Maatwerkdienstverlening 18+	M6672901	Ambt. Ondersteuning PGB WMO	106.777	0	106.777
Totaal 6.71					7.876.052	-330.000	7.546.052
6.72	4	Maatwerkdienstverlening 18-	M6672156	PGB Jeugd	180.000	0	180.000

Taak	Pr.	Taakomschrijving	WBS	Omschrijving WBS	Lasten	Baten	Saldo
6.72	4	Maatwerkdienstverlening 18-	M6682150	Individ. voorz Natura Jeugd (GZ 1e lijn)	75.000	0	75.000
6.72	4	Maatwerkdienstverlening 18-	M6682151	Jeugdhulp TOP segment	7.324.628	0	7.324.628
6.72	4	Maatwerkdienstverlening 18-	M6682152	Jeugdhulp Middensegment	100.000	0	100.000
6.72	4	Maatwerkdienstverlening 18-	M6682153	Landelijk Transitie arrangement	208.060	0	208.060
6.72	4	Maatwerkdienstverlening 18-	M6682154	Jeugdzorgplus	156.045	0	156.045
6.72	4	Maatwerkdienstverlening 18-	M6682901	Ambt. Onderst.Indiv.voorz. Natura Jeugd	260.172	0	260.172
Totaal 6.72					8.303.905	0	8.303.905
6.82	4	Geëscaleerde zorg 18-	M6682156	Jeugdhulp specialistisch lokaal	290.000	0	290.000
6.82	4	Geëscaleerde zorg 18-	M6683152	Veiligheid, jeugdrecl. en opvang Jeugd	136.729	0	136.729
6.82	4	Geëscaleerde zorg 18-	M6683155	Jeugdbescherming	606.000	0	606.000
6.82	4	Geëscaleerde zorg 18-	M6683901	Ambt. Onderst.veiligheid,jeugdreclass.	65.860	0	65.860
Totaal 6.82					1.098.589	0	1.098.589
7.1	4	Volksgezondheid	M6714101	Volksgezondheid	1.427.243	0	1.427.243
7.1	4	Volksgezondheid	M6714901	Ambt.onderst. Openbare gezondheidzorg	72.565	0	72.565
7.1	4	Volksgezondheid	M6715101	Centrum voor Jeugd en gezin (Jeugdgez.h)	69.195	0	69.195
7.1	4	Volksgezondheid	M6715901	Ambt.onderst. Jeugdgezondheid	3.560	0	3.560
Totaal 7.1					1.572.563	0	1.572.563
7.2	2	Riolering	M6722101	Riolering	2.023.942	-200.520	1.823.422
7.2	2	Riolering	M6722102	Drukriolering	318.958	0	318.958
7.2	2	Riolering	M6722103	Vrijvervalriolering	192.335	0	192.335
7.2	2	Riolering	M6722104	Grondwater en infiltratievoorzieningen	98.051	0	98.051
7.2	2	Riolering	M6722901	Ambt.ondersteuning Riolering	887.879	0	887.879

Taak	Pr.	Taakomschrijving	WBS	Omschrijving WBS	Lasten	Baten	Saldo
7.2	2	Riolering	M6726101	Baten Rioolheffing	0	-3.826.422	-3.826.422
7.2	2	Riolering	M6940107	Invorderingen rioolrechten	21.111	0	21.111
Totaal 7.2					3.542.276	-4.026.942	-484.667
7.3	5	Afval	M6721101	Huisvuilinzameling	2.538.840	-347.418	2.191.422
7.3	5	Afval	M6721105	Project zwerfafval	26.644	0	26.644
7.3	5	Afval	M6721901	Ambt.onderst. Afvalverw. en -verwerking	195.112	0	195.112
7.3	5	Afval	M6725101	Baten Afvalstoffenheffing	0	-3.062.304	-3.062.304
7.3	5	Afval	M6940106	Invorderingen afvalstoffenheffing	27.210	0	27.210
Totaal 7.3					2.787.806	-3.409.722	-621.916
7.4	1	Milieubeheer	M6723901	Ambt ondersteuning milieubeheer	465.415	0	465.415
7.4	1	Milieubeheer	M6823203	Omgevingsdienst IJsselland	895.332	0	895.332
7.4	2	Milieubeheer	M6723106	Klimaatadaptie	259.000	0	259.000
7.4	5	Milieubeheer	M6723103	Lokaal klimaatbeleid	528.040	-8.432	519.608
Totaal 7.4					2.147.787	-8.432	2.139.355
7.5	2	Begraafplaatsen	M6724101	Begraafplaatsen	107.341	0	107.341
7.5	2	Begraafplaatsen	M6724901	Ambt.ondersteuning Lijkbezorging	256.290	0	256.290
7.5	2	Begraafplaatsen	M6732101	Baten begraafplaatsen	0	-187.940	-187.940
7.5	9	Begraafplaatsen	M6724102	Lijkschouw GGD	13.183	0	13.183
Totaal 7.5					376.814	-187.940	188.874
8.1	1	Ruimtelijke ordening	M6810101	Bestemmingsplannen	164.325	-22.000	142.325
8.1	1	Ruimtelijke ordening	M6810201	Beleidsadvisering	676.646	-114.375	562.271
8.1	1	Ruimtelijke ordening	M6810901	Ambt.ondersteuning Ruimtelijke ordening	670.383	0	670.383
8.1	1	Ruimtelijke ordening	M6810201	Beleidsadvisering	215.000	-61.829	153.171

Taak	Pr.	Taakomschrijving	WBS	Omschrijving WBS	Lasten	Baten	Saldo
Totaal 8.1					1.726.354	-198.204	1.528.150
8.2	1	Grondexploitatie (niet bedrijventerr.)	M6830117	Complex Franciscushof	3.714.153	-3.714.153	0
8.2	1	Grondexploitatie (niet bedrijventerr.)	M6830146	Complex Sallandse Poort Oost	77.932	-77.932	0
8.2	1	Grondexploitatie (niet bedrijventerr.)	M6830150	Salland II, fase 3	251.405	-2.447.739	-2.196.334
8.2	1	Grondexploitatie (niet bedrijventerr.)	M6830165	Complex Timmermanshuis Nw Heeten	30.478	-30.478	0
8.2	1	Grondexploitatie (niet bedrijventerr.)	M6830174	Complex Borgwijk Luttenberg	18.228	-94.720	-76.492
8.2	1	Grondexploitatie (niet bedrijventerr.)	M6830178	Complex de Veldegge Heeten	45.088	-45.088	0
8.2	1	Grondexploitatie (niet bedrijventerr.)	M6830179	Complex 't Broeck Broekland	253.764	-253.764	0
8.2	1	Grondexploitatie (niet bedrijventerr.)	M6830184	Complex uitbr Laag Zuthem fase 1	108.734	-108.734	0
8.2	1	Grondexploitatie (niet bedrijventerr.)	M6830185	Complex uitbreiding Laag Zuthem fase 2	31.087	-31.087	0
8.2	1	Grondexploitatie (niet bedrijventerr.)	M6830187	Compl uitbreiding Lierderholthuis fase 2	175.444	-175.444	0
8.2	1	Grondexploitatie (niet bedrijventerr.)	M6830193	Complex Hartkamplocatie	85.355	-85.355	0
8.2	1	Grondexploitatie (niet bedrijventerr.)	M6830201	Pand de brink 2 Raalte	900	-900	0
8.2	1	Grondexploitatie (niet bedrijventerr.)	M6830296	Plan vm Gouden Emmer	1.282	-1.282	0
8.2	1	Grondexploitatie (niet bedrijventerr.)	M6830300	Bouwgrondexploitatie algemeen	78.320	-1.149.804	-1.071.484
8.2	1	Grondexploitatie (niet bedrijventerr.)	M6830901	Ambt.ondersteuning bouwgrondexploitatie	1.113.904	0	1.113.904
8.2	1	Grondexploitatie (niet bedrijventerr.)	M6830167	Complex Luttenbergerweg	259.102	-259.102	0
Totaal 8.2					6.245.175	-8.475.581	-2.230.406
8.3	1	Wonen en bouwen	M6820101	Sociale woningbouw	132.384	-1.051	131.333
8.3	1	Wonen en bouwen	M6821102	Carillon	9.824	0	9.824
8.3	1	Wonen en bouwen	M6821901	Ambt.onderst. Stads- en dorpsvernieuwing	6.519	0	6.519
8.3	1	Wonen en bouwen	M6822301	Woonwagenaangelegenheden	18.302	-34.770	-16.468

Taak	Pr.	Taakomschrijving	WBS	Omschrijving WBS	Lasten	Baten	Saldo
8.3	1	Wonen en bouwen	M6822401	Vastgoed	85.572	-1.731	83.841
8.3	1	Wonen en bouwen	M6822901	Ambt.onderst. Overige Volkshuisvesting	228.023	0	228.023
8.3	1	Wonen en bouwen	M6823101	Baten Omgevings- / Bouwvergunningen	0	-900.000	-900.000
8.3	1	Wonen en bouwen	M6823201	lasten Omgevings- / Bouwvergunningen	77.710	0	77.710
8.3	1	Wonen en bouwen	M6823901	Ambt. Onderst. Bouwvergunningen	1.117.333	0	1.117.333
8.3	1	Wonen en bouwen	M6825901	Ambt. Onderst. BAG	96.084	0	96.084
Totaal 8.3					1.771.751	-937.552	834.199
TOTAAL					110.566.347	-110.566.347	0

Bijlage B

Analyse begrotingsresultaat

Gemeente Raalte

Analyse op hoofdlijnen begrotingsresultaat 2022-2025 ten opzichte van begrotingsresultaat 2021-2024 (na wijzigingen tot en met de zomernota 2021)

Bedragen in €

- is voordeel

	2022	2023	2024	2025
Structureel:				
Hogere OZB als gevolg van inflatiecorrectie en autonome ontwikkelingen (nieuwbouw/verbouw)	-235.000	-235.000	-230.000	-245.000
Areaaluitbreiding openbare ruimte (autonome ontwikkeling)				35.000
Autonome loonontwikkelingen (cao en overige mutaties)	60.000	60.000	60.000	60.000
Lagere kosten leerlingenvervoer	-43.000	-43.000	-43.000	-43.000
Resultaat op afschrijvingslasten (vrijval)				-65.000
Positief renteresultaat als gevolg van lager omslagpercentage (van 2,1 naar 2,0) en minder aantrekken externe financiering door meer interne financiering	-175.000	-175.000	-175.000	-175.000
Stelpost gereserveerde middelen vervangingsschema's	-37.000	-13.000	-14.000	10.000
Saldo dividenduitkeringen (vervallen dividenduitkering Vitens en doortrekken dividenduitkering Enexis)	110.000	65.000	65.000	65.000
Contributieverhoging en GGU VNG (compensatie verwacht via algemene uitkering)	18.000	18.000	18.000	18.000
Bijstelling structurele raming reisdocumenten en rijbewijzen naar meerjarig gemiddelde	15.000	15.000	15.200	15.000
Diverse kleinere 'plussen en minnen' (op een begrotingsomzet van ca € 100 mln. is dit gem. ca 0,0005%)	-110.641	-74.297	2.113	-10.235
Totaal structureel	-397.641	-382.297	-301.687	-335.235

	2022	2023	2024	2025
Eenmalig:				
Fluctuaties leges reisdocumenten en rijbewijzen t.o.v. meerjarig gemiddelde	67.000	94.000	-49.000	-16.000
Bijdrage ondernemers reclamebelasting				-75.000
Resultaat doorschuiven kredieten naar 2022-2023	-3.000	-206.000		
Diverse 'plussen en minnen'	-23.837	-6.432	-29.813	8.152
Totaal incidenteel	40.163	-118.432	-78.813	-82.848

Bijlage C

Nieuw beleid

Gemeente Raalte

Overzicht van nieuw beleid tot en met 2021

Bedragen in €

S=structureel

E=eenmalig

- is voordeel

Progr.	Omschrijving	S/Einvest.	2022	2023	2024	2025
Reeds besloten nw. beleid 2017:						
6	Bijdrage van de centrumondernemers (gedurende 10 jaar t/m 2026)	E	-75.000	-75.000	-75.000	-75.000
Actualisatie documentenbeheer en archieffunctie:						
Alg. dek.	Modernisering archiefketen	E	25.339			
Alg. dek.	Digitalisering OD-archief	E	40.000			
Reeds besloten nw. beleid 2018						
5	Middelen voor ondersteuning en co-financiering initiatieven	E	100.000			
5	Sanering asbestdaken t/m 2023	E	100.000	100.000		
5	Stortkosten asbest van particuliere daken tot 35 m2	E	3.750	3.750		
2	Terugramen 1e jr kpl. speelplaatsen	E	-4.568	-3.957	-4.972	-3.079
Alg. dek.	Voorfinanciering reserve Strategische Personeels Planning (SPP)	E	-50.022			
Reeds besloten nw. beleid 2019:						
6	Human Capital Agenda Regio Zwolle, financiële bijdrage	E	71.016	71.016		
	Human Capital Agenda Regio Zwolle, ambtelijke capaciteit t/m 2022	E	20.600			
Alg. dek.	Stelpost nieuw beleid 2022	S	250.000	250.000	250.000	250.000

Progr.	Omschrijving	S/E invest.	2022	2023	2024	2025
--------	--------------	-------------	------	------	------	------

Reeds besloten nw. beleid 2020 voor kadernota:						
1	Omgevingswet	E	200.000	150.000	0	0
1	De Kracht van Salland	E	70.000			
1	Verkeersagenda meldingen	S	200.000	14.000	28.000	28.000
	Terugramen kap. lasten 1e jaar	E	-14.000	-14.000	0	0
1	Monitoren verkeersstromen en -ontwikkeling	E	25.750	25.750	0	0
1	Verkeersmaatregelen bij onderhoudswerk	S	100.000	7.000	14.000	14.000
	Terugramen kap. lasten 1e jaar	E	-7.000	-7.000	0	0
1	Personele inzet uitvoering verkeersagenda	S	42.000	42.000	42.000	42.000
2	Snoeiachterstand bomen	E	50.000			
6	Promotie en marketing	E	30.900	30.900	0	0
	Verhoging bijdrage Regio Zwolle	E	54.616	56.566	0	0
6	Opstellen Agro en Food agenda (incl. personele inzet)	E	20.600	20.600	0	0
7	Uitvoering Sportnota	E	50.000	50.000	0	0
7	Stichting Beeldende Kunst	E	14.948			
Integrale Veiligheids-strategie 2019-2022						
8	Buurtbemiddeling	E	21.846	21.846	0	0
	Keurmerk Veilig Ondernemen	E	5.202	5.202	0	0
9	Verbinder t/m 2023	E	79.000	79.000	0	0
	Verbinder handgeld	E	25.250	25.250	0	0
Alg. dek.	Programmamanager digitale transitie	E	60.600	PM	0	0
	Programmabudget digitale transitie	E	30.300	PM	0	0

Progr.	Omschrijving	S/E	2022	2023	2024	2025
Reeds besloten nw. beleid 2020 na kadernota:						
1	ICT en informatievoorziening implementatiekosten Omgevingswet	E	42.745	31.930		
Alg. dek. Bescherming persoonsgegevens		E	35.350			
4	Structurele financiering voor Centrum voor Jeugd en Gezin:					
	Specialistische jeugd: lagere kosten	S	-100.000	-200.000	-200.000	-200.000
	Dekking ten laste van Reserve Zorg	S	100.000	200.000	200.000	200.000
Alg. dek. Stelpost nieuw beleid 2023		S		250.000	250.000	250.000
Dekkingsmiddelen begr 2020-2023:						
Alg. dek. Inzet deel weerstandsvermogen		E	-560.000	-560.000	0	0
Reeds besloten nw. beleid 2021:						
1	Bentinckstraat-Westdorplan:					
	Dekking t.l.v. krediet verkeersagenda	S	-3.550	-3.550	-3.550	-3.550
	Dekking t.l.v. gekoppelde reserve Bentinckstraat-Westdorplan	S	-3.750	-3.750	-3.750	-3.750
	Bespaarde rente	S	-1.575	-1.575	-1.575	-1.575
1	Dekking t.l.v. stelpost kapitaallasten wegbeheer	S	-2.300	-2.300	-2.300	-2.300
	Dekking t.l.v. gekoppelde reserve Kanaaldijk O.Z.	S	-1.500	-1.500	-1.500	-1.500
	Bespaarde rente	S	-1.260	-1.260	-1.260	-1.260
5	Extra capaciteit regionale en lokale energiestrategie	E	84.000			
	Klimaatmiddelen alg. uitkering	E	-68.000			
5	Extra capaciteit warmtetransitie	E	84.000			
	Restantkrediet Westdorp en warmtetransitieplannen en klimaatmiddelen alg. uitkering	E	-84.000			

Progr.	Omschrijving	S/E invest.	2022	2023	2024	2025	
2	Bestrijding Eikenprocessierups	E	55.550				
1	Kracht van Salland, extra letermiddelen	E	70.000				
	Werkgroep groene agenda Ambtelijke ondersteuning	E	20.000				
2	Extra inzet boombeheer	E	133.000	133.000			
2	Kredieten riolering 2022-2025 GRP	E	100.000				
	Dekking ten laste van voorziening riolering	E	-100.000	0	0	0	
	Kredieten riolering 2022-2025 GRP	S	2.067.318	135.353	212.840	288.964	344.199
	Dekking ten laste van voorziening riolering	S	-135.353	-212.840	-288.964	-344.199	
5	Ruimtecoach duurzame initiatieven	E	96.000				
6	Uitvoering- en plankosten Grote Markt (totaal 1,9 mln.)	S	950.000	66.500	66.500	66.500	
	Terugramen kap. lasten 1e jaar	E		-66.500			
6	Uitvoeren beleidsplan recreatie en toerisme	E	25.000	25.000	25.000		
6	Ondersteuning van evenementen	E	50.000	50.000	50.000		
7	Herijking subsidiebeleid	E	50.000				
7	Onderwijshuisvesting	E	25.000	25.000	25.000		
9	Implementator nieuwe wetgeving	E	60.000				
7	Muziekonderwijs op basisscholen	E	10.100	10.100	10.100	0	
Alg dek. Stelpost nieuw beleid 2024		S			250.000	250.000	
		S	299.065	636.565	886.565	886.565	
		E	1.077.872	188.453	30.128	-78.079	
			1.376.937	825.018	916.693	808.486	

Overzicht van nieuw beleid begroting 2022-2025

Bedragen in € S=structureel E=eenmalig - is voordeel

Cat	Nr.	Pr	Omschrijving	S/E	Invest.	2022	2023	2024	2025
-----	-----	----	--------------	-----	---------	------	------	------	------

Kadernota

A: 'Verplicht' nieuw beleid (autonome ontwikkelingen):

Niet van toepassing

Totaal categorie A						0	0	0	0
---------------------------	--	--	--	--	--	----------	----------	----------	----------

B: Nieuw beleid budgetneutraal (dekking beschikbaar):

B	1	2	Beheerplannen	E		65.000	65.000	0	0
			Dekking reserve IVOR	E		-65.000	-65.000	0	0
B	2	4	Extra investering CJG	E		200.000	200.000	0	0
			Dekking uit reserve Sociaal domein	E		-200.000	-200.000	0	0

Totaal categorie B						0	0	0	0
---------------------------	--	--	--	--	--	----------	----------	----------	----------

C: Nieuw beleid (moties en toezeggingen raad):

Niet van toepassing

Totaal categorie C						0	0	0	0
---------------------------	--	--	--	--	--	----------	----------	----------	----------

D: Nieuw beleid:

D	1	1	Personele inzet programmamanager verstedelijkingsagenda	S		54.000	54.000	54.000	54.000
D	2	1	Contactpersoon buitengebied	S		75.000	75.000	75.000	75.000
D	3	1	Gebiedsgerichte aanpak stikstof	E		35.000	35.000	0	0
D	4	1	Leaderprogramma 2023-2027	E		75.000	100.000	0	0
D	5	2	MIP-Openbare Ruimte (MIP-OR)	S	10.363.000	147.441	237.660	327.817	344.998
			Dekking	S	-5.969.254	-130.064	-239.610	-329.459	-344.342
			Terugramen rente 1e jaar en afschrijving tot en met 2025	E		-17.377	27.581	26.700	28.554
D	5A		Schoonhetensenweg via gekopp. reserve	E		3.155.000			
			t.l.v. res. weerstandsverm.	E		-3.155.000			
			Schoonhetensenweg MIP-OR	S	3.155.000	22.080	63.480	104.880	145.130
			Kap.last. 1e jaar terugramen	E		-22.080	-41.400	-41.400	-40.250
			Dekking t.l.v. gekoppelde reserve Schoonhetenseweg	S		-12.000	-34.500	-57.000	-78.875
			1e jr terugramen geen afschr.	E		22.080	41.400	41.400	40.250
			Bespaarde rente over gekoppelde reserve	S		-10.080	-28.980	-47.880	-66.255

Cat	Nr.	Pr	Omschrijving	S/E	Invest.	2022	2023	2024	2025
D	6	2	Onkruidbestrijding	E		110.000	110.000	110.000	110.000
D	7	2	Bewonersparticipatie	S		128.000	128.000	128.000	128.000
			Beschikbare middelen	S		-73.000	-73.000	-73.000	-73.000
D	8	2	Klimaatadaptatie	E		151.000	0	0	0
D	9	2	Personele inzet klimaat en toekomstbestendigheid openbare ruimte	S		108.000	108.000	108.000	108.000
D	10	4	Extra personele inzet als gevolg van corona	E		84.000	84.000	0	0
D	11	4	Juridisch medewerker	E		67.000	67.000	67.000	67.000
D	12	4	Data-analist	E		42.000	42.000	42.000	42.000
D	13	5	Ruimtecoach duurzaamheidsinitiatieven	E		0	96.000	96.000	96.000
D	14	6	Personele inzet lobby en relatiemanagement Regio Zwolle	S		54.000	54.000	54.000	54.000
D	15	6	Personele inzet corona economie, sport en cultuur	E		96.000	96.000	0	0
D	16	7	Stelpost IHP-investering	S		0	12.000	12.000	12.000
			1e jaar terugramen kap.lasten	E		0	-12.000	0	0
D	16A		St. Jozefschool via gekop reserve	E		1.715.512			
			T.l.v. algemene best. Reserve	E		-1.715.512			
			St. Jozefschool (IHP)	S	1.715.512	87.869	87.869	87.869	87.869
			Kap.last. 1e jaar terugramen	E		-87.869			
			Dekking t.l.v. gekoppelde reserve St Jozefschool	S		-53.559	-53.559	-53.559	-53.559
			1e jaar terugramen geen afschr.	E		87.869			
			Bespaarde rente over gekoppelde reserve	S		-34.310	-34.310	-34.310	-34.310
D	4	7	Kerkenvisie	E		25.000	25.000	0	0
D	5	7	Cultuurbeleidsplan	E		47.000	0	0	0
D		8	Personele inzet toezicht en handhaving	E		96.000	0	0	0
D	17	9	Invoering rechtmatigheids-verantwoording	S		40.000	40.000	40.000	40.000
		Alg.	Vervanging financieel systeem en zaakstelsel	E		212.000	175.000	39.000	0
D	18		Dekking egaliseringsreserve DOWR-I	E		-145.000	-100.000	0	0
Totaal categorie D						1.281.000	1.143.654	779.082	744.235
Subtotaal nieuw beleid kadernota						403.377	396.050	396.358	398.656
						877.623	745.581	380.700	343.554
						1.281.000	1.141.631	777.058	742.210

Progr.	Omschrijving	S/E	invest.	2022	2023	2024	2025
Na Kadernota							
A: 'Verplicht' nieuw beleid (autonome ontwikkelingen):							
Niet van toepassing							
Totaal categorie A				0	0	0	0
B: Nieuw beleid budgetneutraal (dekking beschikbaar):							
B 1 2	Begraafplaats Pleegste	S	65.000	3.467	3.467	3.467	3.467
	Kap. last. 1e jaar terugramen	E		-3.467			
	Dekking t.l.v. gekoppelde reserve begraafplaats Pleegste	S		-2.167	-2.167	-2.167	-2.167
	1e jaar terugramen geen afschr.	E		3.467			
	Bespaarde rente over gekoppelde reserve	S		-1.300	-1.300	-1.300	-1.300
	Storting in gekoppelde reserve begraafplaats Pleegste	E		65.000			
	Onttrekking uit reserve wegen	E		-65.000			
	Digitaal Handboek Inrichting Openbare Ruimte (HIOR)	E		25.000			
	Dekking t.l.v. reserve IVOR	E		-25.000			
	Totaal categorie B			0	0	0	0
C: Nieuw beleid (moties en toezeggingen raad):							
Niet van toepassing							
Totaal categorie C				0	0	0	0
D: Nieuw beleid:							
D 2 7	Raalte 900 jaar	E		40.000			
D 3 7	Stichting Popcultuur Raalte	S		5.000	5.000	5.000	5.000
D ALG	Toekomstgericht werken gemeentehuis	S		37.500	37.500	37.500	37.500
D ALG	Proceskosten onderzoek in Inhoudelijke ambitie en financiële mogelijkheden	E		30.000	30.000		
Totaal categorie D				112.500	72.500	42.500	42.500
Subtotaal nieuw beleid na kadernota		S		42.500	42.500	42.500	42.500
		E		70.000	30.000	0	0
				112.500	72.500	42.500	42.500
Totaal nieuw beleid		S		445.877	438.550	438.858	441.156
		E		947.623	775.581	380.700	343.554
				1.393.500	1.214.131	819.558	784.710

Bijlage C.1 Specificatie nieuw beleid MIP-OR

Meerjareninvesteringsprogramma Openbare Ruimte 2022-2025

Bedragen in €

Legenda:	Bedrag gedekt
	Bedrag deels gedekt
	Bedrag niet gedekt

Nr.	Project	Totale investering 2022-2025	Begroting 2022		Begroting 2023		Begroting 2024		Begroting 2025		Deel dekking aanwezig
			Investering	Kapt.lasten	Investering	Kapt.lasten	Investering	Kapt.lasten	Investering	Kapt.lasten	
1	Gerrit Norpplein	65.000	65.000	3.240	-	3.240	-	3.240	-	3.240	0%
2	Zwolseweg	1.426.902	428.071	15.944	428.071	31.887	428.071	47.831	142.690	53.146	87%
	Dekking Zwolseweg	-1.261.239	-378.372	-13.658	-378.372	-27.315	-378.372	-40.973	-126.124	-45.525	
3	Dorpsstraat	1.314.744	394.423	14.644	394.423	29.289	394.423	43.933	131.474	48.815	89%
	Dekking Dorpsstraat	-1.189.200	-356.760	-12.912	-356.760	-25.824	-356.760	-38.736	-118.920	-43.040	
4	Vervangen duikerbruggen 2/jr	404.000	404.000	18.584	-	18.584	-	18.584	-	18.584	0%
5	Renovatie drukriolering	2.438.000	1.085.000	71.339	675.000	115.720	678.000	160.299	-	160.299	100%
	Dekking Renovatie drukriolering	-2.438.000	-1.085.000	-71.339	-675.000	-115.720	-678.000	-160.299	-	-160.299	
6	Schoonhetenseweg (groen)	70.000	40.000	1.340	-	1.340	30.000	2.345	-	2.345	0%
7	Vervangen armaturen	100.000	100.000	7.100	-	7.100	-	7.100	-	7.100	0%
8	Renovatie grote gemalen	344.000	71.000	2.450	71.000	4.899	101.000	8.384	101.000	11.868	100%
	Dekking Renovatie grote gemalen	-344.000	-71.000	-2.450	-71.000	-4.899	-101.000	-8.384	-101.000	-11.868	
9	Renovatie groenlocaties	100.000	50.000	2.300	50.000	4.600	-	4.600	-	4.600	0%

Nr. Project	Totale investerings 2022-2025	Begroting 2022		Begroting 2023		Begroting 2024		Begroting 2025		Deel dekking aanwezig
		Investerings	Kapt.lasten	Investerings	Kapt.lasten	Investerings	Kapt.lasten	Investerings	Kapt.lasten	
10 Tennet Tracé	945.112	283.534	10.501	283.534	21.001	283.534	31.502	94.511	35.002	78%
Dekking Tennet Tracé	-736.815	-221.045	-7.626	-221.045	-15.252	-221.045	-22.878	-73.682	-25.420	
Dekking stelpost wegen			-22.080		-50.600		-58.190		-58.190	
Totaal	1.238.504	808.851	17.377	199.851	-1.950	179.851	-1.642	49.950	656	

Resume investeringen projecten welke starten in 2022

Totale kosten	7.207.758	2.921.027	147.441	1.902.027	237.660	1.915.027	327.817	469.676	344.998
Totale dekking	-5.969.254	-2.112.176	-130.064	-1.702.176	-239.610	-1.735.176	-329.459	-419.725	-344.342
Totaal saldo	1.238.504	808.851	17.377	199.851	-1.950	179.851	-1.642	49.950	656

Dekking vanuit gekoppelde reserves

Schoonhetenseweg (deel wegen)	3.155.000	480.000	22.080	900.000	63.480	900.000	104.880	875.000	145.130
Dekking Schoonhetenseweg vanuit reserve weerstandvermogen	-3.155.000	-480.000	-22.080	-900.000	-63.480	-900.000	-104.880	-875.000	-145.130

* De terugraming van de kapitaallasten in het eerste jaar is in dit schema niet opgenomen. In de totaalijst van het nieuw beleid is dit wel het geval.

Bijlage D

Investeringsen

Gemeente Raalte

Bijlage D.1 Nieuwe investeringen
Investerings begroting 2022-2025

Bedragen in €

Investerings met structurele kapitaallasten	2022		2023		2024		2025		Totaal
	Invest.	Kapitaal-lasten	Invest.	Kapitaal-lasten	Invest.	Kapitaal-lasten	Invest.	Kapitaal-lasten	Invest.
Beïnvloedbare kredieten									
Verkeersagenda meldingen	200.000	14.000	200.000	28.000	200.000	42.000	200.000	56.000	800.000
1e jaar terugramen		-14.000		-14.000		-14.000		-14.000	0
Verkeersmaatregelen bij onderhoudswerk	100.000	7.000	100.000	14.000	100.000	21.000	100.000	28.000	400.000
1e jaar terugramen		-7.000		-7.000		-7.000		-7.000	0
Uitvoering- en plankosten Grote Markt	0	0	950.000	66.500		66.500		66.500	950.000
1e jaar terugramen		0		-66.500					0
Netto rioleringskredieten 2022-2025	2.067.318	135.353	1.684.500	212.840	1.654.875	288.964	1.200.750	344.199	6.607.443
1e jaar terugramen en dekking riolering		-135.353		-212.840		-288.964		-344.199	0
MIP 2022-2025	913.851	44.287	304.851	58.310	284.851	71.038	84.950	74.946	1.588.503
1e jaar terugramen en dekking aanwezig		-44.287		-21.644		-25.470		-23.021	0
MIP Schoonhetenseweg	480.000	22.080	900.000	63.480	900.000	104.880	875.000	145.130	3.155.000
1e jaar terugramen en tlv gekop reserve		-22.080		-63.480		-104.880		-145.130	0
Groot onderhoud begr pl Pleegste	65.000	3.467		3.467		3.467		3.467	65.000
1e jaar terugramen en tlv gekop reserve		-3.467		-3.467		-3.467		-3.467	0
Totaal beïnvloedbaar (structureel)	3.826.169	0	4.139.351	57.666	3.139.726	154.068	2.460.700	181.425	13.565.946

Investerings met structurele kapitaallasten	2022		2023		2024		2025		Totaal
	Invest.	Kapitaal-lasten	Invest.	Kapitaal-lasten	Invest.	Kapitaal-lasten	Invest.	Kapitaal-lasten	Invest.
Niet/beperkt beïnvloedbare kredieten									
Integraal Huisvestingsplan Onderwijs	1.715.512	88.000		88.000		88.000		88.000	1.715.512
1e jaar terugamen		-88.000							0
Totaal niet/beperkt beïnvloedbaar (structureel)	1.715.512	0	0	88.000	0	88.000	0	88.000	1.715.512
Totaal structureel	5.541.681	0	4.139.351	145.666	3.139.726	242.068	2.460.700	269.425	15.281.458

Investerings met eenmalige dekking	2022 Investering	2023 Investering	2024 Investering	2025 Investering	Totaal
Beïnvloedbare kredieten					
Implementator nieuwe wetgeving	60.000				60.000
Modernisering archiefketen t/m 2022	25.339				25.339
Digitalisering OD archief t/m 2022	40.000				40.000
Promotie en marketing	30.900	30.900	0		61.800
Human Capital Agenda t/m 2022	20.600				20.600
Agri en Food t/m 2023	20.600	20.600			41.200
Uitvoeren beleidsplan recr. en toerisme	25.000	25.000	25.000		75.000
Integraal onderwijshuisvestingsplan	25.000	25.000	25.000		75.000
Uitvoering Roalter Sportakkoord	50.000	50.000	0		100.000
Snoeiachterstand bomen	50.000				50.000
Extra inzet boombeheer	133.000	133.000			266.000
Herijking Subsidiebeleid	50.000				50.000
Implementatie omgevingswet	42.745	31.930			74.675
Omgevingswet	200.000	150.000	0		350.000
Voorbereiding Langkamp	100.000				100.000
Contactpersoon buitengebied	75.000	75.000	75.000	75.000	300.000
Ecologisch berm- en slootbeheerplan	35.000	0			35.000
Beheerplan straatmeubilair 2023	0	30.000			30.000
Beheerplan spelen 2022	30.000				30.000
Beheerplan begraafplaatsen 2023	0	25.000			25.000
Beheerplan beheersing eikenprocessierups	0	10.000			10.000
Digitaal handboek	25.000				25.000
Cultuurbeleidsplan	47.000				47.000
Proceskst onderz inh ambitie en fin mog	30.000	30.000			60.000
Totaal beïnvloedbaar (eenmalig)	1.115.184	636.430	125.000	75.000	1.951.614

Investerings met eenmalige dekking	2022		2023		2024		2025		Totaal
	Investering		Investering		Investering		Investering		
Niet/beperkt beïnvloedbare kredieten									
Ondersteuning evenementen	50.000		50.000		50.000				150.000
Sanering asbestdaken	103.750		103.750						207.500
Kerkenvisie	25.000		25.000						50.000
Raalte 900 jaar	40.000								40.000
Totaal niet/beperkt beïnvloedbaar (eenmalig)	218.750		178.750		50.000		0		447.500
Totaal eenmalig	1.333.934		815.180		175.000		75.000		2.399.114
Totaal 2022-2025	6.875.615	0	4.954.531	145.666	3.314.726	242.068	2.535.700	269.425	17.680.572
Resume nieuwe investeringskredieten	2022		2023		2024		2025	Totaal (€)	Totaal (%)
Beïnvloedbare kredieten	4.941.353		4.775.781		3.264.726		2.535.700	15.517.560	88%
Niet/beperkt beïnvloedbare kredieten	1.934.262		178.750		50.000		-	2.163.012	12%
Totaal aan nieuwe investeringskredieten	6.875.615		4.954.531		3.314.726		2.535.700	17.680.572	100%

Bijlage D.2 Lopende investeringen

Overzicht van te verwachten restantkredieten per 01-01-2022

Bedragen in €

Beïnvloedbare kredieten					
Progr.	Omschrijving	2022	2023	2024	2025
1	Implementatie Omgevingswet	100.000	100.000	0	0
1	Frictie- en ontwikkelbudget OD	84.000	64.000	64.000	45.598
1	Bentinckstraat-Westdorplan	100.000	0	0	0
1	Groot onderhoud parkeergarage	42.015	139.976	15.610	59.588
1	Groot onderhoud sportaccommodaties	328.885	313.334	250.613	332.520
1	Functionering en beheerskst LAG Leader	30.000	0	0	0
1	Hartverwarmende weide	3.587	0	0	0
1	LAG Salland functioneringskst 2021-2024	90.000	15.000	0	0
1	Invoering Woningwet	4.527	0	0	0
Totaal programma 1		783.014	632.310	330.223	437.706
2	Verduurzaming gemeentelijke gebouwen	375.832	0	0	0
2	Groot onderhoud gemeentelijke geb.	244.081	341.973	794.168	820.680
2	Onderhoud Hoftheater (als ondernemer)	11.739	34.098	20.587	33.953
2	Groot onderhoud brandweerkazernes	31.768	65.587	27.265	20.086
2	Herinrichting Zwolsestraat (verkeersveiligheid)	12.660	0	0	0
2	Reconstr Almelsestraat weg	75.000	0	0	0
2	Reconstr Almelsestraat riolering	5.000	0	0	0
2	Zwarteweg Nieuw Heeten weg	5.000	0	0	0
2	Nw Tijenraan, sloop Rohdahal	98.000	0	0	0
2	Nw Tijenraan OR; park pl, verk.m, plants	197.535	0	0	0
2	096_Parkeerplaats Tijenraan	44.855	0	0	0
2	Voorz MJP sportstimulering	16.440	0	0	0
2	Vervangingsstrategie Openbare Ruimte	50.000	0	0	0
2	Korenbloem Heino	55.000	0	0	0
2	Groen, samen doen!	25.000	9.000	0	0
2	258 Citroën Berlingo VB-811-R	29.518	0	0	0
2	255 Citroën Jumper VK-788-P	52.354	0	0	0
Totaal programma 2		1.329.782	450.658	842.020	874.719
4	Transformatiebudget sociaal domein	292.613	0	0	0
4	Herijking subsidiebeleid	10.000	0	0	0
4	Koplopersprojectondersteuning	119.520	0	0	0
Totaal programma 4		422.133	0	0	0
5	Sanering asbestdaken en stortkosten	161.683	40.000	0	0

5	Warmtetransitie	71.901	0	0	0
5	Energieket 2016	32.737	0	0	0
5	Lokaal op Maat	32.434	0	0	0
Totaal programma 5		298.755	40.000	0	0

Progr	Omschrijving	2022	2023	2024	2025
6	Uitvoerings- en plankosten Grote Markt	700.000	110.976	0	0
6	Regiodeal agrofoodcluster	135.000	135.000	0	0
6	CRM-systeem ondernemers dienstverlening	19.496	0	0	0
6	DPO Onderzoek	11.640	0	0	0
Totaal programma 6		866.136	245.976	0	0
7	Uitvoering sportakkoord	101.780	0	0	0
7	Cofinanciering inzet buurtsportcoaches	45.932	45.932	0	0
7	Verbouw boerderij Strunk 2021 via Sticht	539.391			
7	Verbouw boerderij Strunk 2021 verduurzam	80.000			
Totaal programma 7		767.103	45.932	0	0
9	Implementatie nieuwe wetgeving	60.000	0	0	0
Totaal programma 9		60.000	0	0	0
Alg.d.	Dienstverl ICT implem. DMS/WFM/DSP	38.914	0	0	0
Alg.d.	Uitvoering ambitie op dienstverlening	58.530	0	0	0
Alg.d.	Risico inventarisatie en evaluatie	39.677	0	0	0
Alg.d.	Modernisering archiefketen	60.000	0	0	0
Alg.d.	Digitalisering OD archief	13.121	0	0	0
Alg.d.	Informatievoorziening ICT	15.000	0	0	0
Alg.d.	34 Mercedes 36-BJ-SB	55.000	0	0	0
Alg.d.	31 Iveco 3-ZVF-24	58.000	0	0	0
Alg.d.	32 Iveco 3-ZVF-21	58.000	0	0	0
Alg.d.	33 Iveco 3-ZVF-23	58.000	0	0	0
Alg.d.	37 Citroën 38-VPZ-5 / 97-VKV-3	58.000	0	0	0
Alg.d.	35 Iveco 3-ZVF-22	63.000	0	0	0
Alg.d.	36 Volkswagen 97-VKV-3 / 38-VPZ-5	69.000	0	0	0
Totaaloverzicht Alg. dekkingsmiddelen		644.242	0	0	0

Totaal beïnvloedbaar		5.171.165	1.414.876	1.172.243	1.312.425
-----------------------------	--	------------------	------------------	------------------	------------------

Niet/beperkt beïnvloedbare kredieten

Progr.	Omschrijving	2022	2023	2024	2025
1	Verkabeling hoogspanningsmast	207.460	0	0	0
1	Voorber kr verkeersoplossing Raalte Noord	20.994	0	0	0
1	Parkeerplaatsen stations Heino en Raalte	50.000	350.000	0	0
1	N35 't Fiester Mariënheem	16.827	0	0	0
1	Marsroute N35	55.000	0	0	0
1	Kavelruil Laag Zuthem uitvoering	171.760	9.060	0	0
Totaal programma 1		522.041	359.060	0	0
2	Bijdrage Knooppunt Raalte	0	4.500.000	0	0
2	Gemeentelijke bijdrage N348	250.000	0	0	0
2	Infrastructurale maatregelen N35	750.000	0	0	0
Totaal programma 2		1.000.000	4.500.000	0	0
6	Gem. bijdrage herontwikkeling spoorzone M	190.000	50.000	0	0
Totaal programma 6		190.000	50.000	0	0
8	Aanschaf ANPR-camera's	15.000	0	0	0
Totaal programma 8		15.000	0	0	0
Alg.d	Binnenklimaat gemeentehuis *	200.000	1.273.385	0	0
Totaal overzicht Alg. dekkingsmiddelen		200.000	1.273.385	0	0
Totaal niet/beperkt beïnvloedbaar		1.927.041	6.182.445	0	0

* In afwachting van het nieuwe huisvestingsconcept

Beïnvloedbare kredieten	5.171.165	1.414.876	1.172.243	1.312.425
Niet/beperkt beïnvloedbare kredieten	1.927.041	6.182.445	0	0
Totaal aan restantkredieten naar 2022	7.098.206	7.597.321	1.172.243	1.312.425

Resume restantkredieten	Bedrag	Procent
Totaal beïnvloedbare kredieten 2022-2025	9.070.709	53%
Totaal niet/beperkt beïnvloedbare kredieten 2022-2025	8.109.486	47%
Totaal restantkredieten 2022-2025	17.180.195	100%

Resume alle kredieten 2022-2025	Restant	Nieuw	Bedrag	Procent
Beïnvloedbare kredieten 2022-2025	9.070.709	15.517.560	24.588.269	71%
Niet/beperkt beïnvloedbare kredieten 2022-2025	8.109.486	2.163.012	10.272.498	29%
Totaal alle kredieten 2022-2025	17.180.195	17.680.572	34.860.767	100%

Bijlage E

Vervangingsinvesteringen

Gemeente Raalte

Voor de vervangingsinvesteringen is in de primitieve begroting 2022 in totaal een stelpost voor kapitaallasten opgenomen van € 86.984. Hier tegenover staat een investeringsbedrag van € 923.951.

Overzicht vervangingsinvesteringen 2022

Bedragen in €

Nr.	Omschrijving	Bedrag
M6004103	Burgerlijke stand	3.426
M6210105	Inventaris wegonderhoud	25.538
M6210301	Gladheidsbestrijding	123.422
M6210601	Verkeer en vervoer	21.366
M6560101	Openbaar groen	24.234
M6560106	WSW-materieel	146.237
M6560301	Speelterreinen en speelplaatsen	37.628
M6531101	Sportterreinen	122.021
M6724101	Begraafplaatsen	7.755
M6951706	DOWR Facilitair	37.204
M6951403	Domein beheer materieel	375.120
Totaal		923.951

Bijlage F

Geprognosticeerde balans

Gemeente Raalte

Om inzicht te geven in de belangrijkste mutaties in het vermogen (investeringen en financieringen) geven wij een geprognosticeerde balans weer. Deze geeft de geraamde stand in de vaste activa, het eigen vermogen, de opgenomen langlopende geldleningen en de voorzieningen. Hierbij is rekening gehouden met het nieuw beleid, zoals opgenomen in deze programmabegroting. Deze geprognosticeerde balans vormt de basis voor de kengetallen opgenomen in paragraaf 4.2.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Geprognosticeerde balans						
Bedragen * € 1.000						
Activa	31-12-2020	Ultimo 2021	Ultimo 2022	Ultimo 2023	Ultimo 2024	Ultimo 2025
<i>Vaste activa</i>						
Immateriële vaste activa	428	407	386	365	346	327
Materiele vaste activa	116.133	122.470	118.413	115.392	111.950	107.196
Financiële vaste activa	7.239	7.239	7.129	7.014	6.896	6.773
Totaal vaste activa	123.800	130.116	125.928	122.771	119.192	114.296
<i>Vlottende activa</i>						
Totaal voorraden	15.371	15.371	15.204	13.544	11.180	10.265
Uitzettingen	8.071	8.071	8.071	8.071	8.071	8.071
Liquide middelen	2.302	2.302	2.302	2.302	2.302	2.302
Overlopende activa	8.720	8.720	8.720	8.720	8.720	8.720
Totaal vlottende activa	34.464	34.464	34.297	32.637	30.273	29.358
Totaal generaal activa	158.264	164.580	160.225	155.408	149.465	143.654
Passiva	31-12-2020	Ultimo 2021	Ultimo 2022	Ultimo 2023	Ultimo 2024	Ultimo 2025
<i>Vaste passiva</i>						
Algemene reserve	27.588	21.509	18.544	18.788	18.977	18.765
Rekeningsaldo 2020	2.193	2.193	2.193	2.193	2.193	2.193
Bestemmingsreserves	36.437	33.796	36.072	31.230	31.334	31.131
Totaal eigen vermogen	66.218	57.498	56.809	52.210	52.504	52.089
Voorzieningen	5.471	5.471	5.614	5.476	5.299	5.231
Opgenomen langlopende geldleningen	72.307	87.343	83.534	83.454	77.394	72.066
Totaal vreemd vermogen	77.778	92.814	89.148	88.930	82.693	77.297
Totaal vaste passiva	143.996	150.312	145.957	141.140	135.197	129.386
<i>Vlottende passiva</i>						
Totaal kortlopende schulden	3.694	3.694	3.694	3.694	3.694	3.694
Totaal overlopende passiva	10.574	10.574	10.574	10.574	10.574	10.574
Totaal vlottende passiva	14.268	14.268	14.268	14.268	14.268	14.268
Totaal generaal passiva	158.264	164.580	160.225	155.408	149.465	143.654

Bijlage G

Staat van reserves & voorzieningen

Gemeente Raalte

Bijlage G.1: Staat van reserves

Nr.	Naam reserve	Saldo 31-12-2021	Wegens rente alleen berekenen, niet storten 1,84%	Toevoegingen via 980		Onttrekkingen via 980		Saldo 31-12-2022
				Wegens rente daadwerkelijk storten vast 1,84%	Via exploitatie	Via exploitatie	Dekking kap.lasten	
005	Pago-onderzoek	109.016	2.006		11.473	39.677		80.812
006	Lokaal seniorenbeleid / Strategisch personeelsbeleid	581.681	10.703		508.252	236.701		853.232
007	Opleidingen personeel	124.232	2.286					124.232
212	Jaarbudget res wegen bui beb kom	419.795	7.724			65.000		354.795
306	Reserve economisch beleid	41.944	772					41.944
411	Onderh onderwijsgebouwen algem.	177.658	3.269		47.514			225.172
508	Sportstimulering	141.263	2.599			45.932		95.331
511	Renovatie sportvelden	300.884	5.536		15.010			315.894
516	Kracht van Salland (nw)	205.453	3.780		215.000	9.212		411.241
520	Reserve IVOR (saldo programma 4.2)	182.322	3.355			100.000		82.322
521	Burgerparticipatie initiatieven derden	53.720	988					53.720
576	Inwonersinitiatieven	63.906	1.176					63.906
631	Sociale infrastructuur	4.735	87					4.735
666	Sociaal domein (*)	4.570.397	84.095		952.656	-47.563		5.570.616
704	Reserve afvalverwijdering	312.743	5.754					312.743

Nr.	Naam reserve	Saldo 31-12-2021	Wegens rente alleen berekenen, niet storten 1,84%	Toevoegingen via 980		Onttrekkingen via 980		Saldo 31-12-2022
				Wegens rente daadwerkelijk storten vast 1,84%	Via exploitatie	Via exploitatie	Dekking kap.lasten	
707	Klimaatbeleid	274.507	5.051		100.000			374.507
802	Bovenwijkse voorzieningen (GB)	1.098.685		20.216	-386	23.311		1.095.204
803	Grondexploitatie algemeen (GB) (**)	5.220.992		96.066	2.301.757	42.420		7.576.395
804	Spoorse doorsnijding Raalte Noord (nieuw)	4.361.812	80.257					4.361.812
814	Claims bouwgrondexploitatie (GB)	150.001	2.760					150.001
815	Stedelijke vernieuwing	526.457	9.687					526.457
902	Algemene bestemmingsreserve	13.236.820	243.557			5.320.650		7.916.170
0	Rekeningssaldo	0	0					
906	Weerstandsvormogen	9.445.574		173.799	0	3.715.000		5.904.373
910	Egalisatiereserve DOWR	253.670	4.668			145.000		108.670
914	ICT Samenwerking	92.708	1.706			15.000		77.708
916	Infrastructuur	10.000	184					10.000
923	Onderhoud alle gem gebouwen	2.471.588	45.477		960.513	601.409		2.830.692
924	Onderhoud gebouw Tijenraan	301.466	5.547					301.466
Subtotaal reserves		44.734.027	533.026	290.081	5.111.789	10.311.749	0	39.824.148

Nr.	Naam reserve	Saldo 31-12-2021	Wegens rente alleen berekenen, niet storten 1,84%	Toevoegingen via 980		Onttrekkingen via 980		Saldo 31-12-2022
				Wegens rente daadwerkelijk storten vast 1,84%	Via exploitatie	Via exploitatie	Dekking kap.lasten	
008	Gekoppelde reserve huisvesting	4.546.184	83.650				353.908	4.192.276
009	Gekoppelde reserve gemeentewerf	417.954	7.690				26.131	391.823
013	Herhuisvesting ambt apparaat 2009	360.099	6.626				40.011	320.088
015	Gekoppelde reserve binnenklimaat	108.300	1.993				0	108.300
214	Gekoppelde reserve Laag Zuthem	184.508	3.395				10.242	174.266
215	Gekoppelde reserve randweg Zegge VII	710.823	13.079				40.019	670.804
216	Gekoppelde reserve Almelosestraat	150.000	2.760				3.173	146.827
218	Gekopp res Bentinckstr-Westdorplaan	75.000	1.380				0	75.000
219	Gekopp res herinrichten Kanaald OZ	60.000	1.104				1.500	58.500
220	Gekopp reserve Schoonhetenseweg	0	0		3.155.000			3.155.000
256	Gekoppelde reserve parkeerkelder	674.916	12.418				66.865	608.051
310	Gekoppelde reserve RGS	34.044	626				2.759	31.285
414	Gekoppelde reserve nieuwb CCS	2.277.461	41.905				93.070	2.184.391
427	Gekoppelde reserve nieuwb Horizon	358.912	6.604				14.668	344.244
428	Gekoppelde reserve St Jozefschool	0	0		1.715.512		0	1.678.808
514	Gekoppelde reserve kpl Nw Tijenraan	1.433.882	26.383				19.418	1.414.464
517	Gekoppelde reserve kunstgrasvelden	284.628	5.237				25.686	258.942
551	Hoftheater	553.260	10.180				17.290	535.970
552	Gekoppelde reserve Strunk	571.154	10.509				0	571.154
724	Gekoppelde reserve begr Pleegste	0	0		65.000		0	65.000
Totaal reserves		57.535.152	768.566	290.081	10.047.301	10.311.749	714.740	56.809.341

Nr.	Naam reserve	Saldo 31-12-2022	Wegens rente alleen berekenen, niet storten 1,84%	Toevoegingen via 980		Onttrekkingen via 980		Saldo 31-12-2023
				Wegens rente daadwerkelijk storten vast 1,84%	Via exploitatie	Via exploitatie	Dekking kap.lasten	
005	Pago-onderzoek	80.812	1.487		11.473			92.285
006	Lokaal seniorenbeleid / Strategisch personeelsbeleid	853.232	15.699		508.252	90.417		1.271.067
007	Opleidingen personeel	124.232	2.286					124.232
212	Jaarbudget res wegen bui beb kom	354.795	6.528					354.795
306	Reserve economisch beleid	41.944	772					41.944
411	Onderh onderwijsgebouwen algem.	225.172	4.143		47.514			272.686
508	Sportstimulering	95.331	1.754			45.932		49.399
511	Renovatie sportvelden	315.894	5.812		15.010			330.904
516	Kracht van Salland (nw)	411.241	7.567			938		410.303
520	Reserve IVOR (saldo programma 4.2)	82.322	1.515			65.000		17.322
521	Burgerparticipatie initiatieven derden	53.720	988					53.720
576	Inwonersinitiatieven	63.906	1.176					63.906
631	Sociale infrastructuur	4.735	87					4.735
666	Sociaal domein (*)	5.570.616	102.499		954.008	611.916		5.912.708
704	Reserve afvalverwijdering	312.743	5.754					312.743

Nr.	Naam reserve	Saldo 31-12-2022	Wegens rente alleen berekenen, niet storten 1,84%	Toevoegingen via 980		Onttrekkingen via 980		Saldo 31-12-2023
				Wegens rente daadwerkelijk storten vast 1,84%	Via exploitatie	Via exploitatie	Dekking kap.lasten	
707	Klimaatbeleid	374.507	6.891		100.000			474.507
802	Bovenwijkse voorzieningen (GB)	1.095.204		20.152	-322	140.505		974.529
803	Grondexploitatie algemeen (GB) (**)	7.576.395		139.406	1.143.421	42.420		8.816.802
804	Spoorse doorsnijding Raalte Noord (nieuw)	4.361.812	80.257			4.361.812		-1
814	Claims bouwgrondexploitatie (GB)	150.001	2.760					150.001
815	Stedelijke vernieuwing	526.457	9.687					526.457
902	Algemene bestemmingsreserve	7.916.170	145.658			996.738		6.919.432
	Rekeningssaldo	0	0					
906	Weerstandsvormogen	5.904.373		108.640	65.159	560.000		5.518.172
910	Egalisatiereserve DOWR	108.670	2.000				100.000	8.670
914	ICT Samenwerking	77.708	1.430					77.708
916	Infrastructuur	10.000	184					10.000
923	Onderhoud alle gem gebouwen	2.830.692	52.085		960.513	894.968		2.896.237
924	Onderhoud gebouw Tijenraan	301.466	5.547					301.466
Subtotaal reserves		39.824.148	464.566	268.198	3.805.028	7.810.646	100.000	35.986.728

Nr.	Naam reserve	Saldo 31-12-2022	Wegens rente alleen berekenen, niet storten 1,84%	Toevoegingen via 980		Onttrekkingen via 980		Saldo 31-12-2023
				Wegens rente daadwerkelijk storten vast 1,84%	Via exploitatie	Via exploitatie	Dekking kap.lasten	
008	Gekoppelde reserve huisvesting	4.192.276	77.138				328.439	3.863.837
009	Gekoppelde reserve gemeentewerf	391.823	7.210				26.680	365.143
013	Herhuisvesting ambt apparaat 2009	320.088	5.890				40.011	280.077
015	Gekoppelde reserve binnenklimaat	108.300	1.993				0	108.300
214	Gekoppelde reserve Laag Zuthem	174.266	3.206				10.242	164.024
215	Gekoppelde reserve randweg Zegge VII	670.804	12.343				40.019	630.785
216	Gekoppelde reserve Almelosestraat	146.827	2.702				5.278	141.549
218	Gekopp res Bentinckstr-Westdorplan	75.000	1.380			3.750		71.250
219	Gekopp res herinrichten Kanaald OZ	58.500	1.076			1.500		57.000
220	Gekopp reserve Schoonhetenseweg	3.155.000	58.052					3.155.000
256	Gekoppelde reserve parkeerkelder	608.051	11.188				66.865	541.186
310	Gekoppelde reserve RGS	31.285	576				2.759	28.526
414	Gekoppelde reserve nieuwb CCS	2.184.391	40.193				93.070	2.091.321
427	Gekoppelde reserve nieuwb Horizon	344.244	6.334				14.668	329.576
428	Gekoppelde reserve St Jozefschool	1.678.808	30.890				53.559	1.625.249
514	Gekoppelde reserve kpl Nw Tijenraan	1.414.464	26.026				19.826	1.394.638
517	Gekoppelde reserve kunstgrasvelden	258.942	4.765				25.686	233.256
551	Hoftheater	535.970	9.862				17.290	518.680
552	Gekoppelde reserve Strunk	571.154	10.509				9.447	561.707
724	Gekoppelde reserve begr Pleegste	65.000	1.196				2.167	62.833
Totaal reserves		56.809.341	777.094	268.198	3.805.028	7.815.896	856.006	52.210.666

Nr.	Naam reserve	Saldo 31-12-2023	Wegens rente alleen berekenen, niet storten 1,84%	Toevoegingen via 980		Onttrekkingen via 980		Saldo 31-12-2024
				Wegens rente daadwerkelijk storten vast 1,84%	Via exploitatie	Via exploitatie	Dekking kap.lasten	
005	Pago-onderzoek	92.285	1.698		11.473			103.758
006	Lokaal seniorenbeleid / Strategisch personeelsbeleid	1.271.067	23.388		448.582	80.009		1.639.640
007	Opleidingen personeel	124.232	2.286					124.232
212	Jaarbudget res wegen bui beb kom	354.795	6.528					354.795
306	Reserve economisch beleid	41.944	772					41.944
411	Onderh onderwijsgebouwen algem.	272.686	5.017		47.514			320.200
508	Sportstimulering	49.399	909			0		49.399
511	Renovatie sportvelden	330.904	6.089		15.010			345.914
516	Kracht van Salland (nw)	410.303	7.550					410.303
520	Reserve IVOR (saldo programma 4.2)	17.322	319					17.322
521	Burgerparticipatie initiatieven derden	53.720	988					53.720
576	Inwonersinitiatieven	63.906	1.176					63.906
631	Sociale infrastructuur	4.735	87					4.735
666	Sociaal domein (*)	5.912.708	108.794		954.331	630.778		6.236.261
704	Reserve afvalverwijdering	312.743	5.754					312.743

Nr.	Naam reserve	Saldo 31-12-2023	Wegens rente alleen berekenen, niet storten 1,84%	Toevoegingen via 980		Onttrekkingen via 980		Saldo 31-12-2024
				Wegens rente daadwerkelijk storten vast 1,84%	Via exploitatie	Via exploitatie	Dekking kap.lasten	
707	Klimaatbeleid	474.507	8.731					474.507
802	Bovenwijkse voorzieningen (GB)	974.529		17.931	1.899	2.317		992.042
803	Grondexploitatie algemeen (GB) (**)	8.816.802		162.229	566.180	42.420		9.502.791
804	Spoorse doorsnijding Raalte Noord (nieuw)	-1	0					-1
814	Claims bouwgrondexploitatie (GB)	150.001	2.760					150.001
815	Stedelijke vernieuwing	526.457	9.687					526.457
902	Algemene bestemmingsreserve	6.919.432	127.318			497.085		6.422.347
	Rekeningssaldo	0	0					
906	Weerstandsvermogen	5.518.172		101.534	72.265			5.691.971
910	Egalisatiereserve DOWR	8.670	160					8.670
914	ICT Samenwerking	77.708	1.430					77.708
916	Infrastructuur	10.000	184					10.000
923	Onderhoud alle gem gebouwen	2.896.237	53.291		960.513	1.108.243		2.748.507
924	Onderhoud gebouw Tijenraan	301.466	5.547					301.466
Subtotaal reserves		35.986.728	380.461	281.695	3.077.766	2.360.852	0	36.985.337

Nr.	Naam reserve	Saldo 31-12-2023	Wegens rente alleen berekenen, niet storten 1,84%	Toevoegingen via 980		Onttrekkingen via 980		Saldo 31-12-2024
				Wegens rente daadwerkelijk storten vast 1,84%	Via exploitatie	Via exploitatie	Dekking kap.lasten	
008	Gekoppelde reserve huisvesting	3.863.837	71.095				265.187	3.598.650
009	Gekoppelde reserve gemeentewerf	365.143	6.719				27.240	337.903
013	Herhuisvesting ambt apparaat 2009	280.077	5.153				40.011	240.066
015	Gekoppelde reserve binnenklimaat	108.300	1.993				5.700	102.600
214	Gekoppelde reserve Laag Zuthem	164.024	3.018				10.242	153.782
215	Gekoppelde reserve randweg Zegge VII	630.785	11.606				40.019	590.766
216	Gekoppelde reserve Almelosestraat	141.549	2.605				5.278	136.271
218	Gekopp res Bentinckstr-Westdorplaan	71.250	1.311			3.750		67.500
219	Gekopp res herinrichten Kanaald OZ	57.000	1.049			1.500		55.500
220	Gekopp reserve Schoonhetenseweg	3.155.000	58.052					3.155.000
256	Gekoppelde reserve parkeerkelder	541.186	9.958				66.865	474.321
310	Gekoppelde reserve RGS	28.526	525				2.759	25.767
414	Gekoppelde reserve nieuwb CCS	2.091.321	38.480				93.070	1.998.251
427	Gekoppelde reserve nieuwb Horizon	329.576	6.064				14.668	314.908
428	Gekoppelde reserve St Jozefschool	1.625.249	29.905				53.559	1.571.690
514	Gekoppelde reserve kpl Nw Tijenraan	1.394.638	25.661				20.243	1.374.395
517	Gekoppelde reserve kunstgrasvelden	233.256	4.292				25.686	207.570
551	Hoftheater	518.680	9.544				17.290	501.390
552	Gekoppelde reserve Strunk	561.707	10.335				9.645	552.062
724	Gekoppelde reserve begr Pleegste	62.833	1.156				2.167	60.666
Totaal reserves		52.210.666	678.981	281.695	3.077.766	2.366.102	699.629	52.504.396

Nr.	Naam reserve	Saldo 31-12-2024	Wegens rente alleen berekenen, niet storten 1,84%	Toevoegingen via 980		Onttrekkingen via 980		Saldo 31-12-2025
				Wegens rente daadwerkelijk storten vast 1,84%	Via exploitatie	Via exploitatie	Dekking kap.lasten	
005	Pago-onderzoek	103.758	1.909		11.473			115.231
006	Lokaal seniorenbeleid / Strategisch personeelsbeleid	1.639.640	30.169		448.582	47.005		2.041.217
007	Opleidingen personeel	124.232	2.286					124.232
212	Jaarbudget res wegen bui beb kom	354.795	6.528					354.795
306	Reserve economisch beleid	41.944	772					41.944
411	Onderh onderwijsgebouwen algem.	320.200	5.892		47.514			367.714
508	Sportstimulering	49.399	909			0		49.399
511	Renovatie sportvelden	345.914	6.365		15.010			360.924
516	Kracht van Salland (nw)	410.303	7.550					410.303
520	Reserve IVOR (saldo programma 4.2)	17.322	319					17.322
521	Burgerparticipatie initiatieven derden	53.720	988					53.720
576	Inwonersinitiatieven	63.906	1.176					63.906
631	Sociale infrastructuur	4.735	87					4.735
666	Sociaal domein (*)	6.236.261	114.747		975.116	827.518		6.383.859
704	Reserve afvalverwijdering	312.743	5.754					312.743

Nr.	Naam reserve	Saldo 31-12-2024	Wegens rente alleen berekenen, niet storten 1,84%	Toevoegingen via 980		Onttrekkingen via 980		Saldo 31-12-2025
				Wegens rente daadwerkelijk storten vast 1,84%	Via exploitatie	Via exploitatie	Dekking kap.lasten	
707	Klimaatbeleid	474.507	8.731					474.507
802	Bovenwijkse voorzieningen (GB)	992.042		18.254	1.576	2.317		1.009.555
803	Grondexploitatie algemeen (GB) (**)	9.502.791		174.851	-62.360	42.420		9.572.862
804	Spoorse doorsnijding Raalte Noord (nieuw)	-1	0					-1
814	Claims bouwgrondexploitatie (GB)	150.001	2.760					150.001
815	Stedelijke vernieuwing	526.457	9.687					526.457
902	Algemene bestemmingsreserve	6.422.347	118.171			281.179		6.141.168
	Rekeningssaldo	0	0					0
906	Weerstandsvermogen	5.691.971		104.732	69.067			5.865.770
910	Egalisatiereserve DOWR	8.670	160					8.670
914	ICT Samenwerking	77.708	1.430					77.708
916	Infrastructuur	10.000	184					10.000
923	Onderhoud alle gem gebouwen	2.748.507	50.573		960.513	1.266.827		2.442.193
924	Onderhoud gebouw Tijenraan	301.466	5.547					301.466
Subtotaal reserves		36.985.337	382.693	297.837	2.466.491	2.467.266	0	37.282.399

Nr.	Naam reserve	Saldo 31-12-2024	Wegens rente alleen berekenen, niet storten 1,84%	Toevoegingen via 980		Onttrekkingen via 980		Saldo 31-12-2025
				Wegens rente daadwerkelijk storten vast 1,84%	Via exploitatie	Via exploitatie	Dekking kap.lasten	
008	Gekoppelde reserve huisvesting	3.598.650	66.215				271.896	3.326.754
009	Gekoppelde reserve gemeentewerf	337.903	6.217				27.240	310.663
013	Herhuisvesting ambt apparaat 2009	240.066	4.417				40.011	200.055
015	Gekoppelde reserve binnenklimaat	102.600	1.888				5.700	96.900
214	Gekoppelde reserve Laag Zuthem	153.782	2.830				10.242	143.540
215	Gekoppelde reserve randweg Zegge VII	590.766	10.870				40.019	550.747
216	Gekoppelde reserve Almelosestraat	136.271	2.507				5.278	130.993
218	Gekopp res Bentinckstr-Westdorplaan	67.500	1.242			3.750		63.750
219	Gekopp res herinrichten Kanaald OZ	55.500	1.021			1.500		54.000
220	Gekopp reserve Schoonhetenseweg	3.155.000	58.052					3.155.000
256	Gekoppelde reserve parkeerkelder	474.321	8.728				66.865	407.456
310	Gekoppelde reserve RGS	25.767	474				2.759	23.008
414	Gekoppelde reserve nieuwb CCS	1.998.251	36.768				93.070	1.905.181
427	Gekoppelde reserve nieuwb Horizon	314.908	5.794				14.668	300.240
428	Gekoppelde reserve St Jozefschool	1.571.690	28.919				53.559	1.518.131
514	Gekoppelde reserve kpl Nw Tijenraan	1.374.395	25.289				20.243	1.354.152
517	Gekoppelde reserve kunstgrasvelden	207.570	3.819				25.686	181.884
551	Hoftheater	501.390	9.226				17.290	484.100
552	Gekoppelde reserve Strunk	552.062	10.158				9.848	542.214
724	Gekoppelde reserve begr Pleegste	60.666	1.116				2.167	58.499
Totaal reserves		52.504.396	668.244	297.837	2.466.491	2.472.516	706.541	52.089.667

* Kleine afwijking reserve 666 ten opzichte van stand reserve in paragraaf Sociaal domein als gevolg van verschillend afsluitingsmoment.

** Reserve 803: eventuele afoming vindt jaarlijks bij de jaarrekening plaats als het maximum van € 5 mln. is bereikt.

Bijlage G.2: Staat van voorzieningen

Nr.	Naam voorziening	Boekwaarde 31-12-2021	Wegens rente wel toevoegen 2,00%	Toevoegingen	Aanwendungen		Boekwaarde 31-12-2022
					Buiten exploitatie	Binnen exploitatie	
050	Wachtgelden wethouders	9.269	0		0		9.269
051	Pensioenen wethouders	3.762.503	0		96.793	0	3.665.710
053	Sociaal plan sportbedrijf	20.486				4.725	15.761
057	Transitie eigen personeel	3.131					3.131
510	Risicovoorziening Nieuw Tijenraan (nw)	400.000					400.000
512	Voorz. Achtergestelde lening TC Heino	51.500					51.500
606	Voorz. Achtergestelde lening Larcom	347.198					347.198
665	Voorz. Oninbare vorderingen soza	584.037	0				584.037
856	Voorz. Verwachte verliezen GB	4.640.671	92.813			1.146.770	3.493.901
954	Oninbare vorderingen Financiën	209.308	0				209.308
Voorziening voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is							
706	Afvalverwijdering	100.000			0		100.000
753	Vervanging en renovatie riolering voorziening	1.524.437	0	733.766	289.859	200.000	1.768.343
Totaal voorzieningen		11.652.540	92.813	733.766	386.652	1.351.495	10.648.158

Nr.	Naam voorziening	Boekwaarde 31-12-2021	Wegens rente wel toevoegen 2,00%	Toevoegingen	Aanwendingen		Boekwaarde 31-12-2022
					Buiten exploitatie	Binnen exploitatie	
	Stand voorzieningen	11.652.540	92.813	733.766	386.652	1.351.495	10.648.158
	in aftrek gebracht op activaposten:						
954	Oninbare vorderingen Financiën	209.308	0	0	0	0	209.308
856	Voorz. Verwachte verliezen GB	4.640.671	92.813	0	0	1.146.770	3.493.901
606	Voorz. Achtergestelde lening Larcom	347.198	0	0	0	0	347.198
655	Voorz. Oninbare vorderingen soza	584.037	0	0	0	0	584.037
510	Risicovoorziening Nieuw Tijenraan (nw)	400.000	0	0	0	0	400.000
Netto stand voorziening in balans		5.471.325	0	733.766	386.652	204.725	5.613.714
	Voorziening voor verplichtingen, verliezen en risico's	3.846.888	0	0	96.793	4.725	3.745.370
	Voorziening voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	1.624.437	0	733.766	289.859	200.000	1.868.344
Totaal		5.471.325	0	733.766	386.652	204.725	5.613.714

Nr.	Naam voorziening	Boekwaarde 31-12-2022	Wegens rente wel toevoegen 2,00%	Toevoegingen	Aanwendungen		Boekwaarde 31-12-2023
					Buiten exploitatie	Binnen exploitatie	
050	Wachtgelden wethouders	9.269	0		0		9.269
051	Pensioenen wethouders	3.665.710	0		0	0	3.665.710
053	Sociaal plan sportbedrijf	15.761					15.761
057	Transitie eigen personeel	3.131					3.131
510	Risicovoorziening Nieuw Tijenraan (nw)	400.000					400.000
512	Voorz. Achtergestelde lening TC Heino	51.500					51.500
606	Voorz. Achtergestelde lening Larcom	347.198					347.198
665	Voorz. Oninbare vorderingen soza	584.037	0				584.037
856	Voorz. Verwachte verliezen GB	3.493.901	69.878			677.111	2.816.790
954	Oninbare vorderingen Financiën	209.308	0				209.308
Voorziening voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is							
706	Afvalverwijdering	100.000		0	0		100.000
753	Vervanging en renovatie riolering voorziening	1.768.343	0	622.908	561.500	200.000	1.629.751
Totaal voorzieningen		10.648.158	69.878	622.908	561.500	877.111	9.832.455

Nr.	Naam voorziening	Boekwaarde 31-12-2022	Wegens rente wel toevoegen 2,00%	Toevoegingen	Aanwendingen		Boekwaarde 31-12-2023
					Buiten exploitatie	Binnen exploitatie	
	Stand voorzieningen	10.648.158	69.878	622.908	561.500	877.111	9.832.455
	in aftrek gebracht op activaposten:						
954	Oninbare vorderingen Financiën	209.308	0	0	0	0	209.308
856	Voorz. Verwachte verliezen GB	3.493.901	69.878	0	0	677.111	2.816.790
606	Voorz. Achtergestelde lening Larcom	347.198	0	0	0	0	347.198
655	Voorz. Oninbare vorderingen soza	584.037	0	0	0	0	584.037
510	Risicovoorziening Nieuw Tijenraan (nw)	400.000	0	0	0	0	400.000
Netto stand voorziening in balans		5.613.714	0	622.908	561.500	200.000	5.475.122
	Voorziening voor verplichtingen, verliezen en risico's	3.745.370	0	0	0	0	3.745.370
	Voorziening voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	1.868.344	0	622.908	561.500	200.000	1.729.752
	Totaal	5.613.714	0	622.908	561.500	200.000	5.475.122

Nr.	Naam voorziening	Boekwaarde 31-12-2023	Wegens rente wel toevoegen 2,00%	Toevoegingen	Aanwendungen		Boekwaarde 31-12-2024
					Buiten exploitatie	Binnen exploitatie	
050	Wachtgelden wethouders	9.269	0				9.269
051	Pensioenen wethouders	3.665.710	0				3.665.710
053	Sociaal plan sportbedrijf	15.761	0				15.761
057	Transitie eigen personeel	3.131	0				3.131
510	Risicovoorziening Nieuw Tijenraan (nw)	400.000	0				400.000
512	Voorz. Achtergestelde lening TC Heino	51.500	0				51.500
606	Voorz. Achtergestelde lening Larcom	347.198	0				347.198
665	Voorz. Oninbare vorderingen soza	584.037	0				584.037
856	Voorz. Verwachte verliezen GB	2.816.790	56.336				2.816.790
954	Oninbare vorderingen Financiën	209.308	0				209.308
Voorziening voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is							
706	Afvalverwijdering	100.000			0		100.000
753	Vervanging en renovatie riolering voorziening	1.629.751	0	574.735	551.625	200.000	1.452.861
Totaal voorzieningen		9.832.455	56.336	574.735	551.625	200.000	9.655.565

Nr.	Naam voorziening	Boekwaarde 31-12-2023	Wegens rente wel toevoegen 2,00%	Toevoegingen	Aanwendingen		Boekwaarde 31-12-2024
					Buiten exploitatie	Binnen exploitatie	
	Stand voorzieningen	9.832.455	56.336	574.735	551.625	200.000	9.655.565
	in aftrek gebracht op activaposten:						
954	Oninbare vorderingen Financiën	209.308	0	0	0	0	209.308
856	Voorz. Verwachte verliezen GB	2.816.790	56.336	0	0	0	2.816.790
606	Voorz. Achtergestelde lening Larcom	347.198	0	0	0	0	347.198
655	Voorz. Oninbare vorderingen soza	584.037	0	0	0	0	584.037
510	Risicovoorziening Nieuw Tijenraan (nw)	400.000	0	0	0	0	400.000
Netto stand voorziening in balans		5.475.122	0	574.735	551.625	200.000	5.298.232
	Voorziening voor verplichtingen, verliezen en risico's	3.745.370	0	0	0	0	3.745.370
	Voorziening voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	1.729.752	0	574.735	551.625	200.000	1.552.862
Totaal		5.475.122	0	574.735	551.625	200.000	5.298.232

Nr.	Naam voorziening	Boekwaarde 31-12-2024	Wegens rente wel toevoegen 2,00%	Toevoegingen	Aanwendungen		Boekwaarde 31-12-2025
					Buiten exploitatie	Binnen exploitatie	
050	Wachtgelden wethouders	9.269					9.269
051	Pensioenen wethouders	3.665.710					3.665.710
053	Sociaal plan sportbedrijf	15.761					15.761
057	Transitie eigen personeel	3.131					3.131
510	Risicovoorziening Nieuw Tijenraan (nw)	400.000					400.000
512	Voorz. Achtergestelde lening TC Heino	51.500					51.500
606	Voorz. Achtergestelde lening Larcom	347.198					347.198
665	Voorz. Oninbare vorderingen soza	584.037					584.037
856	Voorz. Verwachte verliezen GB	2.816.790					2.816.790
954	Oninbare vorderingen Financiën	209.308					209.308
Voorziening voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is							
706	Afvalverwijdering	100.000					100.000
753	Vervanging en renovatie riolering voorziening	1.452.861		530.926	400.250	200.000	1.383.538
Totaal voorzieningen		9.655.565	0	530.926	400.250	200.000	9.586.242

Nr.	Naam voorziening	Boekwaarde 31-12-2024	Wegens rente wel toevoegen 2,00%	Toevoegingen	Aanwendingen		Boekwaarde 31-12-2025
					Buiten exploitatie	Binnen exploitatie	
	Stand voorzieningen	9.655.565	0	530.926	400.250	200.000	9.586.242
	in aftrek gebracht op activaposten:						
954	Oninbare vorderingen Financiën	209.308	0	0	0	0	209.308
856	Voorz. Verwachte verliezen GB	2.816.790	0	0	0	0	2.816.790
606	Voorz. Achtergestelde lening Larcom	347.198	0	0	0	0	347.198
655	Voorz. Oninbare vorderingen soza	584.037	0	0	0	0	584.037
510	Risicovoorziening Nieuw Tijenraan (nw)	400.000	0	0	0	0	400.000
Netto stand voorziening in balans		5.298.232	0	530.926	400.250	200.000	5.228.908
	Voorziening voor verplichtingen, verliezen en risico's	3.745.370	0	0	0	0	3.745.370
	Voorziening voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	1.552.862	0	530.926	400.250	200.000	1.483.538
Totaal		5.298.232	0	530.926	400.250	200.000	5.228.908

Bijlage H

Format reserves

Gemeente Raalte

Reserve		Egalisatiereserve Sociaal domein			
Nummer:	666				
Portefeuillehouder:	Wethouders G. Toeter/J. van Loevezijn				
Budgethouder:	Domeinmanager T. Schrör				
Soort reserve:	Bestemmingsreserve				
Doelstelling:	Egalisatie van alle onder de participatiewet, jeugdwet en Wet Maatschappelijke ondersteuning vallende inkomsten en uitgaven. Hieronder kunnen worden gerekend: alle bijstandsuitkeringsmiddelen, sociale kredietverlening, sociale werkvoorzieningen, participatiemiddelen, alle jeugdmiddelen, Wmo-voorziening vanaf 2015, Wmo-maatwerkvoorzieningen voor 2015 (Huishoudelijke hulp, individuele gehandicaptenvoorziening, vervoersvoorzieningen, eigen bijdragen). Uitgangspunt is om de taken in het sociaal domein budgetneutraal uit te voeren. De reserve Sociaal domein is bedoeld om risico's in het sociaal domein op te vangen.				
Ontstaan:	Samenvoeging Reserve Zorg en Reserve participatie				
Duur van de reserve:	Niet bepaald				
Bodem / plafond:	Het totaal volume van de budgetten sociaal domein is circa € 40 mln. Op basis van de huidige stand van de reserve Sociaal domein wordt voorgesteld om het plafond te stellen op € 6.500.000 (was € 4.000.000). De ophoging is enerzijds het gevolg doordat ook de risico's van Wmo beschermd Wonen opgevangen moeten worden binnen deze reserve en anderzijds de risico's binnen het sociaal domein toenemen door het laten vervallen van de stelpost volumegroei Wmo en Jeugd.				
Financiën:	2022	2023	2024	2025	
Stand per 01-01	4.498.000	5.464.000	5.781.000	6.079.000	
Rentetoevoeging					
Vermeerderingen	1.968.000	1.012.000	948.000	948.000	
Verminderingen	1.002.000	695.000	650.000	847.000	
Stand per 31-12	5.464.000	5.781.000	6.079.000	6.180.000	
Rentetoevoeging:	N.v.t.				
Vermeerderingen:	Verwachte toevoeging ten gunste van de reserve sociaal domein als gevolg geprognosticeerde resultaten in het sociaal domein.				
Verminderingen:	Verwachte onttrekking ten laste van de reserve sociaal domein als gevolg geprognosticeerde resultaten in het sociaal domein.				
Advies:					

Reserve		Gekoppelde reserve begraafplaats Pleegste			
Nummer:	724				
Portefeuillehouder:	Wethouder J. van Loevezijn				
Budgethouder:	Domeinmanager R. van Harten				
Soort reserve:	Bestemmingsreserve				
Doelstelling:	De reserve is gevormd om de jaarlijkse afschrijvingslasten van de investering op begraafplaats Pleegste af te kunnen dekken. In het kader van de BBV mag een actief (investering met meerjarig nut) niet meer in 1 keer worden afgeschreven.				
Ontstaan:	Vanaf 2022				
Duur van de reserve:	30 jaar				
Bodem / plafond:	0				
Financiën:	2022	2023	2024	2025	
Stand per 01-01	0	65.000	62.833	60.667	
Rentetoevoeging	0	0	0	0	
Vermeerderingen	65.000	0	0	0	
Verminderingen	0	2.167	2.167	2.167	
Stand per 31-12	65.000	62.833	60.667	58.500	
Rentetoevoeging:	Er wordt geen rente aan deze reserve toegevoegd.				
Vermeerderingen:	Storting vanuit de reserve wegen in 2022.				
Verminderingen:	Afschrijvingslasten per jaar op lineaire basis				
Advies:	De totaalinvestering van € 65.000 wordt gedekt uit bovengenoemde bestemmingsreserve en dient als dekking voor de afschrijvingslasten.				

Reserve		Gekoppelde reserve Schoonhetenseweg			
Nummer:	220				
Portefeuillehouder:	Wethouder J. van Loevezijn				
Budgethouder:	Domeinmanager R. van Harten				
Soort reserve:	Bestemmingsreserve				
Doelstelling:	De reserve is gevormd om de jaarlijkse afschrijvingslasten van de investering van de Schoonhetenseweg af te kunnen dekken. In het kader van de BBV mag een actief (investering met meerjarig nut) niet in 1 keer worden afgeschreven.				
Ontstaan:	Vanaf 2022				
Duur van de reserve:	40 jaar				
Bodem / plafond:	0				
Financiën:	2022	2023	2024	2025	
Stand per 01-01	0	3.155.000	3.143.000	3.108.500	
Rentetoevoeging	0	0	0	0	
Vermeerderingen	3.155.000	0	0	0	
Verminderingen	0	12.000	34.500	57.000	
Stand per 31-12	3.155.000	3.143.000	3.108.500	3.051.500	
Rentetoevoeging:	Er wordt geen rente aan deze reserve toegevoegd.				
Vermeerderingen:	Storting vanuit de reserve weerstandsvermogen in 2022				
Verminderingen:	Afschrijvingslasten per jaar op lineaire basis.				
Advies:	De totaalinvestering van € 3.155.000 wordt gedekt uit bovengenoemde bestemmingsreserve en dient als dekking voor de afschrijvingslasten.				

Reserve		Gekoppelde reserve renovatie St. Jozefschool			
Nummer:	428				
Portefeuillehouder:	Wethouder F. Niens				
Budgethouder:	Domeinmanager E. Steen				
Soort reserve:	Bestemmingsreserve				
Doelstelling:	De reserve is gevormd om de jaarlijkse afschrijvingslasten van de investering van de St. Jozefschool te dekken. In het kader van de BBV mag een actief (investering met meerjarig nut) niet in 1 keer worden afgeschreven. Deze reserve wordt afgeboekt in het aantal jaren dat het actief loopt.				
Ontstaan:	Vanaf 2022				
Duur van de reserve:	25 jaar				
Bodem / plafond:	0				
Financiën:	2022	2023	2024	2025	
Stand per 01-01	0	1.715.512	1.661.523	1.606.400	
Rentetoevoeging					
Vermeerderingen	1.715.512				
Verminderingen		53.989	55.123	56.280	
Stand per 31-12	1.715.512	1.661.523	1.606.400	1.550.120	
Rentetoevoeging:	Er wordt geen rente aan deze reserve toegevoegd.				
Vermeerderingen:	Storting vanuit de algemene bestemmingsreserve				
Verminderingen:	Afschrijvingslasten per jaar op annuïtaire basis				
Advies:	De totaalinvestering van € 1.715.512 wordt gedekt uit bovengenoemde bestemmingsreserve en dient als dekking voor de afschrijvingslasten.				

Bijlage I

Uren buiten de exploitatie

Gemeente Raalte

Overzicht uren buiten de exploitatie

Bedragen in €

Onderdeel	Raming 2021	Raming 2021 na wijziging	Raming 2022	Verschil 2021 na wijziging - 2022
Bouwgrondexploitatie	1.004.573	1.132.497	1.113.904	-18.593
Investeringsprojecten	1.598.540	1.570.990	1.656.848	85.858
Rioleringen	736.354	736.354	691.168	-45.186
Reiniging	197.721	197.721	195.112	-2.609
Markten	70.877	70.877	72.020	1.143
Totaal	3.608.065	3.708.439	3.729.052	20.614

Bijlage J

Inzicht in loonkosten

Gemeente Raalte

Inleiding

In onderstaand schema wordt inzichtelijk gemaakt wat de gemeente aan extra kosten heeft voor de uitvoering van haar taken, boven op de vastgestelde loonsom/formatie.

Algemeen

Sinds 2016 werken we met het loonsomkader en sturen wij op het loonsombudget en niet meer op fte's. Op deze manier is ruimte gecreëerd voor meer flexibiliteit binnen de organisatie.

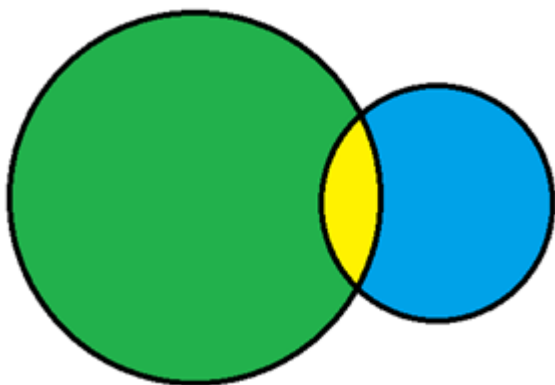
Voor 2022 is het loonsomkader door de raad vastgesteld op € 18,1 mln. Binnen dit kader kan het college medewerkers in dienst nemen voor uitvoering van de gemeentelijke taken. Naar schatting heeft de gemeente op 1 januari 2022 218,85 fte aan vaste formatie.

Taken gemeente

De taken die een gemeente uitvoert kun je als volgt verdelen:

1. Reguliere taken. Deze zijn jaarlijks terugkerend, daar wordt vaste formatie op ingezet, dit bevindt zich binnen de programma's oftewel exploitatie.
2. Projecten. Deze hebben een tijdelijk karakter (grondexploitatie, investeringsprojecten of overige projecten). We hebben elk jaar meerdere projecten lopen. Hier wordt vaste formatie en tijdelijke formatie of inhuur op ingezet, afhankelijk van het aantal projecten.

In onderstaand figuur wordt dat inzichtelijk gemaakt.

Toelichting

Cirkel groen:

Vaste formatie in dienst van gemeente Raalte 218,85 fte (peildatum 1-1-2022), vallend binnen het loonsomkader. Deze vaste formatie wordt ingezet voor reguliere taken en projecten (gele vlak). Totale loonsom 2022 € 18,1 mln. (€ 16,6 mln. + € 1,5 mln.).

Overlap geel:

Het deel van de vaste formatie dat werkzaam is voor projecten. Het betreft 17,38 fte (van de 218,85 fte) en heeft betrekking op € 1,5 mln. van de loonsom. En is daarmee ook een onderdeel van de hieronder genoemde € 3,2 mln.

Cirkel blauw:

Personele capaciteit (vaste formatie € 1,5 mln. en flexibele capaciteit/inhuur € 1,7 mln.) die werkzaam is voor projecten. De totale raming hiervoor wordt op dit moment voor 2022 ingeschat op € 3,2 mln. Deze raming is aan verandering onderhevig, omdat we niet weten tot welk niveau de geraamde budgetten voor 2022 daadwerkelijk worden ingezet, of dat er nog keuzes worden gemaakt in de mate van inhuur (onder andere afhankelijk van de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt).

Egalisatiereserve SPP

Met de huidige gemaakte afspraken (peildatum juli 2020) ziet het verloop van de reserve SPP er als volgt uit:

(Verwacht) verloop reserve strategische personeelsplanning

Bedragen in €

Omschrijving	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Saldo per 1 januari	402.003	345.464	363.507	333.515
Toevoegingen:				
Jaarlijkse toevoeging seniorenbeleid (oude regeling).	17.891	17.891	17.891	17.891
Storting vanuit concernbudget SPP (betreft voordeel vervallen uitloopschalen bij vertrek medewerkers).	430.517	442.130	443.355	447.519
Totaal saldo toevoegingen	448.408	460.021	461.246	465.410
Onttrekkingen:				
Terugstorten eerdere uitgaven revolving fund: bedrag van € 500.000 vanaf 2019 (tot uiterlijk 2025) terugstorten in de algemene middelen.	50.022	0	0	0
Versnelde terugstorting in 2019 i.v.m. ingesteld plafond reserve SPP van € 800.000.				
Terugstorten eerder beschikbaar gestelde middelen van € 450.000 bij het nieuw beleid 2018. Versnelde terugstorting in 2019 i.v.m. ingesteld plafond reserve SPP van € 800.000.	0	0	0	0
Financiële gevolgen generatiepact regeling.	81.820	72.398	61.989	42.785
Prognose deelname generatiepact regeling (in 2021 en 2022).	13.900	18.900	18.900	18.900
Saldo onttrekkingen; Investerings in de organisatie o.a. verbinder Raalter dorp, trainees, ontwikkelaar HR, clusterontwikkeling, interne clustercoaches en doorontwikkeling bedrijfsvoering.	-40.795	-49.320	10.350	10.350

Trainees	75.000	75.000	75.000	75.000
Indicatie verwachte onttrekkingen; o.a. mobiliteitsbevorderende maatregelen (*)	150.000	150.000	150.000	150.000
Op basis van ervaringscijfers: reservering voor toekomstige uitgaven nog nader te bepalen (o.a. organisatieontwikkeling, strategische personeelsplanning) (*)	175.000	175.000	175.000	175.000
Totaal saldo onttrekkingen	504.947	441.978	491.239	472.035

Resume:				
Saldo reserve SPP per 1 januari	402.003	345.464	363.507	333.515
Toevoegingen	448.408	460.021	461.246	465.410
Terugstorten in de algemene middelen (deels versneld)	-50.022	0	0	0
Onttrekkingen	-454.925	-441.978	-491.239	-472.035
Saldo reserve SPP	345.464	363.507	333.515	326.889

(*) Dit betreft uitgaven die we niet exact kunnen voorspellen, maar waarvan we op basis van ervaringsgegevens weten dat ze zich gemiddeld elk jaar voordoen. Dit is ook precies de bedoeling van de reserve.

Het saldo van de reserves SPP betreft de actuele situatie per juli 2021. De claims 2022-2025 na deze datum komen nog ten laste van bovengenoemde saldo's.

Ten opzichte van eerdere presentaties van de reserve SPP in de P&C stukken zijn de begrote uitgaven voor het voormalig personeel en de bijbehorende onttrekkingen buiten dit overzicht gelaten. Dit betreft namelijk geen rechtstreekse storting of onttrekking aan de reserve. Hiermee is dit budget niet anders dan de andere loonsombudgetten. Eventuele overschotten of tekorten van deze budgetten worden pas bij de jaarrekening gepresenteerd. We willen hierin één lijn trekken, daarom is ervoor gekozen op dezelfde manier te werken voor het budget voormalig personeel.

Bijlage K

EMU-Saldo

Gemeente Raalte

	2021	2022	2023
Omschrijving	x € 1000,-	x € 1000,-	x € 1000,-
	Volgens realisatie tot en met sept. 2021, aangevuld met raming resterende periode	Volgens begroting 2022	Volgens meerjarenraming in begroting 2022
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	698	1.778	947
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	-2.742	-4.189	-3.157
3. Mutatie voorzieningen	-144	143	-138
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	480	-167	-1.660
5. Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0
Berekend EMU-saldo +1-2+3-4-5	2.816	6.277	5.626

Bijlage L

Subsidieplafonds

Gemeente Raalte

Subsidieplafonds 2022

Met het vaststellen van de begroting 2022 zijn de onderstaande subsidieplafonds vastgesteld. Er is sprake van 1% prijsstijging ten opzichte van begroting 2021.

Met het vaststellen van een subsidieplafond worden de aanspraken op subsidies beperkt tot een maximumbedrag.

Onderstaande bedragen zijn opgenomen in de primitieve begroting (exclusief nieuw beleid).

In de subsidieplafonds is geen rekening gehouden met een aantal sectorspecifieke cao-afspraken en met volumestijging.

Bij de beoordeling van subsidieaanvragen kan bij gegronde onderbouwing van sectorspecifieke cao-stijging/volumestijging afgeweken worden op de vastgestelde subsidieplafonds.

Overzicht subsidieplafonds 2022

Bedragen in €

Nr	Omschrijving	Subsidieplafond
1	Openbaar bibliotheekwerk	879.003
2	Zorg- en hulpverlening	733.672
3	Eerste lijnsloket jeugd	595.779
4	Sociaal Cultureel werk	484.648
5	Minima	374.290
6	Hoftheater	350.773
7	Peuterspeelzaalwerk	342.734
8	Onderwijsachterstandenbeleid	341.000
9	Mantelzorgondersteuning/ vrijwillige thuiszorg	332.894
10	Clientondersteuning Wmo	228.634
11	Cultuur	162.626
12	Onderwijsbegeleidingsdienst	135.961
13	Volksgesondheid	111.243
14	Leefbaarheid/plaatselijke belangen	96.369
15	Volwasseneducatie	83.206
16	Dagbesteding	79.310
17	Ondernemersfonds	69.564
18	Jeugdgezondheidszorg Centrum Jeugd en Gezin (uniform en maatwerk)	69.195
19	Uitvoering vrijwilligersbeleid	60.425
20	Dementie	49.598
21	Zelfregiecentrum	46.965
22	Sportstimulering	38.359
23	Jeugdsportactiviteiten	29.148
24	Ouderenwerk	25.209
25	Hospice	21.752
26	Promotie en Marketing recreatie en toerisme	19.464
27	Haltproject	9.843
28	Deskundigheidsbevordering kaderleden sportverenigingen	8.992
29	Waarderingssubsidies	7.859
30	Schoolsport	7.771
31	Buurtbusvervoer	5.254
32	Oranjeverenigingen	3.319
33	Vrouwenadviescommissie	1.899
Totaal		5.806.759